

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ



118'inci Birleşim 25 Temmuz 2017 Salı



(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	1092
II.- GELEN KÂĞITLAR	1099
III.- YOKLAMALAR	1130, 1131
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	1100, 1103
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>1100:1102, 1103:1104</i>
1.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Bilecik ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	1100:1101
2.- Karabük Milletvekili Burhanettin Uysal'ın, Kudüs ve son günlerde Kudüs'te yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	1102
3.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	1103:1104
	1085

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI**1103, 1110, 1115, 1135,
1210**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Mescid-i Aksa'ya yapılan saldırıları kınadığına, insan hakları savunucularını ve uluslararası toplumu bu saldırılara karşı duyarlılığa davet ettiğine ilişkin konuşması

1103

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'e annesinin vefatı nedeniyle başsağlığı dileğinde bulunduğuna ilişkin konuşması

1110

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, 24'üncü Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan'ı rahmetle andığına, ailesi ile Cumhuriyet Halk Partisine başsağlığı dilediğine ve Halil İnalcık'ı vefatının 1'inci yıl dönümünde rahmetle yâd ettiğine ilişkin konuşması

1115

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Meclisin ciddiyetine, vakarına, ağırlığına ve mehabetine yakışmayan ve çalışma düzenini bozucu davranışlarda bulunmamak gerektiğine ilişkin konuşması

1135

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, devletin Kürtlerle değil terör ve terör örgütleriyle mücadele ettiğine ilişkin konuşması

1210:1211

VI.- AÇIKLAMALAR**1104, 1110, 1136, 1141,
1211**

1.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, on yıl önce Tuncay Özkan'ın FETÖ örgütü yapılanması hakkındaki bilgileri ilgili makamlara bildirdiği dosya kapatılmamış olsaydı bugün 15 Temmuz darbe girişiminin olup olmayacağını ve bu yapılanmanın siyasi ayağının ortaya çıkarılıp çıkarılmayacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

1104

2.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, AKP ve MHP'nin gündeme getirdiği İç Tüzük değişikliğinin hedefinin muhalefeti yani demokrasiyi yok etmek olduğuna ilişkin açıklaması

1105

3.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Cumhuriyet gazetesi çalışanlarıyla ilgili davanın sanıklarından biri olan Akın Atalay'ın ifadesinin bir bölümünü okumak istediğine ve "Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet." dediğine ilişkin açıklaması

1105

- 4.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan yeni eğitim müfredatından bir an evvel dönülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 1105
- 5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan yeni eğitim müfredatına ilişkin açıklaması 1106
- 6.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, karakterin insanda mevcut olan manevi çizgilerin bütünü olduğuna, Filistin ve Kudüs'te işlenen cürümlerin de siyonist bir karakterin tezahürü olduğuna ilişkin açıklaması 1106
- 7.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, geçtiğimiz günlerde Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelik hükümlerine ilişkin açıklaması 1106
- 8.- İstanbul Milletvekili Selina Doğan'ın, Cumhuriyet gazetesi davasında tutuklu yargılanan avukatların serbest bırakılmasını dilediğine ilişkin açıklaması 1107
- 9.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Denizli'nin Baklan, Sarayköy ve Tavas Ovalarında sulamayla ilgili yaşanan sıkıntılara bir çözüm üretilip üretilmediğini ve Güney ilçesinde yapımı devam eden Cindere Barajı'nın ne zaman bitirileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 1107
- 10.- Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in, görüşülmeye başlanan İç Tüzük Değişiklik Teklifi'yle gerçeklerin konuşulmasının önü kapatılarak susturulmuş bir Türkiye yaratılacağına ilişkin açıklaması 1107
- 11.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Adularya Enerji Elektrik ve Madencilik Şirketine FETÖ'yle ilişkili olma iddiasıyla el konularak atanan kayyumların şirketi kötü yönettikleri iddialarına ve işçilerin mağduriyetinin ne zaman giderileceği ile kayyumların ücretini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 1108
- 12.- İzmir Milletvekili Kerem Ali Sürekli'nin, Kudüs'te yaşanan olaylara ve Filistin'in haklarından asla vazgeçmeyeceklerine ilişkin açıklaması 1108
- 13.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, yeni atanan bakanların hayırlı hizmetler sunmalarını beklediğine ve özellikle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'dan fındıkla ilgili beklentileri olduğuna ilişkin açıklaması 1108:1109

- 14.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Tarsus Devlet Hastanesinde tadilat ve onarım kararı alınmasına ve Pamukluk Barajı'nın bitirilmesini talep ettiğine ilişkin açıklaması 1109
- 15.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, İstanbul'un elde avuçta kalan son yeşil alanlarının da tahrip edildiğine ilişkin açıklaması 1109
- 16.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, annesinin vefatı nedeniyle taziyelerini ileten herkese şükranlarını sunduğuna ve şehitler ile bütün geçmişlerine rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 1110
- 17.- Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu'nun, Mescid-i Aksa'nın İsrail tarafından ibadete kapatılmasının ibadet ve din özgürlüğüne büyük bir saldırı olduğuna ve kabul edilemeyeceğine, bölgedeki olaylarda hayatını kaybeden 3 kişiye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 1110:1111
- 18.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, demokrasi mücadelesinin ana unsurunun kadınlar olduğuna ve cumhuriyet kadınlarının istedikleri her şeyi giyip istedikleri her yere gidebileceklerine ilişkin açıklaması 1111
- 19.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye'nin, bekasına dış bileyen her türlü çevre, oluşum, grup, örgüt ve yapıyla korkusuzca, kıran kırana bir mücadele hâlinde olduğuna, Türkiye-Almanya ilişkilerine ve İsrail'in Mescid-i Aksa'ya acımasızlığı karşısında insanlığın âciz ve suskun olduğuna ilişkin açıklaması 1111:1112
- 20.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Halkların Demokratik Partisi olarak başlangıcı Diyarbakır'da yapılmak üzere demokratik siyasete özgürlük çerçevesinde bir vicdan ve adalet nöbeti başlattıklarına ve Cumhuriyet gazetesi davasının bu ülkenin ayıbı olarak tarihe geçeceğine ilişkin açıklaması 1112:1113
- 21.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, 24'üncü Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan'a Allah'tan rahmet dilediğine, fındık üreticilerinin sorunlarına, Hükûmetin fındık üreticisine vefa göstermediğine ve yeni atanan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanının derhâl bu konuyla ilgilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 1113:1114
- 22.- Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz'ün, Halil İnalcık'ın ölümünün 1'inci yıl dönümüne, İsrail'in Mescidi Aksa'ya yönelik tutumunun kabul edilemez olduğuna, İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin Parlamento çalışmalarının

çok daha hızlı, etkin ve verimli olabilmesi adına önemli değişiklikler öngördüğüne ve ülkenin birlik ve beraberliğinin korunması için pek çok şehit verildiğine ilişkin açıklaması

1114:1115

23.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İç Tüzük Değişiklik Teklifi'yle ilgili görüşmelere cezaevinde olmaları nedeniyle katılamayan HDP Eş Genel Başkanı ve milletvekillerinin Başkanlık Divanına gönderdikleri istemlerini Genel Kurula sunmak istediğine ve 5 Haziran Diyarbakır mitingine yapılan saldırı davasında DAES üyesi Burhan Gök'ün tahliye edilmesine ilişkin açıklaması

1136:1137

24.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun 489 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1141:1142

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1142

26.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştas'ın, son sözün savunmanın olduğuna, sonrasında oturumu yöneten Meclis Başkan Vekilinin konuşma yapmasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

1211:1212

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1116, 1131, 1137

A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1116:1120

1.- CHP Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, kırsal kesimde kullanılan asbest ile yasaklanmadan önce değişik iş kollarında kullanılan asbestin devam eden insan sağlığını bozucu etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/592)

1116:1117

2.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 milletvekilinin, özellikle Van'da olmak üzere Van Gölü Elektrik Dağıtım AŞ'nin (VEDAŞ) kapsadığı illerdeki elektrik kesintilerinin nedenlerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/593)

1117:1118

3.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 milletvekilinin, Türkiye'de bulunan kadın mülteci ve sığınmacıların yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/594)

1119:1120

B) ÖNERGELER

1131:1134, 1137:1138

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, (2/275) esas numaralı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/103)

1131:1134, 1137:1138

VIII.- ÖNERİLER**1121, 1126, 1131***A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ*1121:1124, 1126:1129,
1131

1.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 489 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun bu kısmın 1'inci sırasına; bastırılarak dağıtılan 493 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun ise kırk sekiz saat geçmeden yine bu kısmın 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi

1121:1124, 1126:1129,
1131**IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR****1124, 1135, 1166**

1.- Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

1124:1126

2.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1126

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun doğrudan gündeme alınma önergesi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1135:1136

4.- Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un, İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in 489 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde yaptığı savunma konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1166:1167

5.- İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1167:1168

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1139, 1142, 1169, 1212

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1139:1141, 1142:1165,
1169:1210

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İchtüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 489)

1139:1141, 1142:1165

2.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İchtüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 31.05.2017 Tarihli ve 39 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1072) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 493)

1169:1210

B) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1212

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 2 Milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İchtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İchtüzük Teklifi (2/1783) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 492)

1212

2.- İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı (1/850) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 491)

1212

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1213

1.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, bazı ülkelerin Katar'la diplomatik ilişkilerini kesmesi üzerine doğan krizin Türkiye ekonomisine olası etkilerine ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin cevabı (7/14487)

1213:1217

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlığın afet yönetim planına ve İstanbul'da bağlı kurum ve kuruluşlara ait binalarda depreme karşı alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin cevabı (7/14838)

1218:1219

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açılarak dokuz oturum yaptı.

(Birinci Oturum)

Oturum Başkanı TBMM Başkanı İsmail Kahraman,

Mescidi Aksa’da yaşanan gelişmelere ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın İsrail Hükûmetinin uygulamaları konusunda uluslararası topluma yaptığı çağırığı Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak tümüyle desteklediklerine,

Millî Mücadele şehitlerini ve emek verenleri saygıyla andığına,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, TBMM Başkanının Meclis Genel Kurulunu yönetmesinin memnuniyet verici olduğuna, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Mescidi Aksa’ya yapılan saldırılar ve uygulanan kısıtlamalarla ilgili eleştirilerini daha önce de dile getirdiklerine, 10 kişilik bir milletvekili grubunun Filistin Büyükelçiliğine giderek konuyla ilgili desteklerini ve üzüntülerini ifade ettiklerine ve Hükûmetin bu konudaki sessizliğini ayıplı bir durum olarak gördüklerine,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, İsrail’in mazlum Filistin halkı üzerinde geliştirmiş olduğu şiddet ve baskı politikalarını şiddetle kınadıklarını sayısız defa ifade ettiklerine, Filistin halkının yanında olduklarına ve Yüksekova’da cuma namazına yapılan saldırı ile Yahudi vatandaşların ibadet yeri olan Neve Şalom Sinagogu’na yapılan saldırının kabul edilemez olduğuna,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, İsrail’in Mescidi Aksa’daki haksız, hukuksuz ve saygısız faaliyetlerini kınadıklarına ve İsrail’i son derece vahim bu yanlıştan vazgeçmeye davet ettiklerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan, Muğla’da yaşanan depreme,

Sinop Milletvekili Barış Karadeniz, Sinop ilinin sorunlarına,

Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı, Erzurum Kongresi’nin 98’inci yıl dönümüne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Bursa Milletvekili Erkan Aydın, iktidar partisi nasıl bir rejim kurmaya çalışırsa çalışsın laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti’ni korumaya devam edeceklerine ve 24 Temmuz Lozan Antlaşması’nın 94’üncü yıl dönümüne,

Mersin Milletvekili Baki Şimşek, Diyanet İşleri Başkanlığının umre ve hacca görevli göndermede adil davranmadığı yönünde şikâyetler olduğuna ve çiftçilere bir ek süre tanınarak ÇKS kayıtlarının yapılmasıyla ilgili mağduriyetin giderilmesini beklediğine,

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, 24 Temmuz Lozan Antlaşması’nın 94’üncü yıl dönümüne, Cumhuriyet gazetesinin yazar ve yöneticilerinin bugün mahkeme önüne çıktığına ve Balıkesir’in Burhaniye ilçesinin Sübeylidere Mahallesi’nde meydana gelen sel felaketi nedeniyle yaşanan mağduriyetin giderilmesini dilediğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın, İsrail’in tüm uyarılara rağmen insan haklarına aykırı ve baskıcı tutumunda ısrar etmesini, Harem-i Şerif’te cuma namazı kılınmamasını ve İsrail güçlerinin cuma namazı için toplananlara karşı güç ve şiddet kullanımını kınadığına,

Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, okullarda dinî temellere dayalı bir müfredat değişikliğiyle bilimsellikten uzak eğitimin pekiştirildiğine ve 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne,

Manisa Milletvekili Mazlum Nurlu, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne,

İstanbul Milletvekili Fatma Benli, Kudüs'te hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine, zulüm ve işgalin asla başarılı olamayacağına,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne ve Millî Eğitim Bakanlığının yayınladığı yeni müfredatın uygulanmasından derhâl vazgeçilmesi çağrısında bulunduğu,

Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümü ile basında sansürün kaldırılmasının 109'uncu yıl dönümüne ve gazeteciler için özgürlük talep ettiğine,

İzmir Milletvekili Ali Yiğit, engellilik oranlarında bir düzenleme öngörülüp öngörülmediğini öğrenmek istediğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç, İsrail'in Filistin'de ve Mescidi Aksa'da yaptıklarını şiddetle kınadığına,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, Mescidi Aksa'nın içinde katliamlar yapıldığına, Müslümanların ibadet özgürlüklerinin kısıtlandığına ve yapılması gerekenin İslam birliğini gerçekleştirmek olduğuna,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne, 24 Temmuz Basın Bayramı'na ve Cumhuriyet gazetesi çalışanlarının duruşmasının sürdüğüne,

Hatay Milletvekili Birol Ertem, Hükûmetin buğdayda ithalat vergisini yüzde 130'dan yüzde 45'e indirmesine,

Çanakkale Milletvekili Bülent Öz, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne ve 2017 Şubat ayında Çanakkale'nin Ayvacık ilçesindeki depremde yıkılan evlerin yapımına ne zaman başlanacağını öğrenmek istediğine,

Konya Milletvekili Hüsnüye Erdoğan, Kudüs'ün ve Harem-i Şerif'in İslami karakterinin muhafazası ve Filistinlilerin haklı davalarının savunulmasının tüm İslam âleminin vazifesi olduğuna,

Manisa Milletvekili Tur Yıldız Biçer, "Hak, hukuk, adalet; kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!" dediğine,

Ankara Milletvekili Erkan Haberal, Ankara'nın mahalle statüsüne geçirilen köylerinde ciddi sorunlar olduğuna ve bu konuda yapmış olduğu konuşmaların göz ardı edildiğine,

Rize Milletvekili Hikmet Ayar, İsrail'in Kudüs'teki saldırgan tutumunu lanetlediğine,

Mersin Milletvekili Serdal Kuyucuoğlu, Paris İklim Anlaşması'nın Türkiye Büyük Millet Meclisinin onayına ne zaman sunulacağını öğrenmek istediğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümü ile Batı Trakya Türklerinin lideri Doktor Sadık Ahmet'in vefatının 22'nci yıl dönümüne, Basın Bayramı ile 1960 yılında kabul edilen Basın Ahlak Yasası'nın yıl dönümüne,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, basında sansürün kaldırılışının 109'uncu yıl dönümüne, Cumhuriyet gazetesinin yazarları, çalışanları ile yöneticilerinin ilk kez bugün mahkeme karşısına çıktığına, siyasi iktidarın sadece toplumsal yaşam içerisinde demokratik siyaset kanallarını kapatmadığına, İç Tüzük'le birlikte Mecliste de siyaset yapma hakkını kısıtlayan bir düzenleme yoluna gittiğine ve bu nedenle alanlarda demokrasi nöbetlerinde olacaklarına,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, 24'üncü Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan'ın vefat ettiğine, 24 Temmuz Basın Bayramı'na, 24 Temmuz Lozan Antlaşması'nın 94'üncü yıl dönümüne ve Batı Trakya Türklerinin lideri Doktor Sadık Ahmet'in vefatının 22'nci yıl dönümüne,

Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Harem-i Şerif'in kutsiyetine ve tarihî statüsüne saygı gösterilmesinin insani, hukuki ve tarihe karşı bir sorumluluk olduğuna, Türkiye'nin Filistin halkının ve Filistin'in haklı davasının yanında olduğuna, ülkenin birlik ve beraberliğine, toprak bütünlüğüne karşı önemli bir mücadele verilmekte olduğuna, 24 Temmuz Basın Bayramı ve basında sansürün kaldırılışının 109'uncu yıl dönümüne ve Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkanı İsmail Kahraman,

22'nci Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan'a Allah'tan rahmet dilediğine,

Yeni atanan bakanlara hayırlı hizmetler dilediğine, önceki bakanlara da çalışmaları dolayısıyla teşekkür ettiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Cumhurbaşkanlığının, Bakanlar Kurulunda görev alan Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, Başbakan Yardımcısı Numan Kurtulmuş, Başbakan Yardımcısı Yıldırım Tuğrul Türkeş, Başbakan Yardımcısı Veysi Kaynak, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Mehmet Müezzinoğlu, Gençlik ve Spor Bakanı Akif Çağatay Kılıç, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, Kültür ve Turizm Bakanı Nabi Avcı, Millî Savunma Bakanı Fikri Işık ve Sağlık Bakanı Recep Akdağ'ın görevlerinden istifa ettiklerine ve istifalarının kabul edildiğine;

Başbakan Yardımcılığına Yozgat Milletvekili Bekir Bozdağ'ın,

Başbakan Yardımcılığına Kocaeli Milletvekili Fikri Işık'ın,

Başbakan Yardımcılığına Erzurum Milletvekili Recep Akdağ'ın,

Başbakan Yardımcılığına Bursa Milletvekili Hakan Çavuşoğlu'nun,

Adalet Bakanlığına Gaziantep Milletvekili Abdülhamit Gül'ün,

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına Ankara Milletvekili Jülide Sarıeroğlu'nun,

Gençlik ve Spor Bakanlığına Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın,

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın,

Kültür ve Turizm Bakanlığına Ordu Milletvekili Numan Kurtulmuş'un,

Millî Savunma Bakanlığına Giresun Milletvekili Nurettin Canikli'nin,

Sağlık Bakanlığına Samsun Milletvekili Ahmet Demircan'ın,

Atandıklarına ilişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

HDP Grup Başkan Vekili Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğünü ihlal eden uygulamalara son verilmesi ve basın özgürlüğünün tesis ile tahkim edilmesi için yapılması gerekenlerin (10/589),

CHP Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, piyasadaki kanserojen madde bulunduğu anlaşılan ithal ayakkabılarla ilgili konunun (10/590),

CHP Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, oyuncakların ve kırtasiye malzemelerinin yarattığı sağlık risklerinin (10/591),

Araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önerileri Genel Kurulun bilgisine sunuldu; önerilerin gündemdeki yerlerini alacağı ve ön görüşmelerinin sırası geldiğinde yapılacağı açıklandı.

Oturuma saat 15.29'da son verildi.

İsmail KAHRAMAN

Başkan

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Ali Haydar HAKVERDİ

Ankara

Kâtip Üye

(İkinci, Üçüncü, Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci, Sekizinci ve Dokuzuncu Oturumlar)

HDP Grubunun, 1/6/2017 tarihinde Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş ve arkadaşları tarafından, yasama fonksiyonu temelinde yasama faaliyetlerinin sınırlandırılmasına ilişkin müdahaleler ve bu müdahalelerden kaynaklı sorunları tespit etmek amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (4724 sıra no.lu),

CHP Grubunun, 24/7/2017 tarihinde Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal ve arkadaşları tarafından, Bursa ilinin Mustafakemalpaşa ve Karacabey ilçelerinde meydana gelen sağanak yağış ve dolu afetinin bu yöredeki tarımsal ürünlerde meydana getirdiği zararların tespit edilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (1322 sıra no.lu),

Genel Kurulun bilgisine sunulmak üzere bekleyen diğer önergelerin önüne alınarak 24 Temmuz 2017 Pazartesi günü (bugün) birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve görüşmelerinin aynı tarihli birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 492 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 492 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İç Tüzük Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü, Aydın Milletvekili Abdurrahman Öz'ün HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında CHP Grubuna,

Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna,

Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Iğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman'ın AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Muğla Milletvekili Akın Üstündağ, Muğla Gökova merkezli deprem nedeniyle geçmiş olsun dileğinde bulunanlara teşekkür ettiğine, Bodrum'da hayatı etkileyen önemli bir durum olmadığına ve tüm turistleri Bodrum'a beklediklerine,

Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın,

Muğla'da yaşanan deprem nedeniyle geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

Başkanlık Divanı olarak Bursa ilinin Mustafakemalpaşa ve Karacabey ilçelerinde meydana gelen afetten dolayı tüm çiftçilere geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna,

İlişkin birer açıklamada bulundu.

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 2 Milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) ve Anayasa Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 492) görüşmelerine başlanarak birinci bölümü üzerindeki görüşmeler sırasında verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

2'nci sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı (1/850) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 491),

3'üncü sırasına alınan, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/787) ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun (S.Sayısı: 461),

Görüşmeleri, komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle işleme alınıp alınamayacağı konusunda bir usul görüşmesi yapıldı. Başkanlığın tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı açıklandı.

(2/1783) esas numaralı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin Anayasa Komisyonuna havalesinin İç Tüzük hükümlerine uygun olup olmadığı konusunda bir usul görüşmesi yapıldı. (2/1783) esas numaralı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin Anayasa Komisyonuna havalesinin İç Tüzük'e uygun olduğu ve Başkanlığın tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı açıklandı.

Anayasa Komisyonu Başkanı Mustafa Şentop, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Adana Milletvekili Meral Daniş Betaş, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına ve kürsüye siyah örtü örtterek yaptığı konuşmasında TRT Meclis televizyonunun yayını kesmesinin kabul edilemez olduğu,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un usul görüşmesi nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve CHP Grubuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Mardin Milletvekili Mithat Sancar, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında MHP Grubuna,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Celal Adan, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, İstanbul Milletvekili Celal Adan'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Yalova Milletvekili Muharrem İnce, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, İzmir Milletvekili Ertuğrul Kürkcü'nün 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Manisa Milletvekili Özgür Özel, Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak'ın 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde MHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Afyonkarahisar Milletvekili Mehmet Parsak, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yerinden sarf ettiği bazı ifadeleri sırasında Milliyetçi Hareket Partisine,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Danışma Kurulunun, 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin birinci ve ikinci bölümü üzerindeki konuşmaların Komisyon ve siyasi parti grupları adına yirmi dakika, şahıslar adına on dakika olmasına, gruplar adına konuşmaların 2 milletvekili tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, Manisa Milletvekili Özgür Özel'in 492 sıra sayılı İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında genel bir yayın kesintisinin söz konusu olmadığına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığında, alınan karar gereğince, 25 Temmuz 2017 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşime 01.41'de son verildi.

Ahmet AYDIN

Başkan Vekili

Mustafa AÇIKGÖZ

Nevşehir

Kâtip Üye

Ali Haydar HAKVERDİ

Ankara

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 173

25 Temmuz 2017 Salı

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, üretim sektöründe asbest kullanımının yol açtığı zararların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/592) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

2.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 Milletvekilinin, Van'da yaşanan elektrik arıza ve kesintilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/593) (Başkanlığa geliş tarihi: 03.03.2016)

3.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 Milletvekilinin, Türkiye'deki kadın mülteci ve sığınmacıların yaşadıkları sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/594) (Başkanlığa geliş tarihi: 04.03.2016)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Van F Tipi Cezaevi'nden Van T Tipi Cezaevi'ne nakledilen tutukluların işkence ve kötü muameleye uğradıklarına dair iddiaların soruşturulmasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13355)

2.- Şırnak Milletvekili Leyla Birlik'in, Diyarbakır D Tipi Kapalı Cezaevi'nde bulunan akciğer kanseri bir hükümlünün durumuna ve hasta tutuklu ve hükümlülere ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13356)

3.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, mahkumların sevk uygulamalarına ve Edirne F Tipi Cezaevi'ndeki bir mahkumun gönderdiği mektupta bahsedilen olaya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/13357)



25 Temmuz 2017 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 118’inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Nerede var?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ya, Başkan, yapma Allah aşkına!

BAŞKAN – Gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Bilecik’in sorunları hakkında söz isteyen Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün’e aittir.

Sayın Tüzün, buyurun. Bu kürsüler sizi özlemişti. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

IV.-GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.-Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün’ün, Bilecik ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkan, sevgili milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, kuruluşun ve kurtuluşun merkezi olan Bilecik ilimizin sorunlarına değinmek için gündem dışı söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Bilecek ilimiz, taşı mermer, toprağı seramik, yaprağı ipek olan bir kent. Böylesine bir kentin tarihi ve kültürel özellikleriyle birlikte ön plana çıkması, özellikle AKP iktidarının on beş yıldır Hükûmette bulunup da Şeyh Edebali’nin sözünü, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” sözünü şiar edinmesiyle birlikte, devletin ve cumhuriyetin kurulduğu bu kutsal topraklara yeterince ilgi göstermediğini, yeterince destek vermediğini de tüm Bilecik halkı olarak bizler biliyoruz. Bu sorunları da burada gündeme getirmenin, bölgenin bir milletvekili olarak, benim görevim olduğunu düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” felsefesini ortaya koyan iktidarınız, maalesef, insanı da yaşatmıyor, devleti de yaşatma noktasında gerekli desteği vermiyor. Bugüne kadar, bölgemizde yapılması gereken hizmetler noktasında vermiş olduğumuz kanun teklifleri kabul edilmiyor iktidarınız ve Meclis grubunuz tarafından.

Özellikle, kuruluşun ve kurtuluşun merkezi dediğimiz Bozüyük Metristepe’imizde millî park yapılması noktasında vermiş olduğumuz kanun teklifi, bugüne kadar defalarca gündeme getirmemize rağmen kabul edilmedi. Yine, Bilecik’e atanan vali ve kaymakamların Bilecik’e hizmet edebilmesi noktasında, istişare ettiğimizde, açıkça ifade etmem gerekiyor ki devleti iyi tanıyan, bürokrasiyi bilen ve hizmet noktasında her zaman yanımızda olduğunu düşündüğümüz ve dünyaya gelecek çocuğun

bile dokuz ay on gün süreli olduğunu bildiğimiz hâlde, bir ile atanan valinin dokuz ay süreyle görev yapıp görevden alınmasını kabul etmemiz mümkün değildir. Çünkü bir vali, Hükûmetiniz tarafından, iktidarınız tarafından atanıyorsa onun hizmetlerini takip etmek, kontrol etmek göreviniz. Ancak validen memnuniyetsizliğiniz varsa merkeze alırsınız ama dokuz ay süreyle bir ilde görev yapan bir valiyi, dokuz ay sonra görevden almanın, bir başka ile vali atamanın doğru olmadığını bir kez daha söylemek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Bilecik'imizin sayamayacağımız kadar çok sorunu var ancak Bilecik, aynı zamanda tarihî ve kültürel özelliğiyle birlikte bir sanayi kenti. Organize sanayi bölgeleri, 186 tane fabrikası, 20 binin üzerinde çalışanı var ve maalesef, yine iktidarınız döneminde Türkiye'deki vergi rekortmenlerinin arasında ilk 100'e giren 10'dan fazla firmamız var. Hemen yanı başımızdaki Bolu iline, 200 milyon dolarlık ihracat yapan bir ile gümrük müdürlüğü kuruyorsunuz ama 1 milyar doların üzerinde ihracat yapan bir ildeki sanayi kuruluşlarının işini görmek üzere gümrük müdürlüğü kurmuyorsunuz.

Yine, bugüne kadar vermiş olduğumuz kanun tekliflerini kabul etmiyorsunuz. Bölgemizle ilgili vermiş olduğumuz yazılı soru önergelerine, İç Tüzük'te yazılı olmasına rağmen, bir bakanın on beş gün içerisinde cevap vermesi ve otuz gün geciktirerek kırk beş gün içerisinde yazılı soruya cevap vermesi gerektiği hâlde, maalesef, bakanlarınız... Bugün bir tanesi var ama çoğu hiçbir zaman olmuyor; dün de maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü görüşülürken burada hiçbir bakan yoktu. Bakanları Meclis Başkanlık Divanına ve Meclisin parlamenterlerine şikâyet ettiğimi bir kez daha ifade ediyorum ve Bilecik'le ilgili vermiş olduğumuz soru önergelerine de cevap vermediklerini biliyorum.

Sevgili arkadaşlar, yine, sizin bir sloganınız vardır “bitmeyen aşk”, Bilecik-Bursa yolunun on beş yıllık iktidarınızda bitmediğini Bilecik halkı da biliyor, bizler de biliyoruz. Bilecik'in en önemli sorunlarından bir tanesinin hastane sorunu olduğunu biliyoruz. Son birkaç ay içerisinde 7 bakan, 4 bakan yardımcısı, yetmedi, Başbakan, Bilecik'e geldi ama hiçbir, temel atma töreninde bulunmadı, hiçbir, açılış töreninde bulunmadı. Bakanın görevi, bir kente gelip cirit atmak değildir. Valiyi ziyaret, belediyeyi ziyaret, partisini ziyaret edip plaket almak, plaket vermek değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Bir dakika var mı Başkanım?

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın Tüzün.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bakan, hangi ile giderse gitsin, Başbakan, hangi ile giderse gitsin o ile, o seçim bölgesine hizmet götürmek zorundadır. Bir bakanın, tüm imkânlarını kullanarak bir ile gidip valiyi ziyaret edip, belediye başkanını ziyaret edip veya siyasi partisini ziyaret edip plaket almak, plaket vermek görevi değildir. Bugüne kadar, son birkaç ay içerisinde 7 bakan, Başbakan, bakan yardımcısı, Cumhurbaşkanı danışmanları gelmesine rağmen -Bilecik'te plaket aldılar, plaket verdiler- Bilecik halkına gerekli özveriye, gerekli yatırımı, gerekli katkıyı yapmadıklarını Genel Kurulda haykırarak bir kez daha ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gündem dışı ikinci söz, Kudüs ve son günlerde Kudüs'te yaşanan sorunlar hakkında söz isteyen Karabük Milletvekili Burhanettin Uysal'a aittir.

Buyurun Sayın Uysal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Karabük Milletvekili Burhanettin Uysal'ın, Kudüs ve son günlerde Kudüs'te yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Müslümanların ilk kıblesi, peygamberler şehri olan Kudüs ve son günlerde Kudüs'te yaşanan insan hakları ve inanç özgürlüğü ihlallerine ilişkin söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Kudüs, en başta ümmetin ilk kıblesi ve Mekke'deki Mescid-i Haram ve Medine'deki Mescid-i Nebevi'den sonra üçüncü kutsal mabet Mescid-i Aksa'yı bağrında barındırdığından dolayı İslam'da ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Mescid-i Aksa, biz Müslümanlar için Mekke ve Medine gibi kutsaldır. Kudüs'e karşı sorumluluğumuz vardır, Müslümanların bu davaya sahip çıkmaları gerekir.

Kudüs'ün ikinci fatihi Selahaddin Eyyubi seferde ordusuyla olmadığı zamanlarda bile çadırdı yatardı, bunu görenler: “Ya Selahaddin, neden sen diğer sultanlar gibi evinde yatmıyorsun?” diye sorarlar. Bu soruya Selahaddin Eyyubi'nin cevabı şu şekilde olmuştur: “Allah'ın evi esaret altındayken Selahaddin nasıl kendi evinde yatar?” derdi ve bu hassasiyetle Kudüs'ü fethetti.

Kudüs'e sahip çıkmak, ona gereken hürmeti ve hassasiyeti göstermek her Müslümanın görevidir. Kudüs davası, sadece Filistinli kardeşlerimizin davası değildir. Birinci Dünya Savaşı'nda güney cephesinde en büyük mücadelemizi Mekke, Medine ve Kudüs'ü korumak için verdik, Çanakkale ve Kut'ül Amare'de kazandığımız zaferlere rağmen işgali durduramadık. İlk Haçlı Seferleri'nden beri uğrunda oluk oluk kan akıttığımız Kudüs, maalesef o günlerden beri huzur yüzü görmedi, görmedi.

İsrail'in 1967'den bu yana işgal altında tutmakta olduğu Doğu Kudüs'te 14 Temmuz günü Harem-i Şerif'i üç gün süreyle kapatması ve ardından Müslümanların Harem-i Şerif'e girişlerine yeni kısıtlamalar getirmeye çalışması kabul edilemez. İsrail yönetiminin buradaki amacının güvenlik kaygısı olmadığını, tamamen Müslümanların Mescid-i Aksa'dan tecrit edilmesi amacı taşıdığını herkes biliyor. İsrail'in Harem-i Şerif'in ve Mescid-i Aksa'nın kutsiyetini ağır biçimde ihlal eden uygulamaları ve Kudüs'ün çok dinli, kültürel yapısını değiştirmeye yönelik kabul edilmesi mümkün olmayan tasarrufları karşısında bu mukaddes şehrin dinî ve tarihî mirasına sahip çıkmak, geçmişimize ve kimliğimize sahip çıkmak anlamına geldiğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Kudüs davası, sadece Filistinli kardeşlerimizin davası değil, 1,7 milyarlık tüm İslam âleminin haremiizzeti ve namusudur. Kudüs'ün ve Harem-i Şerif'in kutsiyetine ve tarihî statüsüne saygı gösterilmesi hukuki bir yükümlülüktür. Mescid-i Aksa'nın kontrolü, hem anlaşmalar hem hukuken hem de inancımızın gereği Müslümanlarda olmalıdır. Ayrıca İsrail güçlerinin Filistinli kardeşlerimize karşı aşırı güç kullanmasını kınıyor, Harem-i Şerif'teki olaylarda hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

İsrail, çeşitli güçlerden aldığı cesaretle hukuk ihlallerini ısrarla sürdürüyor. Kudüs'ü Müslüman'sız yaşamaya ve yaşatmaya devam ediyor. İşlenen cinayetlerin, katliamların ve zulmün uluslararası hukuk içinde hesabı sorulmadan bölgede barış ve istikrar arayışları sonuçsuz kalmaya mahkûmdur. Orta Doğu'da kalıcı barış için tek yol, 1967 sınırları dâhilinde, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız, egemen ve coğrafi devamlılığa sahip bir Filistin devletinin vücut bulmasıdır. Türkiye olarak biz, sadece, Kudüs'te Müslümanların kutsallarına saygı gösterilmesini istiyoruz. 15 Temmuzda gök kubbeden ezan seslerini susturmak isteyenlere nasıl ki en güzel cevabı verdiysek, bu hukuksuzluğa da elbette gerekli cevabı er ya da geç vereceğiz. Allah'ın izniyle, Kudüs semalarında ezanın susturulmasına da izin vermeyeceğiz diyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Mescid-i Aksa'ya yapılan saldırıları kınadığına, insan hakları savunucularını ve uluslararası toplumu bu saldırılara karşı duyarlılığa davet ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Bizler de tüm Müslümanların haremiiizzeti konumunda olan, onuru konumunda olan ilk kıblemiz Mescid-i Aksa'ya yapılan saldırıları kınadığımızı bir kez daha ifade etmek istiyoruz ve tüm din ve vicdan özgürlüğü savunucularını, insan hakları savunucularını ve bu arada uluslararası toplumu da bu saldırılara karşı yekvücut olarak, saldırıları defetmek adına duyarlılığa davet ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Şimdi, gündem dışı üçüncü, söz, Şırnak'ın sorunları hakkında söz isteyen Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'e aittir.

Buyurun Sayın İrmez. (HDP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)**A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)**

3.- Şırnak Milletvekili Aycan İrmez'in, Şırnak ilinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

AYCAN İRMEZ (Şırnak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlamadan önce, aylardır hukuksuz bir şekilde tutuklu bulunan ve milyonların iradesi olan başta Eş Genel Başkanlarımız Sayın Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ı ve diğer vekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, şimdi sizlere olmayan kentin bitmeyen sorunlarından bahsedeceğim sayın milletvekilleri.

Şırnak genelinde iki yılı aşkın bir süredir sistematik olarak uygulanan ve tarihte örneğine rastlanmamış bir zulüm rejimi devrededir. AKP Hükûmeti, devletin tüm zor ve ikna aygıtlarını devreye koyarak Şırnak'a özel bir konsept uygulamaktadır. Şırnak kenti, aylarca süren ablukalarda, sonrasında Hükûmetin özel yıkım ekipleri tarafından haritadan silinmiştir. Şırnak'ın insansızlaştırılması, Şırnaklıların kimliklerinin, tarihlerinin, hafızalarının silinmesi için AKP Hükûmeti, özel yıkım politikalarını maalesef devreye koymuştur. Öyle ki, Şırnak'ın İkinci Dünya Savaşı sırasında yüzde 90 oranında yıkılan Polonya'nın Gdansk şehrinden hiçbir farkı maalesef bulunmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, Şırnak ilimizde aylardır özel bir rejim türü uygulanmaktadır. Bu rejimin en önemli özelliği, hukuku, ahlakı ve insanlık değerlerini tanımıyor olmasıdır. Kent merkezini tamamen haritadan silecek şekilde, öncesinde yağmalayan, talan eden, kendi toprağında kendi yurttaşını mülteci pozisyonuna getiren bir rejim uygulanıyor. Her geçen gün, sağlam kalan evler de yıkılmaya maalesef devam ediliyor. Kendi kentinde mülteciye dönüştürülen Şırnak halkına ilk anda yaşayabilecekleri alternatif bir yer sunulmamıştır. Aylarca çadırlarda kalan yurttaşlarımız dâhil, genel olarak Şırnak etrafında kenetlenerek ilçe ve beldelere yerleşen yurttaşlarımızın dönüşlerinin engellenmesi için dünyanın her yerinde olağanüstü bir durumda âdeta ezbere dönüşmüş geçici konteyner kentler bile maalesef kurulmamıştır.

Şırnak'ta tarihte görülmeyen bir rejimi devreye koyan AKP Hükûmeti, haritadan kenti silmekle yetinmiyor, kente giriş çıkışlar ve kentin içindeki polis kontrol noktalarının sıklığı ile dümdüz arazide yürünmesini bile eziyete dönüştürüyor; güvenlik gerekçesiyle ormanları yakarak, barajlar yaparak doğasını katletmeye devam ediyor; bununla da yetinmiyor, bizzat genel başkanları tarafından il statüsü sürekli gündeme getirilerek siyasi bir cezai yaptırımı da uygulamaktan geri durmayacağını gösteriyor.

Tüm kentte, başta parti çalışanlarımız olmak üzere, yüzlerce kişi gözaltına alınmış, tutuklanmış, hâlen tutuklu olup bir yıla yakın süredir mahkemelere çıkarılmamıştır. Sürekli şekilde ev baskınları yapılmış, köylere giriş çıkışlar yasaklanmış; yetmemiş, bir devletin vatandaşlarına yapması gereken mecburi hizmetler, sicil dosyalarına ve belli şartlara bağlanmıştır. Köylere yapılması gereken hizmetler askıya alınmış ve aksatılmıştır.

Yine “güvenlik gerekçesi” adı altında geçici ve askerî güvenlik bölgeleri ilan edilerek halkın tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin önü kesilmiştir. Yüzde 80 ve üzeri oylarla halk iradesiyle seçilmiş belediyelerimiz gasbedilmiş, kayyum atanmış ve halkın seçme ve seçilme iradesi hiçe sayılmıştır. Sözde daha iyi belediyeçilik iddiasıyla kayyumlar, âdetâ belediyelerin hafızasını silmek adına sadece son çıkan KHK’yla 121 belediye emekçisini işinden ekmeğinden ederek aslında belediyeçiliği bitirmiş ve yandaşlara peşkeş çekmenin önü biraz daha açılmıştır. Belediyelerdeki kayyumların tüm uygulamaları ve ihraçlar ile belediyeçilik tasfiye edilmek istenmektedir.

Yine, Şırnak il ve ilçelerindeki DBP belediyelerindeki bizzat sizler tarafından bir türlü verilmeyen onaylarla hayata geçirilmeyen projelerin kayyumlarınız tarafından kendilerininmiş gibi, yine sizlere onaylatılarak hayata geçirilip algılara oynaması, en hafif deyişimle şark kurnazlığıdır, ama yemezler.

Şırnak’ta iki yıldan fazladır AKP Hükûmeti tarafından hukuka, ahlaka ve insani tüm değerlere aykırı olarak ortaya konan özel rejim politikalarının sahipleri ve kent kırımında sorumluluğu bulunan tüm mülki ve idari yetkililer Şırnak’ta yetkili oldukları esnada işledikleri insanlığa karşı suçlardan dolayı ulusal ve uluslararası mahkemelerde yargılanacaklar ve bundan da zerre kadar kuşkumuz yoktur.

Ayrıca, insanca yaşam hakkını kısıtlayan politikaları giderek derinleştirmeye çalışan Hükûmet yetkilileri şunu bilmelidir: Tarih boyunca kendi iktidar hırsları uğruna insanları katleden ve kentlere karşı acımasız yıkım politikaları gerçekleştirenler, her zaman lanetle anılmıştır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın İrmez.

Şimdi, sisteme giren sayın milletvekillerine birer dakika süreyle İç Tüzük 60’a göre söz vereceğim.

Sayın Kayışoğlu...

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu’nun, on yıl önce Tuncay Özkan’ın FETÖ örgütü yapılanması hakkındaki bilgileri ilgili makamlara bildirdiği dosya kapatılmamış olsaydı bugün 15 Temmuz darbe girişiminin olup olmayacağını ve bu yapılanmanın siyasi ayağının ortaya çıkarılıp çıkarılmayacağını öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – 2007 yılında o dönem gazeteci olan Tuncay Özkan’a birisi bir flash disk verir. Tuncay Özkan, içinde FETÖ örgütü yapılanması olan bu bilgileri Kara Kuvvetleri Komutanına teslim eder. Oradan Genelkurmay Başkanlığına, Milli Savunma Bakanlığına, son olarak Hava Kuvvetleri Komutanlığına gider ve Güneş Çalışma Grubu kurulur. Daha sonra bu dosya kapatılır. 2008’de Tuncay Özkan tutuklanır ve hepimizin bildiği üzere, altı yıl boyunca tutuklu kalır.

Şimdi soruyorum: Eğer on yıl önce o dosya kapatılmasaydı, 15 Temmuz ve 249 şehidimiz olur muydu? Bugün Tuncay Özkan tekrar bu dosyayı savcılığa teslim edecek ve bekliyoruz, gerçekten bugün bu yapılanmanın siyasi ayağı ortaya çıkarılacak mı ve son olarak tekrar soruyorum: Bu dosyayı teslim edenler mi, yoksa kapatanlar mı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydın’ın yerine Sayın Arık.

2.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, AKP ve MHP'nin gündeme getirdiği İç Tüzük değişikliğinin hedefinin muhalefeti yani demokrasiyi yok etmek olduğuna ilişkin açıklaması

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Sayın Başkan, demokrasinin olmazsa olmazı, iktidar değil, muhalefettir. AKP ve MHP'nin sarayın talimatıyla gündeme getirdiği İç Tüzük değişikliğinin hedefi de muhalefeti, yani demokrasiyi yok etmektir. Burada susturulmak istenen, köylüdür; burada susturulmak istenen, işçidir; susturulmak istenen, esnaftır; susturulmak istenen, sanayicidir; susturulmak istenen, işsizdir; susturulmak istenen, ataması yapılamayan üniversite mezunlarıdır. Kısacası, burada susturulmak istenen, milletin ta kendisidir.

AKP ve yancısı, milletvekilliğini sarayın talimatlarını eksiksiz yerine getirmek olarak değerlendirebilir ama biz, milletimizin bizi sarayın kapı kulu olmamız için Gazi Meclise göndermediğini iyi biliyoruz. Biz, bu aziz milletin sesi olmaya devam edeceğiz. Tarih sarayın kapı kullarını da, milletin gerçek temsilcilerini de not edecektir.

Teşekkür ederim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sözlerine dikkat et, biraz daha üslubuna dikkat et.

BAŞKAN – Sayın Erdem...

3.- İstanbul Milletvekili Eren Erdem'in, Cumhuriyet gazetesi çalışanlarıyla ilgili davanın sanıklarından biri olan Akın Atalay'ın ifadesinin bir bölümünü okumak istediğine ve "Kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet." dediğine ilişkin açıklaması

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkan, size, dün başlayan "Cumhuriyet'e kumpas" davasındaki sanıklardan biri olan Akın Atalay'ın ifadesinin bir bölümünü okumak istiyorum: "28 Mart 2011'de EFT yoluyla 2.500 TL gönderdiğim Hüseyin Aktaş, bir parkecidir. Oturduğum evin salonundaki parkeyi yenileme işinin karşılığı olarak kendisine yapılan bir ödeme söz konusu. İşte, bundan yola çıkan savcı, mealen diyor ki: 'Ey Akın Atalay, bundan altı buçuk yıl önce evindeki parke işlerini yaptırdığın, karşılığında 2.500 TL ödediğin Hüseyin Aktaş'ın bir oğlu var. Oğlunun adı, Atilla. İşte, bu Atilla, bir gün Bursa'daki bir restoranda yemek yiyor. Yemek yediği restoran işleten, x bir şirket. Bu şirketin sahibi olan Şaban Aydın hakkında MASAK'ın raporu var. Ver bakalım hesabını."

Sayın Başkan, bu düzeni tanımlamak, aramızdan kime nasip olacak çok merak ediyorum. Parkecinin oğlunun yemek yediği restoran üzerinden insanlara kumpas davaları kuran bir düzenin adı, ancak "istibdat rejimi" olabilir. O yüzden, kahrolsun istibdat, yaşasın hürriyet!

BAŞKAN – Sayın Engin.

4.- İstanbul Milletvekili Didem Engin'in, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan yeni eğitim müfredatından bir an evvel dönülmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

DİDEM ENGİN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan yeni eğitim müfredatında yaratıcı ve yüksek donanımlı genç nesillerin yetişmesi değil, çağdaş ve bilimsel kriterlerden uzak, laiklikten, Atatürk ilke ve inkılaplarından koparılmış, ezberci, araştırmayan, sorgulamayan, dogmalarla yetişen bir nesil hedefleniyor. "Yurtta barış, dünyada barış." diyen bir Ata'nın evlatlarına cihada ve cihatçıya övgü aşılama çabası, bugünkü iktidarın zihin dünyasının tipik bir göstergesidir. Bu eğitim sistemiyle teknolojik çağa nasıl erişilebilir? Yazık bu güzel ülkemize, yazık gelecek nesillerimize.

Ata'mızın da dediği gibi "Dünyada her şey için, medeniyet için, hayat için, muvaffakiyet için en hakiki mürşit, ilimdir, fendir. İlim ve fen haricinde mürşit aramak gaflettir, cehalettir, dalalettir." Millî Eğitim Bakanlığı bir an evvel bu gaflet ve cehaletten dönmelidir.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından açıklanan yeni eğitim müfredatına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan müfredat için, Bakan İsmet Yılmaz “Çağın gereklerine uygun hazırlanmıştır.” diyor. Bu, Bakanın çağa nasıl baktığının bir yansıması olarak düşünüldüğünde durum vahimdir. Ülkemizde millî bayramların neredeyse kutlanmasını ve anılmasını yasaklamaya varacak kadar sınırlayan bakış, cumhuriyet değerleri ve demokrasiden uzak eğitim anlayışı, ülkemizin geleceği adına da kaygı vericidir.

Laik eğitimden uzaklaşan, “Atatürkçülük” kavramını müfredatından âdeta çıkaran, Osmanlı kuruluş ve yükselme sürecine yer verirken gerileme ve dağılma sürecini yok sayan, özetle program bütününde çağdaş bilgi ve bilim varlığından uzak bu yaklaşımla Türkiye eğitiminin geleceği sorunlu olacaktır.

Cumhuriyet değerleri, Atatürkçülük, laiklik, bilgi ve bilimsellikte buluşmayan eğitimle çağdaşlığa erişilemez. Eğitimimizin geldiği nokta, PISA raporlarında acı sonuçlarıyla ortadayken, eğitimimizin geleceği bu şekilde düzeltilemez.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

6.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, karakterin insanda mevcut olan manevi çizgilerin bütünü olduğuna, Filistin ve Kudüs'te işlenen cürümlerin de siyonist bir karakterin tezahürü olduğuna ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Karakter, insanda mevcut olan manevi çizgilerin bütünüdür. Zayıf bir karakter, günah değildir ama insanı günaha götürür. İyi bir karakter, zorluklara göğüs gererek kazanılır. Her kötülük, zayıf karakterden doğar. “Bir kurbağayı koltuğa oturtsan o, yine çamura atlar.” denmiştir. Karakter, insanı saran bir ahlak nizamıdır. Güzel bir düşünce ile güçlü bir karakter birleşince harikalar ortaya çıkar. Kişiliği olmayanın, hiçbir şeyi yoktur. Özünü koruyan, kabuğunu yeniden kazanabilir. Bozuk karakterler, kendilerini fıkri hayata veremezler. “Aslan, mağarada açlıktan can verse dahi, köpeğin artığını yemez; çakal da çakallığını yapar.” demiştir Şeyh Sadi. Ülkelerin ve ulusların da karakterleri vardır. Filistin ve Kudüs'te işlenen cürümler de siyonist bir karakter tezahürüdür.

BAŞKAN – Sayın Çamak...

7.- Mersin Milletvekili Hüseyin Çamak'ın, geçtiğimiz günlerde Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelik hükümlerine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN ÇAMAK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz günlerde Resmî Gazete'de Kamu Taşınmazları Üzerinde Eğitim ve Yurt Faaliyetleri İçin Üst Hakkı Tesis Edilmesine İlişkin Yönetmelik yayımlandı. Bu yönetmelik, 4706 sayılı Kanun'a dayanılarak hazırlanmıştır. Kanunda Diyanet İşleri Başkanlığının adı geçmemesine rağmen, hukuka aykırı bir biçimde, yönetmelikte eğitim ve yurt için yapılan başvurularda Diyanet İşleri Başkanlığından, hazırlanacak plan ve projeler için uygun görüş alma zorunluluğu getirilmiştir. Bu durum, toplumun farklı inanç kesimlerini bir araya getiren eğitim alanı açısından kabul edilemez bir durumdur; ayrıca, Anayasa'mızın dayandığı demokratik ve laik devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Bu hatadan bir an önce dönülmesi gerektiğini bilgilerinize arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Tarhan'ın yerine Sayın Doğan...

8.- *İstanbul Milletvekili Selina Doğan'ın, Cumhuriyet gazetesi davasında tutuklu yargılanan avukatların serbest bırakılmasını dilediğine ilişkin açıklaması*

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, dün görülmeye başlanan Cumhuriyet gazetesi davasında 3 avukat meslektaşım Sayın Akın Atalay, Sayın Bülent Utku ve Sayın Mustafa Kemal Güngör tutuklu olarak yargılanmaktalar. Dava, bu hâliyle, Türkiye'nin, AKP iktidarı tarafından tek sesliliğe mahkûm edilmesi çabasının yanı sıra, aynı zamanda savunma hakkının da ortadan kaldırılmasıdır. Nitekim 20 Temmuz 2016 OHAL ilanından beri Türkiye'de adil yargılanma hakkı hukuka aykırı biçimde askıya alınmıştır, masumiyet karinesi yerle bir edilmiştir. Keza OHAL kapsamında avukat-müvekkil ilişkileri de savunma hakkını engelleyecek biçimde kısıtlanmaktadır. Tutuklu bulunan avukat meslektaşlarımızın dahi sanık olarak savunma hakları kısıtlanmıştır. Tıpkı adalet gibi, savunma herkesin hakkıdır. Avukat susarsa savunma susar. Tutuklu avukatları serbest bırakın.

BAŞKAN – Sayın Arslan...

9.- *Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, Denizli'nin Baklan, Sarayköy ve Tavas Ovalarında sulamayla ilgili yaşanan sıkıntılara bir çözüm üretilip üretilmediğini ve Güney ilçesinde yapımı devam eden Cindere Barajı'nın ne zaman bitirileceğini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması*

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Orman ve Su İşleri Bakanlığına soruyorum.

Bir: Denizli Baklan Ovası sulaması için Menderes'ten gelen su düzenli verilmiyor, ürünler de sulanamıyor. Bu aksaklığın giderilmesi için herhangi bir çözüm üretiyor musunuz?

İki: Denizli Sarayköy Ovası'nın sulaması düzenli olmuyor. Sulama için kullanılacak suyun Zorlu Holding tarafından kesildiği söyleniyor. Sulamanın düzenli yapılmasını ne zaman sağlayacaksınız?

Üç: Denizli Güney ilçemizde yapımı devam eden Cindere Barajı'nı ne zaman bitireceksiniz?

Dört: Denizli Tavas ilçemizin ovasının tamamının sulanması için bir projeniz var mı? Varsa ne zaman uygulamaya geçireceksiniz, yoksa Tavas Ovası'nın tamamının sulanmasını neden planlamıyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Hürriyet...

10.- *Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet'in, görüşülmeye başlanan İç Tüzük Değişiklik Teklifi'yle gerçeklerin konuşulmasının önü kapatılarak susturulmuş bir Türkiye yaratılacağına ilişkin açıklaması*

FATMA KAPLAN HÜRRİYET (Kocaeli) – Tek adam rejimine giden yolda dikenleri temizleyen, 1980 darbesine rahmet okutan İç Tüzük değişikliklerini görüşmeye başladık.

MHP Milletvekili Sayın Mehmet Günel “Torbadaki Hukuk” başlıklı bu kitabı yazmış, diyor ki kitabında: “AKP'nin Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırı itaat anlayışıyla Meclisi parmak demokrasisi hâline getiren dayatmasına karşı isyan ettim komisyonda ve dört saatlik, manifesto gibi konuşma yaptım. Sonunda 17-25 Aralık operasyonunu aklayan torba yasayı engelledim.” “Yolsuzluk örtme zehri olan torba yasaların üzerine bal sürseniz de bu zehri yutmayacağız.” diyor ve dört saat boyunca konuşarak verdiği mücadeleyi anlatıyor. Ama ne yazık ki artık böyle kitaplar yazılamayacak çünkü bırakın dört saat konuşmayı, dört dakika bile konuşabilse kârdır. Yani gerçeklerin konuşulmasının önü kapatılarak suskunlar demokrasisiyle susturulmuş Türkiye yaratılacak. Peki, ne oldu da muhalefet kendi sesini kısıyor ve zehirli maddeler içeren bu İç Tüzük'le dayatmacı anlayışa onay veriyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Emir...

11.- Ankara Milletvekili Murat Emir 'in, Adularya Enerji Elektrik ve Madencilik Şirketine FETÖ'yle ilişkili olma iddiasıyla el konularak atanan kayyumların şirketi kötü yönettikleri iddialarına ve işçilerin mağduriyetinin ne zaman giderileceği ile kayyumların ücretini öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Adularya Enerji Elektrik ve Madencilik Şirketine FETÖ'yle ilişkili ve iltisaklı olma iddiasıyla el konu ve kayyum atandı. Atanan kayyumların, fahiş ücret ve maaş aldıkları bir yana, konuyla ilgisiz oldukları iddiaları da var. Bu şirketin Eskişehir'in Mihalıççık ilçesi Koyunağılı köyündeki maden ocağında çalışan ve çoğu Beypazarı'nda oturan işçileri aylardır maaş alamıyorlar. Kayyumun aldığı, kayyumların aldığı fahiş ücretlere rağmen bu işçilerimiz yoksullukla terbiye ediliyorlar ve emekleri sömürülüyor. Bunun yanında, bu şirketin deposunda bulunan 80 bin ton kömürün kayyumların konuya uzak olmaları dolayısıyla satılmadığı ve şirketin kötü yönetildiği iddiaları da var. Buradan soruyoruz: Bu işçilerin mağduriyeti ne zaman giderilecek, maaşları ne zaman ödenecek ve bu kayyumlar ne kadar ücret almaktadır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sürekli...

12.- İzmir Milletvekili Kerem Ali Sürekli 'nin, Kudüs'te yaşanan olaylara ve Filistin'in haklarından asla vazgeçmeyeceklerine ilişkin açıklaması

KEREM ALİ SÜREKLİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

“Mescidi Aksa'yı gördüm düşümde,

Götür Müslüman'a selam diyordu.

Dayanamıyorum bu ayrılığa,

Kucaklasın beni İslâm diyordu.”

İsrail 1967'den bu yana Kudüs'te işgalcidir. Her geçen gün Filistin topraklarındaki belirsizlikten nemalanan İsrail, Filistin'in birçok yerinde olduğu gibi Kudüs'te de yayılmacılığını sürdürmektedir. Son olarak 14 Temmuzda Mescidi Aksa ibadete kapatılmıştır. Kendi ibadethanesinde dinî vecibelerini yerine getirmek isteyen hanım kardeşimizin o gün nasıl canice katledildiği görüntüleri hâlâ aklımızdan çıkmamaktadır. Geçen hafta ise Müslüman'ın özgürlüğünün sembolü olan cuma namazını engellemek için İsrail, 3 Filistinli kardeşimizin canına kıyıp 400 kardeşimizi de yaralamıştır. Bugün 5 ülkenin dudağının arasına sıkışmış olan dünya üç maymunu oynasa da Filistin'in haklarından asla vazgeçmeyiz. Mescidi Aksa bizim ilk kiblegâhımızdır. İsrail'in bu tutumunu...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bektaşoğlu...

13.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, yeni atanan bakanların hayırlı hizmetler sunmalarını beklediğine ve özellikle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Ahmet Eşref Fakıbaba'dan fındıkla ilgili beklentileri olduğuna ilişkin açıklaması

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yeni atanan bakanların ülkemize, milletimize hayırlı hizmetler sunmalarını bekliyor, görevlerinde başarılar diliyorum. Özellikle Giresun Milletvekili olarak, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Sayın Ahmet Eşref Fakıbaba'dan beklentilerimiz var. Kendisinden, bölgemizin tek geçim kaynağı, 8 milyon nüfusu ilgilendiren, 6 ilin ekonomisinin çarkını döndüren fındıkla ilgili şimdiye kadarkinden farklı

olarak üreticilerimizin hak ve menfaatlerini koruyan politikaları ortaya koymasını özellikle bekliyoruz. Sayın Bakana, ilk çağrım, bir an önce, şu anda yerlerde sürünen fındık fiyatlarıyla ilgili somut önlemler alması, fındığın taraflarından görüş alarak 2017 için müdahale alım politikalarının oluşturulması yönündedir. Kendisinin yabancı tekellerin, onların yerli ortaklarının değil, fındığın ve üreticinin bakanı olmasını istiyor ve bekliyoruz. 8-9 lira, fındığın hakkı olan değil, sömürgeciğin oluşturduğu bir fiyattır. Ülkemizin, bölgemizin, üreticimizin daha fazla mağdur edilmesine sessiz kalamayacağımızın bilinmesini isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

14.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Tarsus Devlet Hastanesinde tadilat ve onarım kararı alınmasına ve Pamukluk Barajı'nın bitirilmesini talep ettiği ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sağlık Bakanlığı Tarsus Devlet Hastanesinde tadilat ve onarım kararı almıştır. Bütün bir kent, 7 Haziran seçimlerinde verilecek olan yeni bir hastaneyi, ihalesi yapıldığı söylenen, o zaman onayının beklendiği söylenen devlet hastanesinin yapılmasını beklerken onunla ilgili henüz çakılan bir çivi, atılan bir temel yoktur. Yıkılması beklenen hastanenin yeniden tamirat, tadilat kararı alınmıştır; bu, kentte infiale yol açmıştır. 400 bin nüfuslu bir kentte, maalesef, hastane içler acısıdır.

Yine, Sayın Orman ve Su İşleri Bakanımız tarafından defalarca söz verilen Pamukluk Barajı'nda gövde inşaatı yine durmuştur, işçiler maaşlarını alamamaktadırlar. Sayın Bakanımızdan, artık... 2013 yılından bu tarafa her yıl söz veriyor ama bir türlü yürümüyor. Her görüşmemizde DSİ Bölge Müdürünü arıyor, Genel Müdürünü arıyor ama maalesef iş aynı noktada duruyor; buna artık bir çözüm istiyoruz Sayın Bakanım. Pamukluk Barajı'nı lütfen bitirin. Mersin'e kadar olan bütün arazi Pamukluk Barajı'yla sulanacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Burada artık, 2018 yılında bu barajın açılışını yapmanızı bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın İlgezdi...

15.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, İstanbul'un elde avuçta kalan son yeşil alanlarının da tahrip edildiğine ilişkin açıklaması

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, İstanbul'un elde avuçta kalan son yeşil alanları da tahrip ediliyor. Parkların, bahçelerin, meydanların ve yeşil alanların, altyapı çalışmaları bahane edilerek yapılaşmaya açılması kabul edilemez. Nefes aldığımız kentin kalbi sayılan Maçka, Fındıklı ve Göztepe Parklarının ardından Aşıyan Parkı'nın da şantiye alanına çevrilmesi bir doğa katliamıdır. Tarihe iz düşmüş bu parkların keyfi bir anlayışla, “Ben yaparım, olur.” denilerek tahrip edilmesi kültür miraslarımızın yağmalanmasıdır.

Bakın, betondan martı, dolgulardan yeşil alan olmaz. Parkların içinden otoyol olmaz. Yeşil alanların yapılaşmaya açılması kamu yararı değil, toplumsal felaket getirir. Unutmayın, doğa kendisinden kopartılanı mutlaka geri alıyor. Bunu 17 Ağustos Marmara depremiyle yaşadık ve gördük. Gelin, İstanbul'a, tarihine, kültürüne, doğasına ve toplum hafızasına karşı daha fazla suç işlemeyelim.

Teşekkürler.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'e annesinin vefatı nedeniyle başsağlığı dileğinde bulunduğu ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Aydemir, bir kez daha başınız sağ olsun diyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Valide hanıma, annemize Allah'tan rahmet diliyorum.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

16.- Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, annesinin vefatı nedeniyle taziyelerini ileten herkese şükranlarını sunduğuna ve şehitler ile bütün geçmişlerine rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Allah razı olsun Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Her anne gibi iffet, ismet ve izzet timsali; fazilet, saadet ve hamiyet kaynağı; ruh ufkumuz muhterem validemin vefatı dolayısıyla emsali olmayan acımızı, gözyaşlarımızı Yasinişerifler, Fatihalar, dualar ve aminlerle paylaşan...

(Hatip tarafından Bakara suresinin 156'ncı ayetinin okunması)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – ...hakikatini taziyeleriyle kaydeden başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Sayın Meclis Başkanımıza, Sayın Başbakanımıza, Bakanlar Kurulumuzun muhterem üyelerine, dinmeyen yürek sızımızı Genel Kurulda gündem dışı söz alarak paylaşan siyasi parti grup başkan vekillerimize, milletvekili kardeşlerime, Erzurum'a bizzat gelerek, çeşitli iletişim vasıtalarıyla ulaşarak gözyaşlarımızı silmeye, yürek fırtınamızı dindirmeye çalışan her partiden milletvekili arkadaşlarıma, Meclisimizin yönetici ve personeline ailemiz adına en kalbî şükranlarımı sunuyor, şehitlerimize ve bütün geçmişlerimize rahmetler diliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Biz de bir kez daha rahmet diliyoruz.

Sayın Dedeoğlu...

17.- Kayseri Milletvekili Sami Dedeoğlu'nun, Mescid-i Aksa'nın İsrail tarafından ibadete kapatılmasının ibadet ve din özgürlüğüne büyük bir saldırı olduğuna ve kabul edilemeyeceğine, bölgedeki olaylarda hayatını kaybeden 3 kişiye Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

SAMİ DEDEOĞLU (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İslam'ın ilk kıblesi, ümmetin izzet ve şerefi olan, atalarımızın dört yüz yıl hizmet ettiği Mescid-i Aksa'nın İsrail tarafından ibadete kapatılması ibadet ve din özgürlüğüne büyük bir saldırı olup gerçekten kabul edilemez, son derece yaralayıcı bir karardır.

Kudüs'teki Harem-i Şerif 1967'den beri hiç kapatılmamış, hele hele cuma namazı aksatılmamış. Sayın Cumhurbaşkanımız İslam Birliği Teşkilatı Zirve Dönem Başkanı olarak uluslararası topluma Harem-i Şerif'te ibadet özgürlüğünü kısıtlayan uygulamanın derhâl kaldırılması için bir çağrıda bulunmuştur.

İsrail'in tüm uyarılara rağmen bu insan haklarına aykırı tutumunu ve cuma namazı için toplanan kardeşlerimize karşı güç ve şiddet kullanımını kınıyorum. Gelin, Müslümanların mabedini ağlatmayalım, hep birlikte sahip çıkalım.

Bölgedeki olaylarda hayatını kaybeden 3 kardeşimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Son olarak Sayın Yedekci.

Buyurun.

18.- İstanbul Milletvekili Gülay Yedekci'nin, demokrasi mücadelesinin ana unsurunun kadınlar olduğuna ve cumhuriyet kadınlarının istedikleri her şeyi giyip istedikleri her yere gidebileceklerine ilişkin açıklaması

GÜLAY YEDEKÇİ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Demokrasi mücadelesinin ana unsuru olan kadınlar 1930'lu yıllarda giyebildikleri şortlarını sizin ülkemizi götürmek istediğiniz Orta Çağ karanlığına teslim etmeyecektir ve kadınlar, cumhuriyet kadınları, her türlü ahlaksızlığı yapıp ahlakı kadınların şortunda arayanlara hayatın içinde olmaya devam ederek en güzel cevabı verecektir. İstedimizi giyeriz, istediğimiz yere gideriz, istediğimiz kadar kahkaha atarız çünkü biz cumhuriyet kadınlarıyız.

Kıyafetime karışma!

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Grup Başkan Vekillerimizden Sayın Akçay, buyurun, iki dakika süreyle söz veriyorum.

19.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Türkiye'nin, bekasına dış bileyen her türlü çevre, oluşum, grup, örgüt ve yapıyla korkusuzca, kıran kırana bir mücadele hâlinde olduğuna, Türkiye-Almanya ilişkilerine ve İsrail'in Mescid-i Aksa'ya acımasızlığı karşısında insanlığın âciz ve suskun olduğuna ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye, bekasına dış bileyen, dinamitlemek isteyen her türlü çevre, oluşum, grup, örgüt ve yapıyla korkusuzca, kıran kırana bir mücadele hâlinde. 16 Haziran 2017 tarihinde şehit edilip dereceye atılan öğretmenimiz Necmettin Yılmaz'ın katilleriyle ve 15 Temmuz gecesi Ankara'da Özel Kuvvetler Komutanlığında ihanete kurşun sıkan Astsubay Ömer Halisdemir'i ve 250 vatan evladını şehit eden teröristler ve yandaşlarıyla çok çetin bir mücadele sürmektedir.

Irak ve Suriye'nin kuzeyini içine alan, Akdeniz'e uzanması planlanan terör devletiyle, küresel vahşet çetesi altın vuruşu yapmak istemektedir. ABD, 5 Hazirandan 9 Temmuz kadar süren sevkıyatlarla 434 defa PKK/PYD bölgesine silah ve mühimmat teslimatı yapmıştır. İngiltere'nin Ankara Büyükelçisi YPG'yle iş birliği yaptıklarını itiraf etmiş, daha ileri giderek, FETÖ'yü bir terör örgütü olarak görmediklerini vurgulamıştır. Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve diplomatik kuşatmayla yılması, teslim bayrağını çekmesi amaçlanmaktadır. Bizim için “Ya istiklal ya ölüm.” parolası millî şuur ve vicdan rehberidir.

Almanya'yla gerilen ilişkiler bir diğer önemli bahistir. İstanbul Büyükkada'da gözaltına alınan, daha sonra 18 Temmuzda tutuklanan sözde aktivistler arasında bir Alman vatandaşının bulunuyor olması Türkiye-Almanya ilişkilerinde bir gedik daha açmıştır. Ajanların yeni maskesi olan aktivistlik 15 Temmuzdan beri daha da gündemdedir. Almanya hangi ilişki ağlarının açığa çıkmasından endişe duymaktadır? Madem kendi vatandaşının tutuklanmasından rahatsızdır, bizim iadesini istediğimiz suçluları niye korumaya alacak kadar pişkindir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Almanya, sözde aktivistleri bıraksın, ülkesindeki FETÖ'cü hainleri ve teröristleri ön şartsız teslim etsin.

Türkiye-Almanya arasında soğuyan ilişkilerin düzelmesini umut ediyoruz. Almanya Dışişleri Bakanı “Türkiye’ye çok sabır gösterdik.” diyecek kadar ileri gitmiştir. Almanya şunu unutmasın ki Türkiye icazetli köle değildir. Türkiye’nin Orta Doğu ve küresel siyaset denkleminde elini kolunu bağlamaya dönük kurnazlıkları, dirilen millî şuuru bastırmaya yönelik kumpasları elimizin tersiyle iteceğimiz iyi bilinmelidir. Bunun adı Almanya olmuş, İngiltere olmuş, ABD olmuş; millî kural değişmeyecektir.

Ne hazindir ki Mescid-i Aksa’ya İsrail’in acımasızlığı karşısında insanlık âciz ve suskundur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Tamamlayabilir miyim.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Özellikle İslam dünyasının pek çok ülkesinin tereddütlü, çelişkili, gevşek duruşu son derece düşündürücüdür. İradesini ve istikbalini teslim etmiş çok sayıda İslam ülkesi, Mescidi Aksa’nın dramına ne zaman etkili bir çıkış yapacak, ne zaman ilke ve inançlarının safına gidecektir? Katar krizini tırmandıran Körfez ülkeleri neden ürkektir? Maalesef, İslam âleminin dayanışma ve yardımlaşma duygusu hasarlıdır. İsrail’le açık veya gizli ilişki içinde olanlar Batı Şeria, Gazze, Kudüs’teki travma ve tacizlere ilgisizdir. Bu ilgisizlik bir bakıma İslam ülkelerinin perişanlığını göstermektedir. İsrail, musallat olduğu Mescidi Aksa’dan derhâl elini çekmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

20.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in, Halkların Demokratik Partisi olarak başlangıcı Diyarbakır’da yapılmak üzere demokratik siyasete özgürlük çerçevesinde bir vicdan ve adalet nöbeti başlattıklarına ve Cumhuriyet gazetesi davasının bu ülkenin ayıbı olarak tarihe geçeceğine ilişkin açıklaması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

OHAL süreciyle birlikte Türkiye’nin hızla içine sürüklendiği bu antidemokratik ve tekçi uygulamalara “Dur.” demek için, eş başkanları ve milletvekilleri tutuklu olan bir parti, Halkların Demokratik Partisi olarak, başlangıcı Diyarbakır’da yapılmak üzere ve demokratik mücadele, demokratik siyasete özgürlük çerçevesinde 7/24 sürecek olan bir vicdan ve adalet nöbeti başlatmış bulunuyoruz. Bugün saat 12.30’da Diyarbakır Ekin Ceren Parkı’nda grup toplantımızla başlattığımız vicdan ve adalet nöbetinde dün izin verilmiş olmasına rağmen bugün yine her türlü engelleme milletvekillerimize ve parti sözcümüze yapılmaya çalışılmıştır. Park, polisler ve zırhlı araçlar tarafından abluka altına alınmış, halkın girişi engellenmiştir. Tek bir kişi demokrasi ve özgürlükleri yok etmeye uğraşmakta. Yargıyı da medyayı da tekeline almış ve muhalif tüm kesimleri sindirmek için sistematik bir şekilde çalışıyor maalesef.

Sizlere ben bu fotoğrafları göstermek istiyorum. Yani Türkiye bir cezaevine çevrilmek isteniyor. İşte bir parkta milletvekillerimiz bir demokratik hak kullanacaklar ve bir nöbet başlatıyorlar ama buna yapılan uygulama budur. Aynı şekilde sadece basın karşılarında yer alarak Diyarbakır’ın 55 derece sıcaklığında belli bir köşeye sıkıştırılıp orada durmaları isteniyor vekillerimizin. Ama ben şunu hatırlatmak isterim: Gerçekten biz bunun tarihte çok örneklerini gördük, bugün de görmeye devam ediyor olabiliriz ancak haklı olduğumuzu biliyoruz ve gerçekten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...Türkiye’de demokratik siyasetin kazanacağını biliyoruz. Bundan sonrasında da İstanbul, Van ve İzmir’de aynı şekilde bu nöbetleri yedi gün sonra tutmaya devam edeceğiz. Genel Kurulun bilgisine sunmak isterim.

Bunun yanı sıra, dün, otuz yıllık hukukçu meslektaşlarımın da tutuklu olarak yargılandığı Cumhuriyet davasındaydım. Bu da bu ülkenin bir ayıbı olarak tarihe geçecek. Hukuk hayatımızda görmediğimiz, ilk defa tanık olduğumuz “gizli bilirkişi” denilen bir uygulamaya dahi tanık olduk. Yani bilirkişi, kendini ortaya çıkaran kişi, aslında “Uzmanım, benim uzmanlığım budur.” diyen kişi olması gerekirken gizli bilirkişi vardı bu dosyada. Gerçekten bu hukuk garabetini anlamakta güçlük çekiyoruz.

Sevgili Akın Atalay bütün iddiaları tek tek dört saat içerisinde çürüttü. Bundan sonrası, diyoruz ki artık, ya hukuktur ya biattır. Bunu gerçekten sonucunda göreceğiz.

Musa Kart’ın özellikle 1980’lerden beri yaptığı çizimleri göstererek gerçekleştirdiği savunma çok kısa, çok özlü ve etkileyiciydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) - Kendisi, “Tırmanmak için uygun zemin arıyoruz.” diyen Fetullah Gülen’in baloncuğunun olduğu bir karikatürünü göstererek -ki 1980’lerde çizdiği bir karikatür “Tırmanmak için uygun zemin arıyoruz.” diye- o zamanlardan beri eleştirilerini yaptığını ama şimdi kendisinin FETÖ’den yargılandığını ifade ederken, bu gerçekten çok manidardı.

Onların neden orada olduğu bellidir çünkü dediler ki: “Biz, hiçbir zaman FETÖ, paralel, cemaat denilen yapıyla aynı bağın gülü, aynı dağın yeli olmadık, işte bu yüzden yargılanıyoruz.”

İşte bu yüzden yargılanıyorlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özel, grup adına Seyit Torun Bey konuşacak herhâlde.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Torun.

21.- Ordu Milletvekili Seyit Torun’un, 24’üncü Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan’a Allah’tan rahmet dilediğine, fındık üreticilerinin sorunlarına, Hükûmetin fındık üreticisine vefa göstermediğine ve yeni atanan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanının derhâl bu konuyla ilgilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

24’üncü Dönem Samsun Milletvekilimiz İhsan Kalkavan’ın dün cenazesini kaldırdık. Tekrar kendisine Allah’tan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun. Ailesine, yakınlarına, Cumhuriyet Halk Partisine de başsağlığı diliyorum.

Ayrıca, cenazeye katılan, çelenk gönderen, arayan herkese partimiz adına teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum. Ruhu şad olsun. Gerçekten adam gibi adamdı.

Evet, Karadeniz Bölgemizde çok önemli bir geçim kaynağımız olan fındıktan bahsetmek istiyorum. Yaklaşık bir hafta sonra fındık hasadı başlayacak, toplamaya başlanacak ama hâlâ, maalesef, ne rekolte tahmini var ne de fındıkla ilgili, fiyatla ilgili bir açıklama var. Karadeniz üreticisi, fındık

üreticisi tamamen kaderine terk edilmiş ve hasada başlayacağı bugünlerde maalesef bahçeye girmekte artık tereddüt hâlinindedir. Hâlbuki 8 milyon insanı ilgilendiren, 500 bin insanın direkt geçimini sağlayan bir üründen bahsediyoruz. Bu ülkeye 3,5 milyar dolar döviz kazandıran ve bu ülkede, 70 sente muhtaç olduğu günlerde dahi önemli bir ihraç geliri olan bir üründen bahsediyoruz. Karadeniz insanı, fındık üreticisi ne yaptı bu Hükûmete? Ne yaptı da bu Hükûmet fındık üreticisini cezalandırıyor? Bakıldığında sahilten en fazla oyu Hükûmet alıyor, AKP alıyor. Fındık üreticisi vefa gösteriyor ama Hükûmet fındık üreticisine vefa göstermiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

Buyurun.

SEYİT TORUN (Ordu) – Şu anda fındık toplayan işçinin alacağı yevmiye belli değil, üretici kaç lira verecek, kaç liraya hasat ettirecek belli değil ve şu anda çaresizlik hâkim.

İl dışından gelen, yurt dışından gelen, fındık hasat döneminde büyük bir sevinçle, coşkuyla bahçeye giren üretici maalesef küsmüş durumdadır. Lütfen bu feryadı duyun, fındık üreticisine sahip çıkın. Fındık üreticisi şu anda mağdur ve bahçeye girmeme noktasında. O yüzden, TMO eğer piyasaya girecekse bunu açıklasın, bir fiyat oluşacaksa şimdiden bilinsin. Fındık toplamaya bir hafta kalmış, hâlâ rekolte tespiti yapmayan bir Tarım Bakanlığı var. Sayın Bakanı kutluyoruz, kendisiyle geçmişte beraber görev de yaptık. Belki göreve yeni gelmiş olabilir ama derhâl bu konuyla ilgilenilmeli ve fındık üreticisine sahip çıkılmalıdır.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İnceöz, buyurun.

22.- Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün, Halil İnalıcık'ın ölümünün 1'inci yıl dönümüne, İsrail'in Mescidi Aksa'ya yönelik tutumunun kabul edilemez olduğuna, İç Tüzük Değişiklik Teklifi'nin Parlamento çalışmalarının çok daha hızlı, etkin ve verimli olabilmesi adına önemli değişiklikler öngördüğüne ve ülkenin birlik ve beraberliğinin korunması için pek çok şehit verildiğine ilişkin açıklaması

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime başlarken ölümünün 1'inci yıl dönümünde Halil İnalıcık Hocayı anmadan geçemeyeceğim, Allah rahmet eylesin. Osmanlı-Türk tarihine hem siyasi hem ekonomik konularda hem de kültürel konularda, medeniyet tarihi alanında önemli eserler bırakmış, önemli katkı sunmuş bir bilim adamıydı; rahmetle anıyoruz.

İsrail'in Müslümanların en kutsal mekânlarından biri olan Mescidi Aksa'ya yönelik tutumuyla ilgili olarak da gerek Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın gerek Hükûmetimizin girişimleri gerekse uluslararası toplumun çağrıları devam etmekte ve bugün İsrail'in Mescidi Aksa'daki metal bariyerleri kaldırma kararı aldığına ve kaldırma işleminin başladığına dair de bilgiler gelmekte. Dün de söylemiştik, 14 Temmuzdan önceki duruma iadesinin, bu anlamda hem insanlık tarihi açısından hem inanç özgürlüğü açısından çok önemli olduğunu ve Filistin'in haklı davasının yanında olduğumuzu özellikle belirtmek istiyorum. Burada, terörle mücadele bahanesiyle Mescidi Aksa'nın girişlerine konulan metal detektörlerle, namaz kılmaya gelen Filistinli kardeşlerimize terörist muamelesi yapılması asla kabul edilemez.

Bunun dışında, bu hafta, İç Tüzük görüşmelerine dün itibarıyla başladık. Şu algıyı asla kabul etmediğimizi özellikle belirtmek istiyoruz... İç Tüzük, Meclisin çalışma usul ve şekillerini düzenleyen, âdeta sessiz anayasa olarak kabul edilen, Meclis çalışmalarının tanzimi niteliğindeki önemli, sessiz

anayasa niteliğinde bir belgedir. Bu anlamda, burada yapılan değişiklikler, özellikle çok hızlı yasama faaliyetinin yapılması gerektiği şartlar, dünya konjonktürü, özellikle ülkemizin içinde bulunduğu durum göz önüne alındığında, bilakis, ses kısmının ötesinde, sonuna kadar hakların kullanılması noktasında İç Tüzük’le bunların belirlenmesini düzenleyen önemli bir metin, önemli bir değişiklik öngörmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Bu, algıya ilişkin söylemleri kabul etmediğimizi, demokratik siyaseti her fırsatta, her platformda çok güçlü şekilde desteklediğimizi de özellikle belirtmek istiyoruz. Ki 16 Nisandan sonra yapılan Anayasa değişikliğiyle beraber, bilakis, esnafın, tüccarın, her kesimin sesinin çok daha duyurulabilmesi anlamında çok önemli bir demokratik adım attık. İç Tüzük de özellikle Parlamento çalışmalarının çok daha hızlı, etkin ve verimli olabilmesi adına önemli bir değişiklik ve düzenlemeyi içermektedir. Bunları özellikle belirtmek istiyorum.

Bunun dışında, biraz evvel Hakkâri’de bir kaymakamımıza yönelik suikast girişiminin önlendiğine dair bilgiler geldi. Burada teröristler yakalanmış ki yakalanan teröristlerin daha evvel de askerlerimizi şehit eden teröristler olduğu tespit edilmiştir. Burada şunu özellikle belirtmek istiyorum: Türkiye 15 Temmuz 2016 işgal girişiminin arkasından bir OHAL ilan etti ve kırk yıldır da PKK terör örgütü ve türevleriyle kararlı mücadele eden bu ülke...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım, açıyorum mikrofonunuzu.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – ...birlik ve beraberliğinin korunması için de bugüne kadar, 15 Temmuz da dâhil olmak üzere, pek çok vatan evladını şehit vermiştir. Bundan sonra da görünen o ki -saldırlara bakıldığında- vermeye de devam edecektir ama bilinmeli ki bizim bir karış toprağımız yoktur birilerine verilecek. Bu anlamda millî ve yerli... Gerçekten ülkenin birlik ve beraberliğine yönelik kararlı mücadelede de -beklenen odur ki- Parlamentoda teröre destek veren, terör örgütünün sözcülüğünü yapanlara karşı mücadelede de asla bir çatlak sesin çıkmaması en büyük temennimizdir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın’ın, 24’üncü Dönem Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan’ı rahmetle andığına, ailesi ile Cumhuriyet Halk Partisine başsağlığı dilediğine ve Halil İnalıcık’ı vefatının 1’inci yıl dönümünde rahmetle yâd ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Bizler de Meclis Başkanlık Divanı olarak, 24’üncü Dönem Cumhuriyet Halk Partisi Samsun Milletvekili İhsan Kalkavan’ı bir kez daha rahmetle anıyoruz. Mekânı cennet olsun. Ailesine, yakınlarına ve Cumhuriyet Halk Partisine başsağlığı diliyorum.

Yine, Halil İnalıcık Hocamızı vefatının 1’inci yıl dönümünde bir kez daha rahmetle burada yâd etmek istiyorum.

Böylece, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır, ayrı ayrı okutuyorum:

VII.-BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ**

1.- CHP Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, kırsal kesimde kullanılan asbest ile yasaklanmadan önce değişik iş kollarında kullanılan asbestin devam eden insan sağlığını bozucu etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/592)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kırsal kesimde kullanılan asbest ile yasaklanmadan önce değişik iş kollarında kullanılan asbestin devam eden insan sağlığını bozucu etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 02/03/2016

Levent Gök

Ankara

CHP Grup Başkan Vekili

Gerekçe:

Bilindiği gibi, asbest, geçen yüzyıldan bu yana en yaygın endüstriyel ara maddesi olmuştur. Bunun yanında ama bir o kadar da insan sağlığına olumsuz etkileriyle tanınmış, neredeyse bütün dünya büyük bir ilgi ve maliyetle asbest konusuna yoğunlaşmıştır.

Asbest, dünyanın birçok ülkesinde çok sayıda iş kolunda, ateş yakılan büyük ocakların ve kazanların duvarlarında ısı muhafazası ve yanmaz malzeme olarak, elektrik hatlarının, kabloların izolasyonunda, ısıya ve suya dayanıklı kumaş üretiminde, gaz maskelerinin yapımında, otomobillerin, trenlerin fren balatalarında, gemi izolasyonunda, yanmaz eldiven yapımında, çimento sanayisinde katkı maddesi olarak, eternit gibi çatı kaplama malzemelerinde, binaların çatı ve duvar yalıtım malzemeleri olarak, parke ve marley gibi yer kaplama malzemelerinde, yer kaplama malzemelerinin yapıştırıcılarında, kalorifer boruları gibi sıcak su borularının etrafında yalıtım malzemesi olarak, su borularında sızdırmazlık için izolasyon malzemesi olarak, hazır duvar panellerinde, tost makinesi, elektrikli fırın, tencere kulpu, saç kurutma makinesi gibi ısı üreten bazı elektrikli ev aletlerinin ısı temas bölgelerinde, kurutma makinelerinde, gemilerde su yalıtımı için kaplayıcı madde olarak, çatılarda ve çatı kaplama malzemelerinde yalıtıcı olarak sıkça kullanılmıştır.

Bu kadar yoğun kullanıma alanı bulunan asbest, akciğer zarının (plevra) “malign” tümörü olan “mezotelyoma” ve akciğer kanserine doğrudan neden olabilmekte ve kalıcı fonksiyonel kayıplara yola açan akciğer ve akciğer zarında kalıcı hasarlara yol açabilmektedir.

Söz konusu bu sorunlar, asbestle yeterli miktar ve sürede temas ortamlarında yaygın olarak ortaya çıkmaktadır. Gelecek otuz yıl boyunca gelişmiş ülkelerde endüstriyel asbest temasına bağlı olarak 500 bin kişinin kanser gelişmesi sonucu hayatını kaybedeceğine ilişkin yüksek olasılık nedeniyle büyük endişe yaşanmaktadır.

Türkiye’de de asbest teması önemli bir halk sağlığı sorunudur. Ancak gelişmiş ülkelerden çok farklı şekilde, Türkiye’de asbest teması endüstriyel alanların yanı sıra ve çoğunlukla kırsal alanda gerçekleşmekte olup ilgili hastalıklar da kırsal alan kökenli kişilerde daha sık yaşanmaktadır.

Kırsal alan yaşayanları, çevrelerindeki toprak örtüsünde lokal birikimler hâlinde bulunan asbestli toprağı ısı ve su yalıtımı özellikleri nedeniyle evlerin çatılarında örtü, duvarlarında sıva, badana amacıyla kullanmışlardır. Kırsal kesimdeki bu temas, azalmış olmakla birlikte sürmektedir.

Türkiye’de, meslek nedenli asbest temasının sonuçları hakkında verilere dayanan bilgiler oldukça kısıtlıdır. Türkiye’de, 1983-1993 yılları arasında 310.748 ton, 1993-1995 yıllarında 60.691 ton, 1995-2005 yılları arasında 100.300 ton olmak üzere, son otuz yılda, en az 471 bin ton asbest ithalatı yapılmıştır.

Üretim ise bu rakamın yaklaşık yüzde 10’u kadardır. Dolayısıyla 1983 yılından, asbest kullanımının tam yasaklandığı 2010 yılına değin kullanılmış bulunan 500 bin ton asbest hastalık için büyük bir potansiyeldir. Bu miktarın kullanıldığı ürünler ile ilgili, çalışanlar en az önümüzdeki otuz-kırk yıl boyunca asbestle temas edeceklerdir.

Dolayısıyla asbest konusundaki tehlikelerden sakınmak için ne gibi önlemler alınması gerektiğinin araştırılması hayati ölçüde önem taşımaktadır.

2.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 milletvekilinin, özellikle Van’da olmak üzere Van Gölü Elektrik Dağıtım AŞ’nin (VEDAŞ) kapsadığı illerdeki elektrik kesintilerinin nedenlerinin ve olumsuz etkilerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/593)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Özellikle Van’da olmak üzere, Van Gölü Elektrik Dağıtım AŞ’nin (VEDAŞ) kapsadığı illerdeki elektrik kesintilerinin nedenlerinin, esnaf ve bütün yurttaşlar üzerindeki olumsuz etkilerinin, bu etkilerin giderilmesi için gerekli önlem ve politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İç Tüzük’ün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

- | | |
|------------------------|--------------|
| 1) Bedia Özgökçe Ertan | (Van) |
| 2) Meral Danış Beştaş | (Adana) |
| 3) Behçet Yıldırım | (Adıyaman) |
| 4) Berdan Öztürk | (Ağrı) |
| 5) Dirayet Taşdemir | (Ağrı) |
| 6) Sırrı Süreyya Önder | (Ankara) |
| 7) Ayşe Acar Başaran | (Batman) |
| 8) Mehmet Ali Aslan | (Batman) |
| 9) Saadet Becerekli | (Batman) |
| 10) Hişyar Özsoy | (Bingöl) |
| 11) Mizgin Irgat | (Bitlis) |
| 12) Altan Tan | (Diyarbakır) |
| 13) Çağlar Demirel | (Diyarbakır) |
| 14) Feleknas Uca | (Diyarbakır) |
| 15) İmam Taşçier | (Diyarbakır) |
| 16) Nimetullah Erdoğan | (Diyarbakır) |

- | | |
|--------------------------|--------------|
| 17) Nursel Aydoğan | (Diyarbakır) |
| 18) Sibel Yiğitalp | (Diyarbakır) |
| 19) Ziya Pir | (Diyarbakır) |
| 20) Mahmut Toğrul | (Gaziantep) |
| 21) Abdullah Zeydan | (Hakkâri) |
| 22) Mehmet Emin Adıyaman | (İğdır) |
| 23) Erdal Ataş | (İstanbul) |

Gerekçe:

Gelişen dünyada, teknolojinin baskın olduğu günlük hayatımızı sürdürebilmemiz için elektrik de en az su kadar zaruri bir ihtiyaç hâline gelmiştir. Elektrğin de âdeta temel haklardan biri olduğunu ve yaşamımızı sürdürmemiz için olmazsa olmazlardan birini oluşturduğunu söylersek abartmış olmayız. Ne var ki, son on yılda tüm Türkiye’de olduğu gibi, Van ve çevresindeki elektrik dağıtım işletmesinin özelleştirilmesinden sonra elektrik arıza ve kesilmelerde önemli artışlar meydana gelmiştir.

2013 yılında Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılan ihale sonucunda Van, Bitlis, Muş, Hakkâri elektrik dağıtım müesseselerinden oluşan Vangölü Elektrik Dağıtım Anonim Şirketini (VEDAŞ) 118 milyon dolar karşılığında Türkerler Holding AŞ satın almıştır. Van, Bitlis, Hakkâri ve Muş illerini kapsayan 43.492 kilometrekarelik alanda 2.082.470 nüfusa ve 485.318 aboneye hizmet veren VEDAŞ 3.829.628.862 kilovatlık enerjiyi lisansı kapsamındaki bölgede dağıtmaktadır. Ancak Van genelinde yaşanan elektrik kesintileri bu enerjinin dağıtımında sorun olduğunu ve bu özelleştirmenin Van ilinin yararına olmadığını düşündürmektedir.

Van ve ilçelerinde elektrik dağıtımında yaşanan sıkıntılar sebebiyle ciddi bir elektrik problemi yaşanmaktadır. Van merkez ve ilçelerinde yaşayan yurttaşlarımız günlük rutin hâline gelen plansız, kısa ya da uzun süreli elektrik kesintileriyle âdeta canından bezmiş ve hayat durma noktasına gelmiştir. Elektrik kesintisi, gündelik hayatı aksatmanın yanı sıra özellikle kış aylarında konut ve iş yerlerinin ısınma problemini de beraberinde getirmektedir.

Çatışmalı sürecin yeniden başlamasıyla zarar gören Van ekonomisine elektrik kesintileri de darbe vermektedir. Voltaj değişimi nedeniyle bilgisayarlar dahi açılmamakta ve elektrikli aletler sık sık arızalanmaktadır. Hangi sektörde çalışırsa çalışsın, esnaf neredeyse her gün gerçekleşen kesintiler nedeniyle iş yapamaz ve müşterilerini kaybeder hâle gelmiştir. Nitekim Van Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanı da şehir içi dağıtım şebekesinin eski olması veya kapasitesinin yetersizliği nedeniyle yaşanan arızaları ve elektrik kesintilerini son aylarda 668 esnafın kepenk kapatma nedenlerinin arasında sıralamıştır.

Van ilinde yaşanan elektrik arıza ve kesintileri ile ilgili yaşanan sorunlar yukarıda özetlenmiştir. Elektrik dağıtım hizmeti özelleştirilmiş olsa da bu özelleştirmenin toplumda yarattığı olumsuz etkiyi gidermek için gerekli denetimleri yapmak kamu kurumlarının sorumluluğudur. Van ili başta olmak üzere VEDAŞ’ın görev ve yetki alanında olan bütün illerde, özellikle esnaf olmak üzere elektrik kesintilerinin yurttaşlarda yarattığı mağduriyetin araştırılması ve bu mağduriyetin giderilebilmesi için gerekli önlem ve politikaların belirlenmesi amacıyla TBMM tarafından bir Meclis araştırması açılmasını talep ederim.

3.- Van Milletvekili Bedia Özgökçe Ertan ve 22 milletvekilinin, Türkiye’de bulunan kadın mülteci ve sığınmacıların yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/594)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye’de bulunan kadın mülteci ve sığınmacıların yaşadığı sorunları ve bu sorunların giderilmesi için gerekli önlem ve politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İç Tüzük’ün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

- | | |
|--------------------------|--------------|
| 1) Bedia Özgökçe Ertan | (Van) |
| 2) Meral Danış Beştaş | (Adana) |
| 3) Behçet Yıldırım | (Adıyaman) |
| 4) Berdan Öztürk | (Ağrı) |
| 5) Dirayet Taşdemir | (Ağrı) |
| 6) Sırrı Süreyya Önder | (Ankara) |
| 7) Ayşe Acar Başaran | (Batman) |
| 8) Mehmet Ali Aslan | (Batman) |
| 9) Saadet Becerekli | (Batman) |
| 10) Hişyar Özsoy | (Bingöl) |
| 11) Mizgin Irgat | (Bitlis) |
| 12) Altan Tan | (Diyarbakır) |
| 13) Çağlar Demirel | (Diyarbakır) |
| 14) Feleknas Uca | (Diyarbakır) |
| 15) İmam Taşçier | (Diyarbakır) |
| 16) Nimetullah Erdoğan | (Diyarbakır) |
| 17) Nursel Aydoğan | (Diyarbakır) |
| 18) Sibel Yiğitalp | (Diyarbakır) |
| 19) Ziya Pir | (Diyarbakır) |
| 20) Mahmut Toğrul | (Gaziantep) |
| 21) Abdullah Zeydan | (Hakkâri) |
| 22) Mehmet Emin Adıyaman | (İğdır) |
| 23) Erdal Atas | (İstanbul) |

Gerekçe:

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK) veri tabanına göre şimdiye kadar 4.815.360 kişi Suriye’de yaşanan çatışmalardan kaçarak komşu ülkelere sığınmıştır. Aynı veri tabanı, 2.715.789 Suriyeli mültecinin Türkiye makamları tarafından kaydedildiğini göstermektedir. Bu durum, Türkiye’yi dünyada en fazla mültecinin yaşadığı ülke yapmaktadır.

Türkiye'ye yönelik göç akını, özellikle 2011 Nisan ayından beri artış gösterse ve dikkatleri çekse de Türkiye her zaman ülkelerindeki baskı ve zulümden kaçan insanlar için önemli bir göç merkezi olmuştur. Şöyle ki BMMYK Türkiye'nin 31 Ocak 2016 tarihli istatistiklerine göre ülkemizde Suriyeliler haricinde 253.952 sığınmacı ve mülteci bulunmaktadır. Türkiye'ye yönelik göç hareketlerini değerlendirirken, bu sayının sadece BMMYK'ya kayıtlı kişilerden oluştuğunu ve kayıt dışı ikamet eden çok sayıda kişi olduğunu da unutmamak gerekir.

Birleşmiş Milletlerin sağladığı bilgiler, hem Suriye hem de diğer ülkelerden ülkemize gelen mültecilerin yarısını kadınların oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Yani sadece yukarıdaki sayıları dikkate aldığımızda bile yaklaşık 1,5 milyon kadının ülkesindeki baskı, zulüm ve şiddetten kaçıp Türkiye'ye geldiğini söylemek mümkündür.

Türkiye'deki göç politikalarının 2011'den beri Suriyeli mültecilere odaklanması, diğer grupların sorunlarını görünmez kılmaktadır. Kaldı ki her mülteci ve sığınmacı grubunun kendi içindeki çeşitliliği de göz ardı edilmekte ve mülteciler bir bütün olarak değerlendirilmektedir. Ancak gerek sivil toplum örgütlerinin raporları gerek BMMYK gibi uluslararası kuruluşların raporları gösteriyor ki mülteci kadınlar yolculuklarının her aşamasında, çatışma sırasında ve kaçıştan önce, sığınma ülkesinde, geri dönüş ve yerleştirme sırasında, bütünleşme sürecinde erkeklerle göre daha özel bir durum yaşamaktadır. Kadınlar, diğer mülteci ve sığınmacılar için geçerli olan bütün göç nedenlerinin yanı sıra, toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılık ve esas olarak kadın olmalarından kaynaklı zulüm ve baskılardan kaçmak için de ülkelerini terk etmek ve başka bir ülkeye sığınmak zorunda kalırlar. Benzer şekilde, göç ettikleri ülkelerde de toplumsal cinsiyete özgü sorunlar yaşayabilmektedir. Örneğin, aile içi şiddet, adaletle erişememe, Türkçe bilmedikleri ve kendi dillerinde çeviri sağlanmadığı için hizmetlere erişememe ve eve hapsolme, ayrımcılık Türkiye'de mülteci kadınların yaşadığı sorunların başında gelmektedir. Yolculuk sırasında kadınların çokça maruz kaldığı cinsel şiddet, istismar ve taciz Türkiye'de de mülteci ve sığınmacı kadınlar için risk oluşturmaya devam etmektedir.

Bu sorunlar karşısında kamu kurum ve yardım kuruluşlarının da kadın mültecileri korumakta başarısız oldukları mülteci alanında çalışanlarca sıklıkla ifade edilmektedir. Kampların yetersiz olması, geri gönderme merkezlerindeki koşulların insan onuruna yaraşır şekilde olmaması, uydu kentlerde ya da şehirlerde kamp dışında kendi imkânlarıyla yaşamaya çalışanlara yeterli hizmetlerin ve yardımın gitmemesi bu başarısızlık iddialarını maalesef güçlendirmektedir. Özetle, Türkiye'deki kayıt ve yerleştirme süreci ile mülteci ve sığınmacılara yönelik hizmetlerin toplumsal cinsiyete duyarlı olduğunu söylemek mümkündür.

Yukarıda, mülteci kadınların Türkiye'de yaşadığı sorunların sadece bir bölümüne yer verilebilmiştir. Mülteci kadınların erkek mültecilere kıyasla daha farklı ve özel korumaya ihtiyaçları olduğu gerçeği dikkate alınarak Türkiye'de bulunan kadın mülteci ve sığınmacıların yaşadığı sorunların ve bu sorunların giderilmesi için gerekli önlem ve politikaların belirlenmesi amacıyla TBMM tarafından irade gösterilerek bir Meclis araştırması açılmasını talep ederim.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.-ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

1.-AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 489 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun bu kısmın 1’inci sırasına; bastırılarak dağıtılan 493 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun ise kırk sekiz saat geçmeden yine bu kısmın 2’nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi

25/7/2017

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 25/7/2017 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19 uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

İlknur İnceöz

Aksaray

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 489 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun bu kısmın 1’inci sırasına; bastırılarak dağıtılan 493 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun ise kırk sekiz saat geçmeden yine bu kısmın 2’nci sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi;

Önerilmiştir.

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi lehinde ilk söz Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’a aittir.

Buyurun Sayın Can. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Grup önerimizle, gündemin 1’inci sırasına 489 sıra sayılı Van Milletvekili Sayın Tuğba Hezer Öztürk’le ilgili Karma Komisyon Raporu’nun görüşülmesini, yine gündemin 2’nci sırasına da 493 sıra sayılı Şırnak Milletvekili Sayın Faysal Sarıyıldız’la ilgili Adalet ve Anayasa Komisyonundan müteşekkil Karma Komisyon Raporu’nun görüşülmesini, gündemin ilk iki sırasına alınmasını öneriyoruz.

Burada tabii ki bir hukuki süreçten bahsedebiliriz. Netice itibarıyla, Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’la ilgili, yine Van Milletvekili Sayın Tuğba Hezer Öztürk’le ilgili gerek Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının gerekse Adalet Bakanlığının, yine sayın milletvekillerinin kendi beyanlarından yurt dışında görevli oldukları, netice itibarıyla bu görevlerinin siyasi bir parti görevi olduğu, Faysal Sarıyıldız’la ilgili sağlık nedenlerini de ileri sürerek izinli sayılmaları gerektiğinden bahisle Türkiye Büyük Millet Meclisine müracaatları da var. Türkiye Büyük Millet Meclisi Divanı, toplanarak izinli sayılıp sayılmamaları gerektiğini karara bağlamıştır. Netice itibarıyla bu kararda devamsızlığın sabit olduğu gerek Adalet Bakanlığının gerekse tarafların beyanlarından anlaşılmaktadır. İzinli sayılma talepleri... Özellikle İkinci Yasama yılında üç aylık periyotta 47 birleşime katılmadıkları, İç Tüzük’ün de 138’inci maddesi gereğince bir ayda 5 birleşimi fazlasıyla aştığı tespit edilmiştir. Netice itibarıyla bu tespite itiraz edilmiş, itiraz da Başkanlık Divanınca değerlendirilerek reddedilmiştir ve

İç Tüzük 138, Anayasa 84 muvacehesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ilgili raporları ve itirazları neticeye bağlayan raporu Karma Komisyona havale etmiştir. Karma Komisyon, biliyorsunuz, Anayasa ve Adalet Komisyonundan müteşekkil. Anayasa ve Adalet Komisyonu aynı bir kanun çerçevesinde bu konuyu tartışmış, müzakere etmiş ve bir rapora dercetmiştir. İşte, bu raporlardan biri 489 sıra sayısını, diğeri de 493 sıra sayısını almıştır. 489 ve 493 sıra sayılı, milletvekilleriyle ilgili devamsızlıktan bahisle Başkanlık Divanının raporu ve neticesinde Karma Komisyon raporu neticeye ulaşmıştır ve Genel Kurula arz edilmiştir.

Bugün itibarıyla grup önerimizde Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyasi parti grupları bu konuyu değerlendirecek, siyasi parti grupları ve Genel Kurul hitama erdirecek. Tabii ki bu, Genel Kurulun kararıdır, Genel Kurulda Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisinde milletvekilleri salt çoğunlukla yani 276 milletvekilinin vereceği bir kararla neticeye erecektir diye düşünüyoruz. Bu konuyu, Karma Komisyondan gelen 489 ve 493 sıra sayılı Adalet ve Anayasa Komisyonu Raporlarını gündemin 1 ve 2'nci sırasına alarak Genel Kurulun takdirlerine grup önerimizde sunuyorum.

Hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin aleyhinde ilk söz Manisa Milletvekili Özgür Özel'e aittir.

Buyurun Sayın Özel. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Adalet ve Kalkınma Partisinin arkası gelmez, sonu gelmez grup önerilerinden bir tanesiyle karşı karşıyayız. Ülkeyi nasıl yönetiyorlarsa Meclisi de o şekilde yönetiyorlar. Günlük politikalar, rüzgârın estiği yöne göre şekil almalar, diklenmeden dik durmalar, rüzgâr sert eserse eğilmeler, bükülmeler, rüzgâr durduğunda karşı tarafa doğru taarruza geçmeler ve ülke nasıl yönetiliyorsa Meclis de öyle yönetiliyor. Yarın ne yapılacağından kimsenin haberi yok. Eğer, Adalet ve Kalkınma Partisinde bu hafta Meclisteki İç Tüzük Değişikliği dışında Meclis gündemine alınacak, yapılacak işlerle ilgili fikir sahibi olan, bilgi sahibi olan biri varsa gelsin onu paylaşınsın.

Sayın Ramazan Can zor bir görev yerine getiriyor. Eline verilen metni gelip burada izah etmek, savunmak, hele bunu yaparken 317 kişilik bir grupta -şöyle sayalım- 5, 7, 8, 11 Adalet ve Kalkınma Partili milletvekiline... Yani vatandaş seçiyor, yolluyor, yüzde 5'i bile salonda değil. Dün konuştuk, zaten yönetme kabiliyeti kaybedilmiş. Bugün, Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı daha önce “metal yorgunluğu” dediği tehlikeyi bu sefer de birbirine düşme, nefisle mücadele etme, yapılan cihat tartışmalarını parti içinde bir yere getiriyor, “Siz dışarıdaki savaşı kazanmadan önce bir içerideki savaşa bakın” diyor, “Cihat, eldeki silahları bırakın, nefisle olur.” diyor. Yani Kabine değişikliğinde görev bekleyen, görev hak ettiğini düşünen, memnuniyetsizliklerini açıkça ifade eden, “Ya bu adamlar bakan olsun diye mi biz bu mücadeleye yıllarımızı verdik? Yıllardır sus, sus, her görevlendirmede sus, ne olacak bizim sonumuz?” diyenler ya da “Aramızda kardeşlik hukuku var.” deyip, “Hırsızlık yapan kardeşim de olsa kolunu koparırım.” deyip bu lafı söylemenin sonucunda siyaseten kafası koparılmış bir Başbakan ve onun kadrosundaki milletvekillerinin itilmiş, kakılmış, tecrit edilmiş durumu. Göze görünmemek için gelmiyorlar buraya. Gelmiyorlar ama ne hazindir ki bugün “Meclise gelmeyenlerin dokunulmazlığını düşürelim.” diyorsunuz. Şimdi, isminde “adalet” olan bir parti, adalet iddiasını ortaya koymuş olan bir parti bir kuralın, bir kanunun, bir tüzüğün, bir müeyyidenin her tarafa, herkese eşit uygulanması gerektiğini bilir, söyler, arkasında durur.

Şimdi, bugün, 2 milletvekilinin devamsızlıklarından dolayı milletvekilliklerini sona erdirmeyi konuşacaksınız. Peki, Ahmet Davutoğlu'nun Meclise devam ettiğini gören var mı, bir önceki Başbakan?

Ekibinin Meclise devam ettiğini gören var mı? Görevden aldığınız, tecrit ettiğiniz, selam vermeye korktuğunuz ama iktidardayken, güç ondayken karşısında sıraya geçilen, hürmetler bildirilen, üzerine, kendilerine iltifatlar edilen o ekibin bugün buraya gelememe hâlini yaratıyorsunuz ama Anayasa görüşmelerinde oy kullanma dışında buraya gelmemiş birisine uygulamadığınız bir kuralı muhalefet partisi milletvekillerine uyguluyorsunuz. Nerede kanun önünde eşitlik, nerede Anayasa'nın eşitlik ilkesi? Bunların hepsi sizin siyasi tarihinize bu tutanaklarda geçecek eksi birer nottur, kara birer lekidir, bunlar seçmenin de kulağına küpedir.

“Yolsuzlukla, yoksullukla, yasaklarla mücadele edeceğim.” deyip yolsuzluğu artıran, gelir eşitsizliğini geldiğine göre yüzde 25 daha artıran, en üst, en zengin ile fakirler arasındaki katmanlarda yüzde 6,5'tan yüzde 8,4'lere çıkaran, “Yasaklarla mücadele edeceğiz.” deyip sadece yirmi gün sonra Tunceli’de kendiliğinden kalkan OHAL’i ortadan kaldırmakla övünürken, onu billboard yaparken “870 bin kilometrekare yüz ölçümüne sahip ülke.” diye yüz ölçümü bildiğiniz yerin her santimetrekaresine OHAL uyguladığınız, “OHAL’i devlete uygulayacağız.” diye yola çıkıp Cerattepe’de köyünün yolunu, ağacını savunarlara, Soma’daki maden işçisinin acılı anasına toplanma, gösteri, yürüyüş yasağı getirdiğiniz, TOMA’nızla Kenan Paşa’nın tankını aratmadığınız, copunuzla Kenan Paşa’nın dipçliğini aratmadığınız, getirdiğiniz İç Tüzük’le Kenan Paşa’ya “Rahmetli, demokrat adamdı, iyi adamdı.” dedirttiğiniz (CHP sıralarından alkışlar) ve yapmış olduğunuz Anayasa değişikliğiyle 12 Eylül Anayasası’nı, askerlerin postallarının altından çıkmış Anayasa’yı yapanlara rahmet okuttuğunuz, onları arattığınız bir durumla karşı karşıyayız.

Ülkeyi öyle yönetiyorsunuz ki bunu... Sayın Davutoğlu’nu siyaseten eleştirdik, siyaseten çekilmiş, tükenmiş kişilerle uğraşmak bizim işimiz değil ama onun üzerinden size bir şey söylemek lazım: İşine gelince suspus oturanlar başına gelince bülbül kesiliyor arkadaşlar. O yüzden, bugün suspus otursanız günü geldiğinde... Tabii, bir güvenceniz var “Cumhuriyet Halk Partisi varsa herkes için var, bir tane mağduru, bir tane mazlumu yalnız bırakmaz, nasıl geçmişin zalimleri bugün adalete muhtaç hâle geldiklerinde onlar için de insan haklarını, onlar için de adaleti, onlar için de adil yargılanma hakkını savunuyorsa, gün gelir bizi de CHP savunur.” diyorsunuz ama bugün suspus otursanız yarın bülbül kesildiğinizde sesiniz ne kadar güzel olursa olsun o nağmeleri bazı kulaklar duymaz.

Bir de şunu size çok açıklıkla söylemek lazım ki, bugün, yetiştirmeye çalıştığınız nesil, ona verdiğiniz eğitim... Sayın Genel Başkan geçen hafta söyledi, biraz önce, çıkmadan İnternet sitenize baktım, aynen duruyor. AK PARTİ Siyaset Akademisi 10’uncu Dönem Ders Notları, elektronik kitap olarak da var, bastırıp da dağıtmışsınız ve orada Sayın Tanel Demirel bakın ne söylüyor -bugün yaptığımız siyasetin bizatihi kendisinin nereden kaynak aldığını, kendine neyi referans aldığını ve gelecek kuşağa siyasetçi yetiştirirken ya da mevcut kadrolarınızın niteliğini artırmaya çalıştığınız Siyaset Akademisinde yaptığınız işe bakın- diyor ki: “Ayrıca, siyaset sadece demokratik yollardan yapılmaz, kendi politikalarınızı yürütmenize engel olabilecek muhalefeti fiziken ortadan kaldırmak, hapsedmek de siyasi faaliyetin kapsamı içinde görülmelidir.” (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Genel Başkan bunu geçen hafta söyledi, bu hafta söyledi, biraz önce bana dedi ki: “İnternet sitelerine bak, kaldırdılarsa teşekkür edersin, duruyorsa Meclis tutanaklarına geçir bunu.” Şimdi tutanaklara geçirdik bakalım. Bu dersi alanlar dersi almış belli, muhalefeti hapsedmek sizde, her yöntemle bastırmak sizde, kuşatmak sizde, susturmak sizde. Dersi almışsınız da şimdi bir nesil yetiştiriyorsunuz ya kindar ve dindar dediğiniz... Neslin dindar olmasında eğer ailesi çocuğun yetişmesinde öyle bir şey düşünüyorsa, çocuğun rızası varsa, kul ile Allah arasına kimse girmez, bir siyasi partinin talimatına kalmaz o iş. Ama kindar nesil yetiştiriyorsanız kendi kuyunuzu, hepimizin kuyusunu kazıyorsunuz demektir, bunu da görmek lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

Diğer yandan, tabii, bu siyaset akademisinin notları, bu siyaset akademisinin söyledikleri, öğrettikleri bir yana bizim üzerinde durmamız gereken bir gerçek var ki, eğitim. Parti içindeki eğitime verdiğiniz önem ortada ama yaptığınız iş de ortada. Türkiye’deki eğitim sistemi, cihatçı bir eğitim sistemi, tek referans alan bir eğitim sistemi. Bütün öğrencileri ve ailelerini tek dinden, tek mezhepten, tek inançtan, etnisiteden gören, çoğulcu değil, çoğunluğun tek tipleştirdiği ve onun üzerine kurduğu tahakkümle bir tornadan geçirmeye çalıştığı eğitim sistemine karşı biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak aydınlığı, çağdaşlığı, bilimi, Atatürk’ün hedef gösterdiği muasır medeniyet seviyesindeki ülkelerle gırtlak gırtlığa gelip onu iç politika malzemesi yapmayı değil de, onlara bu saydığım bilimde, fende, teknolojiye ve demokraside yetişmeyi ve onları aşmayı hedefleyen bir siyasi parti olarak bu yaptığınız tahribatı tamamen ortadan kaldıracak çağdaş, bilimsel bir eğitim sistemi hazırlığını önümüzdeki seçimlerde halktan aldığımız vazifeden sonra hayata geçireceğiz.

“Eğitim” demişken, “kültür” demişken, Halil İnalçık’ı, geçen sene bu gün kaybettiğimiz ve İlber Ortaylı’nın “Halil İnalçık demek tamamen cumhuriyet imkânlarıyla yetişmiş bir hoca demektir.” diyerek hem onun hakkını hem cumhuriyetin hakkını teslim ettiği böylesi bir bilim ve ilim irfan insanını da saygıyla anıyor, hepinize teşekkür ediyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın İnceöz.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Az evvelki hatip konuşması içerisinde cevap verilmesi zorunluluğu doğan, satışmaya mahal verecek beyanatlarda bulunmuştur.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ne o?

BAŞKAN – Ne söyledi Sayın İnceöz?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Biraz evvel grubumuzu da itham edecek şekilde “AK PARTİ ne yaptığını bilmiyor, dün grup önerisi verdi, bugün yeniden grup önerisi vermek suretiyle...” gibi söylemlerde bulunmuştur. Bunlara cevap vermek gerekmektedir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu eleştiri değil mi?

BAŞKAN – Buyurun Sayın İnceöz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Lütfen yeni bir satışmaya meydan vermeyelim.

IX.-SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz’ün, Manisa Milletvekili Özgür Özel’in AK PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Grubuna satışması nedeniyle konuşması

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle tabii şunu belirtmekte fayda var: Meclisin çalışmasıyla ilgili bu planlamalar bugünden değil ya da dünden değil, çok önceden yapılmıştır. Bazen tabii, ülkemizin karşı karşıya kaldığı durumlar çerçevesinde farklı konuları, gündemi burada bazen de mutabakatla almak zorunluluğu ve zarureti doğmaktadır. Şu bilinmelidir ki, Meclisi kapatmadan önce Meclisi 15 Temmuzda açacağımız ve İç Tüzük görüşmelerini gerçekleştireceğimiz, komisyon çalışmalarının olacağı, arkasından bu gündemin alınacağı herkesçe bilinmekteydi. Burada bu kürsüde o gün konuşma yapan milletvekillerimiz, grup başkan vekillerimiz... Bunlar tutanaklarda mevcuttur.

Aslında bugün verilen grup önerisi yarın verilecekti ama görüşmeler neticesinde bugün verilmesi, bugün gündeme alınması konusunda bir mutabakat oldu. Yarın vereceğimiz grup önerisini bugün

vermek suretiyle oylamasını gerçekleştirecek şekilde... Bu karşılıklı görüşmeler neticesinde. Onun için, çıkıp burada “İktidar ne yapıyor? Ne yaptığını bilmiyor, gündemi belirli değil.” gibi söylemleri reddettiğimizi çok net ifade etmek istiyorum. Elbette ki, muhalefet bu anlamda kendince beyanlarda bulunabilir ama bazı gerçekleri de halkımızın, milletimizin gözünden kaçırmamak gerekmektedir.

Burada bizim parti içine yönelik, milletvekili arkadaşlarımıza... Bu, gerçekten çok sıradan bir söylem, onu belirtmek istiyorum. Bizim, kendimizle ve ne yapacağımızla ve takvimimizle, ülkemizin gerçekleriyle ilgilenmemiz gerektiğini özellikle belirtmek istiyorum ve sorunlara karşı da çözüm önerici bir muhalefeti bu anlamda beklediğimizi belirtmek isterim.

Şimdi, burada milletvekili arkadaşlarımızı mukayese ederken, bugün görüşmeye başlayacağımız, biraz sonra görüşmelerini gerçekleştireceğimiz milletvekilleri ile bunu kıyaslamanın çok büyük bir talihsizlik olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Bunlara baktığımızda, birisi teröristin cenazesine katılmış, bir diğeri ise Türk milletine, aziz Türk milletine, 780 bin kilometrekarenin bir ve beraber kalabilmesi için şehit vermiş ve PKK’yla kırk yıldır mücadele eden milletimizin gözüne bakarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – Sözlerimi tamamlayayım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen Sayın İnceöz.

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – “PKK sizi tükürüğüyle boğacaktır.” demek suretiyle, o ifadeleri kullandıktan ve dokunulmazlıklar kalktıktan sonraki süreçte ülkeyi terk etmiş, bugün her ikisinin de Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde olmayan milletvekilleri olduğu ve Genel Kurul çalışmalarından da uzun süre ayrı kaldığı, muhtemelen gelseler de zaten haklarında yürüyecek dosyalar olduğu için de bu anlamda, bu ifadelerin arkasından yurt dışında kalmayı tercih etmişlerdir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Mesela Pensilvanya’ya gidip başını örtmüş müdür acaba?

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – Bakın, canınız yandığında her seferinde bunları gündeme getirmeyin.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sadece sizin canınız yandığında bir şey olmuyor!

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – Bakın, bizim duruşumuz çok nettir, 17-25 Aralıktan öncesi, sonrası, böyle ucuz söylemlerle kimseye bu işi şahsileştiremezsiniz.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Orada gayet iyiydin! El pençeydin orada!

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – Bunları bu anlamda geçiyorum ve buradaki söylemlerin de bu minvalde değerlendirilmesi gerektiğini, biraz sonra da görüşmelerini yapacağımız konuşmaların çok önceden planlandığını...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sen neyi planlayarak Pensilvanya’ya gittin?

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – ...tekrar hem milletvekili arkadaşlarımızın hem de kamuoyunun doğru bilgilenebilmesi anlamında böyle bir konuşma yapma gereği doğmuştur.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – İktidar mı bekliyordunuz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kerestecioğlu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Açıklama yapmaya gerek duymuyorum. Açıklama yapmamin... Neden olduğunu söyleyeyim mi?

BAŞKAN – Söyleyin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sataşmadan, kapsamlı bir sataşmadan.

BAŞKAN – Tamam, buyurun Sayın Kerestecioğlu.

2.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Şimdi, biz, Sayın İlknur İnceöz'ün Pensilvanya'da çektiği fotoğrafı bakarak deseydik ki “Kendisi terör örgütü üyesidir. Ve tabii ki nasıl karşılaştırılabilirsiniz siz bizim vekillerimizle? Yani mümkün mü? Bizim vekillerimiz devamsızlık yapmışlar, kendisi ise bir terör örgütü üyesi.” Ne hissederdiniz? Yüksek yargıç mısınız siz? Bunu defalarca buradan ifade ettim, hanginiz yüksek yargıçsınız?

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – İfadeleri çok açık ve net.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Hanginiz mahkemesiniz? Kapatın o zaman mahkemeleri! Kapatın o zaman mahkemeleri!

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Hâkim, savcı sizsiniz zaten!

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Yargıya gerek yok, zaten siz burada yargılıyorsunuz. Ne o, konuşulmuş, zaten bunlar aramızda anlaşılmış, yarın getiriliyormuş da bugün getirilmiş! Biz “hayır” deseydik getirmeyecek miydiniz? Çoğunluk tahakkümünü uygulamıyor musunuz bu Mecliste? Sürekli siz ne dersiniz o olur iktidarı değil mi bu iktidar? Ama biz yargılama olmadan, cezası kesinleşmeden kimse hakkında bu ithamlarda bulunmayız. Biz sizinle aynı seviyede değiliz. Şimdi oradan çıkacaksınız, çıkacaksınız, vekillerimizle ilgili, akademisyenlerle ilgili, Cumhuriyet gazetesi çalışanlarıyla ilgili, öğrencilerle ilgili, herkesle ilgili atacaksınız tutacaksınız, yargıç yerine kendinizi koyacaksınız, ondan sonrasında da ne o, “demokratik siyaset, demokratik Meclis” deyip yerinize oturacaksınız. Yok böyle bir şey! Biz kimsenin bunları bu şekilde söylemesine izin vermeyiz, tahammül etmeyiz. Bunu da böyle bilin. Barışçıl bir siyaset izliyoruz ama sabrımızın da bir sınırı vardır. Benim gibi bir insanı da buradan bağırıyorsunuz ya bunu yaparak, bunun da sebebi sizlersiniz aynı şekilde.

SALİH CORA (Trabzon) – Hiç yakışmıyor, öyle bağırma.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Sözlerinizin arkasında duracak şekilde konuşun, geçmişinize de sahip çıkacak şekilde konuşun. (HDP sıralarından alkışlar)

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Hiç şüphen olmasın.

VIII.-ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 489 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun bu kısmın 1'inci sırasına; bastırılarak dağıtılan 493 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun ise kırk sekiz saat geçmeden yine bu kısmın 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi lehinde ikinci söz Bilecik Milletvekili Halil Eldemir'e aittir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım... Sayın Başkanım, sadece tutanaklara geçmesi için...

BAŞKAN – Daha bitmedi, birleşimi kapatmadım. Bir saniye...

Buyurun Sayın Eldemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, AK PARTİ Grubumuzun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi uyarınca vermiş olduğu grup önerimizin lehine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri, sizlerin nezdinde de aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün akşam saat gece yarısından sonra 01.42'de hepinizin bildiği gibi 492 sıra sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Teklif'imizi görüşüyor idik. Geneli üzerindeki konuşmalarımızı tamamladık. Birinci bölümle ilgili de üç parti grubumuz konuşmalarını yaptı.

Şimdi, bugünkü vermiş olduğumuz grup teklifi de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının göndermiş olduğu iki tezkerenin, 489 ve 493 sıra sayılı tezkerelerin öne alınmasıyla ilgili. İç Tüzük'e uygun olarak vermiş olduğumuz bu önerinin Genel Kurulun takdirinde olduğunu özellikle ifade etmek isterim.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bugünkü birleşimin başında, gündem dışı konuşmalarda Cumhuriyet Halk Partisi Bilecik Milletvekilimiz Sayın Yaşar Tüzün burada bir konuşma yaptı. Ben kendisine özellikle teşekkür ediyorum Bilecik'i gündeme taşıdığı için ancak bir hususta da bir düzeltme yapma ihtiyacı hissettim. O konuda da birkaç cümle bir şeyler söylemek isterim.

Bilecik ilimize yapılan bakan ziyaretleri bir protokol ziyareti değildir. Eğer biz bu şekilde bir değerlendirmede bulunmuş olursak bir yanlışlık ve bir haksızlık yapmış oluruz. Yaklaşık olarak son bir yıl içerisinde gelen 7 bakanımızın her biri, bakanlığının Bilecik'le alakalı, yatırımlarıyla alakalı konuları yakinen takip etmişlerdir. Orman ve Su İşleri Bakanımız Bilecik'e geldiğinde, gerek Devlet Su İşleri gerek Millî Parklar gerek Orman Genel Müdürlüğü gerek Meteoroloji Müdürlüğü bunlarla alakalı koordinasyon görevlerini, koordinasyon toplantılarını yapmış ve yatırımları değerlendirmiştir. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanımız geldiği zaman, Bilecik'te devam eden kara yolları yatırımı ve özellikle hemşhriyelerimizin beklediği yatırımlarla alakalı konuları da takip etmiştir. Bilecik bu konuda, şu anda, kara yolları yatırımları anlamında bir şantiye hâlinindedir. Burada da Söğüt-Bozüyük arasındaki yolumuzun da müjdesini vermiştir. Bilecik'i Bursa'ya bağlayan Yenişehir yolumuzda da sayın milletvekilimizin ifade ettiği gibi, uzunca bir mahkeme süreci yaşanmıştır ancak şu anda çalışmalar tüm hızıyla devam etmektedir.

Sağlık Bakanlığı yatırımlarında da Bilecik Devlet Hastanemizin temeli atılmıştır. Bilecik Devlet Hastanemiz de tüm hızıyla devam ediyor. Sadece bununla da yetinmiyoruz. Önümüzde şu anda da Bozüyük devlet hastanemizin de uygulama projeleri yapılmaktadır.

Ben eğer Mecliste yasama faaliyetlerimiz devam etmiyorsa bakanlarımızın bu konulardaki Bilecik ziyaretlerinin ve konularıyla ilgili toplantılarının hepsine katılmaya gayret ediyorum, bundan sonra da katılmaya çalışacağım. Ümit ediyorum, sayın vekilimizin de vakti müsait olursa, bu ziyaretlere kendisi de destek verirse, teşrif ederse bakanlarımızın Bilecik için yaptıklarını hep birlikte görmüş oluruz.

Ben İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre vermiş olduğumuz grup önerimizi Genel Kurulun takdirine sunuyor, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Can, buyurun, siz bir şey söyleyecektiniz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, aslında sataşma yaptı CHP grup başkan vekili.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ne sataştım?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sataşmadan söz almayacağım, tutanaklara geçmesini istiyorum.

Kendisine de teessüflerimi bildiriyorum, kendisine de hiç yakıştıramadım. Biz defaatle burada konuşmalar yapıyoruz. Bir hukukçuyum, elimizden geldiğince Meclis çalışmalarına katkıda bulunmak istiyoruz. Kaldı ki AK PARTİ yöneticilerinin bize bir talimatı olsa, elimize bir şey tutuşturular onu da okumaktan gocunmayız. Kendi dağarcığımızda bir şeyler vardı, hukuki bir değerlendirme yaptım.

Genel Kurula arz ederim, saygılar sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ramazan Can candır, bütün Genel Kurul bilir, en çok da Sayın Özel bilir. Öyle demek istememiştir Sayın Özel.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, tutanağa bakacağım ama “Eline bir şey tutuşturuluyor, okuyor.” demedim. Eğer öyle anlaşıldıysa onu geri alıyoruz. Ramazan Can’ın kendi grubuna yapmış olduğu katkıya da saygı duyuyorum. Keşke herkes onun gibi Meclise devam etse.

BAŞKAN – Eyvallah, teşekkür ediyoruz.

Şimdi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisi aleyhinde ikinci ve son konuşmacı Mardin Milletvekili Mithat Sancar.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, gündeme dair bir grup önerisi getirdi AKP. İki milletvekilimizin vekilliğinin devamsızlık nedeniyle düşürülmesine dair fezlekelerin öncelikle görüşülmesi isteniyor. Biraz önce, AKP grup başkan vekili burada konuşurken fezlekeler konusunu da bir kenara bıraktı, doğrudan hüküm veren mahkeme konumuna geçti.

Biraz sonra bu fezlekeler görüşülürken iki değerli arkadaşımız bu iddiaların hepsini yerle bir edecekler, ona dair fazla bir şey söylemeyeceğim. Sırrı Süreyya Önder ve Meral Daniş Beştaş bu fezlekeler görüşülürken savunma hakkını bu vekillerimiz adına kullanacaklar ve bu iddialarımızın ne kadar haksız, dayanaksız ve hatta çirkin olduğunu sizlere de anlatacaklar, tabii Genel Kurulda bulunursanız; bulunmazsanız da kamuoyuna ve halklarımıza bu dertlerini en iyi şekilde anlatacaklar, şimdiden bunu belirtmiş olayım.

Aslında İç Tüzük’le ilgili tartışmalar bir yandan devam ediyor ve orada da getirilen düzenlemelerin tam bir diktatörlük, hatta ötesi, faşizm düzenlemeleri olduğunu anlatmaya çalışıyoruz. Bazen kıyaslamalar yapıyoruz. Bu kıyaslamalar AKP Grubunu rahatsız ediyor görünüyor. Dün, bu tür bir düzenlemenin, burada, şimdi, İç Tüzük’te getirilmek istenen düzenlemenin bir benzerinin sadece İsrail’de olduğunu söylemiştim. Evet, İsrail’de sağcı ırkçı bir blok var iktidarda ve onlar, milletvekillerinin milletvekilliğinin sadece fikirlerini açıkladıkları için düşürülmesini öngören bir kanunu kabul ettirdiler parlamento. Bu kanunda iki sebeple, milletvekillerinin dokunulmazlığı kaldırılmadan, genel kuruldaki oylamayla vekilliklerinin düşürülmesi düzenleniyor. Nedir bu iki sebep? İsrail devletine karşı ırkçı tahriklerde bulunmak ve İsrail devletine karşı yürütülen silahlı mücadeleye destek olmak. Çok tanıdık bu argümanlar değil mi? Bu kıyaslamalardan rahatsız oluyorsanız size önerim şu: O zihniyetleri burada takip etmeyin, o iktidarların yaptıklarını yapmayın. Yaparsanız biz size buradan ayna tutarız, yüzünüz varsa bakarsanız, bakamıyorsanız başınızı önünüze eğin.

Neden geldi bu düzenlemeler? İki tane önemli nedeni var. Biliyorsunuz, İsrail’de yaşayan, nüfusun yüzde 20’si oranında Arap azınlık var İsrail vatandaşı ve onlar da seçimlere katılıyorlar. Partiler kurdular ve en son seçimde de birleşik listeye 13 milletvekilliği kazanarak Knesset’e, İsrail Parlamentosuna girdiler. Çok etkili bir muhalefet yapıyor oradaki Arap milletvekilleri ama ırkçı sağcı iktidar bundan çok rahatsız. Mesela, bu blok içinde yer alan partilerden birinin 3 milletvekili,

İsrail güvenlik kuvvetlerinin haksız yere öldürdüğü 3 Arap genci için taziye ziyaretinde bulundular, ailelerine başsağlığı dilemek için gittiler. Sadece ziyarette de bulunmadılar, aynı zamanda bir dakika saygı durumunda bulundular. Netanyahu çıktı, bunlara karşı bir linç kampanyası başlattı, dedi ki: “Bunlar teröristtir, teröristlerin mecliste yeri yoktur.” Ama milletvekilleri yılmadılar. Birleşik listeye mensup Arap milletvekillerinin, sizi utandıracak dürüstlük ve cesaretle bir başka girişimleri de var. Ne yaptılar? Dediler ki: “Mavi Marmara operasyonuna katılan İsrail askerlerinin tamamı katildir.” Bir şey daha dediler: “Gazze’ye bomba yağdıran İsrail ordusu uçaklarını kullanan pilotlar teröristtir.” Netanyahu çıldırdı ve hemen bu kampanyayı bir sonuca erdirmek istedi, Balat Partisinin kapatılması için yüksek mahkemeye dava açıldı. Yüksek mahkeme dedi ki: “Bunlar siyaset hakkını kullanıyorlar, bu nedenle partiyi kapatmam.” Reddetti kapatma davasını ama Netanyahu’nun içi soğumuyor, dedi ki: “Hayır, biz teröristleri bu parlamentoda barındırmayacağız. Bunlar devletten para alarak İsrail devletine karşı terörist faaliyetleri destekleyemezler.” İsrail Cumhurbaşkanı uyardı Netanyahu’yu, dedi ki: “Yapmayın, eğer böyle bir kanun çıkarırsanız bunun tek anlamı var: Arap azınlığa karşı ırkçı politika izlemiş olursunuz.” İsrail’deki sol partiler de buna karşı çıktılar, dediler ki: “Bunun tek sebebi var, ırkçı zihniyeti kanunlara dönüştürmek.” Güçlü bir tepki doğdu ama ırkçı sağcı blokun İsrail Parlamentosunda yeterli çoğunluğu vardı, o nedenle bu yasayı geçirdiler. Tabii, bu yasayı geçirinceye kadar Arap milletvekillerinin başka cezalarla söz hakkını kısmak istediler. Mesela, iki aya varan geçici çıkarma cezaları verdiler. Neden? Mazlum bir halkın haklarını savundukları için. Peki, mazlum bir halkın haklarını savununca neyle yaftalandılar? Teröristlikle. İşte sizin yaptığınız budur. İsrail’in ırkçı ve sağcı zalim iktidarının zihniyetini aynen uyguluyorsunuz. Gidin, bakın, Diyarbakır’da bugün demokratik siyaset adına barışçıl bir eylem yapıyor milletvekillerimiz, etrafları tel örgülerle çevrilmiş, sayısız TOMA var. Önceki gün burada, Güven Park’ta polis göstericilerin kolunu kırarak gözaltı yaptı. İsrail polisinin orada, İsrail’de Araplara yaptıklarından ne farkı bunun? Mescid-i Aksa’ya ilişkin bu iktidarın, İsrail sağcı ırkçı iktidarının yaptığı uygulamalar haksızdır, zalimcedir ama onlara karşı çıkma meşruiyeti sadece her yerde zulme karşı çıkanlarındır. Lütfen, Hükûmetinize söyleyin, siz de bu uyarımı dikkate alın, İsrail’in Mescidi Aksa’daki bu zulmünü siz kınamayın, siz kınayınca İsrail daha da yapıyor çünkü “Bir zalimin bana ders vermeye hakkı yoktur.” diyor. Haksız mı? Evet, zalimler birbirini kınamasın ama mazlumlar ve herkes için adalet isteyenler her yerde her şekilde zulme karşı çıkma meşruiyetine sahiptirler. O nedenle size bu aynayı tutmak zorundayız değerli arkadaşlar. Bizler bu vicdan ve adalet nöbetini sürdüreceğiz, tıpkı İsrail’deki Arap milletvekillerinin yaptığı gibi, demokratik siyaseti sonuna kadar takip edeceğiz ve demokratik siyasette ısrar edeceğiz. Peki, İsrail neden bu kadar zulüm yapıyor, sormuyor musunuz kendinize? Sırf genlerinde zalimlik var diye mi yapıyor Netanyahu gibi ırkçı hükûmetler? Hayır; Filistin sorununda barışçıl, demokratik, eşitlikçi bir çözümü reddettikleri için zalimleşiyorlar. Bu politikaları izlemeyen her yönetim zalimleşir. Belki olduğundan daha fazla ırkçılaşıyor, belki olduğundan, olabileceğinden daha fazla yüzüstleşiyor, pervasızlaşıyor. İşte İsrail’deki sağcıların, İsrail’deki ırkçıların pervasızlığının da yüzüstleşmesinin de sürekli zulmü artırmasının nedeni de Filistin halkının haklarını kabul etmemeleridir, Filistin halkı adına yapılan demokratik siyaseti sürekli zulümle boğmalarıdır. Aynı şeyi AKP de yapıyor. Eğer demokratik, barışçıl, eşitlikçi bir çözümü kabul etmezseniz, savaş politikalarında ısrar ederseniz, yasaklarda zulümlerde ısrar ederseniz sizin de geleceğiniz yer şu an büyük öfkeler yağdırdığınız İsrail’deki ırkçı sağcı zihniyettir. Ama ona karşı İsrail’de bütün demokratlar ve vicdan sahibi insanlar, Arap halkı da Filistin halkı da direniyor biz de burada bütün vicdan sahibi insanlarla sizin bu politikalarınıza sonuna kadar direneceğiz. Zalimlerin sonu aynıdır, bunu unutmayın; mazlumların kazanması da kaçınılmazdır.

Saygılarımla efendim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Önerisini oylarınıza sunmadan önce bir yoklama talebi var, önce bu talebi gerçekleştireceğiz.

Sayın Özel, Sayın Engin, Sayın Hürriyet, Sayın Erol, Sayın Basmacı, Sayın İlgezdi, Sayın Usluer, Sayın Şeker, Sayın Kayışoğlu, Sayın Demir, Sayın Akaydın, Sayın Sarıbal, Sayın Tarhan, Sayın Koç, Sayın Balbay, Sayın Bektaşoğlu, Sayın Arık, Sayın Gürer, Sayın Bekaroğlu, Sayın Tuncer.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.51



İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.19****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 118’inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 489 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun bu kısmın 1’inci sırasına; bastırılarak dağıtılan 493 sıra sayılı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun ise kırk sekiz saat geçmeden yine bu kısmın 2’nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmiştir.

İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) ÖNERGELER**

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun, (2/275) esas numaralı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/103)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/275) esas numaralı Kanun Teklifi’mizin İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

BAŞKAN – Önerge üzerinde, teklif sahibi, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu.

Buyurun Sayın Tanrıkulu. (CHP sıralarından alkışlar)

(İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun rulo hâlinde hazırladığı materyalleri Meclis kürsüsüne getirmesi)

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, süre işlemeye başladı yalnız ha, açtım mikrofonu.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Tüzük'te yok, siyasi etikte yok, bu nedir böyle Allah aşkına ya?

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, lütfen ciddiyetimizi muhafaza edelim.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Basın toplantısı yapsın, orada görelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Burası böyle, tiyatro alanı değil.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – İç Tüzük'ün ne denli haklı olduğunu gösteren en iyi fotoğraf.

Süreyi başlatın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Tanrıkulu, bakın, sürenizi açtım ben, takdir sizin, isterseniz konuşmayın.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Beş dakika oldu başlayalı zaten.

BAŞKAN - Bakın, bu yapılan hiç yakışmıyor.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Ya, hiç akıllı adam işi mi bunlar?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Kocaman adamsın ya, hâle bak!

BAŞKAN – Burası müsamere salonu değil; burası böyle, ciddiyetin muhafaza edileceği bir yer, lütfen...

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkanım, kabul edilebilir bir durum değil bu, buna müsaade etmeyin lütfen.

BAYRAM ÖZÇELİK (Burdur) – Hangi Mecliste oldu böyle şey?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, biz bunları ortaokuldayken yapıyorduk.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu...

Sayın milletvekilleri, birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.22



ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.33

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 118’inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

İç Tüzük’ün 37’nci maddesine göre verilen önerenin görüşmelerinde kalınmıştır.

Söz sırası, teklif sahibi olarak İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku’undur.

Yalnız, sayın milletvekilleri, şu görüntü hiç hoş bir görüntü değil, yani bu tür şeylerin tekrarlanmaması dileğimle süreyi başlatıyorum.

Buyurun Sayın Tanrıku. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İç Tüzük’ün 37’nci maddesi uyarınca söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu dönemin başında, İç Tüzük’ün 37’nci maddesi uyarınca, verdiğim kanun tekliflerini Genel Kurulda görüştürmeye başlamıştım. Bu kanun tekliflerinde 17 kere konuştum ben geçtiğimiz dönemde. Bugünden önce, toplam seksen beş veya doksan dakika konuşmuşum, isteyen tüm arkadaşlar da bu hakkı kullanmışlar, muhalefet partileri dâhil olmak üzere. Esas itibarıyla İç Tüzük’ün 37’nci maddesindeki -kanun teklifi verme- hak muhalefetin kullanması gereken bir hak. Yani bugüne kadar hangi iktidar partisi milletvekili bir kanun teklifi vermiş ki görüşülmemiş? Mutlaka Hükümet tasarısı olarak gelmiş. Biz, İç Tüzük’ün bize tanıdığı bu hakla sizin görmediğiniz, size gelmeyen toplumun değişik kesimlerinin sorunlarını salı günleri beş dakika, beş dakikada ilave olmak üzere on dakika gündeme getirdik ama ben biliyorum ki bizim bu konuşmalarımız Adalet ve Kalkınma Partisi çoğunluğuna rahatsızlık verdi. Neden rahatsızlık verdi? Kanunların içeriği, gündeme denk düşen içerikleri... Burada el kaldırdığınız zaman da ben inanıyorum ki birçok milletvekili de yani istemeden el kaldırdı, gündeme ilişkin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yok, hepimiz isteyerek el kaldırdık.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Mesela, Diyarbakır Cezaevinin müze olması. Diyarbakır Cezaevinin müze olmasının kanun teklifini buraya getirdim, buraya getirdim 24 Eylülde ama ret oyu çıktı. Veya Madimak’ın utanç müzesi olmasını, yine ret çıktı. Veya cemevlerinin ibadethane olması, ret çıktı. Taşeron işçilerin sorunları, ret çıktı. Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası’na ek, ret çıktı. Burada çoğunluk olarak sizler el kaldırdınız bütün bunlara. Bakın burada listesi var. Daha gelecekti ama bu örneklerin bu Parlamentoda konuşulmasını istemediniz. Bu nedenle, verdiğim kanun tekliflerini rulo yaptım buraya getirdim. Bundan sonra da konuşmamızı istemiyorsunuz.

Bakın, bu gündemle sizin alakanız yok çünkü size gelmiyor. Doğal olarak size gelmiyor bu sorunlar, bizlere daha fazla geliyor. Bu taşeron niye size gelsin? Taşeronun mimarı Adalet ve Kalkınma Partisi. Gelmez sizlere ama bize geliyor bu sorunlar.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Bize de geliyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Veya işkence davalarında zaman aşımı meselesi. Geliyor mu sizlere? Hayır gelmiyor, bu sorun yine bize geliyor.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Bize de geliyor, tabii ki.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Bütün bunları burada konuştuk.

Değerli arkadaşlar, bakın, eğer bu kesimler bu Parlamentoda bu kürsüyü kullanmasalar bu Parlamento Parlamento olmaktan çıkar, o kesin. Bakın, bunlar kanunlaşmayabilir ama burada konuşulması lazım. Ama siz bu İç Tüzük değişikliğiyle bir, muhalefetin sesinin kısıyorsunuz süreler bakımından. İkinci olarak da istediğiniz konular dışında konuşulmasını engelliyorsunuz. Diyorsunuz ki: “Bizim çizdiğimiz sınırlar var, sınırlar budur, bunun dışında konuşamazsınız. İstedğimiz kadar konuşursunuz. Gündemi biz belirleriz. Bizim belirlediğimiz gündem dışında burada muhalefet konuşamaz, milletvekilleri konuşamaz.”

Bakın, bir de bu hak milletvekillerine verilmiş bir hak, neden grup yönetimine gitsin? Ben veya herhangi bir milletvekili, grup yönetimi dışında, bir teklifi gündeme getiremez mi? Bir de sizler nasıl “Bir milletvekili bu konuda bir yasama yılında bir kez konuşur.” dersiniz, sadece bir kez, nasıl bunu dersiniz? Bunların tümü parlamenter demokrasiye, çoğulculuğa aykırıdır. Ve bu dönemin ruhuna kapılmışsınız, gidiyorsunuz, arkanıza, sağınıza solunuza bakmıyorsunuz ve tümüyle yanlış yapıyorsunuz. Bu yanlışla dikkat çekmek için bu emeği görün dedim. Daha burada görüşlmeyi bekleyen birçok kanun teklifi vardı, geçen dönem de “evet” demediniz, bu dönem de “evet” demeyecektiniz ama konuşulmasından, yurttaşlarımızın bunu duymasından, kendi sorunlarının bu kürsüde dile getirilmesinden neden rahatsız oluyorsunuz, neden? Haftada on dakika sadece ya, sadece on dakika. Hiç uzamadı, tartışmalar çıkmadı ama rahatsız oldunuz zaman zaman. Demokrasinin özü de bu değil mi, tahammül etmek değil mi, muhalefete tahammül etmek değil mi? Ama, bakın, bu tahammülsüzlük sizi başka bir yere doğru götürüyor; bunun adı otokrasidir, bunun adı faşizmdir, buraya doğru hızla gidiyor Türkiye, görmüyorsunuz. Türkiye bir uçurumun kenarında değil, bir uçurumdan aşağı doğru yuvarlanıyor. Uçurumun dibini bulmadan, hâlen o imkânımız var, hâlen, eğer milletvekili olarak biraz kendinize gelerseniz... Bakın, biz bunlara emek veriyoruz, soru önergesi, araştırma önergesi, yasa teklifi veriyoruz, sizler ne yapıyorsunuz, verdiğiniz bir soru önergesi var mı, araştırma önergesi var mı, yasa teklifi var mı? Size gelen teklifleri biliyorum, iş takibi -doğru, takip edebilirsiniz- daha başka işler, söylemeyeyim, satışma olmasın ama sizler de biliyorsunuz ne olduğunu, nelerin konuşulduğunu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Zan altında bırakma, bildiğin bir şey varsa söyle, bildiğin bir şey varsa söyle, iftira atma, buradaki insanları zan altında bırakma; böyle bir hakkın yok senin, böyle bir hakkın yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Söyleyeyim, söyleyeyim, kupon arsa takibi, ihale takibi falan. Ben söylemek istemedim, sen bana söyledin. Bunları yapıyorsunuz, biz de bunları yapıyoruz değerli arkadaşlar; bundan rahatsız olmayın, bunların burada konuşulması lazım, bunlar konuşulsun ki bu Parlamento herkesin sesi olabilsin.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET GÜNDOĞDU (Ankara) – Bu görüntü sizin önerge görüntünüz değil, kâtip üyenizin iletişim faturasına benziyor.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Fotokopi paralarını cebinden mi ödedin?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye, vereceğim söz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

V.-OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Meclisin ciddiyetine, vakarına, ağırlığına ve mehabetine yakışmayan ve çalışma düzenini bozucu davranışlarda bulunmamak gerektiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Genel Kurulumuzun çalışma düzeni bellidir, İç Tüzük ve teamüllerimiz var. Dolayısıyla, Meclisin ciddiyetine, vakarına, ağırlığına ve mehabetine yakışmayan ve Genel Kurulun çalışma düzenini bozucu davranışlardan lütfen vazgeçelim. Bir daha bu tür eylemleri tekrar etmeyelim. Bu Meclis hepimizin Meclisi, bütün milletvekilleri olarak ve bütün siyasi partiler olarak hep birlikte Meclisin itibarını korumak durumundayız. Dolayısıyla bu tür davranışlardan lütfen imtina edelim, bir daha tekrar etmeyelim. Bu anlamda da yapılan bu tür girişimler de aslında İç Tüzük'teki değişikliğin ne kadar haklı olduğunu bize bir kez daha gösteriyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, sayın milletvekilleri...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Tanrıkulu burada konuşurken “Biz soru önergesi veriyoruz, araştırma önergesi veriyoruz, siz ise iş takip ediyorsunuz, ihale takip ediyorsunuz.” dedi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bostancı, iki dakika süre veriyorum. Lütfen, yeni bir sataşmaya mahal vermeyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun doğrudan gündeme alınma önergesi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; milletin işini takip etmek hepimizin görevi. Ama eğer Sayın Sezgin Tanrıkulu bu lafla bizi töhmet altında bırakacak bir ima kastediyorsa onu şiddetle bu iddiasından menederim, gelip burada kim, hangi işi dediği manada takip ediyormuş açıklamasını talep etmek bizim hakkımız olur. Böyle lafları ortada bırakmak doğru bir tavır değil; bu bir.

İkincisi: Parlamento konuşulan yer. Kürsü konuşmanın yapıldığı yer. Eğer siz kürsüyü konuşmayı gölgede bırakacak tarzda, iletişim mecralarında skandalvari görüntülerin öne çıktığı bir şekilde kullanırsanız dilinizi önemsizleştirirsiniz, anlatımınızı önemsizleştirirsiniz. “Benim dilim, anlatımım yetmiyor, ben başkalarına mesajımı iletmek için bu görüntüleri kullanıyorum...” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böyle bir anlayış egemen hâle gelirse burası, şu kürsü konuşmanın, dilin kullanılması gereken yer ilkokullardaki çocukların kendilerini resimler, şekiller üzerinden anlattığı panolara döner. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Tanrıkulu hukukçu, Allah'a şükür, dili de var, söyleyeceğini de söylüyor, bunlara da ihtiyacı olmadığını düşünüyorum. Şu kürsünün konuşma hakkını korumak bizim de görevimiz, sizin de göreviniz.

Burası konuşma yapılan yer Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Konuştum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Ama bu tavrınız, çok geniş bir çevre tarafından gösteri olarak anlaşılacaktır, doğru olmaz, bu kürsünün kurallarına da uymaz.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sadece tutanaklara geçsin.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Tanırkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben gösterinin nerede yapılacağını bilirim. Bugüne kadar da bu kürsüyü sadece, bir parlamenter olarak, yasama faaliyeti çerçevesinde kullandım, onun dışında bir amaçla kullanmadım, bunu bütün Parlamento biliyor. Ama, bugün, benim bu İç Tüzük uyarınca elde ettiğim bir hak, bütün Parlamentonun hakları kısıtlanıyor, benim ve milletvekili arkadaşlarımın söz hakkı kısıtlanıyor. O nedenle bu görseli verdim. Kanun teklifleri bütün bunlar, benim kendi emeğim. Bundan sonraki süreçte konuşamayacağım. Bu nedenle burada herkes görsün dedim. Çünkü bu arkadaşlarımız, maalesef çoğunluk milletvekilleri yasa teklifi yazmıyorlar, maalesef öyle bir ihtiyaç yok çünkü Hükümet yazıyor onların yerine. Ama bunu biz yapıyoruz ve şimdi kısıtlanıyoruz. O nedenle, hangi emekle bunları yaptık, bunlar görülsün diye söyledim. Yoksa, benim teker teker hiçbir milletvekili arkadaşımı ilzam edici bir düşüncem yok ama genel bir kanaati de burada ifade ettim.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Tutanaklara geçmiştir Sayın Tanırkulu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- *İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, İç Tüzük Değişiklik Teklifi'yle ilgili görüşmelere cezaevinde olmaları nedeniyle katılamayan HDP Eş Genel Başkanı ve milletvekillerinin Başkanlık Divanına gönderdikleri istemlerini Genel Kurula sunmak istediğine ve 5 Haziran Diyarbakır mitingine yapılan saldırı davasında DAEŞ üyesi Burhan Gök'ün tahliye edilmesine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de Meclisin, az önce ifade ettiğiniz, mehabet ve vakarına yaraşan bir durumu yine gözler önüne sermek için ifade etmek istiyorum.

Görüşülecek olan, yani görüşülmekte olan daha doğrusu, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifiyle ilgili Genel Kurul görüşmelerine cezaevinde olmaları nedeniyle katılamayan Eş Genel Başkanımız Sayın Selahattin Demirtaş, milletvekillerimiz; Çağlar Demirel, İdris Baluken, Besime Konca, Ayhan Bilgen, Selma İrmak, Gülser Yıldırım, Burcu Çelik, Abdullah Zeydan ve Ferhat Encü'nün söz ve oy haklarını kullanabilmeleri hususunda TBMM Genel Kurul şahsında oturumu yöneten Başkanlık Divanına gönderdikleri önergelerini size sunacağım. Onların ifadesi şudur: “Anayasa'nın yasama yetkisini düzenleyen maddelerinde ama özellikle 80'inci maddesinde yer alan ‘Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, seçildikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün Milleti temsil ederler.’ hükmü ile 87'nci maddede yer alan ‘Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak...’ ‘...ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir.’ hükmüne aykırıdır şu andaki uygulama.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “İç Tüzük’ün Genel Kurulda konuşma hakkını düzenleyen 61’inci maddesinde açıkça yer alan ‘Söz, kayıt veya istem sırasına göre verilir.’ hükmü uyarınca söz hakkımı kullanma imkânım da elimden alınmıştır. Bu nedenle Anayasa değişikliğiyle ilgili görüşmelerin durdurulmasını arz ve teklif ederim.” diyor arkadaşlarımız. Bunu ifade etmek istedim.

Bir husus var, çok önemli; az önce bilgisi geldi. 5 Haziranda Diyarbakır mitingimize yapılan saldırı davasında ömür boyu ağırlaştırılmış hapis istemiyle yargılanan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...DAEŞ üyesi Burhan Gök bugün Ankara Batı Adliyesi’nde görülen davada tahliye edildi. Halkın seçilmişlerini basit propaganda davalarında “Kaçma şüphesi var.” diye tutanlar IŞİD üyelerini tek tek, adli kontrol şartı bile olmaksızın salıyorlar. Bunu da vakarı yüksek olan Meclisin, Genel Kurulun dikkatine sunmak istedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kerestecioğlu.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER (Devam)

1.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku’*nun*, (2/275) esas numaralı Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/103) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, İç Tüzük 37 üzerinde bir milletvekili adına İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu.

Buyurun Sayın Bekaroğlu.(CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de İç Tüzük 37’ye göre söz aldım. Sayın Tanrıku biraz evvel konuşmasında “İktidarın görmediği konuları biz görüyoruz ve buraya getiriyoruz; bu engellenmeye çalışılıyor.” dedi. Gerçekten, Sayın Tanrıku’nun bu kanun teklifi 2464 sayılı Belediye Gelirleri Yasası’nın 86, 87 ve 88’inci maddelerinde değişiklik öngörüyor; mesela harcamalara katkı paylarının kaldırılması talep ediliyor. Bildiğiniz gibi, belediye hizmetlerinin bazılarında mahallelerden harcamalara katkı payı alıyor ve bu maddeler uygulanırken çok da ayrımcılık yapıyor, “Şu mahalle bizim mahalle. Şu sokak bizim. Şurada gıcık kaptığım insanlar var.” diye davranılıyor; büyük haksızlıklara, hukuksuzluklara sebebiyet veriyor. Bu, vatandaşa da bir külfet ve bunun kaldırılması isteniyor. Bakın, bunu siz görmüyorsunuz iktidar partisi milletvekilleri olarak; muhalefet görüyor ve buraya getiriyor, bundan niye rahatsızlık duyuyorsunuz?

Değerleri arkadaşlarım, Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidarda zaman geçtikçe -şu metal yorgunluğu- ya da “İktidar bozar.” meselesi gerçekleştikçe giderek şeffaflıktan, denetlenebilirlikten, açıklıktan uzaklaşıyor ama her konuda; sadece demokrasi, insan hakları filan değil, bu şekilde, ekonomik konularda da uzaklaşıyor. Mesela ihale konusunda biraz evvel çok büyük tepki geldi sayın grup başkan vekilinden. Bakın, hiç bunu yapmaya gerek yok ki, siz İhale Kanunu’nu herhâlde defalarca -sayısını bilmiyorum- 50’nin üzerinde...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - 100 küsur...

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – ...100 defa delip geçtiniz ve birçok şey, yasa açık olmasına rağmen, doğrudan temin yoluyla sağlanıyor. Nedir bunlar? Bunlar şeffaflıktan, denetlenebilirlikten, ne yaptığının muhalefet ya da halk tarafından bilinmesinden korkuyor olmanız, çekiniyor olmanızdır.

Değerli arkadaşlarım, sizde şöyle bir anlayış giderek güçlendi: “Bizi vatandaş seçiyor -“millet” diyorsunuz- millet seçiyor, dolayısıyla biz istediğimiz gibi yönetiriz.” Yönetemezsiniz değerli arkadaşlar, eğer bu ülke demokratik bir ülkeyse ve demokraside de dünya kadar soruna rağmen birtakım mesafeler almışsa siz istediğiniz gibi yönetemezsiniz. Neye göre yöneteceksiniz? Siz hukuka göre yönetmek durumundasınız. “Hukuk” dediğimiz şey de “Bizim çoğunluğumuz var, istediğimiz her şeyi hukuk hâline getiririz, kanunlaştırırız. Dolayısıyla, millet böyle istedi, kimsenin söyleyecek bir sözü yoktur.” Bu, hukuk değildir arkadaşlarım; bu çoğunlukculuktur. Yani bizim çoğunluğumuz var, dolayısıyla herkes bizim istediğimiz gibi düşünecek, herkes bizim istediğimiz gibi konuşacak; biz, bütün vatandaşlara hatta milletvekillerine nasıl konuşacaklarına dair sınırlar çizeriz ve o şekilde konuşmak durumundadırlar. Bu noktaya gelmişsiniz. Şu anda Meclis gündeminde bulunan İç Tüzük değişikliğinin anlamı budur. Zaten Anayasa değişikliğinin de birçok maddesinin anlamı buydu. Siz gerçekten çıktığınız yoldan son derece uzaklaştınız ve tehlikeli sulara giriyorsunuz değerli arkadaşlarım. Bu sürdürülebilir bir şey değil. Yani siz “Bizi kimse denetleyemez, bize kimse hesap soramaz...” Şunu demeyin arkadaşlar, bu hamaset: “Biz millete hesap verimiz.” Elbette millete hesap vereceksiniz ve vereceksiniz er geç. Millete hesap vermek mahkemelere, muhalefete hesap vermeyiz anlamına gelmez değerli arkadaşlarım. Sizin probleminiz budur. Bunun adı da, bu kurmakta olduğunuz sistemin adı da artık demokrasi olmaktan giderek uzaklaşıyor arkadaşlar. Otoriter bir rejim kuruyorsunuz değerli arkadaşlar. Siz giderek tek tipçi bir rejim kuruyorsunuz değerli arkadaşlarım. Türkiye’de, bu 2017 dünyasında böyle bir rejimi kurmanız, bunu yapmanız mümkün değil. Bu, Türkiye’yi giderek bölmeye götürür değerli arkadaşlarım. “Bizim istediğimiz gibi düşüneceksiniz. Bizim istediğimiz kadar konuşacaksınız. Bizim çizdiğimiz sınırlar içinde konuşacaksınız.” dersiniz bu ülkede barış olmaz, kavga olur, bu ülkede ciddi sorunlar olur. “Bu ülkede ciddi sorunlar olur.” cümlesi pek sizi ilgilendirmiyor olabilir. “Biz çoğunlukta’yız, bize bir şey olmaz.” diyebilirsiniz. Hayır arkadaşlar, hepimize olur, hepimize.

Çevremizde olup bitenlere bakarak ders alalım diyor, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, alınan karar gereğince, sözlü soru önermeleri ile diğer denetim konularını görüşmüyoruz ve gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sıraya alınan, Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24/05/2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, görüşülen konu Meclisin işleyişiyle ilgili bir husus olduğu için söz konusu görüşmeler sırasında Hükümetin temsili aranmayacaktır.

**X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İttüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 489) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon raporu 489 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Söz konusu Komisyon raporu üzerinde görüşme İç Tüzük'ün 72'nci ve 138'inci maddelerine göre yapılacak olup Komisyona, siyasi parti grupları adına birer üyeye, şahıslar adına iki üyeye söz verilecektir. Son olarak savunma hakkı çerçevesinde üyeliğinin düşmesi istenen sayın milletvekiline veya sayın milletvekilinin savunma yapmak için bildireceği bir üyeye söz verilecektir.

Konuşma süreleri Komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika ve şahıslar için onar dakikadır. Savunma için ise bir süre tanımayacağız.

Gruplar adına söz yok.

Şahıslar adına ilk söz İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'na aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Bekaroğlu.

Süreniz on dakikadır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Şu anda bir milletvekili arkadaşımızın, bir milletvekilinin devamsızlık dolayısıyla milletvekilliğinin düşürülmesiyle ilgili, komisyondan gelen bir raporu görüşüyoruz değerli arkadaşlarım.

Şimdi, önce şunu ifade etmek isterim: Eğer bir milletvekilinin devamsızlıktan dolayı, gerçekten devamsızlıktan dolayı milletvekilliğini düşürüyorsanız, o zaman, burada ciddi bir şekilde devamsızlık takibi yapılıyordur. Diğer devamsızlığı olan milletvekillerinin de durumu tespit edilip buraya aynı şekilde getirilmesi gerekiyor. Ha, “Bu, devamsızlıktan değil, başka sebeplerden dolayı biz bu milletvekilinin milletvekilliğini düşürüyoruz.” diyorsanız, o zaman “Ayrımcılık yapıyorsunuz, yanlış yapıyorsunuz.” diyeceğiz değerli arkadaşlara.

Bakın, ben isim vermek istemiyorum, hepiniz biliyorsunuz, değişik milletvekilleri, iktidar partisinden de böyle milletvekilleri var, Meclise hiç gelmiyorlar. “Efendim, geçmişte bakandı, Başbakanı, şöyleydi, böyleydi...” Ama netice itibarıyla bugün milletvekilidir ve Meclise gelmesi gerekiyor, onun da şu anda milletvekilliğini düşürme konusunu görüştüğümüz milletvekili gibi Meclise gelmesi gerekiyor.

Bu, bir ayrımcılık değerli arkadaşlarım, açık olmak gerekiyor. Bu milletvekilini neyle suçluyorsunuz? Nasıl suçluyorsunuz? Onu buraya getireceksiniz. Bununla ilgili eğer hukuki bir süreç varsa, o süreç işleyecek değerli arkadaşlarım.

(x) 489 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

“Bu, bizim sevmediğimiz ya da işte, tasvip etmediğimiz davranışları olan, suç teşkil eden, ağır bir şekilde bizi tahrik eden, rahatsız eden bir milletvekilidir, dolayısıyla biz bunun için böyle yapıyoruz, diğeri için de yapmıyoruz, keyfimiz bilir.” Bu, “keyif” kelimesinin, “Keyfimiz bilir.” cümlesinin ifade ettiği gibi, gerçekten keyfiliktir, hukuk devletiyle asla bağdaşmaz.

Değerli arkadaşlarım, eğer bu milletvekilinin başka bir sebepten dolayı şu anda burada milletvekilliği düşürülüyorsa, o sebebi burada konuşmamız gerekiyor. Nasıl konuşulur o sebep? Eğer bu milletvekilinin milletvekilliği yapacak yeterliliği ortadan kalkmışsa -Anayasa’mız, yasalar bunu tespit etmiştir- bu tespit edilir, Meclisimiz de tespit eder, hukuk tespit eder, mahkemeler tespit eder, Meclisimize gelir, Meclis de bunu tespit eder; tezkeresi, raporu gelir ve bunun üzerinde konuşuruz, o şekilde davranırız.

Türkiye Büyük Millet Meclisine, Gazi Meclise -zaten gaziydi, 15 Temmuzda bir daha gazi oldu- böyle bir Meclise, 316 milletvekili bulunan, on beş seneden beri Türkiye’yi yöneten bir çoğunluk partisine, Adalet ve Kalkınma Partisine, demokrasimize yakışmaz değerli arkadaşlar. Açık açık bir şey yapacağız, yapacağımız şey de bellidir: Süreç işleyecek -biraz evvel ifade ettim- o sürecin sonunda buraya bir şey gelecek, biz de o dosyalara bakacağız, ikna olacağız ve “Bu milletvekilinin milletvekili kalma, olma yeterliliği kalmamıştır ve kaldırıyoruz.” diyeceğiz değerli arkadaşlar. Bu yaptığımız doğru bir şey değil ki. Bu yaptığımız gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisine yakışan bir iş midir değerli arkadaşlar?

Bakın, biz, hepimiz yıllardan beri, yeni değil yani, sizin zamanınızdan beri sürekli olarak başımızı kuma gömüyoruz, görmek istemiyoruz; görmek istemediğimizden dolayı da olayı teşhis edemiyoruz, sorunları teşhis edemiyoruz; sorunları teşhis edemediğimizden dolayı değerli arkadaşlarım, çözüm bulamıyoruz. Şu anda konuştuğumuz mesele var ya şu milletvekilinin milletvekilliğini düşürmeye çalıştığımız mesele aslında Kürt meselesi değerli arkadaşlar. Kürt meselesinde ya da -terör meselesi, bağlantılı olarak- terör meselesinde zamanında başımızı kuma gömmeseydik, gerçekten görseydik, teşhis etseydik, ne yapılması gerektiğine birlikte karar verseydik ve cesaretle bunları yapsaydık şu anda bunu yapmazdık, şu anda Türkiye Büyük Millet Meclisini bu duruma düşürmezdik. “Biz, bu milletvekilinin devamsızlıktan dolayı milletvekilliğini düşürüyoruz.” Ayıp. Değerli arkadaşlarım, böyle değil. Türkiye Büyük Millet Meclisini, bu yüce Meclisi, bu Gazi Meclisi bu duruma düşürmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. (CHP sıralarından alkışlar) Mesele Kürt meselesidir arkadaşlar. Bu “Kürt meselesi” denen meseleyi gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisi ele almadı. Terörü de ele almadı değerli arkadaşlarım. 1983 müydü, 1984 müydü ilk PKK terörü başladığında Eruh’ta, o zaman gerçekten bu iş teşhis edilseydi, işte “Birkaç tane çapulcu.” falan deyip geçiştirilmeseydi, bunun ne anlama geldiği, bunun sosyolojisinin ne olduğu, tarihi ne olduğu, bunun arkasında ne olduğu tespit edilse ve Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil eden bütün siyasi partiler bir araya gelse ve bu konunun üzerinde konuşsalar, tartışsalar, çözümler bulsalar şimdi bu komik duruma düşmezdik değerli arkadaşlar. Bu mesele -terör meselesi ve Kürt meselesi- terör meselesi bile -terör meselesi bile diyorum, hele hele Kürt meselesi- sadece güvenlik politikalarıyla çözülecek bir mesele değil.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye Cumhuriyeti devletinin PKK olayıyla ilgili uygulamadığı güvenlik politikası yoktur. 1990’larda hukukun dışına da çıkarak sert güvenlik politikaları uygulandı. Bu millet Kürt’üyle, Türk’üyle büyük bedeller ödedi, binlerce evladımızı kaybettik vatan için ama çözemedik, hâlâ kaybetmeye devam ediyoruz, hâlâ insanlarımız ölmeye devam ediyor değerli arkadaşlar. Niye biliyor musunuz? Elbette siz terör yapıyorsunuz anlamında demiyorum, şundan dolayı: Hepimiz başımızı kuma gömdük, olayı görmedik. Bu sebepten dolayı biz de sorumluyuz bu olup bitenlerden değerli arkadaşlar. Hâlâ 2017 yılında kısıtlamalarla, yeniden daraltmalarla, sizin döneminizde almış olduğunuz mesafeleri kat kat gerilere düşerek bu işin içinden çıkacağınızı düşünüyorsunuz, yanıyorsunuz değerli arkadaşlarım.

Genç arkadaşlarımız var, milletvekilliğine devam edecekler. İki dönem, üç dönem sonra, eğer bu politikalarla devam ederseniz, yine biz burada bu kürsüden bunları konuşuyor olacağız ama o arada belki de -Allah korusun- yeni yeni onlarca, yüzlerce, binlerce evladımızı kaybetmiş olacağız.

Değerli arkadaşlarım, insandan daha kıymetli hiçbir şey yoktur, hiçbir şey bir tek insanın canı kadar kıymetli değildir. (CHP sıralarından alkışlar) İnsanlık da bunu gerektirir, bütün dinler de bunu gerektirir, bunu söyler. Dolayısıyla insanı öne alan, bir tek insanı yaşatmayı esas alan... Değerli arkadaşlar, siz hep bu kürsülerde, her yerde -liderleriniz hep der- demez misiniz, söylenmemiş midir size: “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” Siz kurumları kutsallaştırdınız arkadaşlar; siz yapıyı, sistemi, olanı, statükoyu kutsallaştırdınız. İnsanları heba ediyorsunuz. “3 insan, 5 insan, bin insan, 2 bin insan heba olsa ne olur?” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, Allah göstermesin.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Kime diyoruz onu? Siz uyduruyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Allah göstermesin, değerli arkadaşlar. Eğer gerçekten -insanlarımızı feda edecek- vatanımız, milletimiz, şerefimiz, namusumuz tehdit altına girerse elbette hepimiz bu vatan için, bu millet için, din için, namus için, şeref için canımızı veririz. Allah göstermesin. Ama bu değildir önemli olan. Önemli olan, oraya getirmemek; önemli olan, insanı yaşatmak değerli arkadaşlarım.

Kürt vatandaşlar insanlar, insanlar arkadaşlar, hepsi Hazreti Âdem’den gelen insanlar. Bu insanlara ne oluyor? Bu insanlar yüz seneden beri, kırk seneden beri ne istiyor? Bu soruyu samimi bir şekilde bu kürsüden sormadan ve cesaretle cevap vermeden bu işin içinden çıkamayız. (CHP sıralarından alkışlar) Ve hepimiz ama hepimiz bu işten sorumlu oluyoruz diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Muş söz talebinde bulundular.

Buyurun Sayın Muş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu’nun 489 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bir canın her şeyden çok daha kıymetli ve değerli olduğunu bilen bir iktidarız, bilen bir siyasi partiyiz. “3 kişi, 4 kişi, bin kişi, 2 bin kişi, 2 bin insan heba olmuş, ne olur?” diyormuşuz. Böyle bir şey biz demeyiz, diyemeyiz. İnsan, yeryüzündeki en şerefli mahlukat ve en değerli varlık. O açıdan, sayın hatibin biraz da eleştiri sınırlarını aşarak kullanmış olduğu bu ifadeyi kesinlikle reddediyoruz, kabul etmemiz mümkün değildir ve biz, Türkiye’de yaşayan 80 milyon vatandaşımızın, yurttaşımızın can ve mal güvenliğini sağlamak adına gereken bütün tedbirleri şimdiye kadar nasıl aldysak bundan sonra da almaya devam edeceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Benim demediğim bir şeyi dedi gibi şey yaptı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Neyi dedi gibi? Tutanaklarda var ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sataşma değil ama bir açıklama getirmek üzere yerimden...

BAŞKAN – Buyurun, 60’a göre size de bir dakika söz vereyim.

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben “1 kişi, 10 kişi, 100 kişi, 1.000 kişinin ölmesine değer vermiyoruz, bunu dikkate almıyoruz.” derken bir siyasi parti grubundan, Adalet ve Kalkınma Partisinden bahsetmedim sadece. Hepimizi, kendimi de bunun içine koyarak -Türkiye Büyük Millet Meclisinde şu anda bulunanlar, geçmişte burada siyaset yapanlar- bir eksikliğimizden söz ettim ve bununla da bir öneride bulundum. Eğer biz her şeyin önüne insanı koyarsak, ayrımsız ama, kimliğini bir tarafa bırakarak, o insanı koyarak, o insanı yaşatmayı, o insanı özgürleştirmeyi koyarsak Kürt meselesini de önümüzde dağ gibi duran bütün meseleleri de hep birlikte aşabiliriz. Eğer aşmazsak, geçmiştekilerin ihmali dolayısıyla binlerce insanımızı kaybettik, bu sefer de bizim ihmalemiz dolayısıyla binlerce insanı kaybederiz, hep birlikte sorumlu oluruz. Bunu anlatmaya çalıştım.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1.- Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İçtüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 489) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi şahıslar adına ikinci ve son konuşmacı Tunceli Milletvekili Gürsel Erol.

Sayın Erol, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuya girmeden önce ben bir açıklama yaparak konuşmaya başlamak isterim. İlimizde terör örgütlerince, PKK tarafından geçen tarihte şehit edilen Necmettin öğretmeni anmak ve terör örgütlerini kınamak, protesto etmek için 21 Temmuz Cuma günü Tunceli'deki yürüyüşümüz sonrası yapmış olduğumuz mitingdeki konuşmamı Meclis tutanaklarına girmesi için önce sizin bilginize sunmak isterim.

“Bugün buradan Düzgün Baba'nın, Munzur Baba'nın, Kureyş Baba'nın, Baba Mansur'un, Derviş Cemal'in, Sarı Saltuk'un, Ağuçan'ın, Sultan Hıdır'ın, Ana Fatma'nın, ocaklarımızın toprakları, özgürlüklerin şehri Dersim'den, cumhuriyet şehri Tunceli'den tüm Türkiye'yi selamlıyorum.

Ocaklarımızın topraklarına bir masumun, bir umudun, bir emeğin, bir eğitimcinin temiz, saf kanı terör örgütü tarafından haince ve alçakça akıtıldı, topraklarımızın kutsallığına ihanet edildi. Necmettin öğretmenin kanı yüreğimizde ateş oldu, gözlerimizde yaş oldu, annesinin babasının acısı bizim acımız oldu. Bir kez daha bu kürsüden, Necmettin'imize sahip çıkamadığımız için Dersim halkı adına ailesinden özür dilerim.

Bu acının tarifi yok. Bundan sonra evladınız bizim evladımız, bizim onurumuzdur. Dersim toprakları sizin de evinizdir. Necmettin öğretmene sıkılan kurşun Dersim'in tarihine, Dersim'in kültürüne,

Dersim'in geleneklerine, Dersim'in inançlarına sıkılan kurşundur. Necmettin öğretmene sıkılan kurşun Dersim'e, Türkiye'ye ve insanlığa sıkılan kurşundur. Bu topraklar yüzyıllardır özgürlüğün, hoşgörünün, insan sevgisinin ve adalet için direnişin topraklarıdır. Tunceli'den, Dersim'den, ülkemize bela olan, 80 milyon yurttaşımızın yaşamını tehdit eden terör örgütlerine buradan sesleniyorum; eli kanlı katillere, insanlık suçu işleyenlere, hainlere sesleniyorum; Eğer kan dökerek, can alarak terör eylemlerinize devam edecekseniz bilin ki Tunceli'de de, Dersim'de de, Türkiye'de de vatan için, ülke için bedel ödeyecek milyonlar vardır. Artık yeter! Bir yurttaş, bir baba, bir milletvekili ve her şeyden önce bir öğretmen çocuğu olarak sesleniyorum: Ülkemizde çocukların yetim kalmadığı, anaların ağlamadığı... Terör sürecinin devamından sorumlu tek kurum siyaset kurumudur çünkü siyaset kurumunun görevi sadece sorunları seslendirmek değildir, yalnızca şehit cenazelerinde saf tutmak değildir. Bugün artık terör ülkemizin ulusal bir sorunudur, bunu çözmek de siyasi iradenin görevidir. Artık evlere ateş düşmesin, analar ağlamasın, çocuklar yetim kalmasın, kahrolsun terörizm, yaşasın özgürlük ve demokrasi diyorum.

Buradan Dersim halkına sesleniyorum: Sen ki yüzyıllardır insanlık onuru için mücadele etmiş bir halksın. Sen ki adalet için, hak için, halk için başkaldırmış bir halksın. Sen ki insanın insana kulluğuna isyan etmiş bir halksın. Sen ki inançların için, değerlerin için bedel ödemiş bir halksın. Şimdi sizleri 'hak, hukuk, adalet' demek için, demokrasi ve özgürlük istemek için, teröre karşı çıkmak için yeni bir direniş hikâyesini başlatmaya davet ediyorum. Bu direniş hikâyesinin adı 'teröre karşı çıkma hikâyesi'dir. Ve diyorum ki: Yaşasın demokrasi! Yaşasın adalet! Yaşasın kardeşlik! Yaşasın barış! Yaşasın özgürlük! Yaşasın laik cumhuriyet! Kahrolsun terör! Kahrolsun terörizm!" (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu eylemden ve bu konuşmadan sonra ANF Ajans'ta KCK Yürütme Konseyi Üyesi -PKK'yı kuran 5 kişiden biridir- Mustafa Karasu yapmış olduğu açıklamada beni hainlikle suçlayarak -ki kendisine göre doğru bir tespittir- bedel ödemem gerektiği ve benim su süreçte yargılanmam gerektiği ifadesini kullanmıştır. Yani bunun Türkçesi: "Yakaladığınız yerde infaz edin."

Şimdi, bakın, size iki tane örnek vereceğim. Birincisi, bazı siyasi güçlerin "faşist" diye suçladığı devletin bugüne kadar neler yaptığı, devleti hangi gerekçeyle suçladığı ve devletin ne yaptığı... Bundan uzun bir süre önce devlet Apo'yu Kenya'da yakaladı, uçağa bindirdi, dedi ki: "Ben seni 30 bin kişinin ölümünden dolayı sorumlu tutacağım, yargılayacağım, sen de avukatlarını tut, kendini müdafaa et." Ve ölüm cezası aldı. Devlet dedi ki: "Yerel mahkeme yanlış bir karar vermiş olabilir, bir üst mahkemeye, Yargıtaya itiraz et." Yargıtaya gitti davası, Yargıtay da onayladı idam cezasını. Sonra devlet dedi ki: "İdam insanlık suçudur." İdam cezasını kaldırdı ve cezaevine koydu.

Sevgili arkadaşlarım, ben dokunulmazlıkların kaldırılmasında CHP Grubunda ilk oylamaya katılmayan ve doğru bulmayan tek milletvekiliyim -ben doğru bildiğim hiçbir şeyden taviz vermem- ve Pervin Buldan'ın gözaltına alınmasını bu kürsüden eleştiren bir milletvekiliyim, ilimin milletvekili Alican Önlü'ye bir uzman çavuşun müdahalesini bu kürsüden eleştiren bir milletvekiliyim ve ilimde bir öğretmenin öldürülmesiyle ilgili siyasi tavır koyan bir siyasetçiyle ilgili bir örgütün ölüm kararını vermesi hâlinde, şimdi bana söyleyin faşist kim? Bana söyleyin faşist kim? Ben siyasetçiyim, siyaseten kendi partimin ideolojisi ve kendi kentimin gerçeklerine göre siyaset yaparım. Sizin gibi düşünmeyebilirim, sizden aykırı da düşünebilirim ama sizden aykırı düşünmem benim ölüm gerekçem olamaz.

Şimdi, HDP'li milletvekillerinden şunu rica ediyorum: Ben dün nasıl bu kürsüde sizin dokunulmazlıklarınızın kaldırılmasını eleştirdimse, tutuklu yargılanmanızı eleştirdimse ve size karşı yapılan muameleleri eleştirdimse sizden de cesur ve cesaretli bir şekilde bu kürsüye gelip benim

hakkımdaki ölüm emrini eleştirmenizi istiyorum. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer, bu Parlamentonun saygınlığını, bu Parlamentonun itibarını ve milletvekillerinin itibarını koruyacaksa o zaman hiçbir ayırım yapmamamız lazım.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Ne alakası var ya! Ne ilgisi var?

GÜRSEL EROL (Devamla) - Gelelim bugüne: Eğer bir milletvekili Anayasa’ya aykırı bir davranış gösterirse, kanunlara aykırı bir davranış gösterirse ve suç işlerse, yargının ve kanunların karşısında herkes eşit olmalıdır, yargılanmalıdır ama sayın milletvekilleri, bir milletvekilinin tutuklu yargılanması doğru bir iş değildir, bu bir yanlışlıktır. Ve aynı şekilde, bir milletvekilinin milletvekilliğinin düşürülmesi de doğru değildir. Benim hakkımda ne düşündükleri hiç umurumda değil, ben doğru bildiklerimi söylüyorum. Millî irade diyoruz, değil mi? Her şeyde millî iradenin arkasına sığınıyoruz, değil mi arkadaşlar? Peki, o zaman yapmamız gereken, millî iradeye saygı duyalım ve bu milletvekili arkadaşlarımızın milletvekilliklerini düşürmeyelim. Yemin törenine gelip yemin etmeyen milletvekili arkadaşlarımız bu salona gelmeli ve yemin etmeli, yemin etmemesi hâlinde de düşürülmeli. Ama yemin eden bir milletvekilinin Genel Kurul çalışmalarına katılmadığından dolayı vekilliğinin düşürülmesi siyaseten de ahlaken de doğru bir yaklaşım değildir. Ve yine milletvekillerinin tutuklu yargılanması da doğru değil.

Bakın, ben örgüt tarafından yaşamı tehdit edilen bir milletvekili olarak bu kürsüden size sesleniyorum. Bunlar doğru değil. Arkadaşlarımız ne derse desinler benim umurumda değil, ben doğru bildiklerimi anlatırım. Demokrasi, insan hakları evrensel olmalı, herkes için geçerli olmalı. Ben, Ankara’da da cumhuriyeti, demokrasiyi, Mustafa Kemal’in inançlarını savunabilmeliyim, Tunceli’nin, Dersim’in en ücra köyünde de savunabilmeliyim. Ben kendi ilimde her ilçeye gidemiyorum, her ilçeye gidemiyorum, can güvenliğiyle ilgili sorunlarım var. Ama şimdi buradan soruyorum –aramızda- diğer Tunceli milletvekili arkadaşım, Ankara’nın her semtini gezebiliyor musun? Geziyorsun. Tunceli’nin her köyüne gidebiliyor musun? Gidiyorsun. Peki, bana söyle o zaman, kimin için demokrasi var kimin için demokrasi yok? Ben gidemiyorum, yaşam kaygım var.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Allah Allah...

GÜRSEL EROL (Devamla) – Şimdi, “Allah Allah” demeyin, bölgenin gerçeğini anlatıyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Yaşam kaygına... Tunceli vekili mi engelliyor?

GÜRSEL EROL (Devamla) - O zaman siz de bu kürsüde kalkacaksınız, nasıl size haksızlık yapılıyorsa, örgüt tarafından haksızlık yapılan bir milletvekilini de savunabilecek cesareti ve iradeyi göstereceksiniz. Yalnızca kendiniz için demokrasi, insan hakları dersiniz yalnızca kendinizi kandırırsınız.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, son söz savunmanızdır.

Savunma yapmak üzere Tuğba Hezer Öztürk adına Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’e söz veriyorum.

Herhangi bir süre kısıtlamasına gitmiyoruz.

Buyurun Sayın Önder. (HDP sıralarından alkışlar)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; biraz önceki hatibe hak ettiği cevabı vereceğim ama ondan önce, yeri Meclis Genel Kurulu ve komisyon salonları olmasına rağmen, cezaevi maltalarında volta atan başta eş genel başkanlarımız Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ

olmak üzere bütün vekillerimize “Halkın iradesi”, “Halkın iradesi” lafını dilinden düşürmeyip, Dersim dâhil olmak üzere, bu memleketin üçte 1’inde yerel seçim sonuçlarını yok sayarak seçilmişlerine belediye encümen salonlarını değil, cezaevlerini adres gösterdiler. Oradaki bütün seçilmiş encümen üyesi, eş başkanlarımız, onları da selamlamak istiyorum. Yazdıklarından, çizdiklerinden, düşündüklerinden dolayı özgürlüğü gasbedilmiş, istisnasız, bütün hak mücadelesi veren, mesleğini icra eden insanları da buradan selamlıyorum.

Ali Şeriatî’nin bir sözüyle başlamak istiyorum, der ki: “Bir memlekette yalnızca devlet konuşuyorsa söylenenlerin hepsi yalandır.” Bundan sonra muhtemelen burada Hükûmet de değil, burada bundan sonra sadece devlet konuşacak ve her nasılsa boş kalmış, İç Tüzük’e de yetişememiş bir süresiz savunma hakkını, Sayın İyimaya ve çevresindeki arkadaşlar da sessiz kalırlarsa yapmaya çalışacağım.

Şimdi, öncelikle Sayın Erol’a şunu söylemek istiyorum: Şahıs olarak sadece sizin değil herhangi bir seçilmişin, onu da bırakın herhangi bir yurttaşın, bir askerın, bir polisın, bir devlet görevlisinin, bir ana babadan gelen, bırak onu bu dünyada nefes hakkı olan, yaşayan her canlının tırnağına gelen bizim gözümüze gelsin.

Seninle ilgili bir gerçeği açıklayacağım fakat bu çok mühim bir prensibi ihlal etmek olacak. Sana buradan açık çağrı yapıyorum: Kandil’de seninle ilgili ne konuşulduğunu şu kulise gel, ben sana habbe habbe anlatacağım. Seçilmeden önce ne mesaj gönderdin, onlar ne cevap verdiler; ben bunun, Kandil’de, bizzat adını zikrettiğin Karasu’nun, Rıza Altun’un dilinden tanıyıyım. Sen bana gel, dilediğin tanıkları da yanına al, geleceğim söyleyeceğim.

GÜRSEL EROL (Tunceli) –Buyurun Sırrı Bey, kulise falan gerek yok, burada, burada buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Tamam.

Senin seçilmiş olarak siyaset yapma hakkında burada karton bir şey vardı. İl başkanınız var ya sayın il başkanınız, çok hakiki bir konuşma yaptı. Senin ki çok sentetikti, çok naylon. O yaptı, dur ben de elime bir kap alayım yetişeyim... Bunlar halkın gözünden kaçmıyor. Sen kime buradan fort atıyorsun? Senin kıratını da, kalibreni de Dersim halkı da biliyor, Türk halkı da biliyor, bütün ülke de biliyor. Kimler seni aradı, kimler seni teşvik etti, bunlar yarın öbür gün çıkacak.

CHP’nin bu yaratıcı seçimini de kutlamadan geçemeyeceğim. Böyle bir günde... Efendim, beyefendi lütfetmiş, Pervin Buldan içeri alındığında şöyle böyle demiş. Onu demeyen kalmadı efendim. Hüner oralarda değil, hüner başka yerlerde; bu hikâyenin kalbi başka bir yerde atıyor. Bu tür ucuz işlere tenezzül etmeyin, sadece kendinizi ucuzlatırsınız. Bizim ne demokratik siyaset ilkemizi ne demokrasiye sadakatimizi ne onurumuza düşkünlüğümüzü sen imtihan edecek bir yerde değilsin.

“Cesaretin varsa” dedin ya, ardından kendi kendini tekdir etti. Evet, ben bu ülkenin her yerine gittim. Kimi yerinde güllerle karşılandım, kimi yerinde linç edildim. Linç edildiğim zaman da gitmekten beri kalmadım. Sen kendi ağzınla bize cesaret dersi vermeye çalışıyorsun, kendi ağzınla kendi seçim bölgesinde bazı yerlere gidemediğini söylüyorsun. Bu ne lahana bu ne turşu?

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Sizin yüzünüzden.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Başkan, bir savunma yapıyorum, lütfen sayın milletvekili...

BAŞKAN – Lütfen müdahale etmeyelim sayın milletvekilleri, lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bu bir münazara değildir. Kestikleri yerde, laf attıkları yerde baştan başlarım.

Bakın, elimde kâğıt yok, herhangi bir nota bakmayacağım. Bu kürsüde İç Tüzük'ü suistimal edecek hiçbir iş yapmadım, bugün de yapmayacağım. Derdimizi anlatacağız, bir savunma ve bugün olanlardan bağımsız bir şey değil bu.

Son söz, bu kadar şeyi hak etmiyorsun, senin tırnağına gelen benim gözüme gelsin. Nereye gidemiyorsan, nereden korkuyorsan beni çağır, şu fukara bedenimi sana eğer siper etmezsem şerefsizim. Çağır beni, sen nereye gitmek diliyorsan bu memlekette ve korktuğun için gidemiyorsan ben senin önüne bedenimi siper ederim. Öyle gelip burada 2 Kürt vekilin devamsızlık gibi saçma sapan bir gerekçeyle bu Meclisten siyaseten tasfiye edilmesi arifesinde onunla ilgili konuşurken, hakiki bir il başkanının... Ki el hayâ vel iman, bizim genel başkanımız cezaevinden o kıratta bir açıklama yaptı. Sen üç dört ihale kaygısıyla buralardan bir şey devşirmeyi umuyorsan vallahi bu zillete değmez.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Haddinizi bilin Beyefendi. Haddinizi bilin, yalan konuşmayın!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Senin ceddin bu zillete tenezzül etmedi.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sana yakışmaz bunlar. Yakışmaz bunlar sana. Haddini bil!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) - Sayın Başkan, müdahale edin.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Haddini bil! Yalan yanlış şeyler söyleme. Konuşma!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, müdahale etmeyin. Sonra söz gerekirse söz veririm. Lütfen...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – İki saattir bize dönüp konuşuyordun. Nasıl bir tahammülsüzlük bu? Sen iki saattir bize saydırıyordun.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Ben bugüne kadar bu Mecliste efendiliğimden ve saygımdan hiç taviz vermedim. Ama sahtekârlık ve yalancılık yapıyorsunuz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Otur yerine! Otur yerine!

BAŞKAN – Sayın Erol, lütfen...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Söylediğin her şey yalan. Senin gibilerden çok gördüm ben.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Otur yerine!

BAŞKAN – Lütfen Sayın Erol...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Merak ediyorsan gel sana anlatırım.

BAŞKAN – Sayın Önder, siz de Genel Kurula hitap edin.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Nişantaşı'nın barlarında eğlenmeye benzemez bu. Haddini bil!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sen gel, ben sana anlatırım. Otur yerine!

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Haddini bil!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Otur yerine!

BAŞKAN – Sayın Erol, lütfen... Lütfen, müdahale etmeyelim.

Sayın Önder, Genel Kurula hitap edin lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Cesaret bahsinde, sana aslanım...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Cesaret iftira değildir.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bana bak aslanım, cesaret bahsinde...

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Haddini bil, konuşmana dikkat et. Senin karşında başka kimse yok, haddini bil!

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – ...bizim cesaretimizin zekâtı seni Aslan Yürekli Richard yapar, sen boş ver, geç onu.

Şimdi gelelim meselemize.

Bu, aslında tam da bu memlekette “Kürt sorunu”, “Kürt meselesi” ya da “Kürt” deyince, “Kürt refleksi” deyince insanların nasıl hizalandığını göstermek bakımından çok öğretici bir şeydi.

Hey gidi Düzgün Baba, senin türbeni tarumar ettiler HES’lerle. Bu Düzgün Baba’yı ağzına alan kimse bir şey demedi ya, insanın o zoruna gidiyor. Neyse.

Devamsızlıktan dolayı bir vekillğin düşürülmesini konuşuyoruz. İç Tüzük’te bu ne anlama geliyor? Ben size, sayın üyelere, bu konuda oy kullanacaklara diyeceğim ki: “Bunun aslı böyle değildir.” Önünüzde de bir doküman var, siz de bakacaksınız, o ikisinin arasından vicdanınızla bir karar vereceksiniz, tamam mı. Ama siz yoksunuz burada. Yani 276 oy var, bunun 276 oyla kabul edilmesi gerekiyor, burada 276 kişi yok, usulen bozma gerekçesi bile sayılabilir. Ama usul bizim umurumuzda değil, hay hay deriz; vekillik bizim için bir meslek değildir, bir onurdur.

Köyün birinde kuraklık olmuş, kuraklık o kadar dayanılmaz bir noktaya gelmiş ki yağmur duasına çıkmışlar köyün imamıyla, hocasıyla. Yağmur duası da çare etmemiş. Yağmur duasının birkaç usul ve şekil şartı vardır yani işte “Herkesin abdestli olması lazım.” diye başlayan. Fakat çok önemli bir şeyi var: O duaya iştirak eden hazırunun hepsinin itikadının tam olması lazım. Yani “Biz bu duayı ediyoruz. Bu dua bu yağmurun yağmasına vesile olabilir, olur.” itikadında olması lazım, yağmur duasının şeyi budur. Eğer birisi “Ya, böyle dua ediyoruz ama duayla yağmur mu yağar?” diyorsa o dua battal olur, kabule karine teşkil etmez. Bu köyde köyün imamı, hocası, müezzini kâr etmeyince civarda nefesi, duası kuvvetli başka hoca aramaya koyulmuşlar. Birkaç deneme ve hüsrandan sonra çok derin bir zat olarak anılan birini çağırmışlar. O da gelmiş, birkaç dua, yine yağmur yağmamış mı, cemaat homurdanmaya başlamış. İmanın bu yeteneğini ya da hocanın bu yeteneğini sorgulamaya başlayınca cemaate demiş ki: “Sizin yüzünüzden yağmıyor.” “Olur mu ya, bir de herkes namazlı abdestli.” demişler. “İtikadınız yok.” demiş. “Olur mu, haşa!” demişler. “Ulan, yağmurun yağacağına itikadınız olsaydı şemsiyeyle gelirdiniz.” demiş.

Şimdi, burada, sayın üyelerin ya da sayın iktidar partisinin yaptığı işe itikadı yok. İtikadı olsa bir gelirdi, “Hele biz böyle dedik ama bu işin aslı neymiş, nesli neymiş, faslı neymiş bir dinleyelim.” derdi. Bizim derdimiz tarihe şerh etmek. Şimdi gelmesinler, canları sağ olsun. Bir vicdani yük olarak yarın evlatlarına bunun hesabını verecekler. Her dönem meclisi bir şeyle anılır, yâd edilir, bu dönemin adı “vekil kıyımı dönemi”dir ve “alaturka faşizm dönemi”dir, alaturkasından ama.

Şimdi, İç Tüzük geçtikten sonra, Allah bilir, bunu da Türklüğe hakaret olarak siz maaş kesintisi yoluna gidersiniz, onun için henüz daha bu bela, bu garabet çökmemişken bu kavramları da paramızın yettiğince değil cesaretimizin ve itikadımızın yettiğince kullanalım, kullanmaya da devam edeceğiz. İktidar partisinin bu işteki yaklaşımı güzel, hoş, her şeyi paraya döküyor. Parasını ver, yapabilirsin. Parasını ver, ne olursa olsun. Böyle bir dönem. Bir milletvekiline ayıp değil mi ya “Bu sözü söyledin diye maaşından keserim.” demek? At, böyle bir şey varsa cezaevine at, elinde. “Maaşını keserim” ne demek? Ya, “Rızkı veren Bar-i Hüda...” Yani Hüda rezzâk-ı âlemdir, sen adamın rızkıyla ne diye oynuyorsun? “Açılır bahtımız bir gün, battıysa hemen batmaz ya/ Sebepler halk eden Hâlik, rica bâbın kapatmaz ya/Sana şahım, münacatım değil bir rızık için haşa/Hüda rezzâk-ı âlemdir rıziksız kul yaratmaz ya.” demiş. Siz, şimdi, bizi parayla mı terbiye edeceksiniz? Kendinizle mi karıştırdınız? Böyle bir şey olabilir mi?

Peki, bu işin aslı faslı ne? Bu işin aslı şu: Sayın üyeler, 3 dönemdir bu Parlamentoda vekillik yapıyorum, 2 dönemden biraz daha fazla da İdare Amiriyim yani Başkanlık Divanı üyesiyim yani bütün bu işlerin piştiği mutfakta çalışıyorum, görev ve sorumluluğum var. Bu iş nasıl oluyordu bugüne kadar? Gelirdi Başkanlık Divanı gündemi, işte kimi zaman 3 madde, kimi zaman 13 madde, 23 madde.

Gelir vekil mazeret, gerekçe ve devamsızlık cetveli, iki üç ayda bir hazırlanır, daha doğrusu her gün tutulur, üyelere üç ayda bir gönderilir. Gelirdi son gündem maddesi olarak, işte sizin birçoğunuzun haberi bile olmaz, sekreteryanız bu dilekçeleri yazar ve gönderirdi Meclis Başkanlığına. Ceman yekûn “Tümünün kabulüne...” derdik, en fazla bir dakikamızı alırdı; yerleşik uygulama bu. Sayın üyeler, yerleşik uygulamalar belli bir zamana tekabül edince, biliyorsunuz, biz ona “teamül” diyoruz ve “teamül” denilen şey de Meclis yönetiminde önemli müstenitlerden biridir, 3 sütundan birisidir ya. Kanun, yasa, Anayasa ama bununla beraber teamüller de zikredilir dolayısıyla teamül olmuştu. Peki, geçmişe bakıyoruz -hani ben 3 dönemdir buradayım ama- bu Meclis kurulduğu günden beri neredeyse böyle olagelmiş. Bir vekilin devamsızlığını kınayabilirsiniz, eleştirebilirsiniz, en fazla “Ayıp etmiş.” diyebilirsiniz ve yaptırımı da onu seçen seçmene düşer; seçmeni “Kardeşim, biz seni seçtik ama sen Mecliste yeterli mesaiyi vermedin.” der, bir sonraki seçim cezalandırır. Bunun yaptırımı budur, kendini bilen bir siyasi için de gayet ağır bir yaptırımdır çünkü bir emek veriyorsun, tarihe kalacaksın, buradasın. Seçmenleri tarafından ayıplanan, kınanan, eleştirilen bir vekil olmak, şurada böyle “kaldır indir”, “aç kapa Artema” misali gönderilmekten çok daha ağır bir şeydir. Şimdi, bu ne oldu yeni dönemde? Dokunulmazlık süreçleriyle birlikte bşşladı.

Bu konuşmanın üç bölümü olacak: Birincisi bu bilgilendirme aşaması, ikincisi hukuka uygunluğu, üçüncüsü, tüm bunların siyasi bir maslahat olduğunu düşünüyoruz dolayısıyla meselenin siyasi değerlendirmesi.

Şimdi, dokunulmazlıkların nasıl kaldırılacağı, nasıl değerlendirileceği, geçmişteki uygulamalar falan malumdu. Bu Hükûmet kendini birden fazla “Siyasi partilerin kapatılmasına karşıyız marşıyız.” sözleriyle bağladığı için “Tek tek bu vekillikleri düşürelim ve bu partiyi böyle tasfiye edelim.” dedi. Hatırlarsınız, hakkımızda terörle iltisaktan, ilişkiden tutun, yardım, yataklığa varana değin söylenmedik şey kalmadı.

Şimdi, hakkımızdaki fezlekeler, Genel Kurulun Anayasa’yı zorlayan, hatta tekzip eden, ruhuna aykırı bir işlemle topyekûn kaldırıldı. Fakat burada şöyle bir garabet ortaya çıktı sayın vekiller, buna burada dikkat çektiğimiz ama işte “Varak-ı mihr ü vefayı kim okur, kim dinler?” oldu. Hadise şu: Bugüne kadarki uygulamalarda, nadir olan uygulamalarda eğer bir vekilin yasama dokunulmazlığını kaldırır bir durum varsa ve bu, önce hazırlık komisyonunca, sonra Karma Komisyonca, sonra da Genel Kurulca uygun görülmüşse ne yapıldı? Yasama dönemi sonuna kadar kaldırılırdı. Böylece, yargısal prosedürlerin tümünün önü açılmış olurdu. Burada ne oldu? Burada şöyle oldu: İktidar partisi kendi vekillerini güvenlik içerisinde görmediği için -Niye; yargının mevcut durumundan, cemaatin yargıda oluşturduğu tekelden, bundan dolayı- kendini emniyet içerisinde görmediği için böyle bir uygulamayı yani “Gelin kardeşim, hepimizin ya da dosyası olan herkesin yasama dokunulmazlığını sonuna kadar kaldıralım.” demedi. Meselenin kalbi birinci olarak burada atıyor. Ne yaptı? Bir bariyer gibi, otopark girişi gibi, kaldırdı, “İçeridekiler bu tarafa geçsin.” dedi, onlar geçer geçmez indirdi. Özcesi bu; uzun, teknik ve hukuki değerlendirmelere gerek yok. Sonucu ne oldu bunun? Sonucunda, bizim, hepimizin mevcut dosyaları üzerindeki yargılama engelleri kalktı ama ikinci günü, dokunulmazlığın bütün ruhu, özü, biçimi neyse onlarla tekrar donanılmış olduk. Ben bunu gözüaltına alındığım bir mahkemede hâkime şöyle bir örnekle anlattım: Şimdi, ben size burada küfür etsem ya da gelip tokat atsam, hakaret etsem siz beni bundan dolayı yargılayamayacaksınız, üzerimi arayamayacaksınız, evimi arayamayacaksınız, haberleşmemi kontrol edemeyeceksiniz, aracımı arayamayacaksınız. Bir polis benim yakamdan tutamaz çünkü hâlihazırda ben dokunulmazlığı olan bir milletvekiliyim. Yani şu an, içinizdeki pirüpak arkadaşımız -var ise eğer- neyse benim durumum da yasa karşısında öyle yani size neyi yapamıyorlarsa bana da onu yapamıyor olmaları gerekecek. Fakat bu yapılmadı dolayısıyla garabet birbirini takip etti.

Tabii, ileride siyasal tarihçiler yazacak, o gün muhalefetin buna “Anayasa’ya aykırı ama ‘evet’ oyu vereceğiz.” demesinin ardındaki pazarlıkları, taahhütleri, tutulmayan sözleri; şimdi spekülasyon olur diye girmeyeceğim, tarih ileride yazacak. Ne denildi? “Hiçbir vekil tutuklanmayacak.” sözü verildi mi, verilmedi mi? Neyle ikna edildi? Yoksa “Sadece HDP’lileri tutuklayacağız, size dokunmayacağız.” mı denildi? Bunlar ileride siyasal tarihçilerin ve anıların ışığında aydınlanacak. Bu olmadı ve dolayısıyla böyle bir garabet ortaya çıktı.

Şimdi, bu 2 vekilimizin -böyle, şeye gerek yok- birçok başka sebebin yanında, bize dönük yönelim ve siyasal imha niyeti açığa çıkınca yurt dışında kalmaları, dünya kamuoyuna bu meseleyi anlatacak 1-2 vekil arkadaşımızın kalması bizler tarafından da uygun görüldü. Şimdi, Meclis Başkanlığı bugüne kadar yapmadığı, muhtemelen bundan sonra da yapmayacağı, usulde, yasada yeri olmayan bir hatalı işe soyundu. Ne yaptı? Dedektifik yapmaya başladı oysa yasada vekilin yurt dışında ne yaptığını takip etmek gibi bir görev, tanım söz konusu değil.

Sayın Faysal Sarıyıldız burada da daha önce Güven Hastanesinde aynı hastalıktan tedavi görüyordu, o raporlarını yok saydılar, Sayın Tuğba Hezer Öztürk partimiz tarafından görevlendirilmişti, bu raporunu yok saydılar; onun yerine, Facebook’larda, birtakım psikolojik harp ürünü yayınlarda bunların falanca saatte nerede olduklarını, filanca saatte nerede olduklarını tespit etme görevini kendisine ihdas etti. Sıkıntı burada yoksa bizim vekillerimiz gizli saklı bir iş yapmıyorlar, ayan beyan aşikâr nerede oldukları, ne yaptıkları aşikâr. Şimdi, üzerine vazife olmayan bu meselenin sonunda bir sevk meselesi, “Bunları da devamsızlıktan dolayı düşürelim.” meselesi çıktı. Çünkü yaşayacağız, göreceğiz, hepimize çok eften püften sebeplerden ya siyasal olmayan ya da -tırnak içinde kullanıyorum- terör suçu olmayan bir meselede... Sayın Grup Başkan Vekilimiz Ahmet Yıldırım bir yıl üç ay ya da on üç ay gibi bir ceza aldı. Hukuk o kadar çiğnendi ki bunun devamına ancak devlet güvenliği aleyhine işlenen suçlarda ya da yüz kızartıcı ya da zimmet benzeri suçlarda yasa maddesine eklenebilecek seçilme hakkından mahrum bırakma maddesi eklendi. Yani bunlar niyet hakkında yeterince ipucu veriyor. Dönemin Sayın Adalet Bakanı: “Efendim, gelmiyorlar ki, ifade vermiyorlar ki o yüzden biz yakalama, gözaltı ve tutuklama kararları çıkarttırıyoruz, zorla götürüyoruz.” dedi. Niye gitmediğimizi birazdan diyeceğim ama bu vesileyle içeri attıkları Selahattin Demirtaş, hâlen daha neyle suçlandığını, nerede yargılanacağını, bırakın onları da mahkemenin karşısına, hâkimin karşısına tutuklu olduğu dosyadan daha henüz çıkarılabilmiş değil. Yani neresinden baksanız örneği çoğaltmak mümkün, neresinden baksanız siyasal bir operasyon olduğu, siyasal saiklerle hazırlandığı ayan beyan bir işte bizi mahkemeden kaçmakla ya da hukuktan kaçmakla suçluyorlar. Kendi adıma da arkadaşlarım adına da şöyle bir karara vardık: Kendi ayağımızla, kendi rızamızla bu mahkemelere gitmemiz -bizi götürülebilirsiniz, orada da yaptığımız savunma olmaz, siyasal değerlendirme olur çünkü yürüyen normal, yasal, hukuki bir prosedür değil- bizim bu ritüele uymamız hukuka, hukukun genel ilkelerine, insan hakları evrensel ilkelerine saygısızlık olur, hakaret olur. Biz bunlardan berîyiz, biz sizin gözetmediğiniz bu hukuku da gözetmekle mükellef sayıyoruz, o yüzden gitmiyoruz. Bu çünkü ne şeklen ne içerik olarak bir yargılama değil.

Öte yandan, “adalet” denilen bir şey var, partinizin ilk kavramı. Adalet, “adl” kökünden gelir ve dağıtmak, eşit üstürmek falan gibi ontolojik anlamları vardır ama yaygın karşılığı, işte biliyoruz, eşit davranmak. Peki, bir uygulama birliği var mı şu devam meselesinde bu Mecliste? Yok. Yani kısacası, sadece uzağa değil... Bugün Sayın Başkan Vekili bu Meclisi müşahade yoluyla açtı, İç Tüzük’te yeri var yani göz kararı; baktı, “Yeterli çoğunluk vardır.” dedi. Bunu dediği anda bunun teknik, hukuksal sonuçları ne oluyor biliyor musunuz arkadaşlar? Burada olmayan tüm arkadaşlarımız, bugün burada var sayılıyorlar. Teamül dedik, uygulama birliği dedik...

İzninizle, biraz uzun sürünce, beni bağışlayın, biraz da rahatsızım.

Bütün üyeler yani şimdi bu Mecliste faraza 100 kişi Meclise en az bu 2 vekil kadar gelmemezlik ediyor. Sadece sizin izzetinize bıraksam siz bu 100 kişiyi -bizim kendi arkadaşlarımızda da var, her siyasal partide de var- bu 100 kişinin kimler olduğunu bir çırpıda sayabilirsiniz. Ben isim isim saymayı ayıp addediyorum ama kamuoyunun çok yakından bildiği ve asla buraya gelmeyen bir eski Başbakan biliyor musunuz ki devamsızlık cetvelinde ne gözüktüyor? Sadece bir gün gelmemiş, ona da itiraz dilekçesi vermiş “Hayır, ben o gün oradaydım.” diye. E şimdi insan sormadan edemiyor: Kardeşim, bunun iki yolu var. Yani, biz seni görmedik, Allah da şahit, burada görmedik, bir iki güven oylaması ve Anayasa referandumu meseleleri dışında yoktun. E o zaman birisini yalana teşvik etmişsin, bir arkadaş senin yerine pusula vermiş. Bunun başka bir açıklaması var mı? Yok. Uygulama birliği sağlanmadığı için, bu işlem adil değildir. Bunun yolu ne olabilirdi? Hepimiz muhalefet de etsek, karşı da çıksak cari, meri yasalara uymakla mükellefiz ya da uymadığımız zaman bedeli için, yaptırımı için sesimizi çıkarma hakkımız kalmaz yani “Kardeşim, sen gelirken bunu biliyordun, uygulama budur, yasa budur, falandır.” dendiği zaman elimizde bir itiraz argümanı kalmaz. Ama, burada, Başkanlık Divanı bu 2 sayın vekili gözüne kestirip tasfiye etmeye karar verince şöyle bir karar aldı, dedi ki: “Bundan sonra, devamsızlık meselesini daha ciddi takip edeceğiz.” Sayın CHP’li Başkanlık Divanı üyeleri ve Sayın Pervin Buldan ile ben bunun için bir yöntem önerdik -Başkanlık Divanı kayıtlarında, toplantı tutanaklarında var- dedik ki: “Bundan sonra, bütün oturumlar yoklamayla açılsın, müşahede yoluyla açılmasın. Siz bunu yapın yani gelmeyen herkes eşit oranda bu yaptırımı maruz kalsın, hayhay, başımız ile gözümüz üzere.” Böyle yapmadılar, dedektiflik dediğim bu. Sen diğer 548 vekili geliyor sayacaksın, var sayacaksın, işte mazeret vesaire dilekçesi verenler hariç ama bu 2 vekil için “Aslında, biz o gün bütün üyeleri varsaydık ama bak, işte bu bize dilekçe göndermiş, izin dilekçesi demek ki yokmuş. Bak bunu da kabul etmiyoruz ayrıca, bu izin dilekçesini.” ya da “O gün şurada şöyle bir demeç vermiş, bak, demek ki o gün Almanya’daymış, Belçika’daymış...” Uygulama birliği sağlamadan, bunu bir yaptırımı bağlamak kıymetli arkadaşlar, adaleti ortadan sonsuza kadar kaldırmak demektir yoksa atmışsınız, atmamışsınız, bugünün bu hayhuyu içinde, bugünün bu toz dumanı içinde, bugünün hamaseti içerisinde alkışla da karşılanabilir, yapana da bir hicap duygusu vermez. Ama hepimiz biliyoruz yaşadık, geçmiş dönem Kürt vekillere reva görülen muameleden burada hepimiz bu Meclisin bir ferdi olarak üzüntü duyduk, meşrebimize göre utanç duyduk, ezildik, üzüldük, kınadık, lanetledik. Bugün, o muameleyi reva görenler tarihin çöp sepetindeler, isimleri okunmuyor. Yarın öbür gün kendinizi, kendimizi böyle andırıp andırmama meselesidir bu yoksa 2 vekili atmışsınız, tutmuşsunuz ne çıkar. Biz o sahilde değiliz. Şimdi, uygulama birliği sağlanmadığı için bu adil değildir.

Gelelim meselenin bir diğer yanına. Ya, ben gibi bir cahili de bu meselede uzman etti bu. Diğer bir mesele de şu: Arkadaşlar bu Meclisin -yine her şey geliyor adaletle dayanıyor- üye sayısının yaklaşık yüzde 12,8’inin bu Meclise resmî olarak devam mecburiyeti yok. Bunlar kimler? Mesela benim yok. Aranan ben olsaydım ya da yurt dışına giden ben olsaydım, benim için böyle bir müzakere yapılamayacaktı. Niye? Yoklamadan berî tutulmuş? Kim? 25 Başkanlık Divanı üyesi. Onları ayırdık kenara. Grup başkan vekilleri yoklamadan berî. Meclis başkan vekilleri -Başkanlık Divanında saydık mükerrer olmasın- komisyon başkanları, partilerin genel merkez yöneticileri, genel başkan yardımcıları, orada tüzüğe göre bir değişiklik var. Velhâsıl bu oranları çarpıp üst üste koyup topladığımızda, Meclisin üye tam sayısının yüzde 12,8’ine -o da küsurattan dolayı- tekabül ediyor. Fakat uygulamayla...

Sayın Elitaş, ben biliyorum, biliyorum, hepsine çalıştım “Öyle mi?” diye sorma.

MUSTAFA ELİTAŞ (Kayseri) – Yüzde 12’den fazladır.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Şimdi... Oraya geleceğim.

Fakat dönem içinde uygulamalar var. Mesela, 24'üncü Dönemde yeni Anayasa Yazım Komisyonu üyeleri vardı, 12 vekil. Yeni Anayasa Yazım Komisyonu üyeleri, burada, sizin o Genel Kurul açıldığında Başkanlık sunumları var -belli belirsiz, duyup duymadan akıp giden şeyler- onlardan biri, yeni Anayasa Yazım Komisyonu üyelerinin yoklamadan, Meclise devam mecburiyetinden muaf tutulmaları... Biz, üç yıl falan görev yaptık, o üç yılın her günü toplanmadık ama o üç yılın hiçbir günü Meclise, Genel Kurul devam cetveline adımız işlenmedi ve belli komisyonlar tamamen, belli komisyonlar da “çalışma süresi eğer Genel Kurulla çakışırsa” şerhiyle Mecliste yoklamadan varestedir. Bunları topladığımızda da bu oranın değişken, o yüzden sabit bir oran veremiyorum, döneme göre, gündeme göre değişiyor- neredeyse üçte 1'i devam mecburiyetine tabi değil. Şimdi, adalet bunun neresinde?

Bahse konu sayın vekilimiz açısından söyleyeyim: Biz onu, onun hemen akabinde kongremizi yaptık, o kongrede genel başkan yardımcısı yapsaydık eğer -tenezzül etmedik, bunu da biliyorduk- bugün bu görüşme yapılamayacaktı arkadaşlar yani genel merkez yöneticisi olduğu için ya da ilgili genel başkan yardımcısı olduğu için bu yoklamadan muaf tutulacaktı, böyle bir yükümlülüğü olmamış olacaktı. İşte, adalet bahsinde, nereden tutsak elimizde kalan meselelerden biri. Dolayısıyla bu yapılan iş, tabiri caizse, fuzuli bir iş, bir; haksız bir iş, iki; adil değil, üç.

Sanırım, bu küstüde söze başlarken süreyi suistimal etmeme taahhüdünde bulunmuştum. Onun için bunu da şu çerçeveye oturttum: Bir yazı okumayacağım, yazılı bir nota bakmayacağım, bir söylediğimi bir daha tekrar etmeyeceğim. O yüzden bunları önemine binaen tekrar etmekten de kendimi alıkoyuyorum.

Dolayısıyla, bu meselede vicdanlarınızla davranacaksınız. Özellikle burada olan bütün üyeleri saygıyla selamlıyorum, burada olmayan sayın üyelere selam ederek şunu söylüyorum: Kendinizin savunmasını dinlemeye tenezzül etmediğiniz bir oturumda o sayın vekilin “Devamsızlıktan dolayı düşürülmesi için bu oyu kullanıyorum.”u bir dakika tefekkür edin, eğer Hakk’a hesap verme gibi bir şey içinizi titretmiyorsa “evet”i basın gitsin. Siz çok cesur insansınız, siz çok korkusuz insanlarsınız. Kul hakkı, hakkaniyet, adalet, bu konularda gözlemlediğim şu: Herkes Allah’a inanıyor amenna saddakna fakat Allah’a güvenmiyorlar.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Çıksın gelsin. Yasaklayan yok, çıksın gelsin.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – “Çıksın gelsin.” Çıkıp gelecekler. Çıkıp gelenlere...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Evet, gelsin; hayır oyu verelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Vekilim, çıkıp gelenlere ne yapmışız? O zaman ona bakalım. Güzel bir laf atma oldu; aldım, kabul ettim. “Çıksın gelsin.” Çıkıp, tahliye olup gitmeyen vekillerimiz oldu. Devlet de biraz yol verdi. Yani “Ulan, bu kadarıyla baş edemiyoruz, yani kaçacaksınız kaçın.” O vekilimiz geldi, grup toplantımızı yaptı; Sayın Besime Konca. Hakkında yakalama kararı verilmişti, çıkmasının önünde bir mâni yoktu; çıkmadı, geldi. Daha ona gerek yok, hepinizin yakinen tanıdığı Sayın İdris Baluken. Sayın İdris Baluken'i gözaltına alınıp tutuklandığı mahkeme şöyle bir seyr izledi: Bütün delilleri topladı, bir; ifadesini aldı, iki; tanıkları dinledi, üç; dosya icmal oldu, tamamlandı, dört. Duruşmanın bir yerinde, duruşmalardan birinde mahkeme heyeti şöyle bir gerekçe yazdı, dedi ki: “Toplanan deliller, sanık hakkında isnat edilen suç vasfının değişmesi, vesaire...” diye bildiğimiz o klişe gerekçeleri saydı ve Anayasa Mahkemesinin mevcut içtihadı yani aramızda Sayın Üye “Balbay içtihadı” olarak, “Haberal içtihadı” olarak anılan içtihadına da gönderme yaparak -dikkatinizi çekiyorum- oy birliğiyle tahliyesine karar verdi, oy birliğiyle. Şükranla yâd etmeliyim ki birçok siyasal partiden -iktidar partisi dâhil- arkadaşlar özellikle tanıdıkları, yakından bildikleri bazı arkadaşlarımız için seferber olma ihtiyacı hissettiler ve tahliye edildi, oy birliğiyle, dediğim gibi. Akabinde ne oldu biliyor musunuz Sayın Vekilim? Akabinde, Diyarbakır Cumhuriyet

Başsavcısı, hukuk tarihimizde yeri olmayan, eşine, emsaline rastlamadığımız bir şekilde, bir ağır ceza mahkemesinin bütün delilleri toplanmış, davası görülmüş, karar aşamasına gelmiş ve oy birliğiyle tahliye kararı vermiş bir milletvekilini yeniden tutuklatmak için bir başka mahkemeye, bir başka ağır ceza mahkemesine itiraz etti. Yürümekte olan bir dava hakkında Türkiye hukuk tarihinde bunun gibi bir örnek, biz aradık, bulamadık; siz ararsanız belki 1-2 tane bulursunuz. Başsavcı buna itiraz etti. Peki, ne oldu? Oy birliğiyle verilmiş bir karar. İnsan şunu arar doğal olarak: Kardeşim, belki yeni bir delil çıkmıştır yani aynı dosyada, daha önce olmayan. Biz, İdris Baluken’e örgüt üyesi dedik, gelinen durum örgüt üyesi olduğuna bir karine göstermiyor pek ama meğerse bak, şöyle bir delil geldi, kardeşim aman ha, siz bunu bıraktınız ama elimizde böyle bir delil var.

Yeni bir delil sunmadan, önermeden, varlığından bahsetmeden yapılmış bir itirazla Sayın Vekilim, İdris Baluken hakkında tutuklama kararı verildi.

Hani, acayip günlerden geçiyoruz. Peki, bu gayretkeşliği gösteren sayın cumhuriyet başsavcısına ne oldu? Sayın başsavcı FETÖ şüphesiyle bir muameleye uğradı. Peki, tahliye kararı veren heyete ne oldu? Bunların hepsini bilmenizde fayda var arkadaşlar, burada böyle klişelerle konuşmak kolay, o da şu: Diyarbakır 8. Ağır Ceza Mahkemesinin Başkanı bu tahliye kararını verip muhtemelen yeniden tutuklamaya da –muhtemelen diyorum hani şey etmeyeyim, bu değerlendirmenin bu kısmı bana aittir- rıza göstermediği için, bir FETÖ şüphesi de izhar olunmadan Ankara hukuk mahkemesine düz yargıç olarak atandı, Diyarbakır 8. Ağır Ceza Reisi. İşte, burada, meseleyi takip eden sayın AK PARTİ’li milletvekilleri de var. Bu söylediklerimde maddi bir hata varsa sadece “var” demeleri yeterli, özür dileyeceğim, olan bu. Şimdi, anladınız mı Sayın Vekilim? Yani “gelsinler” diyorsunuz ama gelenlere de yapılan, reva görülen...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Sebebi ne olursa olsun vekil kaçamaz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Kaçan yok, kovalayan var, kaçan yok. Niye kaçalım biz? Ne zaman kaçmışız? Kaçsaydı, bu kadar hakkımızda şeyler vardı, bu vekiller kaçardı.

Peki, yine adalet duygusunu incitecek bir diğer meseleye geelim. Hakkımızda -bütün bu bariyer kaldırıldı ve yargılanmaya sevk edildik ya, ki fezlekesi bulunmayan vekilimiz yok- düzenlenen fezlekelerin altında imzası olan yargıç, savcı bunlardan herhangi birisi elan görevde değil, tamamına yakını ya cezaevinde ya ihraç edilmiş FETÖ şüphesiyle. Yani bunların hepsi cemaatin düzenlediği fezlekeler. Onu da bırakın, samimi itirafçılar çıkmış bunların içerisinden. Diyarbakır eski başsavcısı KCK operasyonunun ne tarz düzmece belgelerle hazırlandığını ifadelerinde beyan ediyor. Ama aynı savcıya, aynı operasyona... 11 bine yakın sivil siyasetçi, üzerinde bir tırnak çakısı bile yakalanmayan, tümü legal, denetlenebilir sivil siyaset kurumlarında ve partimizde görev yapan siyasetçiler tutuklandığında biz burada bunu söylediğimiz için o hâkimlere tazminat ödemek ve ondan dolayı da tekrar fezlekeler -eski grubumuzun birçoğu- yemek zorunda kaldık. O zaman da siz sayın üyeler şeriatı yargıyla özdeşleştirip yargının kestiği parmağın analjezik ve anestezi etkisi üzerine bize nutuk irat ediyordunuz. Gördük ki jilet, neşter... Hafifçe böyle sinek konsa tatlı canınızın yanacağını gördük, size ucu biraz dokunduğunda. Bunlara, beraber ve solo olarak küfretmeyi vatan haini saydınız. Ama biz bunu söylüyorduk, bu operasyonun bunlar eliyle olduğunu söylüyorduk, daha da ötesi müzakere süreçlerinden aşına olduğumuz, karşılaştığımız gerçekler. Onlar siyasi değerlendirmenin konusu, oraya geldiğimizde ona da...

Hele su verin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Suyu bol iç suyu, Sırrı Bey.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Efendim, hiç ümit etmeyin Sayın Vekilim. Siz sılayırahim yapıp gelebilirsiniz, ben o kadar uzun konuşacağım, rahat olun. Evinizi, varsa büyüklerinizi, hastaları ziyaret edip gelebilirsiniz yani. Çünkü bu son, bundan sonra daha burada muhalefet ensesini görür, aha bu kürsüleri bu kadar sürede göremez; getiriyorsunuz işte; kaldır, indir geçecek. Ama, söz çok mühim, bundan beri tutmasak ve şu ruh hâliyle birbirimizi ilzam etmeden, birbirimizi anlamaya çalışarak, yer yer meşrebimizi, inanç dünyamızı, fikir dünyamızı zorlayacak şeyleri de duymaya tahammül ederek birbirimizi dinlesek, bu kadar belki bu mesele bu boyutlara varmayabilirdi ya da varırsa yarın Hakk’a vardığımızda “Elhak, biz üstümüze düşeni yaptık.” derdik. Ne yapalım, elimizden geleni yaptık; bu büyük bir huzurdur, bu büyük bir konfordur.

Peki, böyle dedik meselenin siyasi boyutuna yani teknik konuda sanırım anlatılmadık bir şey kalmadı. Anlatılacak çok şey var fakat ben en masum gibi gözükkenleri seçtim, geri kalanını siz buradan hesap edebilirsiniz, ferasetinize havale ediyorum.

Şimdi, bu niye böyle oldu? Sayın Bekaroğlu çok içten bir konuşma yaptı ve bir cesaret talep etti, kendisine teşekkür ediyorum.

Şimdi, cesurca “Kürtler ne istiyor ve ne istedikleri için bu böyle oldu?” onu konuşacağız.

Kürtler ana dilinde eğitim ve öğretim görme hakkı istiyorlar, tıpkı bu ülkenin bütün Türk evlatları gibi, bütün medeni dünya halkları gibi. Peki, bunu talep ettiğimizde karşımıza ne dikiliyor? Karşımıza dikilen şu: Sayın Cumhurbaşkanı o zaman Başbakandı, kamuya açık olarak “Bana ana dilde eğitim talebiyle gelmeyin. Ana dilde eğitim talebi ülkeyi böler.” dedi. Bazı şeyler vardır, birden fazla söylenince ve şöyle derli toplu bir zeminde tartışılmayınca, itiraz eden bulunmayınca bir müddet sonra sanki bir gerçeklikmiş gibi algılanıyor. Bakalım, ana dilde eğitim ülkeyi böler mi bölmez mi? Muhalefet partisinin de ana dil eğitimine... Anayasa çalışmalarında, yeni Anayasa çalışmalarında ana muhalefetin geldiği nokta şuydu, dedi ki: “Ana dil eğitimi konusundaki her türlü engeller kaldırılсын ama ana dilde eğitime karşıyız. Bu ikisi arasında fark var. Yani, insanlar ana dilini istedikleri gibi öğrensinler ama ana dilde eğitim ve öğretim görmesinler.” Bu, yeni Anayasa tutanaklarında var.

Hatırlarsınız, 24’üncü Dönem vekil olan arkadaşlarımıza bir konuşmamı hatırlatmak istiyorum. Ana dil meselesi görüşülüyordu ve hamasetten toz duman olmuş ortalık. Ben çıktım, burada Latince savaş karşıtı bir şiir okudum. Aynen o gün olanları anlatayım. Ben Latince şiir okumaya başlayınca, önce, bir kısım ulusal hassasiyeti gelişkin arkadaşımız bunun Kürtçe olduğunu vesvese etti, bir müddet dinleyince, bunun benim aksanımdan kaynaklandığını, aslında konuşulanların Latinceye benzediğini keşfettiler. İtirazlar, şöyle tutanaklara baktığınızda “Ben de senin...” falan diyen sayın üyeler var, “Ee, ne diyorsun?” falan diye beş dakikalık bir konuşmaydı, dört dakikasını buna ayırdım, bu Latince şiiri okudum; savaş karşıtı şiirler içerisinde klasik bir Latince şiirdir, destandır hatta, ondan bir bölüm okudum. Konuşmanın son bir dakikasında dedim ki: Sayın vekiller, siz ana dilde eğitime ülkeyi böler ve karşıyız diyorsunuz ya, işte, bir Kürt çocuğu ilkokula ilk gittiği gün öğretmeninin hoş geldiniz çocuklar demesinden ve ilk derse başlamasından sizin bu Latince şiirden anladığınız kadar anlıyorlar. Bu iş akademiada ciddi bilimsel incelemelerin konusudur. Orası ana dilinde eğitim görmemenin nasıl bir haksız rekabete yol açtığına bilimsel kanıtlarıyla doludur.

Kürt çocukları açısından söyleyeyim, bir: Aksan, yarım yamalak öğrenilmiş Türkçeyle -içimizde Kürt vekil arkadaşlar var bizim partimizde olmayan, onların hepsi de bu anlattığım sahnelere kendi çocukluk yıllarında tanıklık etmişlerdir- telaffuzu doğru söyleyemez, yerine getiremez, çocuktur, diğer çocuklar gülmeye, dalga geçmeye başlar. Bilimsel gözlemlerden bahsediyorum. Bu, çocuğu eğitim süreçlerinden uzaklaştırma ve okuldan soğutmayla neticelenir. Pedagojik bir şeyden bahsediyorum, daha gelmedik ideolojik bir şeye. Rüyasını gördüğü, suyu o dilde istediği, anasından o dilde ninni

dinlediği, türküsünü söylediği, ağrısını ağladığı bir dil bitiyor, o güne kadar hiç duymadığı ya da pek az duyduğu bir atmosferin içinde sen onu, o dili doğduğu günden beri konuşan insanlarla aynı kulvara sokup, aynı ölçme, değerlendirme kriterlerine tabi tutarak ona başarı notu veriyorsun. Bunun pratikteki anlamı şudur arkadaşlar: Kürt çocuğu bu yarışa 3-0 geriden başlıyor demektir. Kimileri bunu yırtar, kimileri daha nasıplıdır, kimilerinin ailesinin bu dersi ya da bu eğitimi verecek gücü vardır ama burada devlet güzelleme yapan arkadaşımız bile “seksen”e “sekzan” dedi. İşte ondan sonra olmuyor, yani o aksan, “pronunciation” bir şekilde yapıyor ve Türkiye sinemasında, Türkiye yazınında, Türkiye dizi ve drama sektöründe hâlen alçakça, utanmazca bunlar bir mizahın ve şakanın malzemesi oluyor. Bundan bir halkın derin bir şekilde yaralanacağı, üzüleceği, incineceği hesap edilmeden, “Napırsen?”, “Nereye gidırsen?” gibi, hiçbir Kürt’ün yapmadığı bir karikatürize etmeyle bu dil ve ana dilinden başka bir dilde hayata devam etme duygusu böyle bir ayrımcılığın, aşağılamanın vesilesi hâline geliyor.

Sayın Bekaroğlu, bakın, öyle cesaret falan gerektiren bir şey de söylemiyorum daha. Cesur olma çağrısına icabet ettim ve en makul, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 1’inci maddesiyle başlıyorum, “Herkes anasından özgür, eşit, kendi ana diliyle...” diye başlayan maddesinden. O, ana dilini talep ediyor; biz ne yapıyoruz? Bu, ana diliyle eğitim vermeye cehdeden belediyelere kayyum atadık; ilk yaptıkları iş, bu, ana dilde eğitim veren kurumları kapatmak oldu. Cesaretse, bize lazım değil, statükonun sahiplerine ve onun gönüllü gece bekçilerine lazım. Cesaretse, aha biz söyledik, herkes ana dilinde eğitim görsün. Dünya bu tartışmayı çoktan geri de bıraktı ama biz hâlen bunun ülkeyi böleceği paranoyasıyla hareket ediyoruz. Kendi kültürünü, kendi renklerini herkes yaşatmak için faaliyet gösterme hakkına sahip değil mi? Sahip. E bu, Kürtler söz konusu olduğunda yasa dışı örgüt propagandasına dönüşüyor.

Yine Sayın Cumhurbaşkanından bir örnek vereceğim. Süreç devam ederken “benim Kürt kardeşlerim” diyordu. Süreç bitti, Kürtçeden vazgeçtik, Kürt’ün kültüründen, dilinden vazgeçtik, Kürt’ün kendi adını da anmamaya başladı. Mesela referandum konuşmalarında ben dikkatle izledim “HDP’ye oy veren kardeşlerim” diyor. Ondan sonra da çıkıp “HDP Kürtlerin temsilcisi değildir.” diyorlar. E böyle bir şey olabilir mi? Kürt’ün adını bile anmamak... Sadece bu değil; Kabinenin oluşumuna bakın, devletin kilit karar süreçlerine bakın, buradaki Kürt, Alevi oranına bakın ne demek istediğim ayan beyan ortaya çıkacaktır çünkü söylemle olmaz, bal bal demekle ağız tatlanmaz. Kamusal alanda ne kadar alan açarsanız bu konudaki samimiyetinizi o kadar göstermiş olursunuz. E kamusal alanda... Bırakın onu, adı Kürtçe diye, anası babası kendi ana dilinde evlatlarına bir Kürtçe isim koymuşlar diye kanun hükmünde karnamelerle ihraç edilen insanlar var. Gerekçelere bunların yazıldığı biliniyor.

Alın size cesaretse cesaret; gelin bence, Sayın Bekaroğlu, demokrasiye inanan, inancından emin olduğum bir insan olarak siz öncülüğünü yapın, ana dilinden başlayalım. Bu mesele sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihsel birçok arka plan boyutu olan bir meseledir. Şiddet bu meselenin yalnızca bir sonucudur, bir boyutudur ama sonucu olmasından dolayı boyutudur.

Yine, birkaç kere söyleyince ve fazla da insan itiraz etmeyince doğruymuş sanılan bir başka gerçekliğe buradan geçmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Önder, bir hatırlatma yapayım, bir saati aştık, bilginize efendim. Makul bir surette...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Saymayalım, bereketi kaçmasın ama teşekkür ederim, bir saat...

Sayın Şentop, hoş gelmişsiniz, orada olduğunuzu bile bilmiyordum.

Sayın Şentop hem bu Komisyonun Başkanıydı hem de yeni Anayasa Yazım Komisyonunda beraber çalıştık. Anayasa'nın tartışılmaz ilk dört maddesi hakkında bugün bir şey söylesem, hafazanallah, Selahattin Bey'in akıbetine uğrar ama tutanaklara geçmiş yani kimseyi ihbar ediyor değilim.

Bu memlekette İçişleri Bakanlığı yapmış bir zat... Arkadaşlar, hep bu FETÖ darbesine tarih veriyorsunuz, kendinizce kriterler koyuyorsunuz ya ve bu KCK operasyonları... Şeye gerek yok, adımı da söyleyeyim, Sayın İdris Naim Şahin. Bank Asya kapatıldığı zaman elinde para destesini sallayarak orada milleti çığnıyordu. Fakir fukara yok kooperatife girmiş, yok maaşını oraya yatırıyorlarmış, bu yüzden Bank Asya'yla en ufak bir iltisakı, ilişkisi tespit edilen kamu personelini işten atıyorsunuz, halis muhlis siyasi ayak arıyorsunuz... Ya adam gizli saklı da yapmadı kardeşim, para salladığı görüntülerde var. Böyle, cüzdandan çıkardı, gitti... "Bank Asya tasfiye ediliyor Hükûmet tarafından, darbeleniyor." diye bir kampanya düzenlendi. Sizin, bizim hakkımızda, Roboski bombalanırken, Roboski katliamı olurken ve siyasi imha operasyonları sürerken bunu buradan ağzını şapırdata şapırdata savunan adam gitti Bank Asya'ya bu kadar para yatırdı... Sakın yanlış anlamasın, hayâ ederim, tutuklayın falan demiyorum ha! Yani varsa bir suçu, kanun önünde, diğerlerine reva gördüğünüz muameleyi de hukuki boyutlar içine çekerek herkes gibi yargılansın diyorum. Şimdi, bundan dolayı başına bir iş gelirse de üzülürüm. Kendisiyle bir gün bir hüsnüiyetli muhabbet edemedik -ben de İçişleri Komisyonu üyesiydim- ne zaman çıktıysak kavga ettik. E ama el insaf kardeşim; insafın sizin köyde bir adı varsa eminim ki kendi içinizde de bunları değerlendiriyorsunuzdur çünkü alınan vebal sizin vebaliniz arkadaşlar. Yarın hesap gününde hiçbir parti grup başkan vekiliniz, idare amiriniz, genel başkanınız, yardımcısı, Başbakan yanınızda olmayacak. "Gel hele, sen niye böyle yaptın?" diyecekler. İnandığı gibi yaşamayanlar yaşadıklarına iman etmeye başlarlar. Şu an görünen manzara bu, inandığı gibi yaşayamama. Bir müddet sonra insan böyle bir şizofrenide çatlar, ölür. Yani ikili bir hayat. Bir tarafta inancın, itikadın, kendi kişisel tarihin, doğru bildiklerin, uğruna bedel ödediklerin; bir tarafta da sana matah bir şeymiş gibi dayatılan işler, hukuku, vicdanı zorlayan, yok sayan işler. Allah aşkına, sataşma saymayacağım, biri buna dair bir hesap verecekse dinleyelim. Yani bu caiz mi, bu, Hak'tan reva mı?

Şimdi, memleketin yüz yıllık, son kırk yılı da önemli ölçüde silahlı bir hâl almış bir meselesinden bahsediyoruz. Bir süreç başladı, çok yanlış bir söylemle "Efendim, çatışma var, bu koşullarda barış marifet süreci, şu bu lafi etmeyin. İşte, insanlarımız, askerlerimiz, polislerimiz, gençlerimiz canını kaybediyor." diye söyleniyor. Şunu unutuyoruz: E, kardeşim, müzakere de sadece böyle durumlarda yapılır. Çünkü mesele bir çete meselesi, bir silahlı örgüt meselesi olmalı ihtiva etmiyor, meselenin bin türlü boyutu var, silah ve şiddet bunun sadece bir boyutu, kabul edilemez boyutu, onu da merak edenlere söyleyeyim yani kişisel düşüncem de kabul edilemez ve bir an önce tasfiye edilmesi gereken, bir an önce özgürlük, eşitlik ve adalet temelinde çözülmesi gereken bir mesele. "Tam da bu yüzden müzakere etmeliyiz, müzakereye en çok da bu koşullarda ihtiyaç var"ı unuttuk, herkes dökülen kanın hesabını yaparak daha fazla kanın dökülmemesi için üzerine düşen vazifelerden imtina ediyor.

Ne oldu? Dönemin kabinesi Millî Güvenlik Kurulu toplantısında dönemin asker bürokrat üyelerine dediler ki: "Bu şiddetle, terör meselesiyle mücadele etmek için sizin bir eksiğiniz var mı?" Cevap verdiler, mealen anlatıyorum çünkü bu Millî Güvenlik Kurulu tutanaklarını açıklamak suçmuş, dediler ki: "Yok, bir eksiğimiz, dediğimiz yok." "Yasal bir sıkıntınız var mı?" "Yok." "Çözebiliyor musunuz?" Bunun bir kısmını dönemin Genelkurmay Başkanı kamuya açık bir şekilde bir röportajında da dile getirdi, dedi ki Genelkurmay Başkanı: "Efendim, bu sirkülasyon, dağa gidiş sirkülasyonu devam ettikçe biz bu meseleyi askerî yöntemlerle bitiremeyiz." Bunun üzerine dönemin siyasi iradesi dedi ki: "O zaman, biz bunu siyaseten çözeceğiz." Buna Millî Güvenlik Kurulunu da dâhil ederek, bunu bir Hükûmet politikası olmaktan çıkarıp bir devlet politikasına dönüştürerek başlayan sürecin adıdır çözüm süreci. Öyle, Kabine bir gece yattı, uyudu, sabah da kalktı "Şu Kürtlerle barışalım." demedi. Ödenemez bir maliyet, sürdürülemez bir savaş, kabul edilemez bir durum ve durumlar silsilesi ortadaydı. Yapması gerekeni yaptı, doğru olanı yaptı, geç kaldığı şeyi yaptı. Buraya kadar emeği geçen herkesten Allah razı olsun.

Başladı. Ne oldu, bu başlamışken ne olabilirdi, ne oldu, ne yapılamadı da geri biz geldik bu bir siyasi intikam zeminine derç olundu. Buna dair Genel Kurulu bilgilendirmek ve tarihe de şerh düşmek lazım.

Şu oldu... Bundan sonrasını birtakım anekdotlarla anlatacağım ve içinde hiç rahmetli olan yok, tümü yaşıyorlar, birisi derse ki: “Çarpıttı, eksik anlattı, üstüne ekledi.” Ticaretim yok yani, az aldım, eksiltmiyorum, kâr koymuyorum, olanı anlatıyorum.

BAŞKAN – Artık yavaş yavaş toparlarız inşallah Sayın Önder.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bu söylediğiniz uyarının “yavaş yavaş” kısmını kabul ediyorum. Tamam, yavaş yavaş toplayacağım.

BAŞKAN – Savunma yapmak üzere oradasınız Sayın Tuğba Hezer Öztürk’le ilgili.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Evet, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Makul surette de konuşacağınızı ifade etmişsiniz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Eyvallah.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Başkanım, süreyi ben suistimal ediyor değilim, etmeyeceğim de. Fakat “Yürütülen operasyon siyasi saiklerle yürütülüyor.” diye bir belirlemem vardı, bunun karinelerini de sayın Genel Kurula aktardım. Öyle olunca siyasi değerlendirme yapmadan bu savunmanın en önemli ayağı eksik kalır diye düşünüyorum. Süreyi suistimal etmeyeceğim, gördüğünüz gibi, bütün üyeler şahittir, bir söylediğimi bir daha söylemiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bu uyarınızın da “yavaş yavaş” kısmını dikkate alıp sonlandıracağım.

Obama yönetimiyle beraber bu meselenin... Bu mesele, sadece ülkemize ait bir mesele değil, bir bölgesel mesele, bölgesel boyutu var, bölgenin aldığı hâli de göz önüne aldığımızda bir dünya meselesi hâline gelmiş. Obama yönetimi Amerika’da görevi devraldığında, adına “İyimser bakış” denilen bir yaklaşımı, kısa ve orta vadeli bir strateji olarak benimsedi. Bu yaklaşımın özü -vaktinizi almayacağım bununla- bölgedeki otoriter yapılarla ilişkileri zayıflatmak ve demokratik ya da yüzü demokrasiye dönük yapı, kurum, kişilerle olan zeminleri genişletmekti.

Bunun için, bölgedeki hâkim paradigma olan İran-İsrail tahterevallisi belirleyici paradigmaydı, bunu veri olarak kabul etmediler; İran’a yaptırımlar yoluyla, İsrail’e de etkileri yoluyla “Siz birer adım geri çekilin.” dediler, Türkiye’yi de bir adım öne çıkardılar, Sayın Erdoğan dönemin Başbakanı ve Sayın Davutoğlu... Bu, bölgeye Amerika’nın bakışının bir zorunlu aşaması ya da sonucuymuş fakat ilk yarılma Mavi Marmara’yla oldu.

Özellikle, Sayın Davutoğlu, bugün Sayın Bahçeli’ye ilk defa bir cevap verme ihtiyacı hissetmiş...

ERKAN HABERAL (Ankara) – Biz daha son sözümüzü söylemedik.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – ...umarım, Sayın Bahçeli’ye cevap yetiştireceğine, bir gün gelir, burada, kendisinin Başbakanlığı döneminde neler yaşandı, bütün bu olan bitenlerde kendisinin şahsi sorumluluğu var mıydı yok muydu -ben bir şeyle itham etmiyorum- bütün, bugün bizatihi iktidara yakın kalemelerin, kanaat önderlerinin ya da fikir insanlarının kendi içinden yürüttüğü eleştirilere bir cevap vermek, özellikle bu Kürt meselesinde, özellikle de Rojava meselesinde -birazdan geleceğim- ne oldu, kendisinin Başbakanlığındaki Hükûmetin PYD ve YPG’ye yaklaşımı nasıldı, neleri öngördüler, ne sözler verildi, ne yerine getirilmedi? 6-8 Ekim meselesini bir de Sayın Davutoğlu’ndan dinlemeyi çok

isteriz doğrusu. Başlayacaksak, cesaret lazımsa -dediğim gibi, bize lazım değil- statükonun sahiplerine ve bir dönem aktörlerine lazım. Gelsinler, burada eksikleriyle, hatalarıyla, isabetleriyle, erdemleriyle, her yönüyle tartışalım. Bu olmadan mesele bir kör dövüşü gibi yürüyüp gidecek ve olan, her gün yitip giden canlarımıza olacak.

Tekrar dönersek: Mavi Marmara bir yarılma meselesiydi tıpkı Mısır gibi. Amerika açısından orada aslanan Refah Kapısı nöbetini kimin tutacağıydı. “Benim güvenliğim İsrail’in güvenliğiyle başlar.” diyen bir anlayış “Bu ülkede otokrat yapılarla ilişkileri keselim ve demokrat yapılara yönelelim.” deyince bundan doğan güç bir müddet sonra şöyle bir vesveseyle bu iktidarın kendi gücü yanılmasına dönuştü. Bu çok tehlikeli bir şeydi. Konjonktür ile konjonktürden kaynaklanan avantajlar, konjonktürün size sağladığı kudreti kendi kudretinizmiş gibi telakki etmek o saatten sonra sizi irrasyonel denklemlerin içerisine sokardı. Nitekim öyle oldu.

Bakın, hiç ilzam edici bir dil kullanmıyorum, azami de özen gösteriyorum. Bir yarılma söz konusu, bir öngörememe, ölçüp biçememe, gübresine göre bostan ekememe durumu söz konusu ama anlatırken bu kadar masum olan bir meselenin sonuçları toplumsal maliyetimiz açısından son derece yüksek oldu.

Burada özünde bir küçük burjuva diktatörü olan Esad ve Suriye’deki gelişmeler Kürtleri ilk defa bir hayati yol ayrımına getirdi, akıbeti bu oldu. Birçok hülyalı bakış vardı, birçok hoş tahayyül vardı, birçok vahim slogan vardı; bütün bunlar ceman yekûn, bölgedeki birçok sonucun yanında, Kürtleri bir var olma yok olma eşiğine getirdi bıraktı.

Ben o dönem müzakere heyetindeydim, Kandil’le görüşüyordum, devletin güvenlik bürokrasisiyle görüşüyordum. Bu devletin 5 sayın bakanıyla, her hafta, çözüm sürecinin geldiği aşamayı, önündeki engelleri, menzilimizin neresine vardığımızı, nasıl varabileceğimizi, sorunları vesaireyi kamuya açık bir şekilde, Başbakanlık binasında, girişimizin çıkışımızın bütün basın tarafından kaydedildiği, haberleştirildiği bir müzakere süreci yaşıyorduk.

Dünyada bu iş şöyledir: Savaş, bir anlaşmazlık durumuna tekabül eder özünde. Savaşan taraflar bir araya geldiklerinde, önce birbirlerinin terminolojisini, literatürünü, anlayışını, reflekslerini, kavramlara yükledikleri anlamları ölçme biçme, tanıma dönemi yaşarlar. Çatışma sonrası çözüm süreci yaşayan bütün ülkelerin izlediği yoldur.

Keşke bir gün bir özel oturum yapılsa, bu konuda dünyada da bilimsel yeterlilik olarak adı literatüre geçmiş bir sayın üyemiz var, partimizin de vekili, değerli bir akademisyen, Sayın Mithat Sancar bize bu konudaki dünya deneyimlerini anlatsa; ne olmuş, nerede kesilmiş, nasıl akamete uğramış, akabinde gelişmeler ne olmuş, bunu... Gerçekten dünya literatüründe anılan bir akademisyenimizdir. Hocam, saygılar sunarım.

Bütün vekillerimizi övmeyeceğim tek tek.

BAŞKAN – Biraz fazla su için isterseniz Sayın Önder. Arkadaşlar getirsin mi suyu?

Sayın Önder, biraz daha bu sefer hızlı hızlı toparlayalım artık, eminim katılırsınız bana.

Buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Katılmayı çok isterim. Bittiğinde bitireceğim gerçekten Sayın Başkan.

Yalnız bunlar ileride Anayasa Mahkemesinde bozma gerekçesi olacak, savunmayı kısıtlama, sınırlama çünkü İç Tüzük hükmü çok açık, ben peşin söyleyeyim de. İç Tüzük hükmü, savunmanın bir süre sınırının olmadığını beyan ediyor ama ben uyarınızı dikkate alacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Rica ederim.

Bu çatışma sonrası çözüm süreçlerinde böyle diyalog süreci olarak adlandırılan, bizim de böyle tarif ettiğimiz, uluslararası literatürde karşılığı bu olan bir süre vardı. Bu sürede murat edilen şudur: Bununla beraber bir güven, tarafların birbirine bir güven oluşturması muradıdır. Bunu işin burasında kendimden başlayarak, en büyük sorumluluğu ve eksiği kendime atfederek söylüyorum: Hiç kimse -en büyük payı bende- rolünün, sorumluluğunun, misyonunun gereğini tam olarak ifa edemedi, sebepleri bahsi diğer. Herkes 50 tane gerekçe sunar, 49’una muhtemelen hepimiz de canıgönülden iştirak ederiz ama bahsi diğer gerçek şu ki yapamadık. Bu ülkede barış talebini toplumsallaştıramadık. Barış talebi toplumsallaşmak yerine; herkesin kalbini, zihnini, gönlünü, enerjisini, birikimini barış talebine vakfetmek, adamak yerine; herkes bu süreci neresinden tırpanlarım, neresinden siyasi bir demagojinin malzemesi yaparım, nereden muhatabımı vurmanın, onu güçsüzleştirmenin bir vasıtası kılarım gibi bir dış faktörün, bir dış sağanağın altında biz bu süreci -başta kendimden başlayarak- yeterince koruyamadık.

İkincisi neydi? İkincisi: Sayın Öcalan’ın İmralı’da “darbe mekaniği” diyerek kavramsallaştırdığı ve ağırlıklı olarak cemaatin bugüne kadarki uygulamalarıyla bunu bir sistematik anlatıma kavuşturarak her seferinde neredeyse görüşmenin yarısına yakın bir zamanı “Bu darbe mekaniği çalışıyor. Bu darbe gelmekte. Bu hepimizi hedef alıyor, bizi de, Hükûmeti de, devleti de. Bunu görmüyor musunuz? Buna önlem almıyor musunuz? Bu süreci katledecek.” uyarılarıyla geçti. Darbe mekaniğini, biz, günbegün bugün çözüm sürecinin bitme gerekçeleri olarak sıralanan bütün hadiselerde gördük, yaşadık. Bunun birincisi, tarihe geçmesi bakımından söylüyorum: Her şey amiyane tabirle güllük gülistanlıkken, Rojava’dan buraya IŞİD zulmünden kaçan bir insan seli gelmekteyken, Sayın Efkan Ala’nın sanırım Azerbaycan’dan ya da bir dış seyahatleyken diyeyim, süreçlerin bitmesini beklemeyip acil bunların içeri alınması talimatını vermesiyle o darbe mekaniği dediğimiz şey onun öngörülerini tekdip eden bir davranış oldu. Onlar beklediler ki içeride iç kamuoyu buna yeterince hazırlanmıştı. Oradaki personel, sorumlu personel, bugünden baktığımızda anlıyoruz ki bugün darbenin ya planlayıcısı ya asli uygulayıcıları olarak mahkeme oldukları iddiasıyla mahkeme önündeler. Bu, bütün hesapları altüst etti ve ilk uygulama şöyle oldu; içinde yaşayan bir kardeşiniz olarak söylüyorum, şerefim, haysiyetim üzerine temin ederim siyasi bir mülahaza yok; neyi gördüysem, neye ikna olduysam onu sizinle paylaşıyorum: Sayın Numan Kurtulmuş ve Sayın Efkan Ala orayı bir ziyarete gittiler, Suruç civarını ve canlarını kıl payı kurtardılar. Kamuoyuna yansıyan biçimi bunun şuydu: Kürt gençleri bunları lince yönelmiş gibiydi. Biz de süreçlerin tamamen içindeydik ve tamamen kani olduk ki Kürtlerin ya da örgütlü Kürt gençliğinin ya da örgütlü Kürt siyasal yapılarının bundan haberi bile yok. Darbe mekaniği, herkesin kaçırıldığı şeylerden birisidir, ilk burada kendini gösterdi. Sayın Efkan Ala’yla konuşmamızda biz de tedirgin olduk yani hava bu değil, atmosfer bu değil, bir müzakere süreci yürüyor, bu nereden çıktı dediğimizde Sayın Efkan Ala’nın anlattığı bilgiyle muttali olduk. Dedi ki: “Orada kurumlaşmış bir cemaat yapısı var ve tespit edebildiklerimizin çok daha ötesinde nüfuz edebiliyorlar. İstihbarat servisleri cirit atıyor ve bu mesele onlarındır, siz boşuna tedirgin olmayın. Biz biliyoruz, eminiz, gördük, haberdar olduk.”

İkincisi, uykusunda katledilen 2 polis. Direkt bu PKK’ye mal edildi, direkt failleri –sözüm ona- bulundu, PKK’nin kendisinden saymadığı, neye benzediği belli olmayan birkaç örgüt bunu üstlendi ve muhtemelen bugün de üstlenmekte ısrar ediyorlar fakat bütün bu manipölasyonların içinden yürütülen yargılama sürecinde ortaya çıktı ki yapılan işin PKK’yle uzak yakın bir alakası yok, merkezî karar süreçleriyle diyelim. Bunu biz -o zaman daha Kandil’i ziyaret edebildiğimiz günlerdi- gittiğimizde de çok ayrıntılı, çok tafsilatlı araştırdık.

Üçüncüsü Lice, Bingöl mıntıkasında açılan hendekler ve alıkonulan askerlerle ilgili. Böyle bir dalga gelmekteydi ve biz görüyorduk ki bunun Kürt siyasal hareketiyle, PKK'yle alakası olmayan ve Hükümetin de bizatihi dahlinin olmadığı belli olan bir sürü gelişmeler.

Vaktinizi almayayım. Bu koşullarla...

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hendeklerin PKK'yla alakası yok muydu, onu mu demek istediniz?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Evet, evet.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – “Hendeklerin PKK'yla alakası yok.” diyorsun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Var canım, var; yok demiyorum. Var, fakat onun şöyle bir mekanığı var, madem sordunuz ona da açıklık getireyim...

BAŞKAN – Sayın Önder, herhâlde bütün konulara açıklık getireceğiz, öyle gibi görünüyor...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Ama AK PARTİ'li bir sayın vekil bilgilanmek istiyor, bilgilendirmek de bizim borcumuz.

BAŞKAN - ...ama savunma yapmak üzere oradasınız.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Başkanım, evet, tam da bunlar yeterince konuşulmadığı için...

BAŞKAN - Biz gerçekten mümkün mertebe ikaz da etmeyi düşünmedik. Bir buçuk saati buldu yaklaşık olarak.

Lütfen... İstirham ediyorum.

Buyurun .

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Evet, tamam.

Sayın Öcalan İmralı'da dedi ki: “Bir devlet hendeğı kabul edemez. Bu onun direkt egemenlik hakkına bir tecavüzdür.” Ben, Sayın İdris Baluken, Sayın Pervin Buldan'a da özel olarak rica etti: “Gidin bunu araştırın ve benim tarafımdan kabul edilemez olduğunu her kim yapıyorsa söyleyin.” Biri Kilisli, biri Nurdağı 2 uzman çavuş alıkonulmuştu -şimdi bundan dolayı hakkımızda fezleke var, bu yönüyle de önemli- “Onları da behemehal ailelerine kavuşturun.” dedi. Biz dönemin İçişleri Bakanlığıyla bir koordinasyon oluşturduk ve -burası çok önemli- ertesi gün Millî Güvenlik Kurulu toplantısı vardı. Asker, bürokrasi daha önce defalarca bölgedeki sürecin ruhunun gerektirmediğı tutumlar içerisine giriyordu ve bu Hükümetin iradesiyle bir şekilde baskılanabiliyordu. Burada dediler ki: “Yarın Millî Güvenlik Kurulunda yazılı olarak müdahale talebi var, dolayısıyla bunun yirmi dört saat içinde çözülmesi gerekiyor, yoksa süreç ciddi anlamda zarar görecektir, belki de sona erecek.” Biz bu itibarla gittik ve bu hendeklerin niye açıldığını, Sayın Öcalan'ın hendek meselesine yaklaşımıyla beraber aktardık. Gelip dönemin bakanlarıyla ve sorumlu bürokratlarıyla paylaştığımız gerçeklik şu: Baktık ki bölgede bir günde 116, belki de yanılıyorum, belki de 166 gözaltı yapılıyor ve bir sıra, özellik, kriter gözetilmeden; bir bu. İkincisi, kalekol inşaatları.

Lice, malumunuz, büyük bir deprem geçirmiş şehirlerimizden biriydi. Daha Lice'de depremde evi yıkılan yurttaşlara, ihale edilen... Yani yaklaşık yirmi küsur yıl geçmiş, deprem evleri, defalarca yeniden ihale, restorasyon, revizyon, iptal, bilmem ne, daha deprem evleri bitirilememiş bir ilçede çok mübalağa bütçelerle kalekol inşaatı. 90'lı yılları Lice'de yaşayan insanların ya da onu sonradan öğrenenlerin bildiğı bir gerçeklik var: Lice'de karakol demek, mezarlığa açılan kapı demekti 90'larda. Yani barış süreci yürüttüğünüz bir dönemin uygulamaları, dili, imgeleri, tümü barışa hizmet edecek şekilde seçilmek durumunda.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yani kalekol karşı mı barışa?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Evet.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Karakol karşı mı?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sevgili Grup Başkan Vekilim, döneminizin iktidarı, yürüttüğümüz müzakerelerle o kalekol inşaatını yıktı ve “hendek” denilen olgu kalmadı. Üstelik de yirmi dört saat içinde, oraya gönderilen bütün malzemeler tırlarla beraber alındı, biz de hendekleri açanlara kapattırdık, alıkonulan askerleri de biz gidip teslim aldık, getirdik, ailelerine teslim ettik. Uzunca bir dönem bu hendek işi güncellenmedi.

Dönemimizdeki istihbarat örgütleri artık ajan provokatör tarzıyla çalışmıyorlar. Nasıl çalışıyorlar? Gelişmelere meyil veriyorlar, eğim veriyorlar, her şeyin oraya akacağını biliyorlar çünkü akabinde. Bu refleksi gören bu darbe mekaniği -ki işte, bu operasyonu yürüten komutanlar bugün darbecilikten hesap veriyorlar- ne yaptı? Silvan, Cizre, Sur ve Nusaybin’de... Bakın, bütün Kürt illerinin tamamında hendek olmadı, şu oldu: Baktılar, “Biz yönelince bunlar hendek kazıyor.” Darbe mekaniği bunu keşfetti ve yönlendirdi. Hükûmetten de buna teşne olan çok oldu çünkü bu, yeterince tartışılmadığı, hep hamaset düzeyinde konuşulduğu için bu mesele... Bakın, hendek açılan yerlere, hepsinde önce, pervasız, kritere dayanmayan, çok sayıda, yaygın tutuklama ve gözaltıların başlaması sonucudur.

BAŞKAN – Evet, Sayın Önder, bir buçuk saati aştık, çok aştık. Herhâlde, bu Meclis kürsüsünde bir solukta yapılan en uzun konuşma...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – En uzun konuşma mı?

BAŞKAN – Muhtemelen o da olmuştur diye düşünüyorum, bilemiyorum, araştırmadım ama artık lütfen, toparlayalım, makul süreyi...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sınır var mı Sayın Başkan?

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Bir Parlamento üyesinin vekilliğini düşürüyorsunuz...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Savunmada sınır yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Umarım, Meral Danış Beştaş Vekilimiz de benim rekorumu egale eder.

Başkan, gerçekten, sayın AK PARTİ’li vekillere de soralım. Yani bir hamaset yapmıyorum, bir manipülasyon yapmıyorum, başından beri de dikkatle izlediklerini görüyorum; katılmadıkları görüşlerim, tespitlerim vardır kuşkusuz, belki hiç birine katılmıyorlardır.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Silahlar niye gömülmedi, onları da bir anlatsana?

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Onu da anlatayım.

Bak, durmadan talep, istek geliyor; peçeteye yazın, gönderin, ne isterseniz anlatacağım.

BAŞKAN – Sayın Önder, istirham ediyorum, artık toparlayalım makul bir sürede. Zaten, savunma amaçlı oradasınız.

Buyurun.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Sırrı Bey... Doğru bir analiz değil bu, yazık ediyorsunuz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bilmiyorum...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, müdahale etmeyelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Siz de etmeyin Sayın Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Siz de etmeyin Sayın Başkan.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – İncicamı siz bozuyorsunuz gerçekten.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Daha rahat bitirecek arkadaşımız ama...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Milletvekilliği düşürülüyor.

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Öyle sıradan bir olay mıdır yani?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Baştan al Başkan, baştan al, hendek kısmını baştan al.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Anayasa Mahkemesinden döner bu karar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu dönemki Anayasa Mahkemesinden dönmez tabii.

BAŞKAN – Onun kararını ne biz ne siz vereceksiniz, onun kararı...

MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sizin uyarınız üzerine bıraksa...

BAŞKAN – Bir dakika... Daha oylama var arkadaşlar, daha bir şey yok.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamlı) – Eminim ki arkadaşlar konuşmaya, tartışmaya, birbirimizi anlamaya o kadar hasretiz ki ben bunu buna yoruyorum. Gerçekten bize aykırı gelen düşünceler olabilir, zorlayıcı düşünceler olabilir ama onu yapmadığımızın maliyetini hep birlikte tecrübe ettik ve çok ağır bedellere düşer olduğumuzu gördük.

Sayın Başkanım, bence bu sessizlik, bu dikkat yoğunluğu biraz buna işaret ediyor ama bundan medet umanlar kutuplaştırarak ancak, düşman yaratarak ya da düşmanlıkları körikleyerek, ayrılıkları belirginleştirerek hükmetme kabiliyeti olan anlayış eğer şundan haberdar olsaydı -inşallah yanılsamam diyeyim- “Ya, çıkacak bir HDP’li vekil, süre sınırı olmadan bu savunmayı yapacak bak biz devamsızlıktan dolayı getirirsek.” meselesinden haberdar olsaydı bu 2 vekilimizin teklifi buraya gelmezdi emin olun. Niye? Şuradan biliyorum yani kimseye böhane etmiyorum, çok yaralayıcı bir şey kullanmak istemiyorum, çok derbeder girilmiş bir süreç bu. Niye? İlk ben bunu okudum -işte Sayın Mithat Hocamız da burada, onunla da paylaştım- dedim: Hocam, muhtemelen bunu şu gün getirecekler çünkü İç Tüzük’ün bir arka sayfasında yazıyor, üzerinden yirmi dört saat geçmeden oylama yapılamayacağı, bak kimse zahmet edip -madde orada bitmiş gibi duruyor- hele bir arkasındaki ne diye bakmayacak ve nitekim dediğimiz gibi oldu. Birdenbire, sayın vekiller, bu aslında çarşamba günü görüşülecekti çünkü bunu hazırlayan sayın heyet o sayfanın arkasına bakmayı akıl edememişti. Başka bir boyutu daha var ama konumuzla ilgisi yok, onun için -ben de süreyi gerçekten dikkatli kullanmak durumundayım- yeniden mevzumuza dönelim.

Şimdi, önümüzde bir yol vardı. Bölgedeki logaritmayı doğru teşhis edip edememe... Sosyolojik meseleler de böyle sonuçları doğruluk, yanlışlık anlamında hemen ölçümlenebilir meseleler değil, onun için böyle ahkâm kesmiş olmaktan hayâ ederim, belki ben yanlış düşünüyorum, belki benimkisi eksik ve hatalı, bu payı bırakarak söylüyorum. Ama bunun doğrusunu nasıl buluruz? Paydaşlarının, taraflarının, bilim dünyasının, fikir dünyasının, tümünün bu meseleyi yeterince ve sağlıklı zeminlerde tartışmasıyla ancak biz buradan minumum hatayla bir yol belirleyebiliriz kendimize yoksa hani bir patoloji ilmi gibi işte “Bunu verirsen bu sonuç olur.” ya da bir elektrik problemi gibi ele alamayız, burası mutlak ama insanlığın keşfettiği en önemli yöntem, birlikte eylemek. Üstelik bu bizim, bu toprakların vaktiyle baş tacı ettiği ve bunu benimsediği için kendisini, bütün bu emperyalist talandan elde kalan bakiyeye bir yüz yıllık daha avans alabilmeyi işte bu istişareyle, meşveretle, tartışmayla, güncel kavramlarla, arama konferanslarıyla, her ne dersiniz deyin, bunlarla sağladılar. Biz bu yöntemleri hamasete kurban ettik, bir; konjonktüre kurban ettik, iki. O konjonktür neydi? Orta Doğu’daki durumdu. Bunu da anlattıktan sonra savunmanın sonuna geleceğim.

Orta Doğu'daki konjonktür neydi? Aktörlerine baktığımızda, aslında en ilgisiz olanımızın bile bir sonuca varabileceği bir denklem var. Nedir? İran: Bölgede nizam kurucu aktörlerden ve tarihî aktörlerden birisi. Amerika: Nedir? Bölgenin yer altı zenginliklerini, halkların zenginliklerini, kaynaklarını talan etmiş, bugüne kadar bölgede darbeyi, kanı, sömürüyü tahkim etmiş, halkları birbirine düşman etmiş bir yapı. Rusya: "Eski dönemdeki nüfuz alanını yeniden nasıl kazanırım ve eski iki kutuplu dünyadan sadece Amerikan denetiminde olan bir dünyaya geçişte kendi eski pozisyonumu nasıl alabilirim?" Bunlar neyle icra ediliyor bölgede? Silahla. Peki, biz, bu silahla, güçle; Şii damar, Sünni damar, seküler damar, bölge halkları, tarihî çelişkiler, güncel paradigmalar, biz bunların içerisinde bölgede at koşuran ülkelerle at koşurabilecek bir altyapı, gereklilik ya da lojistiğe sahip miyiz? Değiliz. Peki ne yapabildik? Biz demokratik tecrübemizle bölgedeki bütün bu denklemlerin içerisinde, adına ister Amerika deyin ister Rusya deyin ister İran deyin, hepsinden farklılaşabildik.

İran'la başlayalım; bakın, İran ne yapıyor, biz ne yapamıyoruz: Bölgedeki her gelişmenin içerisinde var ve duruma göre bir görev gücü ihdas ediliyor. Bakıyorsun ki İran'ın tarihinde ve etki alanında o güne kadar hiçbir şey yok; işte, Lübnan Hizbullah'ı varken bir bakıyorsun bir Suriye Hizbullah'ı -ilgili arkadaşlarımız çok iyi biliyorlardır- bir günde ihdas ediliveriyor. Kerkük-Telafer-Musul hattında bir bakıyorsunuz, bugüne kadar hiçbir embriyo hâlinde bile gözükmeyen, üstelik İran'ın tarihî değerleriyle de örtüşmeyen bir Haşdi Şabi çıkıyor ve tarihinde görülmemesi sebebine, bakıyorsunuz içinde Sünniler de var önemli ölçüde. Yani göreve göre, yani duruma göre kendisine, bölgedeki kendi bölgesel çıkarlarına intibak edebilen, bunun lazımlarını yerine getirebilen ülkeler var, bir de bizim gibi hamaset adına binmiş, olan biteni başta doğru olarak anlamlandırmakta güçlük çeken, konjonktürün getirdiği tartışmaların içinde boğulup giden ve türlü çeşitli paranoyalarla kuşatılmış bir coğrafyada kendi derdine düşürülen, özellikle böyle kalması istenen, kimsenin de bundan çıkışa dair radikal, samimi kararlı, cesur bir hamle yapamadığı bir hâlimiz var. Hiç Kürtlük, Türklük, Araplık, Sünnilik, Şiilik ekseninde anlatmıyorum, olan biteni bir Dışişleri maiyet memuruna versek "Kardeşim yani bu ne oluyor, nasıl oluyor?" muhtemelen onun anlatacağı cümlelerle fotoğraf çekmeye çalışıyorum; bu bile yapılamadı.

Yani, burada hatırlıyorum, biz bu Suriye meselesinde bir gizli oturum yapmıştık, gizli oturumdan murat edilen ne? Bu politikanın mimarları gelecek, bize -bizim bilmediğimiz bir yanı varsa- halkın seçilmiş meşru temsilcilerine bunu anlatacak. Sayın Davutoğlu geldi "Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik." diye özetlenebilecek bir konuşma yaptı. Ne yeni bir durum öğrenebildik ne bunun bizim ulusal kaynaklarımızı, tarihsel angajmanlarımızı, hizalanmalarımızı bu denli altüst edebilecek şeye ne adına, niye, ne murat ederek gidiyoruz, eğer o oturumda olan vekillerden biri anladiysa ben kendi ahmaklığımıza yorayım; yoktu çünkü. Daha önce bunu ergen imam hatiplik refleksi olarak söylemişim, onları ilzam edecek ya da rencide edecek bir anlamda kullanmadığımı da belirterek. Niye? Hamaset adına binmek bu. Oysa uluslararası politika böyle yürüyecek bir şey değil. Ama bir ikincisi var, o da ne? Kürt anasını görmesin. Çünkü bu angajmanlara, ittifaklara, bu illegal harcamalara kamuya yansıyan şekli, biçimi kadarıyla bile baktığımızda görüyoruz ki bunda bölgesel logaritmaya dair akılcı ve faydacı yani ülkenin toplam faydasını düşünen hiçbir adım atılmıyor. Bunu anlatabilecek olan insanlara da ne bakanlık veriliyor ne bürokratik veriliyor, bırakın onu kamusal alanda seslerinin duyulur, görünür olmasına tahammül ediliyor, hiçbir şekilde bunlar bu kamusal alana sokulamıyorlar. Böyle olunca da ortalık "En iyi hamaseti ben yaparım."cılardan geçilmiyor. Sorumluluk duyguları yok "Tarihe karşı biz yarın ne hesap vereceğiz?" duygusuna aşına bile değiller. Böyle bir grup ülkenin, gelecekteki çocuklarımızın müşterek kaderini ipotek altına almış. Sırrı basit, birlikte eylemek. Gelin kardeşim, hasım değil hısım olalım ve konuşalım. Sürdürülebilir bir müzakere her türlü koşuldan daha çok tercihe şayandır. Sürdürülebilir bir müzakere. Bunun için ne sen Türklüğünden feragat edersin ne o Kürtlüğünden; ne sen mukaddesatından ne o ideolojisinden, bunlara hiçbir halel gelmez kardeşim. Ama bu işi bir çatışmazlık boyutuna getirip bunun bize yarattığı ve bunun bize dayattığı, kaynaklarımızı, hepsinden önemlisi...

Daha önceki bir konuşmamda hep hamasetle örülü tarihe bir gönderme yapmıştım. İşte, “Donanmamızı biz gerekirse atlastan, libastan, ibrişimden...” falan diye hepimize ilkokulda çakılan bir anekdot vardır. Devamını bilmek aklımızı başımıza almaya yeter. O diyalog şöyle devam ediyor: “Evet, biz gerekirse donanmamızı yeniden, işte, yelkenlerini atlastan, halatlarını ibrişimden yaparız ama ya giden leventler ne olacak? Onları geri getiremeyiz.” diye devam ediyor o tarihî anekdot. Bunun bu kısmını anlatan bir tane tarihçi yok. Deve sidîğinin nasıl içileceğini konuşuyorlar, meleklerin cinsiyetini tartışıyorlar -bu anlama gelecek- ama ağızlarından hikmetli, bu memleketin güncel, yakıcı ve geleceğimizi de rehin alan meselelerine dair hamaset içermeyen bir şey dinlemiyoruz. “Kahrolsun!”, “Yaşasın!” ekseninde tartışmak ya kahrolmayı ya da yaşamak denirse yaşamayı doğuruyor. Oysa bunun dışında bir yol var ve olmalı; o da uzlaşma, o da birlikte eyleme.

Bizim bölgesel aktör olabilmemizin tek şartı, başkalarında olmayıp bizde olan en önemli imkân, bölgeye demokratik bir teklif sunabilmemiz.

“Amerika, Amerika-YPG iş birliği; PYD, işte, onun ajandasını yapıyor.” falan diye tartışmalar var. Vallahi, yürütenlere bakıp ben utanıyorum. Ya, Amerika şöyle bakıyor -bu akıl bizim hariciyemizde, bizim devlet katımızda yok mu?- Esad’a bakıyor; “Kardeşim, bunun tek başına bir nizam kurma gücü yok.” Niye? Sünni hattı olduğu gibi karşısına almış. Niye? Kürt’e bir otonomi tanımıyor. Ee, bakıyor, öbürü IŞİD barbarlığı; “Kardeşim, bunun da bölgede nizam kurma kabiliyeti yok.” gözünü çevirdiği zaman... Literatürüne bakın, devlet katında ağırlandıyordu. Bugün küfredilmesine de aldanmayın yarın yine devlet katında ağırlandımalı çünkü birlikte eyleyebilirsek bu süreçten çıkarız. Alevi’siyle, Kürt’üyle, Sünni’siyle, solcusuyla, sağcısıyla bir demokratik payda ve demokratik tahammülün zorunlu bir şart olduğu noktasına gelirsek geri kalanı bir haftalık iş. Öyle bu kadar gözümüzde büyütmeyle, sistem bizi bu hercümercin içine sokmuş. İddia ediyorum, 30 yaş altı Türkiye nüfusu, Kürt’üyle Türk’üyle -yine Hükümetin çevresinde bunu görmeyen ya da görüp kendine saklayan geniş bir kesim var- 30 yaş altı Türkiye’ye de, Batı’nın tümüne de yetebilecek bir enerjimiz var. Ama nedir? Bakıyoruz işte, yasaklar böler, hürriyetler birleştirir kardeşim. İnsanlık bunu tartışmayı geride bırakmış.

Peki, bunların kendileri olabildikleri, kendilerini ifade edebildikleri, başkalarının tarif etmedikleri alanlarda siyaset yapabilme, kendileri olabilme hakkı var mı? Yok.

Bir de OHAL keşfettik ki siyasi parti kurabilmek bile onların iznine bağlı. Yani “Biiznillah” diye Sayın Başkan konuşmaya başlar, çok sever bu lafi, neredeyse, haşa, onun gücünde bir OHAL olur mu ya? Bu memleketin kuaföründeki bigudisinden, ekmeğinden edilecek adamlara, kadınlara kadar bu memleket bir “OHAL” denilen saçmalığın eline teslim edilebilir mi? Siyasetine, karar süreçlerine, mekanîğine dair hiçbir şey yapamıyorsun, kendi yanılığın payını terennüm etmişsin ama bunun sorumluluğu konusunda senin de bir fikrin yok; geriye kalıyor fakir fukarayla uğraşmak. Bir tane aslı, faili Türkiye’de yok ya da olanların içine baktığında yüzde 5’e ya gelir ya gelmez, sen elindeki ahaliye hâlen bitmeyen bir tedbirler zinciri falan...

Peki, işe yarayacak mı? Yaramayacak. Ne şartla yarayabilir? Bu tür yapıların... Ne denir? Mealen anlatmaya çalışayım: Hani, bu yapıları “karanlık odaklar” olarak düşünersek, bunların güneşi şeffaflaşmadır; bu yapıların en korktuğu şey şeffaf, demokratik ortamlardır. Kendisine nereden varlık zemini yaratabilmiş? Senin şeffaf olmayan ve denetime açmadığın, rekabete imkân vermediğin alanlarda bunlar kendilerini var etmişler. Böyle olduğu müddetçe de bunlar ya da bir başkaları kendini var etmeye devam edecek. Şeffaflaşma, demokratikleşme, kavramı buldum, “panzehri”ydi, iki saattir onu düşünüyorum; bunun panzehri budur. Şimdi, bütün bunlar ortada yok; bütün bunlar yokken bu kadar kavram kargaşası yaratılmış ve bu kadar, tarih tek yanlı yazılmaya çalışılıyor. Bizim, düşünün, birlikte görev yaptığımız, şu ülkenin son altı yılının son üç yılında, ya burada bu kadar vekil var,

toplumun her kesiminden gelmiş, farklı inançlarda, farklı düşüncelerde, farklı etnik temellerde bu kadar vekil var, bunlardan bir tekinin, sabahdan akşama, akşamdan sabaha kadar kendilerinin konuşulduğu, kendilerine küfredildiği, hakaret edildiği zeminlerin hiçbirinde çıkıp “Ya, ihvanlar, bir de bizden dinleyin. O meselenin aslı öyle değil, böyle.” demesine zemin tanınmıyor. Sadece bu bile bu sava sahip olanların sahip oldukları bu sava ne kadar güvenmediklerini gösterir. Gücünüz yetiyorsa, düşüncelerinizden emininseniz gelin, kamunun huzuruna beraber çıkalım, çözüm sürecinde ne olmuş, ne olmamış; kim, hangi eksiği yapmış; sorumluluk kimin, suç kimin, ihmal kimin; bunları tartışalım, halk da karar versin. Ee, bu yok. Son imkân Meclis kürsüsüydü bizim için, bu dokunulmazlıklara dönük, bu siyasi imha operasyonuna dönük meselede yediğimiz darbeler -kişisel olarak bir anlamı yok ama- bu memleketin ortak yaşam ve ortak gelecek umudunu katletmeye yarıyor.

Şimdi, ben size sorayım. Kürt’ü iki arada bir derede koydunuz, bunu başardık. Bu oylamayı yapacaksınız...

Bununla bitiriyorum Sayın Başkanım. İki saat mi oldu?

BAŞKAN – Evet, iki saat oldu. Bu arada arkadaşlar da herhâlde sılayırahimden döndüler diye tahmin ediyorum.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sılayırahimden döndülerse...

BAŞKAN – Dönenler oldu, bir daha gidenler oldu.

Buyurun efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Haddim değil, hakkım mı ondan da emin değilim ama size bir akıl vermek istiyorum. Şimdi, bugün önemsiz gibi gözükecek, sonuçları da bugünden ölçülemeyecek ama ileride inşallah tarih beni tekzip eder, o mahcubiyeti bir şeref madalyası gibi taşımaya hazırım. Salt bu 2 vekilin vekilliğinin düşürülmesini oylamıyorsunuz, öyle gibi gözüküyor, onunla sınırlı değil. Salt eş genel başkanlarımızın hapiste kalması kalmaması değil söz konusu olan. Salt seçilmiş belediye başkanlarımızın türlü, çeşitli ithamlara mesnet olabilecek bir tek somut dava, delil ortaya çıkarılmadan hâlen içeride tutuluyor olması, bu da önemli değil. Burada bir Rojava gerçekliği var ve siz “Biz bunu kurdurtmayız.” diyorsunuz. Tam da biraz önce, o meyil verme “Yeni emperyalizm böyle çalışıyor.” dediğim meselede konuşuyorsunuz. O kadar rahat, o kadar kendinden emin sarf ediliyor ki devlet, asgari devlet sorumluluğuna sahip birisi “Ya kardeşim, benim ülkemde 20 milyon Kürt var. Ben bunlara söylediğimde bunların izzeti, şerefi haleldar olur mu?” diye beş dakika tefekkür etmiyor.

Şimdi, orada bir nizam kurma kabiliyeti göstermiş, orada Türkmenlerin de can güvenliğinin teminatı hâline gelmiş, sadece can güvenliğinin de değil, orada Türkmen’in Türkmen olarak kalabilmesi, kendini ifade edebilmesinin mekanizmalarını kuran, tekçiliğe dayanmayan -boş verin bu psikolojik harp argümanlarını- bir oluşum olacak. O alıp başını gidecek, sen “Kurdurmam.” dedikçe Rusya’sı, İran’ı, Amerika’sı elini ovuşturup duracak, o orada olacak; sen burada Kürt’e diyeceksin ki “Senin seçtiğin vekil var ya kardeşim, bu canından, kanından, zamanından ayırıp binbir çileyle buraya gönderdiğin ve büyük umutlar beslediğin...” “Bunlar gidecekler orada barışı getirecekler, tesis edecekler. Kendi izzetimizle, şerefimizle biz de bu toprakların eşit, onurlu evlatları olarak ve kendimiz olarak yaşayabileceğiz.” düşüncesiyle gönderdiği vekillerini alacaksın, ondan sonra da bundan birlik, beraberlik ve bir müşterek gelecek hayal edeceksin. Böyle hayal etmediğinizi düşünmek istiyorum. Bu tablonun en büyük yanılması şöyle bir Şark kurnazlığı: Biz bunu bugün yaparız, yarın seçim olduğunda da şöyle deriz yani Kürt’ü, Kürt’ün duygularını, Kürt’ün reflekslerini hep yerinde sayacak zannetmek... İnsan dediğin şey söz konusu olduğunda, sizin bu kâğıt üzerinde rasyonel gibi gözüken birçok planlamanızın sonuçları irrasyonel çıkar. Sadece tarihe bakmak yeter. Şu bile haysiyet kırıcı

değil mi: Bu ülkenin Parlamentosunun İç Tüzük tartışmalarında ben iktidarın yerinde olsam kalkardım derdim ki: “Kardeşim, böyle anlaşılmışsa hayâ ederiz. ‘Kürt’ demek, ‘Kürt illeri’ demek, ‘kürdistan’ demek yasak olsun mu olmasın mıy da bırak, kaç lira para cezası keselim?” falan... Eskiden, o çok atfi cürüm ettiğiniz tek parti dönemleri var ya -orada, çarşıda konuştuğun, okulda, sınıfta konuştuğun Kürtçe başına para tahsil edilirdi, para cezası tahsil edilirdi; evraklarınızda, arşivlerinizde var- siz onu da geçtiniz, bunu tartışırıyorsunuz; ne yaptığının farkındasınızdır umarım. Biz farkındayız, o yüzden direniyoruz, o yüzden karşı çıkacağız; vekillik düşüymüş, cezaeviymiş, zindanmış, itibarsızlaştırmamış... Elbette, tek tek hepimizin kişisel hayatlarında önemli sonuçlar üretiyor ama biz bunlardan berîyiz, bunların üstündeyiz; dert ettiğimiz, efkâr ettiğimiz memleketin hâlidir, ortak geleceğimizdir, bu imkân hâlen vardır ama ilanihaye böyle kalacak değildir. Çözümün sırrı, birlikte eyleme noktasına gelmek; demokratik siyaseti, şeffaflaşmayı baz almak; bunu yapanları cezayla, hapishanelerle, açlıkla, sürgünle terbiye etmeye teşebbüs etmemek. Bu itibarla, bu oylamanın salt bir vekillik düşümü oylaması olmadığını...

Son söz olarak, o kadar alakasızdı ki içimi yaktı, sayın grup başkan vekili “Bunun bir devamsızlık meselesi değil, ‘PKK sizi tükürüğüyle boğar.’” dediğini attetti. Hani, insan biraz dersine çalışmalı, o dediğiyle suçlanan, o iddia edilen vekilimiz Abdullah Zeydan’dı, sekiz yıl ceza verdiler fakat bu sekiz yıl cezaı beş yıl ve üç yıla böldüler. Niye? Yargıtaya gitmesin, istinaftan bir an önce cezası çıksın diye. Şu an düşümü söz konusu olan vekillere atfedilen böyle bir şey yok. Cenaze meselesinde, boy boy AK PARTİ’li sayın vekillerin bu cenazelere iştiraki var. Hepimizin başına gelmiştir, hepimizin başına da gelecektir. Çok önemli bir düsturu hatırlatarak bitiriyorum: Ölüden ve deliden hüküm kalkar, o saatten sonra o başka bir aşamaya geçmiştir, başka bir hesap menzilindedir, bize düşen asgari insanlığımızın ve inançlarımızın gereğini yapmaktır. “Yapın, sarayınızda oturun; yıkın, viranenizde oturun.” denilen bir yol ayrımındayız.

Burada olan, sonuna kadar dinleyen bütün vekillere bu sabırları için ve bu dikkatleri için sonsuz teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Son söz cezaevindeki seçilmişlerimize: Hepiniz bizim onurumuzsunuz. Biz, sizin bıraktığınız bayrağı hiçbir zaman yere düşürmedik, düşürmeyeceğiz, bedeli, maliyeti ne olursa olsun ama dert ettiğimiz, telaş ettiğimiz, çabaladığımız bu ülkenin müşterek geleceğidir. Yaşasın halkların, özgür, eşit ve adil kardeşliği.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Önder.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye, dinleyeceğim sizi.

Komisyon raporu üzerindeki görüşmeler bugün itibarıyla saat 20.19’da tamamlanmıştır.

İç Tüzük’ün 138’inci maddesine göre Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ün milletvekilliğinin düşürülmesini öngören Komisyon Raporu’nun açık oylaması görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmi dört saat sonra yapılacaktır.

Buyurun Sayın Erol, sizi dinliyorum.

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Efendim, sataşmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika süreyle söz veriyorum. Lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

IX.-SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Tunceli Milletvekili Gürsel Erol'un, İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in 489 sıra sayılı Komisyon Raporu üzerinde yaptığı savunma konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Sayın Başkanım, biraz önce hatip Sırrı Bey'in konuşmasına yerinden müdahale ettiğim için bütün Genel Kuruldan özür diliyorum çünkü milletvekili seçtiğim günden bugüne kadar Meclis nezaket kurallarına özen gösteren birisi olarak davranışlarda bulunmayı tercih eden birisiyim. Oturduğum yerden ilk defa müdahale ettim, özür diliyorum, hatipten de özür diliyorum. Çünkü hatibin kişiliğini bir an unuttum. Sırrı Bey gerçekten iyi bir senarist, iyi senaryo yazıyor. Bununla ilgili de kendisi, tabii, geçmiş görevlerinden ve verilen sorumluluklardan dolayı Apo'nun FETÖ'ye ilk selam gönderdiği kişi, FETÖ'nün -rahatsızlığından dolayı- kendisine gazete ilanında teşekkür ettiği kişi.

Bizim bölgemizde en derin sorunlardan birisi itirafçılıktır yani eğer sizin karıştınız birisi varsa, ondan korkuyorsanız, size karşı aykırı bir davranış gösteriyorsa sizin onun üzerinde yalan suçlamalarla itirafçı olup onu kontrol altına almanızdır.

Sırrı Bey, Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri Kandil'de değil, ön seçimle belirlendi. O ön seçimle seçilen milletvekillerinden birisi de biziz. Kandil'de bizim adımız geçtiği zaman devletimize, milletimize, bayrağımıza bağlılığımızla geçer; ihanetimizle geçmez. Siz herhâlde ya adayları karıştırdınız ya isimleri karıştırdınız.

Ayrıca, biz sizi İstanbul Belediye Başkanlığı adaylığınıza da tanırız. Sizinle ilgili konuşulacak çok şey olursa kuliste ben de size çok şey anlatırım ama ben konuşmamda hiç kişisel bir yorum yapmadan, kişisel bir değerlendirme yapmadan siyasal bir değerlendirme yaptım ve milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasının da yanlış olduğunu, düşürülmesinin de yanlış olduğunu söyledim. Yani ben siyasal bir değerlendirme yaptım, ben kimsenin kişiliğiyle falan uğraşmadım ve benim kendi yaşamla ilgili kaygımı, bir endişemi paylaştım.

Ayrıca, ben bu Mecliste maaşımı seçtiği günden beri öğrencilere burs olarak bağışlayan birisiyim yani maaşımı gidip Nişantaşı'nın, Taksim'in eğlence yerlerinde harcayan birisi de değilim, ben kimin ne olduğunu da biliyorum ama bunu bu boyutta değerlendirmek istemem. Kandil'de, Dolmabahçe'de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜRSEL EROL (Devamla) – Efendim, bir dakika daha ek süre rica edebilir miyim, çok ağır bir ithamdı.

BAŞKAN – Efendim, lütfen cümlelerinizi tamamlayın.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Ben Sırrı Bey'e en son olarak şunu ifade etmek isterim...

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

GÜRSEL EROL (Devamla) – Siyasette nezaketin, hoşgörünün olması gerekir. Ben sizin kaygınızı anlıyorum çünkü 7 Haziranda Tunceli'den milletvekili seçilmemişti, 1 Kasım'da elinizden milletvekilliğini Cumhuriyet Halk Partisiyle alan tek milletvekili benim. Ve biz, yürüyüşümüzle ve mitingimizle önümüzdeki dönem Tunceli Belediye Başkanlığını da alacağız. Sizin kaygılarınızı anlıyorum.

Cesaret, her yerde yürümek değildir. Bana demin dediniz ki: “Ben size göğsümü gererim.” Peki, o kadar cesursanız sizinle birlikte Necmettin öğretmeninin mezarını ziyarete gidelim ve ailesini ziyaret edelim.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Önder.

Size de aynı gerekçeyle iki dakika süre veriyorum.

Lütfen, bu polemizi bitirelim, uzatmayalım akşamın bu mübarek saatinde.

Buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili Sırrı Süreyya Önder’in, Tunceli Milletvekili Gürsel Erol’un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Mezarına gitmekten Necmettin öğretmenin, ona dua etmekten, mümkünse...

(HDP ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Başkan, bir kes de yeniden başlat.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sizin gruptan müdahale ediyorlar ama, lütfen...

Arkadaşlar, bakın, hatip kürsüde, lütfen...

Buyurun.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bir saniye arkadaşlar...

Sayın Erol, üstünden daha iki buçuk saat geçti, benim size neye cevap verdiğimi, sizin bizi neyle itham ettiğinizi hepimiz daha iki saatlik bir hafızayla hatırlıyoruz. Sizin konuşmanızın en vahim, en kabul edilemez tarafı, bizi, şurada gördüğünüz siyasetçileri, tıpkı sizin gibi seçilmiş vekilleri bütün bu şiddetin sorumlusu gibi göstermek. Sen bizim zekâmıza hakaret mi ediyorsun? Senin... Neyse, yaralayıcı bir söz kullanmak istemiyorum, bunu burada bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, dikkat edelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Bizim itirazımız bunadır, bunu kabul edemeyiz, tarihe borcumuz var.

Evet, Öcalan adına, bütün o söylediğin işleri yaptım, tarihimin onur sayfalarıdır onlar. Öyle de olmaya devam edecektir.

Bu Nişantaşı, para harcama... Senin çoluğun çocuğun sevin sin paran çoksa, ben ay başını getiremiyorum. Hiçbir eğlence yerinde de beni kimse görmemiştir, tamam mı?

GÜRSEL EROL (Tunceli) – Ben kendimi tarif ettim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sen kendini söyleyip...

Bir de bu nasıl sosyal demokratlık? İçinizden şu vatandaşa yahu sanatın, senaristlik, tiyatro, bilmem ne, bunların bir hakaret unsuru olmadığını, “Her şey olabilirsin ama sanat çok başka bir şeydir.” gerçekliğini hatırlatacak bütün CHP’li arkadaşlardan özel ricamdır.

Dersim Belediyesini alacakmışınız. (HDP sıralarından gülüşmeler) Görüyorsunuz işte, buna sadece gülünebiliyor. Ben daha fazla da...

ERKAN KANDEMİR (İstanbul) – Bir tek siz gülüyorsunuz.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Keşke, keşke... Ana dilinde bir pankart bile astığın zaman orada beş dakika kalmamış, hemen indirmişsiniz.

Son sözüm: Ben belediye başkanı adayırken şu olmuş, bu olmuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Ben belediye başkanı adayırken ne olmuş açıklamazsan sen dünyanın en onursuz adamısın. Hele bir söyle, ben de bileyim ne olmuş ben belediye başkanı adayırken. En onursuz adamısın...

BAŞKAN – Lütfen yaralayıcı sözler ifade etmeyelim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Ben de Kandil boyutunu, ne olduğunu ne zaman istersen gel, yanında da bir tanıkla gel, ben sana tek tek, habbe habbe anlatacağım. Düzgün Baba'nın adına da yemin ediyorum.

Haydi bakalım. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.26



DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.24****BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN****KÂTİP ÜYELER: Ali Haydar HAKVERDİ (Ankara), Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 118’inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2’nci sıraya alınan, Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İç Tüzük’ün 138’inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24/05/2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, görüşülen konu Meclisin işleyişiyle ilgili bir husus olduğu için söz konusu görüşmeler sırasında Hükümetin temsili aranmayacaktır.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

2.- Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzük’ün 138’inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 31.05.2017 Tarihli ve 39 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1072) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (S. Sayısı: 493) (x)

BAŞKAN – Komisyon yerinde.

Komisyon raporu 493 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Söz konusu komisyon raporu üzerinde görüşme İç Tüzük’ün 72’nci ve 138’inci maddelerine göre yapılacak olup komisyona, siyasi parti grupları adına birer üyeye, şahıslar adına iki üyeye söz verilecektir. Son olarak savunma hakkı çerçevesinde üyeliğinin düşmesi istenen sayın milletvekiline veya sayın milletvekilinin savunma yapmak için bildireceği bir üyeye söz verilecektir.

Konuşma süreleri Komisyon ve siyasi parti grupları için yirmişer dakika ve şahıslar için onar dakikadır. Savunma için ise makul bir süre tanınacaktır.

Sayın milletvekilleri, gruplar adına, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Aldan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

(x) 493 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis çalışmalarına katılmama gerekçesine dayalı olarak milletvekilliğinin düşürülmesi Anayasa'nın 84'üncü maddesinin son fıkrasında şöyle düzenlenmiştir: "Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebilir." Keza, bu Anayasa hükmünün uygulama şekliye İç Tüzük'ün 138'inci maddesinde belirlenmiştir.

HDP Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız hakkında 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan özürsüz veya izinsiz devamsızlığı olduğu gerekçesiyle milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin Meclis Başkanlık Divanınca alınan karar Anayasa ve Adalet Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyonunda oylanmış ve Genel Kurul gündemine gelmiştir.

Meclis çalışmalarına katılımı gösteren en önemli veri Genel Kurul ile komisyon toplantılarındaki yoklamalardır. Yoklama, devamsızlık, izin ve devamsızlık cetveline ilişkin hükümler Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 57/1, 151, 152, 153 ve 154'üncü maddelerinde hüküm altına alınmıştır. Bu maddeleri özetlemek gerekirse, madde 57/1'e göre, Genel Kurulu yöneten Başkan birleşimi açtıktan sonra tereddüde düşerse yoklama yapacaktır. Madde 151'e göre, Başkanın yoklama yapması veya açık oylama yapılması hâllerinde Genel Kurulda özürsüz veya izinsiz bulunmayan milletvekili o birleşimde yok sayılacaktır. Yine, Başkan yazılı başvuru üzerine bir milletvekiline on gün aşmamak üzere izin verebilecektir. Daha uzun süreli izinler Genel Kurulda işaretle oylama sonucu onaya bağlı bulunmaktadır. Madde 152'ye göre, Başkanlık Divanı bir yasama yılı içinde en az üç kez yayımladığı devamsızlık cetvelini milletvekillerine gönderecektir ve bu cetvelde yedi gün içinde itiraz hakkı vardır. Madde 153'e göre, bir yasama yılında izinsiz ve özürsüz olarak toplam 45 birleşimden fazla yok sayılan milletvekilinin yolluklarının üç aylığı kesilecektir. Madde 154'e göre ise, bir yasama yılında iki aydan fazla izin alan milletvekiline ödenek ve yolluk verilebilmesi Genel Kurulun kararına bırakılmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu şekilde Anayasa ve İç Tüzük düzenlemeleri dışında bir de istikrarlı uygulama sonucu geleneksel hâle gelen ve Meclis hukukunun bir parçası olan düzenlemeler de vardır. Bunlardan biri, Genel Kurul çalışmalarında birleşimi açan Başkanın müşahede yoluyla yoklama adı verilen ve Genel Kurul gözlemine dayalı olarak toplantı yeter sayısının varlığını açıklaması hâlinde tüm milletvekillerinin o birleşim için Meclis çalışmalarına katıldığının kabul edilmesidir.

57'nci maddedeki düzenlemeye bakacak olursak asıl olan, Meclisi yöneten Başkanın ancak çoğunluğun açıkça olmadığını gözlemlemesi hâlinde yoklama yapması hususudur. Yani temel bakış açısı milletin vekilinin Genel Kurul çalışmalarına katılmalarının ana görevlerinden biri olduğuna ilişkin inançtır. Bu açıdan, müşahade yoluyla yoklama, tüm milletvekillerinin Genel Kurulda hazır bulunduklarına ilişkin ön kabul sonucunu yaratan bir teamül hâline gelmiş bulunmaktadır. Nitekim, Meclis açıldığında Genel Kurul Salonu'nda bulunan milletvekillerine kısa bir bakış hâlinde dahi 550 milletvekilinin tümünün Genel Kurulda bulunmadığı bilinen bir gerçekliktir. Bu konuda devamsızlık cetvelinin de bir anlamı yoktur, çok sayıda milletvekilinin Meclis çalışmalarına katılmadıkları ortadadır.

Bu duruma somut bir örnek vermek gerekirse: Müşahedeyle yapılan bir yoklama sonrası, talep edilen yoklama üzerine üst üste iki kez yapılan elektronik oylamalarda 184 sayısına dahi ulaşılmadan Genel Kurulun kapanışına dair işlemler elimizde somut birer örnektir. Öte yandan, Meclis Başkanına on güne kadar izin verme yetkisi verilmiş lakin üst sınır saptanmamıştır. Yani Meclis Başkanı izin verdiği sürece ve Genel Kurulda üç aylık yolluğunun kesilmesini göze alan bir milletvekilinin Meclis çalışmalarına hiç katılmaması da hukuken mümkün bulunmaktadır.

Teamüllerden biri de mazeret konusudur. İç Tüzük'te "özürsüz" tanımlaması yapılmasına karşın, özürlü olarak Meclis çalışmalarına katılmamanın nasıl olduğuna ilişkin bir yazılı hüküm bulunmamaktadır. Uygulamada, milletvekili Meclis dışı çalışmalarını gerekçe göstererek mazeretli sayılmasını talep etmektedir.

Başka bir teamül ise Meclis Başkanı, başkan vekilleri, idare amirleri, Divan kâtipleri, grup başkanları, grup başkan vekilleri, genel başkan yardımcıları ile komisyon başkanlarının, Başkanlık Divanının uygulama birliği hâline gelen kararlarıyla yoklama zorunluluğuna tabi olmamalarıdır. Yani bir parti grubu, milletvekilini yukarıda belirtilen bir göreve atayarak Genel Kurul yoklamalarından uzak tutabilecektir.

Tüm bu değerlendirmelerden varılması gereken sonuç, yoklama, izin ve mazeret konularına ilişkin olarak objektif ve uygulama birliğini yaratan düzenlemelerin bir türlü yapılmamış olmasıdır. Özenli yazılı düzenlemelerin yaşama geçirilmemesi sonucu, Parlamento geleneğinde uzun yılların birikimiyle oluşan teamüller de subjektif değerlendirmelerle göz ardı edilecek düzenlemeler hâline dönüşebilmektedir.

Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız, hakkındaki iddialara ilişkin olarak Komisyona gelmemiş, bir başka milletvekili tarafından savunulmuş ve üç sayfalık savunmayı Komisyon bilgisine sunmuştur.

Savunmasında özetle, Meclis çalışmalarında bulunmadığına ilişkin dönemde Federal Almanya’da olduğu, hepatit B ve karaciğer yağlanması hastalığı nedeniyle üç ay süreyle seyahat etmesinin tıbben sakıncalı olduğuna ilişkin ev hekiminden rapor aldığı, başkonsolosluk onayından geçen bu raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına iletmek üzere postaya verildiği ancak Federal Almanya’dan çıkan bu postanın Meclis Başkanlığına intikal ettirilmemesi üzerine başkonsolosluktan alınan rapor fotokopisinin gönderildiği, müşahede yoluyla yapılan yoklamanın Meclis çalışmalarına katılma anlamına geldiği, vekilliğin düşürülmek istenmesinin siyasi bir girişim olduğu, yine iddiaya konu tarihlerde HDP tarafından yurt dışında parti göreviyle görevlendirildiği belirtilmiştir.

Karma Komisyonun çoğunluk oyuyla vekilliğin düşürülmesine ilişkin kararının gerekçesinde ise müşahade suretiyle yoklamaya dayanarak milletvekillerinin yoklamada hazır olduklarının kabulünün doğru olmadığı, adı geçen vekilin belirtilen süre içinde yurt dışında olduğunun açık bulunduğu, hakem hastane tarafından verilen heyet raporuyla Federal Almanya’da düzenlenen raporun fennî olmadığına karar verildiği dolayısıyla bir ay içinde beş birleşimden fazla olarak Meclis çalışmalarına katılmadığı sabit olan Faysal Sarıyıldız’ın vekilliğinin düşürülmesi gerektiği hususlarına yer verilmiştir.

Anayasa’nın 80’inci maddesine göre milletvekilleri, seçtikleri bölgeyi veya kendilerini seçenleri değil, bütün milleti temsil ederler. Bu nedenle, bir milletvekilinin sadece bölgesine yönelik olmadan ülkenin bütünüyle ilgili çalışma yapması, bu kapsamda seçim bölgelerine ziyarette bulunması, inceleme gerçekleştirmesi hatta üstlendiği görev gereği gerekirse ülke dışında bulunması olağan bir durumdur. Lakin bir milletvekili için asıl olan, Parlamento faaliyetlerine katılmaktır.

Meclisin yasama ve denetim görevleri milletvekillerinin Meclis çalışmalarında yer almalarını zorunlu kılmaktadır. Nitekim, İç Tüzük’te Genel Kurulun çalışma günleri salı, çarşamba ve perşembe günleri olarak belirlenmiş ve kalan günlerde de milletvekillerinin diğer işlerine gereken zamanı ayırmaları amaçlanmıştır. Bu nedenle, bir milletvekilinin uzun süredir Meclis çalışmalarından özürsüz ve izinsiz olarak uzak kalması kabul edilemez. Lakin hâl böyleyken, devamsızlık nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmesi Anayasa’mızda yer alsa da Meclis teamüllerinde uygulaması bulunmayan bir işlemdir. Nitekim, İç Tüzük’ün 153’üncü maddesinde, bir yasama yılı içinde özürsüz ve izinsiz olarak kırk beş birleşimde yok sayılan biri için üç aylık yolluk kesintisine ilişkin hükme yer verilmiştir. Yani beş birleşim yok sayılmanın düşmeye yol açacağı bir düzenleme için de daha fazla devamsızlığa yolluk kesintisi müeyyidesi getirilmesi, aslında, milletvekilliğinin düşürülmesinin uygulanacak bir yöntem olmaması gerektiğinin göstergesidir. Bu anlamda, temel kural yasama faaliyetinin sürdürülmesi olmalı ve vekilliğin düşürülmesi işlemine başvurulmamalıdır. Tüm bu hususlara rağmen, milletvekilliğinin düşürülmesi anayasal bir düzenleme olup aynı zamanda Meclis çoğunluğunun ihtiyari iradesine bağlı olması nedeniyle siyasi bir tercihtir ancak temel kural, yukarıda da belirttiğim gibi, milletvekilinin yasama görevini devam ettirmesinden yana olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, gerek Faysal Sarıyıldız'ın özel durumu ve gerekse müşahede niteliğinde yoklamaların yok sayılması sonucu oluşacak durumla ilgili bir değerlendirme yapmakta yarar bulunmaktadır. Öncelikle, müşahede suretiyle oylamayı yok saymak, ileride pek çok milletvekilinin durumunu olumsuz olarak etkileyecektir. Örneğin, beş yıl sonra, şu anda görev yapan bir milletvekilinin, müşahede yoluyla yapılan bir oylama döneminde beş birleşim Meclis dışında olduğunu gösteren sosyal medya, yerel gazete haberleri gibi kaynaklardan inceleme sonucu saptama yapılırsa, o kişinin vekilliğinin düşürülmesine ve aldığı ödenek ve yollukların iadesine Genel Kurul çoğunluğunun oylamasıyla karar verilebilecektir. Kaldı ki Meclis görüntülerinin günlük kontrolü dahi pek çok milletvekilinin vekilliğini tartışılır konuma getirecektir. Bu açıdan, müşahede yoluyla veya açık oylama tablosu getirilmeden sonuca varılmak istenmesi isabetli olmamıştır.

Değerli milletvekilleri, bu yöntem yerine, adı geçen milletvekiline tebligat yapılarak Meclis çalışmalarına çağırılması ve de elektronik oylama sonuçlarına dayanarak bir sonuca varmak daha yerinde olurdu. Öte yandan, Faysal Sarıyıldız Meclise bir rapor ibraz etmiş, bu rapor Ankara Numune Hastanesince “hakem hastane” sıfatıyla incelenmiş ve heyet raporuyla Almanya'dan verilen rapor fenne uygun bulunmamıştır. Faysal Sarıyıldız, ileride, hekim tarafından düzenlenen rapor içeriğine güvenerek seyahat yapmadığını ve bu raporun fennî bir rapor olmadığını, uzmanlığı gereği bilemeyeceğini öne sürerse, uluslararası hukuk alanında ülkemizi tazminatla karşı karşıya bırakması söz konusu olabilecektir. Bu açıdan, Almanya'dan ev hekiminin verdiği raporun var ise tahlil eklerinin istenmemesi ve de ikinci bir rapor alınarak Numune Hastanesi raporunun tevsik edilmemesi büyük bir eksiklik olmuştur. Bu yöntem, yeni hekim tarafından düzenlenen raporların uzun vadede siyasi tercihlere göre hakem sağlık kuruluşlarına gönderilerek fennî olmadığına ilişkin raporlar alınması, tüm milletvekilleri için vekilliklerinin düşürülmesi sonucunu yaratan girişimlere meydan verebilecektir. Bu, bütün milletvekilleri için kaygı verici bir tutumdur, bir davranıştır.

Müşahede suretiyle oylamalar, teamül gereği tüm milletvekilleri için devamsızlığın önüne geçen bir işlem olarak görülmektedir. Bu nedenle, hangi oylamanın açık, hangisinin müşahede yoluyla gerçekleştirildiği araştırılmadan işin Genel Kurul aşamasına getirilmesi doğru olmamıştır.

Sonuç olarak bir milletvekilinin asli görevi Meclis çalışmalarına katılmak ve gerekirse parlamento hukuku içinde kendini savunmak olmalıdır. Lakin, anayasal düzenlemeye uygun gibi görünen ve sonuçta, çoğunluğun siyasi bir tercihi niteliğinde olan bu girişimin daha özenli ve kurallara uygun gerçekleştirilmesini, bu bağlamda da müşahede ve açık oylama ayırımının yapılmasını, hekim raporu üzerinden gerekirse tahlil belgeleri istenerek ve de ikinci bir rapor almak suretiyle daha somut adımlar atılmasını uygun bulurduk.

Her şeyden öte, milletvekilinin kişiliği üzerinden bir değerlendirme yapmak yerine, bu uygulamanın gelecekte pek çok milletvekili açısından olumsuz sonuçlar doğuracağı göz önünde tutulmalıdır. Bu açıdan, Cumhuriyet Halk Partisi olarak vekilliğin düşürülmesini, objektif kriter ve düzenlemeler esas alınmadan çoğunluğun iradesine bağlanmasını uygun bulmadığımızı belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aldan.

Şahıslar adına Ankara Milletvekili Şenal Sarihan konuşacaktır.

Buyurun Sayın Sarihan. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, yazman üyesi arkadaşlar ve basın emekçisi arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Galiba buradan asıl selamı bugün geleceklerini konuştuğumuz 2 vekil arkadaşımıza da iletmek gerekiyor çünkü burada bizzat bulunuyorlar ve kendilerini savunabilen olanaklarından da yoksun bırakılmış durumdalar.

Biraz önce, değerli arkadaşımız, usul hükümleri yönünden içinde bulunduğumuz durumun ne gibi gereklilikler taşıdığını ayrıntılı bir biçimde ifade ettiler. Bu ifadede dayandıkları iki yasal kaynak vardı; bunlardan biri İç Tüzük ve tabii ki ondan önce, daha önemli olarak da Anayasa. Anayasa’da, evet, milletvekilliğinin düşürülmesi gibi bir düzenleme yer alıyor. Ancak milletvekilliğinin hangi koşullarda düşürülmesi gerektiği de sayılmış olmasına karşın, devamsızlık nedeniyle üyeliğin düşürülmesi konusunun en son sırada yer aldığını ve bunun hemen kullanılabilecek, hemen uygulanabilecek bir madde olmadığını ifade etmek isterim. Birincisi: İç Tüzük 135’te, aynı zamanda Anayasa’nın 83’üncü maddesinde istifadan söz ediliyor, kesin yargıdan, kesin hükümden söz ediliyor, kısıtlamadan söz ediliyor, üyelikle bağdaşmayan işlerde ısrarlı olmaktan söz ediliyor ve Meclis çalışmalarına özürsüz ve izinsiz olarak katılmamaktan söz ediliyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, işin püf noktası şu: Burada oylarımızı kullanacağımız zaman, bizim gibi, zorluklar içinde geniş bir kesimi temsil etmek üzere seçilmiş bir arkadaşımızın milletvekilliği görevini düşüreceğimiz zaman hukuki gerekçelere dikkatle bakmamız gerekiyor. Nedir bu? Biraz önce ifade ettim, izinsiz ve özürsüz olarak gelmemek. Şimdi, buradaki uygulamada, içinde bulunduğumuz, Faysal Bey’le ilgili uygulamada kendisinin raporlarının geçerli sayılmaması, raporların geçerli sayılmaması nedeniyle de özrünün kabul edilmemesi gibi bir sonuca ulaşılmış hem Karma Komisyonunda hem de Komisyonunda.

Şimdi, değerli arkadaşlar, özürsüz olmak sadece sağlıkla ilgili bir raporu sunabilmek anlamına gelmez. Şimdi, bu arkadaşımızın somut durumuna bakalım. Nerede vekil olarak görev yapmış? Cizre’de görev yapmış. Cizre’de görev yaptığı sırada, 14 Aralık 2015 tarihinden başlayarak burada sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş. Sokağa çıkma yasağının arkasından da ne gibi sorunların doğduğunu burada hep birlikte yaşadık. Özellikle HDP’li arkadaşlar, bize güneydoğuda yaşanan sıkıntıları defalarca anlattılar, orada güvenlik adına bazı hukuka aykırı işlem ve eylemlerin yapıldığından söz ettiler; biz, genel olarak kulaklarımızı kapadık, bunu duymamak için çaba gösterdik.

Anımsayınız, dün burada, vekil arkadaşlarımız, çok haklı bir şekilde, kendi bölgelerinde ortaya çıkan selden söz ettiler, depremde söz ettiler, bitkilerle ilgili sorunlardan söz ettiler. Yani biz hem burada yasama görevi ve denetleme görevi yapıyoruz hem de yaptığımız görev nedir? Temsil ettiğimiz kentlerin, temsil ettiğimiz halk kitlelerinin sorunlarını buraya taşımaktır.

Sokağa çıkma yasağının olduğu, bu sebeple çok farklı sorunların doğduğu, yaşamsal sorunların doğduğu bir bölgede uzun süre kalmak, özürlü olmak anlamına gelir, özürsüz olmak anlamına gelmez, oradaki somut olaylarla ilgilenmek zorunluluğuna işaret eder ve siz, orada bulunduğunuz sürece kendi yurttaşlarınız, kendi temsil ettiğiniz seçmenlerinizle yan yana, onların yaşamını paylaşarak onların sorunlarını çözmeye çalışırsınız. Birinci yanlış uygulamanın bu noktadan kaynaklandığını düşünüyorum.

Başka bir konu, yine eski bir avukat olarak söylüyorum, çok yakında, vekilliğim henüz kesinleşmeden önce böyle bir olay yaşadım. Bir genç özürlü olduğunu, askere başlayamayacağını bildirerek raporunu yurt dışından gönderiyor ve mazeretli sayılmasını talep ediyor. Fakat yurt dışından gelen raporların ne kadar uzun sürede geldiğini bilirsiniz -raporların demeyeyim düzeltelim- mektupların ne kadar uzun sürede geldiğini bilirsiniz. Öğrenci, elindeki parayla daha acil posta gönderme olanağı da yok, onu postaya nasıl veriyor? Normal koşullarda veriyor. Süresi içinde verilmiş olmasına rağmen, mektubun askerlik şubesine ulaşamaması nedeniyle bu çocuğun askerlik görevine gelmediği kabul edildi ve buna karşı bir dava açmak zorunda kaldık, aynı zamanda posta şirketine karşı da dava açmak zorunda kaldık; bu, işin belki ayrıntı kısmı.

Başka bir şeye işaret etmek isterim: Biz yasal bir karar verirken yasal kurallara uymak durumundayız. Nereye uyacağız? Öncelikle Anayasa'ya uyacağız. Anayasa'nın 10'uncu maddesi ne der? Eşitlik ilkesinden söz eder. Eşitlik ilkesi neyi emrediyor? Türkiye Büyük Millet Meclisinde -benden önce konuşan arkadaşlarım da bunun altını çizdiler- hepimizin uygun bir şekilde, devamlı olarak Mecliste olduğumuzu kanıtlayabilme, kanıtlarıyla birlikte, resmî kanıtlarıyla birlikte ortaya çıkarabilme olanağımız var mı? Müşahede yoluyla geçirilmiş sayısız yoklama var ve burada kim var, kim yok. Örneğin, çok yakın zamana kadar başbakanlık görevi yapan arkadaşlarımızı burada görebiliyor muyuz ya da bakanlık görevi yapan arkadaşlarımızı burada görebiliyor muyuz? Onlara karşı hoşgörü var iken başka bir kesime karşı hoşgörü yoksa bunun altında siyasi tercih vardır, siyasi tercih de bizi öncelikle Anayasa'nın eşitlik ilkesi noktasında kusurlu hâle getirir. Bir parlamentoyu, yasa yapmakla sorumlu olan, hukuka uymakla sorumlu olan bir parlamentoyu suçlu hâle getirir. Eşit davranmıyoruz demek ki eşit bir uygulama yapmıyoruz. O hâlde ne yapıyoruz? Siyasi bir rakip olarak görüyoruz milletvekili arkadaşımızı ya da onun partisini ve o siyasi rakibi, her ne olursa olsun, hukuk dışı yollarla da ortadan kaldırmaya ve yenmeye çalışıyoruz.

Üzülerek belirtiyorum arkadaşlar, bu Parlamentoda HDP'den 11, Cumhuriyet Halk Partisinden 1 milletvekili arkadaşımız cezaevindedir. Bu konudaki uygulamanın asıl sebebi de muhalefete yönelik olarak iktidar partisindeki arkadaşlarımızın tahammülsüz olmaları ve hukuksuz olmalarıdır. Tahammülsüzlük belki insani bir olaydır ama hukuksuzluk bir parlamentonun, parlamenterlerin başvurmayacakları bir yoldur. Bir hukuksuzlukla karşı karşıya bu arkadaşlarımız, bunu biz açıkça görüyoruz. Buradaki siyasi amacı, eşitlik ilkesini ortadan kaldıran, yasa önünde herkesin düşünceleri yönünden de siyasi tercihleri yönünden de ırkları, dinleri, dilleri yönünden de eşit olması gereğine işaret eden Anayasa'yı... Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak, bu arkadaşların vekilliğini bugün veya yarın, yasal süresi geçtikten sonra yapılacak oylamayla düşürdüğümüz zaman, hemen arkasından gelen 84'üncü madde ve izleyen maddedeki iptal olgusu karşımıza çıkacak ve böyle bir karar verilirse -ben de öyle düşünüyorum ki umarım böyle bir karar verilmeyecektir ama- ve Anayasa Mahkemesi de hukukçu bir mahkeme gibi durursa, etkilerden uzak davranırsa... Ki bu arkadaşımıza, şu anda durumunu tartıştığımız arkadaşımıza daha önce başka bir bühtanda da bulunuldu, arabasında silah bulunduğu gibi bir iddia gündeme getirildi, sonra bu konuda düzenlenen iddianamede böyle bir silahın da olmadığı ortaya çıktı.

Dün de burada işaret etmeye çalıştım. Biz, vekillerden başlayarak bizden farklı düşünen herkesi terörist diye suçladığımız bir ortamda birlikte davranabileceğimiz bir yurttaş kitlesi bulamayız arkadaşlar, hizmet edebileceğimiz bir yurttaş kitlesi bulamayız; halkla aramızı açarız. Biraz önce konuşan değerli arkadaşımız şöyle bir cümle kullandı, buraya da not etmeye çalıştım, belki sıkça duyduğumuz bir cümle ama: "Yasaklar böler, hürriyetler birleştirir." dedi. Yasaklar bölüyor, yasaklar aramızı açıyor, yasaklar ülkemizdeki birliği bozuyor. O zaman, izin verin, önce kendi aramızdaki yasaklardan kurtulalım, kendi aramızdaki engellerden kurtulalım; kendimiz hukuka uygun, Anayasa'ya uygun ve ahlaka uygun, vicdana uygun kararlar için bir arada olalım. Eğer bunu yapamazsak gerçekten, bu tür kararlar karşısında en azından bu arkadaşlarımızı seçmiş olan seçmenlerin ne kadar acı duyacaklarını, bu acının onları isyana yöneltceğini, ayrıca aklı çalışan, insan haklarından yana olan, eşitlikten yana olan insanların da böyle bir durum karşısında tepkili olacaklarını ve birbirlerine karşı kin duygularıyla dolabileceklerini düşünelim. Buna sebep olmayalım. Buradan birliği yaratalım, buradan insanlığı yaratalım. Böyle bir olanak var elimizde.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarıhan.

Şimdi, başka söz yok.

Son söz savunmanındır. Savunma yapmak üzere, Faysal Sarıyıldız adına Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'a söz veriyorum.

Bir süre tahdidi koymayacağım, makul sürede bitireceğinizi umuyoruz inşallah.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, yirmi dört saat sonra oylama yapılacak ama ben burada milletvekili arkadaşlarımı, bu dokunulmazlığın kaldırılması tezkeresine karşı savunmayı temsilen konuşacağım ama savunmamı anlatacağım, karar verecek organ oldukça eksik. Oldukça demem hafifletiyor tabii yani muhalefet dışında, iktidar sıralarında, maalesef, sayıyla saysam, yaklaşık 12 arkadaşımız var. Bu da kayıtlara geçsin. Yirmi dört saat sonra oy verecekler, yüz binlerce oy alan 2 milletvekilinin, 6 milyon oy alan bir partinin 2 milletvekilinin vekilliğinin düşürülmesi tartışılıyor hem de hukuka aykırı hem de siyasi saiklerle hem de Türkiye tarihinde ilerideki on yıllara hatta yüz yıla damgasını vuracak, bir utanç sayfası olarak geçecek bir günde Parlamento, maalesef, sadece muhalefet olarak burada. Tabii ki iktidar partisinden burada olan milletvekili arkadaşlarıma da ayrıca, özellikle teşekkür etmek istiyorum.

Konuşmama cezaevindeki, hapishanedeki arkadaşlarımı saymakla başlamak istiyorum. Şu anda, hâlen Sincan Cezaevinde bulunan Muş Milletvekilimiz Burcu Çelik'i ve İdris Baluken'i, Kandıra Cezaevinde bulunan Eş Genel Başkanımız Figen Yüksekdağ'ı, Çağlar Demirel'i, Besime Konca'yı, Ferhat Encu'yu, Selma Irmak'ı ve Gülser Yıldırım'ı; Silivri Cezaevinde bulunan Ayhan Bilgen'i ve Edirne Cezaevinde bulunan Abdullah Zeydan'ı ve Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş'ı saygıyla, sevgiyle, özlemle selamlıyorum. Onların yeri asla dört duvar arası değil ama bu da yine, Türkiye siyasi tarihinde bir leke olarak kalmaya devam edecek.

Tutuklu belediye eş başkanlarımız o kadar fazla ki -tabii ki listesi var elimizde ama- hepsini saymadan birkaç arkadaşımızı, partitemizi de buradan anmak istiyorum. Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanı Sevgili Gültan Kışanak, yine önceki dönem İstanbul Milletvekilimiz Sebahat Tuncel, ikisi de Kandıra Cezaevinde; Dersim Belediyesi Eş Başkanı Nurhayat Altun, o da Kandıra Cezaevinde; önceki dönem Dersim Milletvekili Edibe Şahin, Kandıra Cezaevinde; Siirt Belediyesi Eş Başkanı Tuncer Bakırhan, Siirt Cezaevinde; yine Siirt Belediyesi Eş Başkanı Belkıza Epözdemir, Siirt Cezaevinde. Onların şahsında, hâlen hapishanede olan bütün belediye eş başkanlarımızı da saygıyla, sevgiyle, özlemle selamlamak istiyorum.

Şimdi, açıkçası söz savunmanın. Ben kendi söyleyeceklerime geçmeden önce, Vekilimiz Faysal Sarıyıldız'ın göndermiş olduğu yazılı savunmasını okumak isterim, kendisi Komisyona da göndermişti, ondan sonra ben söyleyeceklerimi anlatacağım.

“2016 yılı Ekim, Kasım, Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığım sebebiyle, tüm itirazlarımıza rağmen, çoğunluğun muhalefet üzerinde baskı kurmayı amaçladığı bir süreç TBMM çatısı altında başlatılmıştır. Devamsızlık cetveline itiraz etmeme ve ilgili tarihleri kapsayan sağlık raporumu ibraz etmeme rağmen, Meclis Başkanlık Divanının 31 Mayıs 2017 tarihli 39 numaralı Kararı'yla itirazım reddedilmiş ve dosyam Anayasa'nın 84'üncü, İç Tüzük'ün 138'inci maddeleri uyarınca Karma Komisyona gönderilmiştir.” Karma Komisyon sürecini anlatıyor, burayı geçiyorum çünkü onlar Komisyon tutanaklarında mevcut.

“Öncelikle, yapılan işlemin kendisinde Anayasa'ya aykırı bir durum söz konusudur. Bilindiği üzere, Parlamento çatısı altında kurulan komisyonlar yürütmenin siyasi çıkarlarına göre değil,

aksine toplum yararı ilkesine göre oluşturulmalı ve buna göre işlem yapılmalıdır. Ancak bu Komisyon böyle bir amaca hizmet etmemektedir. Doksan dört yıllık Parlamento tarihinde ilk defa vekillerin devamsızlığından kaynaklı olarak bir komisyonun kurulması, devamsızlıkla ilgili yüzlerce vekilin sorun yaşadığı ortadayken sadece şahsımın ve Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün vekilliğinin düşürülmesinin Komisyonca gündeme alınması ve bugün Genel Kurula gelmiş olması amacın aslında ne olduğunu ve neye hizmet ettiğini açıkça göstermektedir. Muhalif olan her kesimin hedef olduğu, vekillerin tutuklu yargılandığı, on binlerce memurun işinden olduğu, barış isteyen akademisyenlerin ihraç edilerek akademinin çöle dönüştürüldüğü, onlarca gazetecinin hapiste olduğu bir ülkede 2 parlamenterin vekilliğinin düşürülerek yasama faaliyetlerinden menedilmek istenmesi Hükûmetin zor ve baskı aygıtlarının her türünü kullanmaktan çekinmediğini göstermektedir.

Milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılması için kurulan Komisyondan sonra, milletvekilinin devamsızlığı nedeniyle düşürülmesi için kurulan bu alt komisyonun sadece 2 HDP milletvekilinin düşürülmesini amaç edinmesi, 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra Halkların Demokratik Partisi milletvekillerine yönelik olarak başlatılan siyasi operasyonların devam ettiğine dair kamuoyunda ciddi endişeler hasıl olmuştur.

20 Mayıs 2016'da milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından sonra şahsım ve partili milletvekili arkadaşlarımla ilgili yüzlerce fevke Meclis Başkanlığına işleme konulmuş ve 4 Kasım 2016 tarihinde eş başkanlarımız dâhil olmak üzere 10 milletvekilimiz merkezî ve eş zamanlı operasyonlarla tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Tüm bu sürecin 7 Haziran 2015 seçimlerinde partimin almış olduğu yüzde 13,1'lik oy oranıyla doğrudan ilişkili olduğu kamuoyunun malumudur. Türkiye siyasi tarihinde dengelerin altüst olmasına yol açan büyük seçim başarısından sonra, AKP Hükûmeti ve Anayasa'ya göre tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanı Erdoğan sandık sonuçlarını yok sayarcasına hareket etmiş, çatışmalı ortamın yeniden başlamasına zemin hazırlayan politikaları devreye sokmuştur. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, çözüm sürecinin siyasi olarak bitirilmesi anlamına gelen "Dolmabahçe mutabakatını doğru bulmuyorum." sözlerinden yedi ay sonra, 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra alınan seçim başarısı Erdoğan ve AKP Hükûmetinin felaketine dönüşmüş ve 20 Temmuz 2015 Suroç katliamından sonra yapılan hava saldırılarıyla çözüm süreci fiilî olarak sonlandırılmıştır. Türkiye, o günden bu yana tabiri caizse ekonomik ve siyasi olarak bir felaketi yaşamaktadır.

AKPHükûmeti ve Cumhurbaşkanı Erdoğan 7 Haziran seçimlerinden sonra devletin tüm imkânlarını partimize yönelik kara propaganda amacıyla kullanmaktan çekinmemiştir. Lois Althusser devletin zor ve ideolojik aygıtlarının iktidar tarafından nasıl da sömürü ve baskı aracı olarak kullanıldığını anlatırken bizim şu an yaşadığımız durumu özetler gibidir. AKP iktidarı, devletin polis, asker, mahkemeler, hapishaneler gibi zor aygıtlarının yanında ideolojik aygıtlarından biri olan medya gücünü fütursuzca kullanarak muhalif vekilleri kriminalize etme gayretine düşmüş, hegemonyasını hukuk dışı yol ve yöntemlerle pekiştirmeye çalışmıştır. Rakiplerini demokratik yol ve yöntemlerle alt edemeyen siyasi iktidar zor ve hileyle yenmeye çalışmakta, bu şekilde demokratik siyaseti tasfiye etmeye çalışmaktadır.

Hukukun ayaklar altına alınması sonucu her geçen gün daha da derinleşen kaotik durum, iktidarın yönetememe krizini daha da derinleştirmektedir. Hukukun araçsallaştırılması ve muhalefetin Demoklesin kılıcına dönüştürülmesi hem ülke içinde hem de ülke dışında ağır eleştirilere neden olmaktadır. Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarında bu durum açıkça tartışmaya açılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18'inci maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin, kamu gücü kötüye kullanılarak sınırlandırılmasının engellenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu maddeyle hukukun siyasi amaçların aracı hâle getirilmesinin önü kapatılmak istenmektedir. Dolayısıyla, vekilliklerin devamsızlık

nedeniyle düşürülmesi hem Anayasa'ya hem de AİHS'e açıkça aykırıdır. Vekilliğimin düşürülmesi için kurulmuş olan bu komisyon parlamento tarihinde usulsüzlüğün ve çifte standardın kayda alınması olarak da tarihe geçecektir. Meclisin teamül hukuku da ayaklar altına alınmış durumdadır. Meclis çatısı altında daha önce eşi benzeri olamayan hukuksuzluklara imza atılmaktadır.

Milletvekillerinin devamsızlıklarını düzenleyen Meclis İçtüzüğü'nün 138'inci maddesi milletvekilleri arasında partilerine göre bir ayırım yapmamaktadır. Bu maddenin tüm milletvekillerine eşit bir şekilde uygulanması gerekmektedir. Herhangi bir konuda ayrımcılığın önüne geçmenin temel koşulu kişiye eşit ve adil bir uygulamanın yapılmasından geçmektedir. Ancak burada görülmektedir ki benzer durumda olan vekiller değil, sadece şahsım da dâhil olmak üzere 2 vekil üzerinden süreç işletilmektedir. İç Tüzük'ün ilgili maddesi ve yasalar siyasi iktidar tarafından eğilip bükülerek muhalefet üzerinde bir baskı aracına dönüştürülmüştür. Diğer milletvekilleriyle benzer davranışları sergilememe rağmen sırf HDP milletvekili olmam hasebiyle farklı bir muameleye tabi tutulmaktayım. Şahsım üzerinden komisyon süreci işletilirken bazı milletvekillerinin bundan muaf tutulması Anayasa'nın eşitlik prensibine aykırı bir durum teşkil etmektedir.

Genel Kurul toplantılarının toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkan vekilinin takdirine göre, müşahadeyle veya yoklamayla açıldığı bilinmektedir. Müşahadeyle açılan toplantılarda tüm milletvekilleri mevcut kabul edilmektedir. Şahsımla ilgili hazırlanan devamsızlık cetvelinde listede verilen oturumların hangilerinin müşahadeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Başkanlık makamına ibraz ettiğim doktor raporum geçersiz sayılmıştır. Ancak bu doktor raporuna dayanarak yok sayıldığımı ortaya çıkıttığı söylenmiştir. Eğer böyle ise sağlık raporum neden geçersiz sayılmaktadır? Müşahadeyle açılan oturumlarda vekillerin teamül gereği mevcut kabul edildiği ortadayken maddi gerçeğin ortaya çıkarılması adı altında hafiyecilik oyununa girilmiştir. Komisyonun maddi gerçeklere dayanarak işlem yapması durumunda Parlamentoda birçok vekilin devamsızlık yaptığı ortaya çıkacaktır ki izlenmesi gereken yol kesinlikle bu olmamalıdır. Bir vekilin verdiği beyanın yeterli olması gerekmektedir. Vekil beyanını dikkate almayan, vekile saygı duymayan bir iktidar anlayışı ileride en çok mevcut iktidar vekillerinin başını ağrıtacaktır. Ancak burada güçlünün hukuku uygulanmaktadır. Adaletin herkese lazım olduğunu bir zamanlar mazlum olan iktidar partisi milletvekillerinin iyi bilmesi gerekir. Mazeret bildirmeyip orada bulunan milletvekilleri var sayılırken, mazeret bildirdiğim hâlde sağlık raporumun yok sayılıp buna dayanarak milletvekilliğimin düşürülmesinin hukuki bir açıklaması olabilir mi?

Meclis Başkanlığına gönderdiğim sağlık raporu usulden kaynaklı eksiklikler içerdiği gerekçesiyle reddedilmiş, bunun üzerine istenen mahiyette olacak şekilde raporu yenilememin ardından, bu sefer de raporun günlerce birtakım bürokratik engellemeler yüzünden Başkanlık kayıtlarına girmemesinin siyasi bir tavır olduğu açıkça bilinmektedir. Rapor Başkanlık kayıtlarına ulaştığında ise, bir hastane tarafından, utanç verici bir şekilde, geçersiz sayılmıştır. Mevcut yasaları uygulamakla yükümlü AKP Hükümeti, vekilliğimizin düşürülmesinin yasal, tüzüksel gerekçelerini yaratmak amacıyla bizzat kendisi yasaları çiğnemiştir. 3 Mart 2017 tarihinde aldığım ve usulüne uygun bir şekilde T.C. Stuttgart Başkonsolosluğuna teslim ettiğim başka bir sağlık raporu, hemen onaylanıp geri verilmesi gerekirken, üzerinden aylar geçmesine rağmen, Hükümetten verilen yasa dışı talimat nedeniyle henüz onaylanıp tarafımıza verilmiş değil.

İlk sağlık raporumun tartışmaya açık hâle getirilmiş olması, sonraki raporların konsoloslukta bekletiliyor olması, vekillik faaliyetlerimi araştırmakla yükümlü bir ekibin kurulması ve günbegün neler yaptığımı araştırılmış olması, Meclis tarihine büyük bir utanç olarak geçecektir.

Vekilliğimin haksız ve hukuksuz bir biçimde, tamamen çifte standart uygulanarak düşürölmek istenmesini, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve AKP Hükümeti tarafından şahsıma yönelik olarak başlatılan ve hâlen devam eden siyasi bir linç kampanyasının devamı olarak görmek gerekiyor. Dokunulmazlıklar kaldırılmadan önce, bizzat Erdoğan tarafından, Suriye sınırında arabamda silah taşıdığım iddiasıyla başlatılan iftira kampanyası, fezlekeyi hazırlayan savcı tarafından yalanlanmasına rağmen, hakkımdaki linç kampanyası hiç sektirmeden devam etmiştir. Savcılığın bizzat hazırladığı iddianamede böyle bir suçlamaya yer verilmediğı açıkça yazılmış olmasına karşın, Erdoğan, bu isnada devam etmiş ve şahsım üzerinden HDP’li milletvekillerinin dokunulmazlıklarını sürekli gündeme getirmiştir.

Kürt kentlerinde kimi zaman aylarca süren sokağı çıkma yasakları boyunca, başta yaşam hakkı olmak üzere, sayısız hak ihlali çok sayıda ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütünün raporlarına yansımış durumdadır.

Cizre’de 14 Aralık 2015’te ilan edilen ve yetmiş dokuz gün boyunca aralıksız devam eden sokağı çıkma yasakları boyunca Cizre’de bulundum. Bu süre zarfında Cizre’de olan biteni kamuoyuna anlatmayı vekil olmanın görevlerinden biri olarak gördüm. Vahşet bodrumlarında yakılan gençlerin canlı tanığı olduğum için ve yaşanan vahşeti tüm dünyaya elimden geldiğince anlatmaya çalıştığım için AKP Hükümeti ve Erdoğan’ın hedefi konumuna gelmiş durumdayım.

Benim şahsımda bana oy veren binlerce seçmenin iradesi düşürölmek istenmektedir. Millet iradesinin her şeyin üstünde olduğunu söyleyen, on beş yıldır bunu diline pelesenk etmekten çekinmeyen siyasi iktidar hangi millet iradesinin kendileri için kıymetli olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bu durum en çok Parlamentonun saygınlığına zarar vermektedir. Adalet duygusu ağır yara almış durumdadır. Öyle görünüyör ki, adaletin bir gün herkese lazım olacağı inancı Hükümet tarafından çoktan unutulmuş durumdadır.

“Hukuk” kelimesinin “Hak”tan geldiğı bilinir. Hak temelli değil güç temelli bir hukuk anlayışının söz konusu olduğu toplum tarafından genel kabul görmektedir ve yargıya güven artık oldukça azalmış durumdadır. Hükümetin ve bugünlerde Hükümetin siyasi ortağı olanların bilmesi gereken şudur: Adalet ilkesini yitiren bir iktidar kendi ölüm fermanını imzalamıştır. Ve AKP Hükümeti uçurumun kenarındadır.

4/7/2017

Faysal Sarıyıldız

26. Dönem Şırnak Milletvekili”

Değerli milletvekilleri, Şırnak Milletvekilimizin savunmasını öncelikle okudum. Şimdi ben de onun adına bizim hem Komisyon tutanakları ve hem de partimize yönelik uygulamaları, saldırıları dilim döndüğünce anlatmaya çalışacağım ama bundan önce bugün bu dokunulmazlıkların kaldırılması tezkeresini konuşurken bunun bağlantılarını da bilmemiz gerekiyor. Bu, sadece Tuğba Hezer ve Faysal Sarıyıldız’a yönelik bir operasyon değildir. Bu, aslında çok daha derinlerde şekillenen ve Millî Güvenlik Kurulunda kararı verilen çözüm sürecinin bitirilmesi sürecinden, Millî Güvenlik Kurulunda çöktürme planının planlanmasıyla başlayan genel bir konseptin sadece bir ayağıdır.

Bugün, şu anda HDP ne durumda? Sadece grubunu söyleyeyim değerli milletvekilleri: Bir kısmımız buradayız, Genel Kurul çalışmalarına katılıyoruz. 10 arkadaşımız Diyarbakır’da demokratik siyasete özgürlük nöbeti tutuyor. 11 milletvekili arkadaşımız Kandıra, Sincan, Edirne ve Silivri cezaevlerinde tutuluyor. 2 milletvekilimiz Tuğba Hezer ve Faysal Sarıyıldız Avrupa’da. Yöneticilerimizi birazdan anlatacağım. Tabii, bu vesileyle Tuğba Hezer ve Faysal Sarıyıldız’a da -herhâlde söylemedim- buradan selamlarımı özel olarak göndermek istiyorum.

Savunmaya yine geçmeden önce, şu anda Diyarbakır'daki manzarayı sizlerle paylaşmak istiyorum. Lütfen, buradaki milletvekilleri bir an için orada 10 milletvekilinin yerine koysun kendini. Şu anda, partimize yönelik tasfiye, yok etme, terörize etme, kriminalize etme, tutuklama, saldırma politikaları, OHAL uygulamaları, bir bütün olarak demokratik siyasetin yok edilmesi, hak ve özgürlüklerin tümüyle gasbedilmesi, Türkiye'de adım adım bir faşizmin ve diktatörlüğün inşa edildiği bir dönemde Diyarbakır'da bir aylık demokratik siyaset, özgürlük, adalet ve vicdan nöbetinin ilk bir haftası başladı. Dün Diyarbakır milletvekillerimiz Diyarbakır Valisiyle ve ilgililerle yoğun bir temas kurdular. Bu etkinliğin, bu nöbetin kesinlikle demokratik siyasetin, olmazsa olmaz, demokratik tepkinin bir parçası olduğunu, bu konuda aynı zamanda bir sivil itaatsizlik etkinliği olduğunu ve siyasi partilerin bu tip etkinlikleri yapmak için aslında izne ihtiyaçlarının olmadığını, Koşuyolu Parkı'nda ilk başta grup toplantısı yapılacağını ve sonradan da bu nöbetin tutulacağını anlattılar ve Valilik Diyarbakır'da Ekin Ceren Parkı'nda bu etkinliğin yapılabileceğini söyledi. Bu sabah milletvekillerimiz, halk, sivil toplum örgütleri, parti yöneticilerimiz birlikte grup toplantısının yapıldığı yere gittiler ve neyle karşılaştılar? Her zaman olduğu gibi tam bir ablukayla, her taraf TOMA'larla, panzerlerle, ranger'larla, kolluk gücüyle kuşatılmış durumda. Lütfen, sosyal medyadan şu anda milletvekillerimizin oturduğu yeri bir görün. Bizim hesaplarımızda var, başka hesaplarda da var. İki kat bariyer, tel örgüler çevrilmiş durumda, hiçbir şekilde vatandaşın milletvekillerinin yanına gitmesine izin verilmiyor, grup toplantısında halkın, farklı sivil toplum örgütlerinin ve dinlemek isteyenlerin girişine izin verilmemiş. Her tarafta TOMA'lar -dediğim gibi askerî araçları çok bilmem ama diğerlerine ne deniyor- ranger'lar, işte arabalar, hepsi orada konumlanmış durumda, askerî araçlar ve polis araçları ve 55 derece sıcakta arkadaşlarımız orada. Sadece 10 milletvekili arkadaşımız, içinde Parti Sözcümüz Osman Baydemir'in, Grup Başkan Vekilimiz Ahmet Yıldırım'ın, Diyarbakır milletvekillerimiz Ziya Pir, Nimetullah Erdoğan ve Felekas Uca'nın olduğu; yine Kadın Meclisi Sözcümüz Dilan Dirayet Taşdemir'in olduğu, yine Adıyaman Vekilimiz Behçet Yıldırım'ın, İzmir Vekilimiz Müslüm Doğan'ın olduğu milletvekili arkadaşımız, umarım kimseyi unutmamışımdır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Garo Paylan...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İstanbul vekillerimiz Hüda Kaya ve Garo Paylan'ın olduğu 10 milletvekili arkadaşlarımız, şu anda yedi gün yirmi dört saat nöbetin ilk gününü tutmaya devam ediyorlar. Ben iktidar partisine özellikle seslenmek istiyorum -lütfeñ Meclis Başkan Vekili de dâhil olmak üzere- çünkü oradaki milletvekili arkadaşlarımız bu Parlamentonun üyesidirler ve şu anda demokratik bir hakkı kullanıyorlar. Bu demokratik hakkın kullanımına engel olanlar hakkında işlem yapılması gerekiyor. Diyarbakır Valisi hangi emir ve talimatla orada etkinliğimizin ziyaret edilmesine izin vermiyor? Gerçekten bir açıklama bekliyoruz. İktidar partisi istediği her ilde, istediği her beldede, istediği her yolda, istediği her güzergâhta ve üstüne üstlük istediği her saatte binlerle, on binlerle ya da daha düşük kalabalıklarla, daha yüksek kalabalıklarla bir araya geliyor ve oraya giden güvenlik güçleri sadece korumak için, taşkınlığı önlemek, herhangi bir zarar ve ziyan olmasını engellemek ve tabii ki milletvekillerini ve oradaki vatandaşları korumak için gidiyor; olması gereken bu. Peki, söz konusu olan HDP ise ve söz konusu olan aynı demokratik tepki ve direniş ise neden partiler arasında bu kadar açık, bu kadar bariz bir ayrımcılık vardır? Şunu Meclis kürsüsünden bir kez daha önemle hatırlatmak istiyorum, İçişleri Bakanına sesleniyorum -grup başkan vekili burada iktidar partisinin- ve Meclis Başkan Vekiline: Bu bizim demokratik hakkımızdır. Ortada zulüm varsa buna karşı direnmek de bir haktır ve biz orada hiçbir şiddete mahal vermeden, buna izin vermeden, büyük bir kararlılıkla bu demokratik siyasetin tasfiye edilmesi çabalarına karşı, aksine savaşa karşı barışı, şiddete karşı demokratik siyaseti ve ölüme karşı yaşamı savunmak için nöbet tutuyoruz. Biz orada adalet nöbeti tutuyoruz, orada vicdan nöbeti tutuyoruz ve bu uygulama iktidarın bu taleplerden ne kadar korktuğunu, görünür olmasını ne kadar tehlikeli bulduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Hükümet, derhâl, Diyarbakır'da milletvekillerimizin üzerindeki, etrafındaki ablukayı kaldırsın. Halkın vekillerini ziyaret etmesini engellemeyi bıraksın. Orada 55 derece sıcakta ihtiyaçların bile giderilmesine engel olunan bir ortamda bu zulmü kapatamazlar ve ne yaparlarsa yapsınlar -bir ay boyunca- gelecek hafta İstanbul'da, diğer hafta Van'da, son hafta da İzmir'de, birer haftalık "Demokratik Siyasete Özgürlük" nöbetleri yirmi dört saat boyunca tutulacaktır ve her gün sabah saatlerinde -sanırım on birdi, on ya da on bir- her gün grubumuz orada basına açıklamalarını da yapacak. Bugün arkadaşlarımız, maalesef, tel örgüler arasından -fotoğraflar geliyor grubumuza- basına demeç vermek zorunda kalıyorlar. Türkiye'nin milletvekilleri ya gerçek hapisanelerde ya da dışarıda siyaset yapmak istediklerinde polis bariyerleriyle çevrili dışarıdaki cezaevlerinde tutuluyor. Bu meseleyi de önemle önemle tekrar hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bunun dışında, şimdi, dokunulmazlıkların kaldırılması sürecine nasıl geldiğimizi genel hatlarıyla bir hatırlatmak isterim. Şimdi, hepinizin bildiği üzere, Türkiye'de "7 Haziran seçimleri" diye bir dönem var. Ne olduysa, çözüm sürecinin bitirilmesi, ondan önceki meseleler ve sonraki meseleler bir kronoloji dâhilinde aslında devam ediyor. Neydi bunlar gerçekten? Önce, tabii, Faysal Sarıyıldız'ın savunmasını yaptığım için ona ilişkin birkaç anekdotu da paylaşmak istiyorum.

Faysal Sarıyıldız bir milletvekili ama sürekli halkının yanında, hatta canı pahasına kendisini halkına siper eden bir milletvekili, bunu bütün dünya kamuoyu ve Türkiye kamuoyu biliyor.

Biz milletvekili olarak öncelikle kime karşı sorumluyuz? Tabii ki halka karşı sorumluyuz. Bu soruyu yanıtlamamız gerekiyor. Faysal Sarıyıldız halkın oylarıyla ikinci kez seçilmiş ve halkının sorunlarını Parlamento çatısı altında dile getirmek ve çözüm üretmek adına Şırnaklılar tarafından, o kadar acı çeken bir coğrafyada, demokratik siyasete olan inancı pekiştirmek uğruna ve gerçekten barış umutlarıyla Faysal Sarıyıldız Parlamente'ye gönderilmiştir.

Peki, gerçekten, bir milletvekilinin üyeliğinin yoklamadan dolayı düşürülmesine ne diyebiliriz? Emin olun, bunu karşılayacak... Ben Türkçe biliyorum, Kürtçe biliyorum, birazcık İngilizce bilirim yani yeteri kadar, azıcık da Zazaca bilirim ama buna karşı bir kelime yok. Bu bir "skandal" desem, az kalır; "Bu dehşet veriyor." desem, çok hafif kalır; "Bu, siyasi bir operasyon." desem, zaten hepimiz biliyoruz; "faşizm" desem, faşizm bile karşılamıyor; bu bir zulüm. Ben size sormak istiyorum, yani Davutoğlu'nu Sırrı Süreyya Önder söyledi, ben başka bir milletvekilini söyleyeyim: Ali Babacan'ı kim gördü Parlamente'de? Aklıma geldi.

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Ali Babacan geliyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Devam eden biri. Düzenli geliyor, düzenli geliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kim gördü? Ben kendi adıma Parlamente'ye grubumun adına en çok takip ettiğim için, görev gereği yani görevlendirme sonucunda buraya geldiğim için biliyorum, ben en son 20 Mayıs'ta görmüştüm, kayıtları açıp bakalım.

ORHAN KARASAYAR (Hatay) – Hayır, hayır, sürekli geliyor, sürekli geliyor.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Yok, yok, sürekli geliyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani, siz "geliyor" diyorsunuz da ben de sizin kadar buradayım en az. Hadi, yüzde 70 sizin oranınızda olayım. Mesela, yani Ali Babacan sadece bir örnek, başka milletvekillerini de verebilirim.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Düzenli gelir ama, kendisi burada yok ya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Şimdi, gören de bu dokunulmazlıkların hani yoklama için düşürüldüğünü görenler, dışarıdan parlamentolar zannedecekler ki her gün 550 milletvekilinin en

az 500'ü burada, Mecliste, her gün yoklama yapılıyor, müşahadeyle hiç oturum açılmıyor zaten, biz çok düzenli milletvekilleri olarak haftanın dört günü, beş günü buradayız, imza veriyoruz ve sadece HDP'nin 2 milletvekili 47 birleşime katılmamış. Bu gerçekten büyük bir gaflet, bu büyük bir gaflet. Nasıl böyle bir haksızlık altına imza atılabilir? Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer'in vekilliğinin düşürülmesinin yoklamayla, usulle hiçbir ilgisi tabii ki yok. Tabii ki aklımızla alay ettirmeyiz. Tabii ki bizim buna inanmamızı... Ya da halk, 80 milyon yurttaş -sizin seçmenleriniz de dâhil, diğer bütün partilerin seçmenleri de dâhil- hiç kimse Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer'in vekilliğinin yoklamaya katılmadıkları için düşürüldüğünü düşünmez, inanmaz çünkü bu konu da gün gibi ortada. Ya, 2 milletvekilinin vekilliği düşürülecek, 15 kişi var salonda; biz daha ne anlatalım? Buraya sadece oy vermeye geliniyor. Yirmi dört saat sonra gelinecek ve vekiller "Hadi vekilliği düşürülsün." diyecek ve -biraz sonra 1994'teki muhalefet şerhlerini okuyacağım- Türkiye bugünü on yıl tartışacak ve iktidar partisi yetkilileri, vekilleri çıkıp nedamet getirecekler, özür dileyecekler, öz eleştiri verecekler, yanlış yaptık diyecekler. Bundan benim şahsen hiç kuşum yok. Biz de diyoruz ki yarın olmadan, bu nedameti sonradan getirmeden bugün gelin, şu ülkeyi uçuruma götüren uygulamalara evet demeyin. Hep birlikte Parlamente'ye, siyasete ve demokrasiye sahip çıkalım diyorum.

Şimdi, 7 Haziran seçimlerinde -biraz tarihi arka plana götüreyim- ne olmuştu? Henüz 7 Haziran olmamıştı, HDP'nin o yükselişi ve başarısı görüldükçe sürekli bizi hedef alan konuşmalar dinledik, sıklıkla. Ben o hedef gösteren konuşmaları burada okusam ya da anlatmaya kalksam değil üç saat, otuz üç saat, otuz üç gün anlatmam gerekir çünkü iktidar partisi yetkilileri kalkıp, oturup gece bizimle yatıyorlardı, sabah bizimle kalkıyorlardı, her kalkan HDP'ye bir laf söylüyordu, hedef gösterme başlamıştı ve seçim çalışmaları ısrarla sabote edilmeye çalışıldı. Ne oldu? Benim seçim bölgem olan Adana'da -ben hiç unutmam bu tarihi çünkü bomba patlamasından yaklaşık altmış saniye sonra il binasındaydım, kıl payı yaralanmadan ve ölmeden kurtuldum- sokağa girdiğimde büyük bir patlamayla irkildim. Bir baktım ki bizim il binası bombalanmış. 18 Mayıs 2015, 7 Hazirandan kaç gün önce? Üç hafta önce. Hemen gittik olay yerine, polisler geldiler, olay yeri inceleme ekipleri; bomba, masanın yanında bulunan sehpanın üzerine konulmuş ve bizim İl Eş Başkanımız Hüseyin Beyaz hâlâ sakat, arkadaşlarımız yaralanmıştı, şans eseri ölüm olmadı ama bina kullanılamaz hâldeydi ve biz seçim çalışmalarımızı artık o binada yapamaz olduk.

Peki, ne oldu biliyor musunuz? Failler yakalandı mı? Hayır. Dosya açık mı? Hayır. Kim attı o bombayı? Faili meçhul, en kolay bu, "Bilmiyoruz." diyorlar. Dönemin Valisiyle, Emniyet yetkilileriyle defalarca görüştüm, oradaydım aday olarak. Bu bombayı kim attı? Aynı saatte, hem Adana hem Mersin İl Binamızda aynı anda, aynı dakikada iki bomba patladı. Önce dediler ki: "Bunlar Suriye'den gelmiş." Sonra başka açıklamalar yapıldı, sonra "İŞİD'çiler" dedi, sonra bizim yargı mensuplarından öğrendiğimiz kadarıyla kamera kayıtlarında -bize göstermediler, hâlâ göstermediler- sanıklar yani o zanlılar, şüpheliler teşhis edilmiş ama kimse yakalanmadı. Sonra, bir hafta sonra -çok iyi hatırlıyorum, çok yakın takip ettim- basında, yandaş basında Adana İl Binasını bombalayan failin adı açıklandı ve Suriye'ye kaçtığı söylendi. Ya, el insaf, mademki faildi, mademki adını biliyordunuz, niye yakalamadınız, niye tutuklamadınız? Kaçtı ya da kaçırttınız, siz götürdünüz Suriye'ye, sonra da "Kaçtı." diye haberler yapıldı. Ve 18 Mayıs 2015 dosyası hâlâ açık. Partimize yönelik ilk bombalı saldırıdır bu, bu nedenle çok önemli bir yerde duruyor.

Peki, diğeri neydi? 5 Haziran -yine unutulmayacak bir tarih- 7 Hazirandan iki gün önce sadece, iki gün önce, Diyarbakır mitingimizin göbeğinde, yüz binlerce insanın olduğu miting alanında bombalar patladı. 5 sivil yaşamını yitirdi. Orhan Gönder -6 sivil- ünlü, Adıyaman'dan geldiği iddia edilen... Adıyamanlıları tabii ki asla suçlamıyorum, sadece basında geçtiği ve bilindiği için, İslam Çay Ocağı...

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Dokumacılar...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Dokumacılar Çay Ocağı mı? Unuttum yani şu anda çay ocağının adını unuttum.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – İslam Çay Ocağı, Dokumacılar grubu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İslam Çay Ocağı, pardon. Yani şu anda sözlü, düşünerek konuştuğum için...

5 Haziran katliamıyla ilgili dava bugündü biliyor musunuz? Ve 1 sanık tahliye edildi. Bir katliam teşebbüsünde bulunan, katliamı başaramayan, 6 kişiyi katleden IŞİD’çiler mahkeme karşısında tahliye ediliyor. Biraz önce, gelmeden önce baktım, savcı lütfetmiş, itiraz etmiş. Hani, bilmiyoruz artık birileri rahatsız oldu mu? İşte 7 Hazirana böyle bir atmosferde girdik.

Tabii, bununla ilgili, seçim ofislerimize, binalarımıza, stantlarımıza, adaylarımıza sayısız saldırı oldu 7 Hazirana giderken. Biz yanımızda korumalarla ve ruhsatlı silahlarla dolaşmak zorundaydık çünkü her yerde bize yönelik saldırılar ve saldırı teşebbüsleri vardı. Hiç unutmuyorum, Eş Genel Başkanımız Figen Yüksekdağ Antep’ten Adana’ya geldi ve biz bir gün önce, öldürülmesine dair ciddi bir ihbar almıştık. Hatta bunu Ankara da doğruladı ve Sayın Yüksekdağ kıl payı ondan Antep’te kurtuldu, Adana’ya geldi, inanılmaz bir güvenlik kordonuyla biz çalışmalarımızı yürütmek zorunda kaldık. Niye? Biz de partiydik, hâlâ partiyiz; siyaset yapıyoruz ve halka gidiyorduk. Bunların hepsi kayıtlarda mevcut. 7 Hazirana biz böyle bir atmosferde gitmek zorunda kaldık. Ama bütün bunlara rağmen...

Tabii bu saldırıların, bu bombalamaların, bu tutuklamaların amacı tekti: HDP barajı geçmemeli. Hatta “HDP yüzde 10 barajını geçemez zaten, bağımsız olarak seçimlere girsin.” denilen tartışmaları da parantez içinde hatırlatıyorum çünkü biz barajı geçsek iktidar tek başına iktidar olamayacaktı. Hesap çok açıktı, biz geçmezsek iktidar oluyorlardı. Zira, iktidardan düşüren tek parti olma unvanını kazanmış olduk 7 Haziranda. Bütün saldırının sebebi buydu. Çoğunluk sağlanamıyordu çünkü, matematik çok açıktı, biz düşürülmek isteniyorduk. Bunu başaramadılar ve bundan sonra ne oldu, 7 Hazirandan sonra? 20 Temmuzı yeni atlattık, çok korkunç bir gündü, çok korkunç bir olaydı; gerçekten, 33 Türkiyeli genç İzmir’den İstanbul’a, İstanbul’dan Antalya’ya, Antalya’dan Kayseri’ye, Adana’dan Hatay’a 33 tane genç Kobani’de çocuklara oyuncak ve fidan götürmek için yola çıktılar. Çoğu üniversite öğrencisiydi ve ikisini çok yakından tanıyorum çünkü Adana’da seçim çalışmalarında bizimle birlikte destek çalışmaları yapıyorlardı. Bu çocuklar orada IŞİD’cilerin hedefi oldu. Neden? Şimdi, 20 Temmuzda, 7 Hazirandan bu kadar bir süre sonra, Türkiye’de yola çıkan gençler -etnik kimlik zikretmek için söylemiyorum ama- Kürt olmayan, Türklerden oluşan sosyalist, solcu, demokrat, Müslüman, mütebedeyin birçok kesimden oluşan, gençler barış köprüsü olmak istediler, Kobani’de o yıkıma, IŞİD vahşetine karşı bir el uzatmak istediler, bu, IŞİD’in hedefi oldu. Suruç’a gidenler bilirler, Urfa Vekilimiz Sayın Dilek Öcalan da burada, dün sohbet ettik. o, parçalanma anını görmüş, hemen gitmiş, ben de gittim sonrasında. Gerçekten, insanın ne vicdanının ne de havalasının asla kabul edebileceği bir şey değil. O zaman Kaymakamla da görüşmüştüm, Valiyle de. O kadar yüksek güvenlik tedbiri olan Suruç’ta biz gidip sınırda barış nöbetleri tutuyorduk IŞİD gitmesin diye, günde on beş defa gaz atılıyordu yeter ki Suruç’ta, Urfa’da IŞİD’e karşı bir ses çıkmasın, nöbet tutulmasın diye ama o gün o Amara Kültür Merkezi’nde nedense tek bir polis yokmuş, güvenlik gücü yok. Üstelik, basın açıklaması yapacaklar bu gençler, daha önce görüşmüşler. Peki, ne oldu 20 Temmuzdan sonra? Diyeceksiniz “Failler mi yakalandı?” Tabii ki hayır. Şu anda göstermelik bir dava devam ediyor, dosya gizli tutuldu, bütün itirazlarımıza, girişimlerimize rağmen failler hâlâ korunmaya devam ediyor. Bunlar bu şekilde devam etti.

Bir de Ankara Tren Garı katliamı var, 10 Ekim, onu bu kürsüden çok anlattık. Yani haziran, 20 Temmuz, ağustos, eylül, ekim... 1 Kasım yirmi gün kala Ankara’da barış savunucuları, barış mücadelesini yürüten kadın, genç, yaşlı demeden -yine Ankara’nın göbeğinde bombalar patladı- 101 insan katledildi ve dava hâlâ devam ediyor. Aynı şekilde, siyasetçileri tutuklayan zihniyet, her gün demokratik muhalefete saldıran iktidar partisi, söz konusu olan bu katliam failleri olunca bu kadar hızlı davranmıyor ve davranmadığı için katliamlar devam ediyor; davranmadığı için, koruduğu için bu suçlar işlenmeye devam ediyor.

Peki, sonra ne oldu? 1 Kasım. Tümüyle bir darbeyle -o süreçten başlayan bir tablo var- 1 Kasım seçimlerine gittik. 1 Kasım seçimlerinde -biliyorsunuzdur mutlaka siyasetle bu kadar iç içe olduğunuzu göre- HDP olarak biz miting yapmadık biliyor musunuz? Miting yapmadık, yapamadık ve biz Merkez Yürütme Kurulunda bizim seçmenleri ve halkı korumak adına kitlesel mitingler yapmama kararı aldık 10 Ekim ve 20 Temmuzzdan sonra. Çünkü biz bizim toplantılarımıza, mitinglerimize, buluşmalarımıza yönelik bu sabotajların, bu provokasyonların, bu saldırıların devam edebileceği kaygısı... “Kaygı” derken korku değil asla, korku değil, biz çalışmalarımızı devam ettirdik ama o kitlesel olaylarda sonuçta iktidar partisi bize yönelik saldırıları da önlemediği için; tersine, teşvik ettiği için, her gün hedef gösterdiği için biz çalışmalarımızı kapı kapı, ev ev, küçük küçük toplantılarla yapmaya çalıştık. Arşivlere bir bakın, 1 Kasım çalışmalarımızın nasıl olduğunu görürsünüz.

Sonra, tabii ki sokağa çıkma yasakları dönemleri oldu ve bu seçimden sonra Sayın Burhan Kuzu’nun şu sözü çok söylendi, söylemeden geçemeyeceğim, çok ünlü bir söz -çok ünlü “tweet”leri vardır kendisinin- şöyle bir “tweet” attı: “Evet, seçim bitti. Millet kararını verdi. ‘Ya istikrar ya kaos.’ dedim, millet kaosu seçti.”

BURHAN KUZU (İstanbul) – Aynen tekrar ediyorum, doğru demişim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Doğru Sayın Kuzu, kaosu sizin çıkardığınızı da kabul etmişsiniz. Doğru demişsiniz. Siz iktidar adına herhâlde şunu dediniz: “Bize oy verirsiniz istikrar olacak, bize oy vermezseniz biz kaos çıkaracağız.” ve kaosu çıkardınız. Tebrik ediyorum sizi, gerçekten tebrik ediyorum.

Buyurun sizi dinliyorum.

BURHAN KUZU (İstanbul) – Oradaki inceliği siz göremezsiniz sizin zekânızla.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Anlatın görelim Sayın Kuzu.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım lütfen. Genel Kurula hitap edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yok, ben karşılıklı konuşmuyorum, benim savunmama müdahale ediyor. Ben şu anda savunma yapıyorum yani normal bir kürsü konuşması yapmıyorum. Ayrıca, dinlemek isterim gerçekten “Millet kaosu seçti.” demek ne demek? Ve sonra kaos geldi. Demek ki kaosu planlayıcılarından biri sizsiniz. Bunun başka bir izahı var mı? Benim Türkçem bu kadarına yetiyor vallahi, ana dilim Kürtçe. Varsa bunu bilen, bir açıklasın ben de ikna olayım.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Twitter Bakanı...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Twitter Bakanlığı unvanınız varmış, bunu bilmiyordum gerçekten.

Ve “Hayırlı olsun.” demiş. Bundan sonra HDP’ye ve HDP’yi destekleyenlere yönelik saldırılar hız kazandı. Peki, sadece Sayın Kuzu mu bu “tweet”i attı? Hayır. Allah var, haklarını yemeyelim, basın hiç geri durmadı. Star gazetesi -adını vermekte hiçbir sakınca görmüyorum- manşette “Ya istikrar ya kaos.” Bazı gazeteler var ama onu getiremedim. Akit ve Star gazetesi de aynı şeyi attılar. Sonra, şöyle yazdı Akit: “Ya başkanlık ya kaos.” Bu sefer, iş başkanlığa döndü, çünkü başkanlık olmasa kaos olacak. Hâlâ o tehditler ve propagandalar devam ediyor.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Kâtip üye değişti, tutanağa geçsin de, Fatma Kaplan Hürriyet geçti. Bu konuda hassasiyetim var Başkanım. Kâtip üye başta tutanağın başına yazılıyor, sonra o sürede hep o kâtip üye varmış gibi oluyor ama şu an Fatma Kaplan Hürriyet oturdu, Ali Haydar Hakverdi kalktı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Tamam.

Şimdi, bu durumda her türlü engellemeye rağmen 1 Kasım'da HDP'yi durduramadılar, 1 Kasım'da şeyi aştık ve sonra, Sayın Erdoğan, şu anda AKP'nin Genel Başkanı, anayasal bir hak olan yasama dokunulmazlıklarının kaldırılması meselesini ortaya attı, zaten tartışma da orada başladı. 28 Temmuz'da –yanlış tespit etmediysem- bu konuşmalar başladı ve şunu söylüyor Erdoğan eş başkanlarımızı hedef göstererek: “Ve terörle mücadele hedefine yönelik olarak genişletilmiş bir şekilde bu tartışmaya açılmıştır.” diyor ve şöyle diyor: “HDP eş başkanları anayasal suç işliyor. Dokunulmazlıklarının kaldırılması terörle mücadeleyi olumlu etkiler. Mecliste temsil edilen siyasi partilerin yasama dokunulmazlıklarının tamamen ve herkes için kaldırılması veya koruma tedbirlerinin uygulanmamasıyla sınırlı tutulması yönünde kalıcı çözüm ve köklü Anayasa değişikliği teklifimize rağmen...” Bunu bazen iktidar partisi hatipleri farklı ifade ediyor. Biz geçici değil tümüyle dokunulmazlıkları düzenleyen, kaldıran, kürsü dokunulmazlığını ayrı tutan bir teklif önerdik ve burada herkes için kaldırılması, sadece koruma tedbirlerinin Parlamento süresince -yani yasama faaliyetini engellemesin diye- uygulanmaması şartıyla bir teklif önerdik.

Tabii, bu hiç tartışılmadı, tartışılmadı bile. Yani hâlâ kamuoyunda bizim sesimiz ne kadar çıkıyorsa onlar biliyor, gerisi şöyle biliyor: “Demirtaş dedi ki: ‘Kaldırın.’”, işte, “Yüksekdağ dedi ki: ‘Kaldırın.’ Hadi biz dilekçeleri veriyoruz.” Hatta dün iktidar partisinden bir hatip –adını şu anda anımsamadım- şöyle dedi: “Ya, öyle bir söylediler ki üzerimizde siyasi baskı oluştu, biz mecburen dokunulmazlıkları kaldırdık.” Yani gerçekten, ben dün çok gülümsemiştim. Biz siyasi baskı oluşturduk, “Hadi bizi cezaevine atın.” diye, neredeyse bunu diyecek. “Siz istediniz...” Yani gerçekten, hani, bir ar meselesi varsa, utanmasa diyecek ki: “HDP dedi ki ‘Bizi cezaevine atın.’” Bir bunu söylemedi. Diyor ki: “HDP dedi ki ‘Biz dilekçe veriyoruz, eş başkanı şunu dedi.’” Ayıptır ya! Yani kendi söyledikleri yalana kendileri inanıyor bir süre sonra ve vatandaşın da inanmasını bekliyor. Böyle bir absürtlük olabilir mi? Böyle bir gerçek dışılık olabilir mi?

Şimdi, bu tartışmaya açıldı. Sonra, Nisan 2016'da tercihi biliyoruz; AKP, MHP ve diğer muhalefetin desteğiyle dokunulmazlıklar kaldırıldı. Beş ay sonra, sizi 4 Kasım... 4 Kasım'da ne olduğunu biliyorsunuz. 4 Kasım 2016 tarihinde, gece saat bir buçukta -ben Diyarbakır'da olduğum için Demirtaş'ın ve Nursel Aydoğan'ın evine gitmiştik milletvekili arkadaşlarımızla beraber- tanıklık ettim nasıl gözaltı işlemi yapıldığına. Bütün bir Kayapınar... Kayapınar'ı bilenler bilir. Bilmiyorum kaç kişi biliyor Diyarbakır'ı? Yani ancak savaş hâlinde böyle bir önlem alınabilir. Dehşet bir şey. Yani bütün kolluk orada, biz zar zor Eş Başkanımızın bahçesine kadar gidebildik, o sırada indiriliyordu ve büyük silahlarla, asla gelemesiniz, gidemezsiniz. “Ne oluyor? Bilgi verin.” Hiçbir bilgi yok. Ee, darbe böyle oluyor. Yani “15 Temmuz darbe girişimi” diyoruz ya, işte, darbe böyleymiş, biz canlı canlı yaşadık, o yüzden hepsini artık tanıyoruz. Aynı anda İdris Bey, Yüksekdağ, işte, bir kısmı Ankara'da arkadaşların, bir kısmı Mardin'de, bir kısmı Diyarbakır'da, Sırrı bey, sanırım o da Ankara'daydı yani beş ayrı ilde ama aynı dakikada, sorun orada, aynı dakikada -bu kürsüden bir kez daha anlatmıştım- eşzamanlı operasyonlar yapıldı ve sabah beş buçuk civarıydı, Diyarbakır'da adliyeye getirdiler arkadaşları ve asla görmemize izin vermediler. Milletvekillerinden söz ediyorum yani vatandaşın değil. Adliye binasına -“zorla” diyeceğim, abarttığımı düşünmeyin- zorla girdik binlerce polisi yararak. Hani biz içeri gireceğiz çünkü biz milletvekiliyiz ve arkadaşlarımızı gözaltına aldınız, onlar milletvekili. İçeri girdik ve tutuklama kararından sonra da bugüne kadar o tutuklanan arkadaşları görmedik hâlâ. Ne gözaltında görüştürüldük ne tutuklandıktan sonra görüştürüldük. Bu vesileyle Adalet Bakanlığının bize cezaevinde tutulan arkadaşlarımızla görüşme izni vermemesinin izahının olmadığını, bunun keyfiyeti

aşan başka bir yönteme dönüştüğünü ısrarla ifade ediyoruz, davalarımızı açtık ve hâlâ yanıt verilmedi. CHP’den milletvekili arkadaşlarımızın gitmesine hiçbir itirazımız yok, aksine mutlu oluyoruz. Keşke diğer partiler de ziyaret etse. Zaman zaman ziyaret edenler var, biliyorum. Biz gidemiyoruz, başka milletvekilleri gidiyor. Ya, biz eş başkanlarımızı ziyaret edemiyoruz. Ben avukatım -1991’de başladım- avukatlık kimliğimle gidemiyorum, milletvekili kimliğimle gidemiyorum. Adalet Bakanlığının izin vermesi lazım. Her hafta dilekçe veriyoruz, her hafta. Ya, bir kere izin verilmez mi? Ben de üç ay kaldım Silivri’de, milletvekilleri geliyordu ziyarete ama bizim partiden milletvekillerine izin yok. Bu da bu dönemin uygulaması yani bu konseptin parçalarından ve ayaklarından bir tanesi. İşte, buna “hukuk” demiyorlar, buna “demokrasi” demiyorlar, bu başka bir şey.

Şimdi, bu 4 Kasım’daki meselede bütün süreci bir başsavcı vekili yürüttü, şu anda Fethiye Başsavcısı. Kendisi hakkında... Kurtçu Eker; adını söylememde hiçbir sakınca yok, basına yansıdı. İktidar partisi vekili Şamil Tayyar da kendisinin FETÖ’cü olduğunu açıkladı. O mu değil mi bilmiyorum, vallaha Fetullahçı mı değil mi bilmiyorum ama şunu biliyorum avukat olarak, hukukçu olarak: Yüzlerce hâkim ve savcının KCK dosyalarında ve bizim dava dosyalarımızda önce soruşturmada, kovuşturmada görev alıp sonra tutuklandığını biliyorum. Ama hiçbirisine şu soru sorulmuyor: Mesela “Sen Sur’da niye sivilleri öldürdün?” demiyorlar, böyle bir soru yok. “Niye HDP’ye saldırdın?” sorusu yok. Fetullahçı ha! Yani kendilerince bir ispat var, yargılanıyor ama bize gelince böyle bir soruşturma yapılmıyor. İşte 4 Kasım operasyonu ve sonrasındaki tutuklama.

Sakin ha şöyle bir yanılığa kapılmayın, “Yargı karar verdi.” demeyin, vallahi ben çok üzülürüm, kişisel bir şeyden söz etmiyorum. Çünkü yargıda böyle bir usul yoktur, başsavcılıklar arasında koordinasyon merkezi yoktur. Diyarbakır başsavcısı İstanbul’u arayıp “Ben Selahattin Demirtaş’ı alacağım, sen de İdris Baluken’i al.”, diğeri Ankara başsavcısını arayıp “Sen de Figen Yüksekdağ’ı al.” diyemez. Her savcı kendi önündeki dosyadan mesuldür, soruşturmadan. O, soruşturmasını yapar; o, 4’ünde mi alır, 5’inde mi alır, 6’sında mı alır, 7’sinde mi alır, bu onun takdirindedir. Bu, merkezi bir operasyondur. Ankara’da günü, saati, yöntemi, ayrıntıları tespit edilmiş, basın üzerinden verilen talimatlar dışında bütün ayrıntılar zaten kararlaştırılmış ve şu ana kadar da devam ediyor.

Sonrasında, Çağlar Demirel ve Besime Konca biz Meclisten çıktıktan sonra evlerinin önünden gözaltına alındılar, operasyon devam etti yani. Ben de -burada anlatmıştım, çok ayrıntıya girmeyeceğim ama- Anayasa Komisyonu çalışmalarından sonra, 31 Ocakta, İdris Bey tahliye olmuştu, evet, aynı gün tahliye olmuştu İdris Baluken, ben mahkemede iddim. Hatta, açıklamayı yaptık, eve gittim. Saat bir buçukta, Hüda Hanım’la ilgilenirken -Afyon’da gözaltına alınmıştı- baktım, benim evime de polisler geldi, “Hayırdır?” “Vallahi hakkınızda gözaltı kararı var.” Gittik ve üç ay kaldık. Davamını eminim merak ediyorsunuzdur, ben olsam ederdim, özellikle hukukçu olarak. Niye tutuklandın yani şimdi hiçbir şey yapmadıysan? Hiçbir arkadaşımız bir şey yapmadı tabii, ben dâhil yani ben sadece kendimi söyleyecek değilim. Ama ben o kadar çok ceza davası yürüttüm ki... Savcı bana sorduğunda gülümsemeden edemedim. Sur’da biz 3 kişilik bir vekil heyeti, sivilleri ve oradaki hastaları çıkarmak için gidip Emniyet yetkilileriyle görüşmüşüz. Emniyet kayıtları var, polis kameraları var. Biz orada taranmışız, iki saat boyunca polis, emniyet müdür yardımcılarıyla konuşmuşuz ve tabii ki yani milletvekiliyiz, halk bizden yardım istiyor, diyor ki: “Biz buradan, Sur’dan çıkmak istiyoruz, bizi kurtarın yani çıkmak istiyoruz, öleceğiz.” Biz gidiyoruz, yetkililerle, valiyle, emniyetle görüşüyoruz. Benim dava dosyamda “Siz Sur’a zorla girmeye çalışmışsınız.” Yani nasıl bir dava dosyası olabilir? Demek ki bir tutuklama kararı verilmesi gerekiyor; uygun bir hazırlık, bir şey yapıyorlar. Diğeri de MYK üyesiymişim, HDP çağrı yapmış; iki tane iddia. Yani eminim... Hani, benimle ilgili olanı çok iyi biliyorum, diğer arkadaşların hepsini de biliyorum. Birazdan Faysal Sarıyıldız hakkındaki “tweet”leri size okuyacağım, ona ilişkin iddiaları.

Böyle dışarıdan kendimizi anlatacak olanağımız da yok çünkü basın kapalı, televizyon kapalı, sözümüzü kendi seçmenlerimize ulaştırıyoruz. Mesela, beni CNN'den NTV'ye kadar çıktuktan sonra aradılar. Bakın, geçmiş olsun için arıyorlar, ilgileniyorlar sağ olsunlar ama haber yapamıyorlar, yasak çünkü. Listedeymişiz, HDP'liler televizyonlara çıkamazmış.

Tutuklu olarak ne yaşadım, onu geçiyorum çünkü hâlâ içeride arkadaşlar var. Ama şunu söyleyeyim, hayatımda hiç unutmayacağım bir şey var: Cezaevinde üç gün eksi 10 derecede kaldım biliyor musunuz Diyarbakır'da, müşahade odasında. Bir milletvekili olarak koğuşa vermediler. Sevk edileceğim diye, orada battaniyelerle, iğrenç... Yani hayvan hakları savunucularına saygım sonsuz, ben de bir hayvan hakları savunucusuyum. Yani bir kedi ve köpeği orada tutsanız donar, ben üç battaniyeyle üç gece orada kaldım ve sonra savcının gözü önünde koluma kelepçe takıldı. Sordum, dedim ki yasada yok, bir buçuk saat de direndim. Yani direndim derken, 300 polis var, 200 gardiyan var, savcı var, 3 müdür var, şey diyorlar bana utanmadan "Şalınızı üstünüze örtün." Ben dedim şalıma niye örteyim, çekin fotoğrafları, servis edin. Sırf onun için izin verdim çünkü yani onlarla artık tahmin edersiniz ortamı, bu sizin onursuzluğunuz, ayıbınız, utancınız dedim ve utandılar ki "Şalınızı örtün." dediler, ben de lütfen fotoğraf çekin dedim ve sonra dedim ki bir daha takmaya teşebbüs ederseniz ne mahkemeye ne cezaevine gitmiyorum beni sürükleyin, zaten sürükleyeceklerdi. Bu kadar da ahlaksızlar uygulayıcılar, bu kadar da vicdansızlar. Bu Parlamentonun üyesine bunu yapan kolluk, bunu yapan yargı vatandaşa ne yapar, varın, siz düşünün. Şimdi, Eş Genel Başkanımıza kelepçe dayatılıyor. Ben Anayasa Komisyonunda söylediğimde Anayasa değişikliğinde "Asla böyle bir şey olmaz." dediler. Empati yapın ve ben yüzde yüz hukuken değil siyaseten tutuklandığımı bilen bir milletvekiliyim bütün arkadaşlarım gibi. Bu nasıl bir hadsizlik, nasıl bir hukuksuzluk olabilir? Yani 2009 yılında Hatip Dicle'ye, Fırat Anlı'ya kelepçe taktılar, servis ettiler, o zaman iktidar partisi bunu eleştirdi, şimdi milletvekillerine takılıyor ve gıkı çıkmıyor. Edirne'den Eş Başkanımız açıklama yaptı "Asla kelepçe taktırmam." diye ki kararımız var, zaten taktırmayız. Benimki çok özeldi, birkaç arkadaşta daha oldu. Yüzlerce kişi abluka altındasın ve bir bireysin, orada kendine saygını yitirmemek için, onların sana dokunmaması için kabul etmek zorundasın, o başka bir şey, o da bir direniş. Adalet Bakanı hâlâ şunu demedi: "Milletvekillerine kelepçe takmayın, takamazsınız." Ceza İnfaz Kanunu'nda kelepçe ne zaman takılır çok açıktır. Kaçacak biri, saldıracak biri yani bir tehdit olacak ki kelepçe takacak, diğeri direkt onura kastetmektir. İşte, bize diyorsunuz ki: "Faysal Saryıldız niye Türkiye'ye gelmiyor, Tuğba Hezer niye gelmiyor?" Hâlâ 12 milletvekili Enis Berberoğlu'yla birlikte cezaevindeyken bunu soruyorsunuz. Gelmiyor çünkü orada çalışma için gittiler, şu anda linç kampanyasının hedefindeler. Linç hedeflerini de size birazdan açıklayacağım.

BAŞKAN – Bir saati aştık Sayın Danış Beştaş.

Bilgine sunuyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, kolay gelsin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Biraz daha konuşabilirsiniz, ben de dinlenmiş olurum.

BAŞKAN – Sadece bilginize sunuyorum.

Artık yavaş yavaş herhâlde makul bir şekilde toparlarsınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Vallahi ben daha yeni başlıyorum.

BAŞKAN – Eyvallah.

Sırrı Bey'in rekorunu kıracak değilsiniz herhâlde?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kıracağım herhâlde ya, kadınlar kırarlar rekoru.

Şimdi, nasıl bir dönemde yaşıyoruz? Burada, muhalif olan her birey cezaevine konuluyor, televizyon kanalları, gazeteler kapatıldı, biliyorsunuz, haberleşme hakkı, internet erişimi kısıtlandı ve sonra 15 Temmuz darbe teşebbüsü oldu ve bu darbe teşebbüsünden sonra -burada çok değerlendirdik, onun ayrıntılarına girmeyeceğim- biz ne yaşadık HDP olarak? İhraç edilenleri yine bu kürsüden çok söyledik ama yine de hatırlatayım: 1.500 dernek -ihraçlar dışında- kapatıldı, 123 vakıf KHK'lerle kapatıldı; 16 televizyon, 5 haber ajansı, 24 radyo, 62 gazete, 19 dergi ve 29 yayınevi kapatıldı; toplamda 2.614 kurum kapatıldı. HDP'ye yönelik operasyonlarda 8.655 kişi gözaltına alındı. Bunlar bizim tutabildiğimiz kayıtlar ve aralarında eş genel başkanlarımız, milletvekillerimiz, MYK ve PM üyelerimiz de var. 2.644'ü tutuklandı ve operasyonlar hâlâ devam ediyor, her gün bir ilimizde operasyon var. Tutuklananlar arasında 29 HDP il eş başkanı var, 57 HDP ilçe eş başkanı var; 11 milletvekili, 1 MYK, 3 PM, 750'yi aşkın il ve ilçe yöneticimiz, 81 belediye eş başkanı... Yine, 89 belediyeye ise KHK'yle kayyum atandı. Bu, rakam olarak çok ürkütücü -ama lütfen kapsamı tahayyül edin- bu, demokrasiyi kökten yok etmek demek. Yerel yönetimlere kayyum atıyorsunuz, şu anda halkın iradesi yerelde yok, yöneticiler kayyumlar. Kayyumların icraatı ne? Gidip 13 yaşında çocuğun, Uğur Kaymaz'ın heykelini kaldırabilecek kadar düşüyorlar. Roboski Anıtı'nı Diyarbakır'da kaldırdılar; Cigerxwin'u yani tabelasını kaldırdılar, sonra vazgeçtiler, parka koydular 15 Temmuz Demokrasi Bayramı diye. Ve bunun gibi, Kürt'e düşman, Kürt'ün kültürünü yok eden, oradaki dile, kimliğe yönelik birçok saldırı kayyumlar eliyle kurumsallaştırılıyor. Vatandaş orada kendisinin yöneticisini görmüyor. Bizim eskiler, annem şey diyordu: "Zabit" Yani böyle, asker hani "..."(x) Gelmiş orada, merkezden atanmış, "Gülten Kışanak cezaevinde ama ben seni yönetiyorum." diyor, "Tuncer Bakırhan içeride ama ben karar veririm, senin oy verdiğin cezaevinde." diyor. Demokrasinin temeli yerinden yönetimdir, yerel yöneticilerdir; bu, köyden başlar, muhtarlıkla, sonra belediye meclis üyeleriyle ilçelerde, beldelerde. Hepsine KHK'yle hukuk dışı bir şekilde el konuldu ve diğer STK'lar, toplumun nefes boruları, muhalefet araçları elinden alınıyor ve tabii ki bu kapsamda HDP'ye yönelik saldırılar da ayyuka çıkarılmış durumda. Bu saldırılar 7 Haziran 2015'ten sonra fiiliydi yani bir yasal kılıfı yoktu ama ne zaman yasal kılıfı oldu? 20 Temmuzda. 20 Temmuz 2016'da OHAL yasal kılıfı bulunmaz bir nimet olarak geldi ve yaşamsal bütün haklar askıya alındı gerçekten OHAL'le birlikte.

Yani Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'yı da bu arada anmak istiyorum. Gerçekten, ben bir kadın olarak, bir insan olarak, bir anne olarak, demokrat bir insan olarak, yıllarca insan hakları mücadelesi, kadın hakları mücadelesi vermiş sadece bir birey olarak açlık grevinde olan ve adım adım ölüme giden 2 insanın bu kadar görünmez kılınmasını, bu kadar ciddiyetsiz yaklaşılmasını, ölüme terk edilmesini dehşet verici buluyorum. Her gece yatmadan önce mesela, benim aklıma geliyor, onlar aç ve ölüme direniyorlar, ölümüne direniyorlar ve OHAL Komisyonuna, hiçbir şey olmasa, Hükümet şöyle bir şey diyebilir: "OHAL Komisyonunda ilkin onların durumu değerlendirilsin." ya da başka bir girişimde bulunabilir. Biz umutla, ziyaret ettiğimizde diyorduk ki: Hükümet bir adım atar, bu büyüzem.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Bunların vicdanı da yok, iradesi de yok; bunlar karar veremez, saraya sormak lazım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Attığı adım ilgilenmek olmadı, cezaevine atmak oldu. Dünyanın hiçbir yerinde açlık grevine girmek suç değildir, suç olamaz ama Türkiye'de suç olarak nitelendiriliyor.

16 Nisandan sonra, referandumdan sonra zaten Erdoğan "Atı alan Üsküdar'ı geçti..." Ama çok kötü bir metafor kullandı, hakkını yemeyelim çünkü Üsküdar'ı geçememişti. Üsküdar'ı geçemediği için bu lafı duyduğumuzda gülümsedik, ben o zaman cezaevindeydim, Silivri'de. Ama bir de tersten de

şöyle bir şey var: “Atı alan Üsküdar’ı geçti.” yani haksız hukuksuz bir geçiş var orada, böyle hak edilip geçiş yok. Herhâlde, ben olsam, danışmanları azledirdim, bu kadar kişiyi azletti KHK’yle, behemehâl danışmanlarını bir gözden geçirsın çünkü çok kötü bir nitelemeydi, “Atı alan Üsküdar’ı geçti.” dedi.

Sonra, yani gerçekten, ülke bir yıkım ve kıyımın eşiğine getirildi. Şimdi, bu süreçte Faysal Sarıyıldız’ın vekilliğinin düşürülmesine dönük şey önemli bir sembol.

Tarihsel arka planda şu da var: Dolmabahçe mutabakatının kamuoyuna açıklanmasıyla birlikte barış olanağı somutlaşmıştı aslında. Demokrasi taleplerinin gelişmesine dair ciddi umutlar vardı. Bu umudun temsilcisi olan HDP...

Sayın Başkan, aslında, Sayın Bakanı bekleyeyim ben, tokalaşsın. Böyle, yüksek sesle tebrik etmeler var.

BAŞKAN – Siz devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Belki sataşır birazdan, bekleyelim.

BAŞKAN – Belki de sataşmayı özlemiş olabilirsiniz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yok, dinlemeye geldim, özledim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Dinlemeye mi geldiniz? Hoş geldiniz.

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Meral Hanım, laf atmayacak galiba.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bugün atmayacak.

Tebrik ediyorum Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim efendim, sağ olun.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Baktık, andık, Bakan oldu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bugün sataşmaz herhâlde artık.

CEYHUN İRGİL (Bursa) – Muradına erdi, niye sataşsın?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – “Sataşanlar terfi aldı.” diyorsunuz yani.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Laf atmak bir sanattır, biliyorsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Kesinlikle, kesinlikle. Bu sanatı iyi icra ediyordunuz, hakkınızı yemeyeceğim.

Erdoğan 15 Mart günü bir toplantıya katıldı ve Ekonomi Ödülleri Töreni’ydi aldığım notlara göre, Dolmabahçe’den sonra, “Kürt sorunu yoktur.” dedi. O bir sinyaldi yani çözüm sürecinin geldiği aşama vesaire. Sonra, yedi gün sonra da “Nevroz” kutlamalarının hemen akabinde Dolmabahçe mutabakatını doğru bulmadığını yüksek sesle ifade etti ve o dönem işte, barış iklimini bozdu ve gerçekten, HDP’yi açıkça hedef hâline getirdi. 2002 yılından beri iktidarda olan partinin en büyük zikzaklarından biriydi bu ve Parlamentonun da bu yönlü etkisizleştirilmesi çabası devam ediyor.

Şimdi, Şırnak Milletvekilimiz Sayın Sarıyıldız 14 Aralık 2015’te ilan edilen ve yetmiş dokuz gün boyunca aralıksız devam eden sokağa çıkma yasakları döneminde Cizre’de bulundu. Bu, kendi savunmasında da var, ben de ona atıfta bulunuyorum. O dönemde Cizre’de yaşananları kamuoyuna anlatmak, yansıtmak gibi bir görev icra etti. Ağır insan hakları ihlalleri yaşandı, o döneme bizim de tanıklığımız var ve sokağa çıkma yasaklarının uygulanmaya başlandığı ilk tarih olan 16 Ağustos 2015 ile 1 Haziran 2017 tarihleri arasında Diyarbakır’da 127 kez, Mardin’de 32 kez, Hakkâri’de 20 kez, Şırnak’ta 13 kez, Bitlis’tе 8 kez, Batman’da 3 kez, Muş’ta 4 kez, Bingöl’de 5 kez, Tunceli’de 6 kez, Elâzığ’da 1 kez olmak üzere toplam 10 il ve en az 43 ilçede resmî olarak tespit edilebilen en az 218

gün, süresiz ve gün boyu sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Bu tabloya göre, yasaklar başlamadan önceki 2014 nüfus sayımına göre ilgili ilçelerde yaşadığı bilinen en az 1 milyon 809 bin kişi, en başta, en temel yaşam ve sağlık hakları ihlal edilerek bu yasaklardan etkilenmiştir. Cizre’de 14 Aralık günü ilan edildi ve yetmiş dokuz gün sürdü; en az 177 kişi sığındıkları bodrum katında olmak üzere, 1’i bebek, 41’i çocuk, çok sayıda kişi hayatını kaybetti. Cenazelerin teslim edilmemesi, cenazelerin uğradıkları tahribat ve etkili, şeffaf soruşturma yürütülmemesinden dolayı teşhisin mümkün olmaması gibi nedenlerle hayatını kaybeden kişi sayısı hâlâ net değil fakat 259 olduğu yönünde tespitlerin olduğunu da belirtmek istiyorum. Bunlardan sadece 249’unun kimliği tespit edilebilmiş ve 55 kişi ise kimsesizler mezarlığına defnedilmiştir. Hâlâ kimsesizler mezarlığında 33 kişi bulunmaktadır ve aileler DNA eşleşmesini beklemektedir.

Yaşananların kamuoyuyla paylaşılmasında ve Meclis gündemine taşınmasında özel bir yeri olan Faysal Sarıyıldız çeşitli vesilelerle hedef gösterilmiştir. Özellikle tanzim edilen fezlekeler, iktidara yakın, yandaş basın organları tarafından -hiçbir doğruluğu olmamasına rağmen- itham ve iftiralara maruz kalmıştır. Size sadece, hazırladığım birkaç tane gazete manşetini göstermek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, “HDP’nin Silahlı Kanadı” Faysal Sarıyıldız’ın tabii ki fotoğrafıyla ve başlık şu: “HDP Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız Suriye’den gelen silahları PKK adına teslim alacak kuryeyi adrese götürürken suçüstü yakalandı, dokunulmazlığı korudu.” diye bir de manşet atmışlar. Sekiz sütuna manşet. “HDP’nin cici vekili” Bu hangi gazeteymiş? Yeni Şafak. Bu, Yeni Şafak. “HDP’nin cici vekili” Herkese göstereyim, yine konusu aynı haber, o yüzden açmayacağım. Diğeri: “HDP’li vekil roketatarla yakalandı” Böyle bir manşet sekiz sütuna. “PKK kuryesi HDP’li vekil” Bunlar az tabii, benim bulduklarım, daha çok var. “Dokunulmazlığı kurtardı” demiş, “İşte cephanelik” Fotoğraf, altında cephane gösterilmiş, bu gazeteleri söylemeyi unutuyorum, bu Akşam gazetesi. Bu hangi gazete? Sabah gazetesi: “HDP’li vekil PKK kuryesi mi?” diye manşet atılmış. Bakın, zamanı iyi kullanıyorum, yoksa haber başlıklarını da okumam gerekirdi, o çok sürer.

BAŞKAN – Hassasiyetiniz için teşekkür ediyoruz efendim.

MERAL DANİŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Evet, “Şok görüntüleri ortaya çıktı. HDP’li vekil PKK’nin kuryesi mi?” Sabah gazetesi ve fotoğrafta Faysal Sarıyıldız telefonla konuşuyor yani şaka gibi. Talimat verilmiş ya, Faysal Sarıyıldız hedefe konulacak artık, o Allah’ın emri. Akşam gazetesinde -hiç yorum yapmaya bile gerek yok- bunlar manşetten veriliyor: “HDP’li vekilin bomba sevkiyatı” Bu hangi gazete? Akit. “PKK silahları HDP’li vekilin aracıyla taşıdı” Örgüt üyelerinin fotoğrafını koymuşlar ve bir de Faysal Bey’in fotoğrafının küçük bir karesini koymuşlar. Bu hangi gazete? Akşam gazetesi: “HDP’li vekilin bomba sevkiyatı”, böyle bir haber. “HDP’nin kanlı planının kanıtı” Dikkat edin, HDP de Faysal Bey’le birlikte hedefte tabii. Yani, bu da Akşam gazetesi.

Şimdi, bu manşetlere ne diyelim, hüküm verilmiş zaten. Faysal Bey Cizre’deyken -tarihleri, gazete tarihlerini de söylersem anlarsınız- aynı döneme denk geliyor, karar verilmiş. Faysal Sarıyıldız Cizre’de ve manşetler atıldıktan sonra... Şimdi ben bir vatandaş olsam, diğer basını okumasam, fezlekeleri bilmesem, siyaseti okuma gücüm de izlediğimle sınırlı olsa “Asın.” diyeceğim ya. İdam istemelerinin sebebi bu. Gerçeği bilmiyor ki vatandaş, ona ne sunuluyorsa onu kabul ediyor; inanıyor, inanmak zorunda kalıyor çünkü alternatif yayın faaliyeti yok çünkü kendini savunacak olanakları yok çünkü HDP söyleyince yayınlanmıyor. Bu manşetlerin dosyası da bende, iddianame ve fezlekesi; neymiş o, ne kadar büyük bir suçmuş. Yok öyle bir suç tabii ki. Burada Faysal Bey’in suçu...

Bunu buraya bıraksam olur mu? Bir usul ihlali yok herhâlde! İç Tüzük değişmeden ihlalleri yapalım bence, daha ceza almayacağız şimdi.

BAŞKAN – İhlaller yapıldığı için zaten İç Tüzük değişiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yok, yok, biz yine de bu bir iki günü kullanalım, ne olur ne olmaz.

BAŞKAN – Eyvallah.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İşte, Faysal Bey hakkında böyle bir linç kampanyası vardı. Ve ondan sonra Faysal Bey ölüm tehlikesini defalarca atlattı. “Müvekkilim” diyecektim, bir an kendimi mahkemede sandım ama gerçekten de avukatlığını yapmıştım Diyarbakır’da, ilk dönemde.

Mehmet Kaplan’ın mahsur kaldığı bilgisi gelmişti kendisine ve girişimleri oldu Faysal Sarıyıldız’ın. Sonra AİHM’e başvuruldu ve AİHM birçok dosyada tedbir kararı aldı, o bodrumlarda yaşayan sivillerin hemen çıkarılması konusunda tedbir kararları vardı. Faysal Sarıyıldız o tarihte -biz de biliyoruz, bizi de aramıştı- halkla beraber cenazeleri almaya gitti ve yolda -video da var, tabii, videoyu burada gösteremiyorum, aslında, belki gösterebilirdim arkadaşlarım hazırlarsa ama şu anda hazır değil, zırhlı araçtan ateş açılıyor orada biz izledik videoyu- tarandılar, televizyonlarda çıktı. İMC TV muhabiri Refik Tekin ve 9 kişi yaralandı o gün, Faysal Bey de oradaydı, 2 kişi, Hamit Poçal ve Selman Erdoğan öldü, yaşamını yitirdi. Yani, Mehmet Kaplan’ın cenazesini almaya giderken Faysal Sarıyıldız’ın içinde bulunduğu grup tarandı, 2 kişi, öldü, Hamit Poçal ve Selman Erdoğan; Refik Tekin yaralandı, aylarca tedavi gördü ve şu anda hâlâ bir ayağı sakat. Bu olay sadece siyasi değildi, hedef alınmıştı yani bu çok açıktı, öldürülmek üzere hedef alınmıştı. Bir kin ve nefret pompalanıyordu bu gazetelerle ve televizyonlarla. Ve sonra, AKP’nin Genel Başkanı Sayın Erdoğan devreye girdi ve şu cümleyi sarf etti Faysal Sarıyıldız hakkında: “Arabasında silah taşıdı.” Doğrudan ismini zikrederek “Arabasında silah taşıdı.” dedi. Bunun üzerine, biz, acaba hangi kaynaktan aldı arabasında silah taşıdığını çünkü dosyada yok öyle bir şey, basından mı öğrendi... Onu artık sayın milletvekillerinin takdirine sunuyorum.

Ama, şöyle bir şeyi de söylemeden edemiyorum: Sayın Erdoğan sanki savcılarla gizli bir hattan telefon görüşmesi yapıyor; tuhaf bir şey yani mesela, Eş Başkanımız Demirtaş’la ilgili de bir konuşma yaptı, onu biraz sonra açıklayacağım, “Yasin Börü dosyası” dedi, “53 Kürt kardeşimin katili.” dedi, aynı günlerde Ankara ağır ceza mahkemesi o dosyayla birleştirme istedi; böyle bir tesadüf olabilir mi? Mahkeme birleştirme kararı için dosyayı gönderiyor, aynı gün, aynı saatlerde Erdoğan açıklama yapıyor yani burada bir tuhafılık var, bu tuhafılığı varın siz çözün artık yani gerçekten anlamak çok zor.

Sonra nefretin odağı hâline geldi Faysal Sarıyıldız ve gerçekten, burada, yetmiş dokuz gün boyunca Cizre’de meydana gelen olayların kamuoyuna anlatılması meselesi onu daha da büyük hedef hâline getirdiyordu.

Şimdi, bu Cizre meselesinde şunu da anlatmak istiyorum, bu kürsüde bizi dinleyenler bilirler: Cizre’de insanlığa karşı suçlar işlendi ve Uluslararası Ceza Mahkemesinin yargılama yetkisine giren Birleşmiş Milletlerin sözleşmesinin ihlal edildiği çok büyük suçlar işlendi. Biz o dönem, ben, İdris Baluken ve Osman Baydemir -hatta İçişleri Bakanlığına giderek- söz konusu bodrumda kalan sivillerin çıkarılması için, yaşam haklarını korumak adına çok sayıda görüşme yaptık, hatta açlık grevine girdik Mecliste fakat o sivilleri ölmekten, katledilmekten kurtaramadık. Ben de o katliamın tanıklarından biriyim. Benim telefonumda Mehmet Yavuzel’le yaptığım görüşme var, hâlâ mesajları duruyor ve silemiyorum. Mehmet Yavuzel bodrumdayken -tek telefon ondaydı- bize ulaştı. Sabah onların kurtarılması konusunda -kayıtlarda var, çok ayrıntılı anlatmıştım- İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığıyla anlaşmıştık. Sağlık, İçişleri ve biz üçlü bir masa kurduk orada. Her çıkmaya çalıştıklarında tarama oldu ve asker gidişe izin vermedi. O bir muamma. Şu anda -kayıtlarda- onların örgüt üyesi olduğunu söylüyorlar. Örgüt üyesi falan değillerdi. Ayrıca örgüt üyesi olsalar bile yaşamları kurtarılmak zorunda. Devlet, örgüt üyesini öldüremez ki zaten, yakalayamazsa öldürür. Sağ ele geçirme olanağı varken sağ ele geçirmek zorundadır, yaşamızda var. O zaman devlet örgüt üyesi olarak gördüğü herkesi

gidip tarasın, öldürsün. Buna cinayet diyorlar hukukta. Ayrıca bunlar sivildi ve Mehmet Yavuzel’le ben telefondaiken Sayın Numan Kurtulmuş da telefonun diğer ucundaydı, kendisine de dinlettim. Çok iyi hafızamda ve asla unutamam o sesi, son görüşmemde -yani o su olmaması, çok uzun görüşmeler oldu- dedi ki: “Bizi tarıyorlar, enkaz altındayız.” ve telefon kesildi ve ben bir daha aradığımda ulaşamadım, on gün sonra, on beş gün sonra hepsinin cenazesi o bodrumdan çıkarıldı. Ölüm anına tanıklık ettim. Telefonun diğer ucunda ben, Cizre’de bodruma müdahaleye tanıklık ettim ve bu ses kayıtları şu anda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önünde çünkü diğer uçta da Bakanlık, Sağlık ve İçişleri Bakanlığı orada bir kurtarma faaliyeti olduğunu, kurtarma sırasında oraya baskın yapılmasının... Orada hepsi öldü, bir tek kişi canlı çıkmadı o bodrumdan. Rojhat Dilsiz bildiğim bir gazeteci, 17 yaşında çocuk var, Mehmet Yavuzel DBP’nin parti meclisi üyesi ve Faysal Sarıyıldız bunları anlattı, kamuoyuna anlattı çünkü devlet insanlığa karşı suç işliyordu. İnsanlığa karşı suçları teşhir etmek onu hedef hâline getirdi.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Masum insanların öldürülmesinden bahsetme de... Onun için ben gideyim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Buyurun Sayın Vekilim, bir şey mi dediniz?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Devam edin siz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Siz istediğiniz için etmiyorum.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Masum insanların öldürülmesinden de bahsedin, polislerden de bahsedin, askerlerden de bahsedin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Siz savunma hakkını da ortadan kaldırın, tahammülünüz bu kadar işte. Oy vereceksiniz ama dinleme zahmetinde bulunmuyorsunuz tabii. Tarih görüyor sizin ne yaptığınızı.

ALİ AYDINLIOĞLU (Balıkesir) – Necmettin Yılmaz’dan da bahset!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Efendim?

Cizre’de ne oldu? Cizre’yle devam etmek istiyorum. Deminki manşetler vardı ya, şu anda önümde Faysal Sarıyıldız’ın fezlekeleri var ve iddianameleri var. Bu, hani, anlatılanlar ve gerçekten Faysal Sarıyıldız... Hepsini okusam tabii ki yetmez ama silaha ilişkin olanı özellikle söyleyeceğim.

Evet, bu fezleke, bu manşete konu olan fezleke -bugün avukatıyla görüştüm- hâlâ davaya dönüşmemiş, şu ana kadar. Yani bu kadar manşet yapılmış, diğerleri iddianameye dönüşmüş, bu dönüşmemiş. Silah meselesinde savcı bile Faysal Sarıyıldız’ın olduğu yerde silahların olmadığını söylüyor. Yani Faysal Sarıyıldız ve silah bir arada asla bulunmamış. Böyle bir fotoğraf yok, böyle bir kare yok, Faysal Sarıyıldız’ın silahla bir teması yok; zaten olamaz. Ayrıca, olsa suçüstü hükümlerine göre dokunulmazlık da korumaz; bunu hukukçular bilir, suçüstü hükümleri başka bir şeydir yani silah olması, cinayete teşebbüs, birçok şey olabilir. Öyle olsaydı bırakın dokunulmazlığın korumasını, emin olun orada öldürülebilirdi de. Ama burada o kadar zorlamışlar ki ve ifadede, yakalanan vatandaş -adını da söyleyeyim, Mehmet Ali tarafından kullanılıyormuş- diyor ki: -aracın plakası var- “Ben Faysal Sarıyıldız’ın silahla ilgisi olduğunu bilmiyorum. Biz hiç konuşmadık, haberim yok.” Bir sürü ifade var yani hepsini okumak isterim de gerçekten insan konuşurken dinlenmek istiyor. Bir fezleke bu ve manşetlerin ne kadar asılsız ve popülist bir yaklaşımla, sadece suçlamak amacıyla olduğunu gösteriyor.

Bir de şöyle ibretlik bir dava var: Nerede görülüyor? Cizre 3. Asliye Ceza Mahkemesinde. Faysal Bey hakkında toplam 23 tane soruşturma var ve soruşturmalar hakkında size fikir versin diye Faysal Bey’in birkaç konuşması ve “tweet”ini size okuyacağım.

16/12/2015 tarihinde -bu sadece “tweet” davası, birkaç dava sadece attığı “tweet”ler sebebiyle açılmış zaten- diyor ki “tweet”inde: “Cizre’de kenar mahalledeki evlere giren askerler halkı evlerini boşaltmaları yönünde tehdit ediyor, ‘Boşaltmazsanız evinizi başınıza yıkarız.’” 17/12/2015 tarihli bir başka “tweet”i: “Cizre’de Kur’an kursu hocası olan Hediye Şen sizin talimatınızla katledildi. Devlet Cizre’de bu akşam ise 3 çocuk sahibi 22 yaşındaki Doğan Aslan adındaki bir babayı katletti. Aslan’ın cenazesi hâlâ mahallede.” Bunların hepsi “tweet”, küçük küçük “tweet”ler. “Silopi’de Yenişehir Mahallesi’nde hendeklerin olmadığı bir sokakta eve giren askerler gündüz saat 01.00’den itibaren evi işgal etmiş durumda.” Diğer bir “tweet”: “İki katlı evin üst katına yerleşen askerler evin avlu duvarını yıktı. Ev halkını aşağı kata gönderen askerler üst kata zorla yerleşti. Evin mutfağını ve diğer odalarını fütursuzca kullanan askerler ev halkının evden çıkmasına izin vermiyor. Bu zulüm yanınıza kalmayacak.” 18/12/2015: “Cizre’de AKP vahşeti giderek tırmanıyor. Sadece Cudi Mahallesi Dağdibi Sokak’a 15 top atışı yapıldı. Çocukların yüzündeki korku azabınız olacak. Budur kürdistan’daki AKP vahşetinin özeti.” 19/12/2015 tarihli “tweet”inde ise: “AKP özel halk dairesi ortaklığı kürdistan’daki katliamı gerekçelendirmek için durmadan yalan üretiyor. 20’nin üzerinde yaralı var; ölü ve yaralıların hepsi Cizre’nin yerleşik halkı. Faşist katliam ittifakı bunun dışında somut bir şey sunsun.” “Zorbalık sistemi Cizre’de az önce de 70 yaşındaki Selahattin Bozkurt’u katletti. Hâlâ kapısının eşiğinde bulunan Bozkurt’un cesedi alınamıyor.” 20 Aralık 2015’te: “Cizre aralıksız atılan obüs toplarıyla vuruluyor. Yakılıp yanmaya başlayan evlere ulaşılamıyor. Cizre’de 40 yaşındaki Zeynep Yılmaz’ı şimdi uçaksavarla katlettiler. Cizre Cudi Mahallesi’nde Zeynep Yılmaz’ın katledildiği yerde şimdi de 2 yaşındaki Yusuf Soslu’yu vurdular. Hastaneye kaldırılamıyor.” Bu devam ediyor, yani, umarım sıkıyordumdur. “Devletin günlerce Cizre’ye, Silopi’ye sevk ettiği yüzlerce araçtan oluşan ağır mühimmat, çocuk, kadın, genç ve yaşlı sivilere ölüm olarak dönüyor.” 21/12/2015’te şöyle bir “tweet” var: “Mahallelerden zorla çıkarılan yüzlerce kişi kapalı spor salonuna yerleştirildi, yüzlerce kişi fiilî olarak gözaltında, devlet vahşet sergisinden kareler.” sanırım fotoğraf var. Fotoğraf yok bende. Arkadaşlar, bu, en ciddi davalardan biri “tweet”lerden oluşuyor. Bu “tweet”ler doğru. Hiç kimse böyle yalan üretemez. İsim, yer, uçaksavar söylüyor yani 70 yaşındaki şu, 2 yaşındaki şu ve Cizre’de yaşıyor, her an bilgi ulaşıyor ve tek kanalda vekil çünkü basın giremiyor. Şimdi, bunu yapanlar mı suçlu, bunu duyuran mı suçlu? Faysal, işlenen suçları söylüyor. “Çocuk öldürdünüz. Kadın öldürdünüz. Sivil öldürdünüz. İnsanlar bodrumda yakıldı.” diyor, hepsi burada yazılı. Şimdi, Faysal’ın niye hedef olduğunu anladık mı? Çünkü Faysal bu suçların tanığı. Orada insanlığa karşı suç işlendi ve Faysal yetmiş dokuz gün boyunca Cizre’den bir adım dışarı çıkmadı ve hakkında açılan davalar da işte “tweet” attın, bunu kamuoyuna duyurdun şekilde. Ama şunu unutmayın, unutmayalım: Uluslararası Ceza Mahkemesi kesinlikle Cizre’yi bugün olmazsa yarın, yarın olmazsa on yıl, on yıl olmazsa tarihin bir dönemecinde mutlaka yargılayacak, sanıklar olacak ve mahkûm edilecek. Birleşmiş Milletlerin Cizre’ye gelmek için defalarca açıklaması var. “Ben Cizre’ye gitmek istiyorum. Bu bodrumlarda insanlar nasıl yakıldı, tespit etmek istiyorum. Silopi’ye gitmek istiyorum.” diyor. Muiznieks defalarca açıklama yaptı, Avrupa Komisyonundan: “Biz gidemiyoruz ilgili yerlere.” Defalarca farklı kurumlar açıklama yaptı ama hâlâ Birleşmiş Milletlere izin verilmedi ve o bodrumların yerine şu anda TOKİ konutları yapılıyor. İki ay önce orada insan kemikleri bulundu. Şimdi, bunu Faysal anlattığı için sanık, vekilliği düşürülüyor ama bu suçu işleyenler iktidarda kalmaya devam ediyor. Böyle bir adaletsizliği tarih affetmez. Bu adaletsizlikle er ya da geç yüzleşeceğiz.

Diğer davaları merak ediyorsunuzdur. Bu bir “Nevroz” davası, Cizre 2. Ağır Ceza Mahkemesinde, Faysal Bey “Nevroz”a katılmış. Başka bir tanesi, cezaevinden çıktıktan sonra halkla buluşma ve burada konuşmaları da yok. Bu da bir halkla buluşma davası. Halkla buluşmada şöyle deniyor, bu ilginç, not etmişim: “Orada bulundukları, orada yasa dışı örgütün sloganlarının atıldığı, kendilerinin

de orada bulunduğunun tespit edildiği...” Yani bir kitle içinde bulunuyor, birileri slogan atıyor fakat o slogandan vekil sorumlu. Vekil nasıl binlerce kişiyi susturacaksa! Yani, o da ayrı... O ne suçu işlemiş, o da savcıların takdirinde.

Şimdi, Faysal Bey’in işte bütün iddianameleri ve fezlekeleri bunlar ama tabii, davalardan düşürülüyor, başka bir formül bulunmuş, dokunulmazlıklardan düşürülmek isteniyor.

Şimdi, dokunulmazlıklarla ilgili ileri sürülen devamsızlık meselesini aslında Komisyonunda çok tartıştık ama şunu, tekrar, tabii, söylemek istiyorum: Sağlık raporunu Faysal Sarıyıldız savunmasında anlatmıştı, ben geçiyorum onu çünkü sağlık raporu skandal bir şekilde kabul edilmiyor, garip. Şu anda bir tane sağlık raporu da Stuttgart Konsolosluğunda kayıp. Nasıl bir şey? O zaman biz nasıl bunu görüşebiliriz? Faysal Bey gerçekten hasta, tedavi oluyor ve gelemiyor. Ayrıca onu da bırakalım yani Sırrı Süreyya Önder anlattı, vekilimiz, şu anda bu durumda olup Meclise gelmeyip kaç vekil düşürüldü ki Faysal Sarıyıldız düşürülsün? Yani bunun hukuki bir mesnedi olmadığını hepimiz bal gibi biliyoruz.

Şimdi, burada öyle bir ileri gidilmiş ki Meclis Başkanlığı sağlık raporunu inceletmiş, vekilin iradesine, beyanına zaten güven duyulmuyor, onu da inceletiyor, diğer gönderdiği sağlık raporu da getirtilmiyor. Şimdi, ama bütün bunlara rağmen apar topar Genel Kurulda önümüze gelebiliyor çünkü emir büyük yerden, Faysal Sarıyıldız’ın vekilliği düşürülecek, bu manşetlerden beri hazırlık yapılıyor.

Şimdi, burada hem usul hem Anayasa’ya aykırılık açısından zaten hiçbir uyarlılık yok, tümüyle Anayasa’ya aykırı ve hukuksuz bir şekilde, sadece siyasi saiklerle, sadece siyasi saiklerle burada üyelik düşürülme isteğiyle karşı karşıyayız.

Hani, o filmlerde vardır ya, “zehir hafiye rolü” diye bir rol, Türkiye Cumhuriyeti devleti Faysal Sarıyıldız yurt dışında hangi ilde, hangi ülkede, hangi etkinliğe katıldı, ne dedi, ne yaptı, resmen bunun peşine düşmüş. Böyle bir şey olabilir mi? Bugüne kadar gördük mü böyle bir şey? Partimizin, genel merkezimizin yazısı var, görevlidir.

Birazdan birleşimlere de geleceğim. Hangimiz 47 birleşime katıldık? Hepimizi dâhil ederek söylüyorum, bunu da tartışalım o zaman, açık yüreklilikle tartışalım.

Burada hafiyelik rolünde çok da eline geçen bir şey yok çünkü Faysal Sarıyıldız Avrupa’da partimiz adına çalışmalar yürütüyor, Cizre’yle ilgili tanıklıklarını insan hakları kurumlarına, Birleşmiş Milletler mekanizmalarına, oradaki sivil toplum kuruluşlarına, halk toplantılarına giderek vekillik faaliyetini sürdürüyor. Faysal Sarıyıldız’ın yaptığı iş bu.

Müşahedeyle açılan oturumlar. Bu bir muamma tabii. Şimdi, Genel Kurul toplantılarında -hepimiz biliyoruz milletvekili olarak- ya müşahedeyle ya da yoklamayla açılıyor. Müşahedeyle açıldığında hepimiz “var” kabul ediliyoruz. Mesela, dün açılışa ben yoktum kendi adıma, yoklama da yok, “var” sayıldım, dilekçe vermeye ya da gelip imzalamaya gerek duymadık. Hepimizin yaptığı bir şey. Müşahede de ağırlıklı oluyor zaten. Fakat, Faysal Sarıyıldız da diyor ki yani lütfen buraya dikkatinizi toplamak istiyorum: “Müşahedeyle açılmış olsa bile Faysal Sarıyıldız mazeret dilekçesi verdiği için yok sayılıyor.” Şimdi nasıl yorumlayalım bunu? Gerçekten ben işin içinden çıkmadım. Yani, biz buradayız bugün, müşahedeyle açıldı, biz mazeret dilekçesi vermedik doğal olarak. Diyelim ki ben yokken danışmanıma söylüyorum, diyorum ki: “Mazeret dilekçelerimizi bırakın, şu ildeyim, şuradayım diye yazın.” Şimdi, müşahede olsa, benim o dilekçem gelmiş olsa ben o gün yok sayılacağım yani. İnsaf yani! Nasıl bir mantık bu? Yani, bu, uzaylı mantığı mı? Ben çözemedim yani yoruludum herhâlde biraz da. Şimdi, yani tam olarak açıklıyorum, Faysal Sarıyıldız’ın şu anki tutanaklara göre suçu şu, suçu diyorum turnak içinde: Müşahedeyle açılan oturumlarda mazeret dilekçesi verdiği için yok sayılıyor, bu nedenle vekilliği düşecek. Bu kadar ağır bir yaptırım olabilir mi? Mazeret dilekçesi

vermek suç mu? Dürüst davranmış, dürüst davranmış, demiş ki: “Ben bu oturumda yokum.” Mazeret dilekçesi göndermiş, bu, onun karşısına ”Sen yoklamalara girmedin.” diye gidiyor. Tamam da yoklama yok ki. Hadi yoklama olsa zaten mazeret dilekçesi geçerli olacak. Yoklama olmadığı için, tam tersine müşahadeyle açıldığı için yok sayılıyor; işte Tuğba Hezer’in de aynen öyle, biraz farklı bir boyutta.

Şimdi, bunun dışında şey diyor: “Maddi gerçeğin ortaya çıkarılması.” Ya, Meclis hangimizi izliyor? Bugüne kadar hiçbirinin şunu hissettiniz mi: Biz yoklamada yokuz, Meclis Başkanlık Divanı yoklamada yokuz diye bizim hangi ilde olduğumuzu tespit ediyor mu? Hangi etkinliğe katıldık, hangi televizyon programına gittik, yurt dışında hangi programa gittik diye bir araştırma yapılıyor mu? Hiç yapılmıyor, yapılamaz. Milletvekilinin işi sadece Parlamento değil. Ama Faysal Sarıyıldız hakkında yapıyor. Garip bir şey, yani “Sen bugün buradaydın.” diyor. Diğer milletvekilleri neredeydi? Eşitlik olabilmesi için 550 kişi hakkında aynı işlemi yapın, müşahadeyle açılmış, kaç kişi mazeret dilekçesi vermiş, kaç kişi hangi ilde, hepsini tespit edelim. Şimdi, öyle bir durum ki Meclis pratiği ve teamül hukuku yerle bir edilmiş zaten, böyle bir teamül yok.

Şimdi, burada Babacan’ı örnek verdim, Sayın Davutoğlu’nu Sırrı Süreyya söyledi, daha birçok milletvekili örnek gösterilebilir, iki kişi tespit edebildik yani devamsızlık meselesinden. Çok teknik ayrıntılara girmiyorum çünkü olay siyasi yani devamsızlık sebebiyle düşürülmüyor. Şu anda oy verilse bile asla devamsızlık sebebiyle değil, tümüyle siyasi saiklerle oluyor. Babacan ve Davutoğlu ağzımıza geliyor da varsa örnekler sizler söyleyin yani benim aklıma sadece ikisi geldi.

Burada şunu tekrar tekrar hatırlatmak istiyorum: Hangi milletvekilinin, hangi arkadaşın mantığına uyuyor mazeret dilekçesi verdiği için müşahadeyle açılan oturumda yok sayılmak? Şu anda Meclis başkan vekili de burada, bu soruları sormak istiyorum. Şimdi, hazırlık komisyonunda sorduk: “47 birleşimin kaç müşahadeyle açıldı?” Cevap alamadık, resmî bir cevap yok. Karma Komisyonunda sorduk: “47 birleşimin kaç müşahadeyle açıldı, kaç yoklamayla?” Yine cevap verilmedi. Şimdi Genel Kurulda soruyoruz: Gerçekten, bu 47 birleşimin kaç tanesi müşahadeyle, yoklamayla açıldı ya da Başkanlık Divanı oluşmadığı için Meclis çalışmamıştır? Soruyoruz Genel Kurulda, Başkanlık Divanında. Bunu bugün bize söylemezseniz, cevap alamazsak hâlâ -yirmi dört saat sonra oylama yapılacak- bunu AYM’ye, sonra AİHM’e söylemek zorundasınız. Bari şimdi söyleyin ki milletvekilleri oy kullanırken hiç değilse bir değerlendirme yapabilsin, adil bir karar verebilelim. Burada bizim dışımızda da bu değerlendirmeyi yapacak milletvekilleri var.

Yine onu es geçiyorum, devam zorunluluğu olmayanlar, gelmeyenler, bakanlar, genel başkan yardımcıları; biz isteseydik Faysal Sarıyıldız’ı rahatlıkla MYK üyesi seçer, Genel Başkan Yardımcısı yapar ve “Devam zorunluluğu olmasın.” derdik. Bizim böyle bir kaygımız yok ki, böyle bir şeyi düşünmedik bile çünkü görevlendirmesi var, çalışıyor. Ama önümüze bu meselenin geleceğini bilsek, yani kötü niyetli olsak diyeyim tırnak içinde, olmadığı hâlde yapabildik, bu yapılıyor aslında. Böyle bir şeye tenezzül bile etmedik, bundan sonra da etmeyeceğiz.

Şimdi, 138’inci maddeyi arkadaşlar anlattılar, ben oraya girmeyeceğim. Ama bu süreç ne Anayasa ne İç Tüzük hükümleriyle asla uyumlu değil çünkü Sayın İyimaya’nın bu Komisyonunda bir açıklaması var -burada mı bilmiyorum ama, genelde olur- “Bir standart belirlemek imkânsızdır.” demiş Sayın İyimaya açıklamada ve şöyle demiş: “Somut olay çok iyi değerlendirilecek; yarı yargısal yetki bakımından bir sorun yoksa siyasi takdirde bulunacak, bu da somutun niteliğine göre. Öyle hâl vardır ki düşmesin, öyle hâl vardır ki düşsün.” Anlayan, anlamayanlara anlatsın. Sayın İyimaya çok iyi bir hukukçudur gerçekten ve çok iyi makaleleri var, ben de çok okudum, zevkle de okurum. Burada biraz karışık ama “Açıkçası, standart belli değil.” diyor aslında. Yani ya sistemle ilgilidir, siyasidir ya da hukukla ilgilidir. Ama şöyle bir şey de söylüyor -hoşuma gidiyor onun yazılarını okumak- “Bir, natürel

devamsızlık; iki, antisistem devamsızlığı.” diyor. Sayın Meclis başkan vekillerimizin iyi bilmesi lazım. “Denizli’de oturuyor, İstanbul’da oturuyor, sistemle bir sorunu yok, Anayasa’nın 3’üncü maddesindeki temel değerleriyle bir sorunu yok; o, sistem devamsızlığıdır ve sistem devamsızlığında parlamenter hoşgörü takdirle karşılanır. Gerçekten, istisna hâlde düşürülmesi gerekiyorsa düşürülür ama antisistem devamsızlığı, devamsızlıktan çok, bence, vatandaşlık hukukuyla ilgilidir. Eğer siz devamsızlığı kurulu düzenin temel paradigmasını, demokratik düzenin değişikliği yöntemleri dışında tasvip edilmeyen araçlara başvuruyor, o nedenle devam edemiyorsanız o antisistem devamsızlığıdır. Aslında bu bir anayasal sorundur ve bu, milletvekilliğinin düşmesi değil vatandaşlığın düşmesiyle ilgilidir.” İşte burada çok isabetli bir şey söylüyor.

Bu söylenenler yazılı değil ama uygulamanın temelinde yer alıyor esasında çünkü bu 2 milletvekilimizin vatandaşlıktan çıkarılma süreçleri de başlatılmıştır. Haklarında bu soruşturma açılmasının ardından, hemen akabinde Erdoğan bir açıklama yaptı ve hemen süreç başlatıldı. Ülke dışında bulunanlar için yaptığı “Vatandaşlıktan çıkarılacaklar.” uyarısının ardından, 6 Ocak 2017 Cuma günü 29940 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren 680 sayılı OHAL KHK’si haklarında yürütülen soruşturma uyarınca mahkeme tarafından davet edilmelerine rağmen Türkiye’ye gelmedikleri gerekçesiyle vatandaşlıktan çıkarma hükmü getirmekteydi. Bu hüküm uyarınca, 5 Haziran 2017 tarihli Resmî Gazete’de yayınlanan 130 kişilik listede Türkiye’ye gelmeyenlerin vatandaşlıktan çıkarılacağı ilan edilmiştir. Bunların içinde tahmin edin kim var? Tuğba Hezer ve Faysal Sarıyıldız da var. Yani burada vekillikten çıkarma vatandaşlıktan çıkarılmadan önceki bir basamak. Vekillikten çıkarmak da yetmiyor, vatandaşlıktan bile çıkarılma süreci ilan edilerek başlatılmış durumda. Bu, sadece Meclis seremonisi -tırnak içinde- bu görüşmelerimiz, yaptığımız savunma aslında sonrasının sadece bir ara basamağı. Bu nedenle Parlamentoda hakkaniyetle, objektif değerlerle hanginin gerçekten “Eşit bir uygulama var.” diyebilir bunu içtenlikle merak ediyorum ama siyasetin gereği kimsenin söylemeyeceğini de biliyorum.

Yani özetle şu tablo: Milletvekili sistemle barışık, iktidar aleyhine değilse, HDP’li değilse hele özellikle, istediği kadar gelmesin Parlamente’ye. Hiç gelmesin ne olur? Milletvekilliği düşürülmez ama HDP’liyse hiçbir hukuk kuralı işlemez, hiçbir teamül işlemez, her türlü hukuka aykırılık kural gibi önüne gelir. İşte burada biz böyle bir çifte standartla karşı karşıyayız. Hukukta çifte standart ve ayrımcı uygulamalar en tehlikeli uygulamalardır. Aynı durumda olanlar arasında farklı kararlar verilmesi gerçekten adalet duygusunu bitirir. Yani bir ceza hükmünün Yozgat’ta farklı, Hakkâri’de farklı uygulanması vatandaşın adalete olan güvenini sıfırlar. 4 parti milletvekili arasında 1 partinin milletvekiline ayrımcı bir uygulama ve hukukun aleyhine yorumlanmasıyla verilecek bir karar o ülkede artık anayasanın, demokratik standartların olmadığını ilan eder aslında. İşte, Faysal Sarıyıldız bunlardan biridir. Hele hele Parlamente’de ayrımcılık varsa, biz milletvekilleri arasında ayrımcılık varsa vatandaş arasındaki ayrımcılığı varın siz düşünün.

Şu anda Diyarbakır’da milletvekillerimiz bir parkta nöbet tutuyorlar, demokratik bir iş yapıyorlar, bir tepki gösteriyorlar tutuklamalara, hukuksuzlara karşı ve polisler etraflarını kuşatmış durumda. Dün buradaydık, önceki gece Diyarbakır’da şöyle bir manzara yaşadım yani özeli hiç anlatmam ama aklıma geldiği için anlatacağım: Ben ve eşim bir hastane dönüşünde polis kontrol noktasına denk geldik. Aracı eşim kullanıyordu, benim makam aracım değildi. Durduk tabii, ışığı açtık. Eşim avukat “İyi akşamlar.” dedi, “İyi akşamlar, buyurun, sağa çekin.” dedi. Eşim “Ben avukatım.” dedi. Hani, avukatın aracı aranmaz normalde, yasal bir şey. “Çek!” dedi. “Beyefendi, avukatın aracını arayamazsınız, nedir mesele?” dedi, kimlik çıkardı. Ben de izliyorum, hani “Vekilim.” demeye gerek duymuyorum çünkü orada “Vekilim.” demek de aleyhine bir şey, daha çok üstünde duruyor bu sefer, işin yoksa uğraş. Bir baktım, artık tuhaf bir şey oldu, ben de şöyle kafamı uzattım, mecbur kaldık, yanımda bir doktor

arkadaş vardı “Milletvekili var.” dedi. “Geçin diyorum size!” dedi. Allah Allah. “Memur bey, siz ne diyorsunuz? Bakın, araçta kart var, ben size kimliğimi de gösteriyorum, nasıl bir saygısızlıktır bu? Yani bırakın vekili, vatandaş bile böyle davranmanız kabul edilemez, herkese eşit davranın.” dedim. “Ben sabahtan beri buradayım...” O kadar büyük bir saygısızlıkla konuştu ki onun düzeyine düşsem ineyeceğim onunla tartışacağım. “İyi akşamlar.” deyip ayrıldım.

Şimdi, bu uygulamayla herhangi biriniz ilinizde karşılaşırsanız ne hissedersiniz? Bize niye böyle davranılıyor? Adana’da bana böyle davranılmıyor mesela, benim ilimde böyle davranılmıyor, gayet standartlar yerinde, İstanbul’da da böyle davranılmıyor, Ankara’da da ama Diyarbakır’da, Mardin’de, Siirt’te, Hakkâri’de, Kürt illerinde, kürdistan illerinde -15’inci maddede yasak gelecek ya bu kullanıma, biz bol bol “kürdistan” diyelim Sayın Akçay, sonra herhâlde ceza verilecek- orada polis böyle davranıyor. Gerçekten, bunu hissetmek komik değil acı veriyor çünkü sen ayrımcılığa uğradığını hissediyorsun. Adana’da polis selam verirken, saygı sunarken orada sana çok kötü bir muamele yapıyor. Niye, gücü nereden alıyor? Siyasetten alıyor. Diyor ki: “Yahu, bunların eş başkanı cezaevinde. Polis her gün bunları gözaltına alıyor. Her gün Cumhurbaşkanı -genel başkan- bunlara ‘terörist’ diyor. AKP her kalkıp oturduğu yerde HDP’yi suçlayan açıklamalar yapıyor.” Polis de durumdan vazife çıkarıyor “Ben niye saygı göstereyim.” diyor. Şimdi, bu siyasi bir yaklaşım değil mi? Şu anda yapılan da bu siyasetin devamıdır işte. Biz aynı yerden geldik ama maalesef aynı uygulamalara muhatap olmuyoruz .

Şimdi, bu yoklama sebebiyle vekillikten düşürme istisnalar dışında gündeme gelmemiş. Benim bildiğim, tespit ettiğim kadarıyla bu konuda iki sayı var, devamsızlıktan dolayı. Diğer dönem, Cemil Çiçek’in Başkan olduğu dönemde böyle bir uygulama olmadı; aksine, cezalar olduğu hâlde dönem sonuna bırakıldı fakat burada gündeme alınması ayrımcı siyasetin açıkça yansımasıdır yani siyasi rekabet, seçim sandıklarında değil devamsızlıkta, tutuklamalarda, siyaseten gücünü kullanarak, hukukun gücü değil gücün hukukunu yaratarak bir partiyi siyasetten atmaya yöneliktir. Bu bir öç almadır, bu bir intikam alma duygusudur ve intikam hukukta en tehlikeli kavramdır, ihkakı hak yasaktır, ceza hukukumuz “Cezayı devlet verir.” der. Bir kişi sizin babanızı öldürmüşse sizin onu öldürmeniz hak değildir, sadece meşru müdafaa hâlleri, belirli hâller saklıdır ama burada, iktidar açıkça siyasi rakibine karşı, 7 Haziran ve öncesindeki seçim başarısı ve barış konusundaki söyleme, kendisinin savaşa dönmesi sebebiyle bir intikam duygusuyla yaklaşmaktadır. Rövanşist bir duygu vardır burada. Burada Türkiye halklarının gerçekten demokrasiye olan inancı zayıflıyor. Biz halkımıza karşı sorumluyuz ve bize bu görevi veren halktır, ancak halk alabilir bu görevi. Bunu konuşmamın sonunda söyleyeceğim. Halkın görevimizi elimizden alması dışında bütün laflar lafı güzaftır, hiçbir şekilde dikkate alınmaz.

Şimdi, başka bir bölüme geçeceğim. İktidar partisi sıklıkla konuşmalarında tek parti dönemini eleştiren, ayaklar altına alan bir dil tutturuyor. Sadece bunu arada hatırlatmak istiyorum. Ama bu dönemde, öncesinde Adalet ve Kalkınma Partisi milliyetçiliği ayaklarının altına almıştı. Çok da iyi bir şey yapmıştı. Milliyetçilik -tırnak içinde- olumsuz anlamda olursa faşizme ve ırkçılığa kadar varır, Hitler Almanyasında olduğu gibi. Ama şimdi ne yapıyor? “Kürt” diyeni cezalandıran, her türlü milliyetçiliği ayyuka çıkaran, göklere çıkaran bir yaklaşımı var. Ve burada gerçekten Kürt milletvekillerine özellikle sesleniyorum: Kürt’e yapılan bu düşmanlık izzetinefsinize gerçekten dokunmuyor mu? Şırnak vekilinin bu şekilde hukuksuzca vekilliğinin düşürülmesi konusunda siz bir tutum almayacak mısınız diye sormak istiyorum.

Burada görüyorsunuz, ne yazıyor Meclis Divanının arkasında: “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” yazıyor. Bu İç Tüzük’te bunu geniş konuşacağız, bundan sonra artık şöyle söylememiz lazım: Egemenlik kayıtsız şartsız iktidarındır, çoğunluğundur, milletin değil. Millet bölünemez çünkü. Size oy veren de millet, bize oy veren de millet; Diyarbakırlısı da milletin bir parçası, İstanbullusu da,

Antalyalı da, Adanalı da, Mersinli de. Şırnaklı da bu milletin bir parçasıdır. Eğer Şırnak vekilinin oy verenlerini, halkını, oradaki milletini, siz, vekilliğini düşürerek elinden alırsanız milleti böldünüz demektir. Egemenlik kayıtsız şartsız artık milletin olmuyor. İşte, bu, bu kadar önemli bir meseledir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, bu -konuşmamın başında ifade ettim- HDP'ye yönelik operasyonların bir parçasıdır dedim. Yani Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer'in bugün vekilliklerinin düşürülmesi gündemi, HDP'ye yönelik başlatılan konseptin sadece bir ayağıdır.

Peki, hani, sık sık söylüyoruz ya -bulursam o notumu okuyacağım- "Bütün partiler için dokunulmazlık kalktı, siz niye itiraz ediyorsunuz?" diyorlar. "Herkesinki kalktı." Aslında doğru bir laf ama bizim o zaman da, 20 Mayıs'ta da şunu söylediğimizi çok iyi hatırlıyorum: "Yargı bu hâldeyken siz kuzuyu kurda teslim ediyorsunuz. Bu sadece bize yöneliktir, biz bunu biliyoruz." dedik ve dediğimiz oldu.

Nasıl oldu? Daha tartışmalar başlar başlamaz savcılar harekete geçti, bir anda bütün illerin savcılıkları HDP'li milletvekilleri hakkında fezlekeler hazırlamaya başladılar.

Şurada artış var, mayıstan sonra HDP'ye yönelik fezlekelerin artış oranı: Yüzde yüz değil ha, daha fazla. Bir anda savcılara verilen talimatlar sonucunda fezlekeler, hepimiz hakkında, son dakikada, 20 Mayıs'ta bile hızla fezlekeler Meclise gönderildi.

Size sadece birkaç rakam söyleyeceğim, yargının bağımsız ve tarafsız olmadığını, yargının talimatları siyasi iktidardan aldığını ve ona göre çalıştığını gösteren.

2007 ile 24 Aralık 2015 yılları arasında, sekiz yıllık dönemde, partimizin daha öncesi ve siyaset yapan, aynı gelenekten gelen partilerin milletvekilleriyle ilgili olarak sadece 180 fezleke vardı Meclise gönderilen. Aralık 2015 ile Mayıs 2016 arasında, beş aylık dönemde ise 382 fezleke Meclise gönderilmiş. Bu fezlekelerin 152 tanesi Hükûmet Anayasa değişikliğini sunduktan ve 20 Mayıs'ta yapılan son bir aylık dönemlerde savcılar tarafından alelacele hazırlanarak Meclise intikal ettirilmiş. Sadece bu gösterdiğim tablo bile yargının nasıl araçsallaştırıldığını aslında açıkça gözler önüne seriyor.

Şöyle bir dikkatinizi çekmek istiyorum. Gerçi Mecliste de kimse kalmadı ama ben savunmamı yapmaya devam edeceğim. Arkadaşlarımıza, burada kalanlara anlatmak yetiyor zaten. Tabii ki kendilerini de anlıyorum, bu kadar uzun konuşmak da dinlemek de çok zor, belirli bir süresi var. Eğlenceli bir konu olsaydı araya espriler, farklı şeyler yerleştirdim ama gerçekten çok tarihsel bir dönem ve sonuçta halk iradesinin ortadan kaldırılmasıyla ilgili bir mesele olduğu için farklı anekdotlar bilerek yerleştirmiyorum, yoksa sıkımayacak bir savunma yapmayı da becerebilirim aslında. Yani öyle bir durum da olabilirdi. Bu konuda affınıza sığınıyorum.

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş, zannediyorum, Sayın Önder'in rekorunu kırdınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben kimsenin rekorunu kırmaya çalışmıyorum.

BAŞKAN – Herhâlde kırdınız, ben öyle hatırlıyor gibiyim. İki saati aşkın bir süredir bir savunma yapıyorsunuz ama tabii, savunmanın çok daha ötesinde çok genel, çok konjonktürel pek çok soruna değindiniz. Lütfen artık toparlayalım diye...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yok, emin olun, benim söylediğim ve söylemeyi düşündüğüm birçok mesele doğrudan savunma sınırları içinde. Partimizin milletvekili hakkında bir dokunulmazlık dosyası var ve bu, siyasi saldırılardan bağımsız değil. O nedenle bunları bir bütün olarak değerlendirmeden sadece yoklama çizelgesini tartışırsam zaten bu anlaşılmayacak. Biz tarihe not düşmeye çalışıyoruz.

Şimdi, Anayasa değişikliğinin Mecliste ve kamuoyunda tartışıldığı dönemde Meclise yeni 468 fezleke geldi. Bu normal bir rakam değil. Bu fezlekelerin yüzde 79'u sadece bize, HDP'ye geldi, yüzde

79-80'ı. Üç parti var, üç partiye yüzde 20 fezleke, bize yüzde 80 fezleke. AKP vekilleri hakkında 2 Ocak 2016 tarihinden itibaren sadece 8 yeni fezleke gelmiş. Sizce bu normal mi? Değil. Hiç kimse bunu normal karşılamaz. Oranla açıklayayım size; her 40 AKP'li vekilden sadece 1'i hakkında fezleke var, her HDP'li vekil için 6,3 fezleke hazırlanmış. Toplamda 798 fezlekenin 510'u yani yüzde 63'ü HDP'li, 145 tanesi CHP'li, 46 tanesi AKP'li, 20 tanesi MHP'li vekil hakkındadır. Partimizin 59 milletvekilinin 55'i hakkında yani yüzde 93'ü hakkında fezleke var. Bu da nasıl bir artış gösterdiğini, bu talimatlarla, savcılarla kurulan diyalogun nasıl etkili sonuç doğurduğunu açıkça ortaya koyuyor. Mesela benim bir fezlekem 20 Mayıs tarihli. Savcı çok acele etmiş ama yetiştirememiş, yazık gerçekten! Adana'da Demirtaş hakkında -2 tanesini yakından biliyorum- son gün yetişmiş, bazıları bakanlığa gelememiş, direkt Mecliste kalmış, böyle... Sonrasında ciddi bir aceleyle baş başa kaldık.

Şimdi, başka bir mesele var, o da bu siyasi operasyonun hukuktaki karşılığı nedir gerçekten? Bu cezasız kalacak mı ve bu siyasi operasyon ne anlama geliyor?

Şimdi, bir madde var, Türk Ceza Kanunu'nun 77'nci maddesi. Bunu özellikle Parlamentonun dikkatine sunmak istiyorum ve bu dönem bununla ilgili, merkezi hukuk komisyonumuzla da parti grubumuzla da avukat arkadaşlarla da bir çalışma başlatmayı düşünüyoruz.

Ne diyor bu 77'nci madde? Şöyle diyor, insanlığa karşı suçları düzenliyor; 1/d fıkrası, kişi hürriyetinden yoksun kılmanın siyasal, felsefi, irki veya dinî saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenmesinin insanlığa karşı suç oluşturduğunu ve ilgili cezaları belirtmiştir. Son fıkrada ise bu suçlarda zaman aşımının işlemeyeceği düzenlenmiştir.

Şimdi, savcı ve hâkimler tutuklama kararları verirken bir hata ya da ihmal sonucu bu kararları verebilirler, kasten hukuka aykırı karar da verebilirler. Bu durumda, yargı mensupları ya görevi ihmal ya da görevi kötüye kullanmaktan ceza alırlar. Türk Ceza Kanunu'nun 257'nci maddesi ve TCK'nın 109'uncu maddesine göre kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak suçlarının olduğu gündeme gelebilir.

Savcı veya hâkimlerin -burada tabii şu bağlantıyla söylüyorum- siyasal iktidarın talimatları ve belirli bir sistematik dâhilinde yaptığı operasyonlardan söz ediyorum. Siyasal, felsefi, irki veya dinî saiklerle toplumun bir kesimine karşı sistemli ve planlanmış şekilde şahısları hürriyetinden yoksun bırakmaya dönük verilen tutuklama kararlarını insanlığa karşı suç olarak Türk Ceza Kanunu'nun 77'nci maddesine göre tartışmamız gerekiyor. 77'nci maddenin gerekçesine mutlaka bakmanızı öneririm. Burada Nürnberg Statüsü'nün 6/(c) maddesinden esinlenilmiştir, kaynaklarda bu var. İlk defa insanlığa karşı suç, siyasi operasyonlar Nürnberg Statüsü'nde geçmiştir. Burada sonrasında, Roma Statüsü'nde uluslararası hukukun temel kurallarının ihlali sonucu hapsedme veya fiziksel özgürlüğün başka biçimlerde ciddi olarak kısıtlanması insanlığa karşı suç olarak tanımlanmıştır; 7/(1). Bu arada, suçun failini, tutuklama kararı verenlerin mutlaka tutuklamaya yetkili olup olmaması da önemli değildir. Yani tutuklama kararı veren hâkimler dışında tutuklama kararı verilmesini sağlayan kişiler de fail olabilir.

Değerli milletvekilleri, bu, sizi doğrudan ilgilendiriyor. Siyasi operasyonlarda Türk Ceza Kanunu'nun 77'nci maddesine göre sistematik, planlı siyasi saiklerle yapılan operasyonlar insanlığa karşı suçtur ve bunun için savcı ve hâkim olmak gerekmez, bunu destekleyenler de aynı suçun faili olabilir. Yani bugün vereceğiniz oylarla aslında insanlığa karşı işlenen suçlara imza atıyor olabilirsiniz; bunu hatırlatmak istiyorum.

Günümüzden bin yıl daha geriye bir gidip baktığımızda, 1215 yılındaki Magna Carta'yı anmadan geçmek istemiyorum gerçekten.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Kâtip üye yerini aldı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Özel, “özgürlük” kavramı nasıl tanımlanmış bir dikkatinizi çekmek isterim.

Sayın Özel, buyurun, söyleyin.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Yok, yok, Tutanak Hizmetleri kâtip üye değişimini tutanağa geçmiyor, o hizmeti de biz veriyoruz artık.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben de Magna Carta’yı tam size okuyordum. 1215’te çok güzel bir tespit yapmış -bugünle kıyaslayınca binlerce yıl önceyi, aradaki farkı görüyoruz- şöyle diyor: “Özgür hiç kimse kendi benzerleri tarafından ülke kanunlarına göre yasal bir şekilde muhakeme edilip hüküm giymeden tutuklanmayacak, hapsedilmeyecek, mal ve mülkünden yoksun bırakılmayacak, kanun dışı ilan edilmeyecek veya hangi şekilde olursa olsun zarara uğratılmayacaktır.” 1215, değerli arkadaşlar. 2017, bugün milletvekilleri hüküm giymeden cezaevindeler, belediye eş başkanları hüküm giymeden cezaevindeler. Magna Carta’dan bugüne, ne kadar geriye gittiğimizi herhâlde söylememe gerek yok bu kıyastan sonra.

HDP Grubu da oldukça diri olarak burada bulunuyor. Ayşe Acar görünmüyor ama böyle, uyumak üzere sanki.

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş, lütfen satışmayın, Genel Kurula hitap edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Satışmayayım değil mi? Kimse bana satışmayınca ben satışıyorum.

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Satışma var, daha sonra ben cevap vereceğim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Filiz Hanım, oldukça dinç görünüyor ama böyle devam edebiliriz arkadaşlar herhâlde.

BERDAN ÖZTÜRK (Ağrı) - Sabaha kadar devam edebiliriz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Tamam.

Şimdi, sizi biraz günümüze getireceğim, sonra da 1994’e götürmek istiyorum sizi, 2 Mart 1994 ama ondan önce, şu güncel siyasete dair çok önemli bir gündemimiz var ama o notumu bulursam tabii bu arada.

Şimdi, değerli milletvekilleri, gerçekten, “dokunulmazlıkların kaldırılması” deyince son dönemde siyasi gelişmelerden bağımsız değerlendirmememiz gerekiyor çünkü HDP’ye yönelik operasyonlar bütün hızıyla devam ediyor, hiçbir şekilde bu operasyonlar hızından hız kaybetmiyor. Şimdi, bununla ilgili, en son bu kürsüden daha önce de ifade etmiştim ama o konuya geçmeden önce ben... Notlarım biraz fazla, o yüzden karıştırdım galiba.

BAŞKAN – Bence kalmadı, hepsi herhâlde orada, bütün notlarınızı ifade ettiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yo, yo, var, az kaldı.

Orada dosya kalmış mı acaba ya?

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş, bir hukukçu olarak, bir hakkın iyi niyetle korunması, bir hakkın suistimal edilmemesi, makul surette kullanılması gerektiğini en iyi bilenlerden birisiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben, emin olun, kendimi de...

Tabii ki, tabii ki...

Yo, emin olun, kötüye kullanmayacağım, o konuda emin olabilirsiniz.

BAŞKAN – Ama ayinesi iştir kişinin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Dosya yok mu orada ya?

BAŞKAN – Lütfen, toparlayalım artık.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Şimdi, Değerli Başkan...

Ya, bu imkânsız bir şey, benim notlarımda vardı.

BAŞKAN – Burada bulunan herkes “İnşallah notlarını bulamaz.” diye dua ediyordur diye düşünüyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Notlarımı arkadaşlar bulacaklar.

Şimdi, ben basın şeylerini gösterdim ama bir de bunlar var, atlamayayım. Faysal Sarıyıldız hakkında sadece o haberler yok, basın özetlerini de aslında hazırlamıştık ve böylece, gerçekten buna ilişkin...

BAŞKAN – Bence toparlandı artık, öyle görünüyor, zorlamayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yo, yo, henüz toparlanmadı.

BAŞKAN – İsterseniz gidin yerinize, bir bakın notlarınıza, gelin. Biz bekliyoruz nasıl olsa.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Gerçekten mi?

BAŞKAN – Ne yapalım?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bakabilir miyiz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Biz çok bekledik Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama bu kadar kimse beklemedi. Şu anda, bu kadar kimse beklememiştir.

SERKAN BAYRAM (Erzincan) – Hakkın suistimali, hakkın.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hâlâ duruşma günleri belli değil, biliyor musunuz? Selahattin Demirtaş’ın hâlâ duruşma günü belli değil. Çok bekledik, hâlâ bekliyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 1994’ü anlatın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Neyi anlatalım?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 1994’ü anlatın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – 1994’ü anlatacağım zaten.

BAŞKAN – Neyse... Allah’tan, 1215’ten geldiniz 1994’e.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – 1215’ten geldim, hiç korkmayın, o konuda hiçbir sıkıntı yok.

Şimdi, değerli milletvekilleri, 1994’te, gerçekten, aynen bu geceki gibi, milletvekilleri oturmuş ve yapılan savunmaları dinlemişler. O dönemden elimde çok veri var, bütün tutanakları, kayıtları çıkardım aslında fakat birkaç muhalefet şerhini özellikle ilginize sunmak istiyorum gerçekten.

Hangi muhalefet şerhiyle başlayayım? Mümtaz Soysal’la başlayayım. Karşı oy yazısı, kısa bu, şöyle diyor: “Yasama dokunulmazlığı kurumunun başlıca iki amacı vardır. Birincisi, milletvekillerinin olur olmaz vesilelerle yasama görevlerinden alıkonulmalarını önlemek, ikincisi de bu görevlerin toplumda büyük çoğunlukça benimsenen görüşlere ve hatta değerlere karşı sürdürülebilmesini sağlamak. Çünkü görüşler ve değerler zaman içinde değişebilir ve farklı görüşlerle, değerleri Parlamento içinde temsil etmek de milletvekillerinin ödevidir. Dokunulmazlığı kaldırma kararları özellikle bu ikinci amaca ters düştüğü için karşıyım.”

Rahmetli Erdal İnönü’nün bir muhalefet şerhi var, burada diyor ki: “23 Aralık Perşembe günü yapılan toplantıda 4 milletvekilinin dokunulmazlıklarının kaldırılması önerisine karşı oy verdim çünkü ilke ve pratik açılarından bu dokunulmazlıkların kaldırılmasının yanlış olduğuna inanıyorum. İlke açısından, her zaman savunageldiğim ilke, düşünce özgürlüğünün demokrasi ve daha genel olarak insan yaşamının temel bir niteliği olduğudur. Bu bakımdan, düşünce suçu diye bir şeyin demokrasilerde

olmaması gerektiğini, zararlı fikirlerin de söylenmesinden korkulmamasını, zararlı fikirler söylenmeden hangi fikirlerin doğru ve yararlı olduğunun anlaşılamayacağını, bu yapılmadan sağlıklı fikirlerin toplumca içtenlikle benimsenemeyeceğini her zaman ve fırsatta öne sürdüm.”

“Dokunulmazlıkları kaldırılması önerilen milletvekillerinin sözle ve yazıyla açıkladıkları fikirlerine hiçbir şekilde katılmıyorum. Bu fikirler yanlıştır, zararlıdır, gerçeğe uymayan yorumlarla doludur ama milletvekillerinin bu yanlış fikirleri söyleme olanağını zorla ortadan kaldırırsak bu fikirlerin yanlışlığını vatandaşlarımıza gönül rahatlığıyla kabul ettiremeyiz.

Pratik açıdan, hepimizin ortak amacımız olan vatanın bütünlüğünü koruma davasına, bu dokunulmazlıkların kaldırılması nasıl katkı yapar? Yararları mı, zararları mı daha fazla olur? Hem kısa vadeli hem uzun vadeli bütün olası etkileri düşündüğümde zararın yarardan daha çok olacağını görüyorum. Saygıyla bilginize sunarım.” diyor. Bu, başka bir muhalefet şerhiydi.

Cemalettin Gürbüz’ün uzun bir muhalefet şerhi var, Amasya, birinci hazırlık komisyonu üyesi; bir paragrafını paylaşmak istiyorum: “İnkârı da yapılan bu münferit davranışların bölgedeki tüm insanları temsilcisz bırakabilecek şekilde çözüme kavuşturulmaya çalışılmasının doğru olup olmayacağı konusunda titiz olmalıyız. Oralarda yapılabilecek yeni bir seçimde ya da ara seçimde seçilecek temsilcileri bizim belirleyebilmemiz veya istediğimiz yapı ve düşüncede insanları seçtirebilmemiz gibi bir konumumuz yoktur. Seçimde gösterdikleri iradeye, demokrasi içerisinde belli önemi ve saygıyı gösteregeldiğimiz inancının zayıflaması konuyu yeni boyutlara getirebilir.

Ana hatlarıyla belirtmeye çalıştığım bu düşüncelerle bu aşamada dokunulmazlığın kaldırılması yönündeki çoğunluk kararına katılamadığımdan muhalefet şerhimi yazıyorum.” diyor.

Cemal Şahin, Çorum Milletvekili, Adalet Komisyonu Başkanı o dönemde...

Bunlar çok önemli Sayın Başkan, emin olun, tarih 1994...

BAŞKAN – Onları çoğaltarak tüm milletvekillerine dağıtabiliriz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – 1994 yılından size muhalefet şerhlerini getirdim. Yani yirmi üç yıl sonra böyle bir gündemle toplanmışız ve o dönemin bize ışık olması lazım, tersten okumak lazım. O dönemde bile bu kadar...

BAŞKAN – Onlar, dokunulmazlığı kaldırırken okunsaydı daha iyiydi herhâlde.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İşte, o zaman okunamamış maalesef, şimdi okunuyor.

BAŞKAN – Lütfen, toparlayalım artık, yeni güne girdik.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Girdik mi yeni güne?

BAŞKAN – Girdik, yeni güne girdik. Tam 2 saat, 19 dakika, 35 saniye şu anda.

MEHMET HABİB SOLUK (Sivas) – Buçuğa tamamlayalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bakalım, tamamlarız.

Bu muhalefet şerhleri bize bir şey anlatıyor. O dönemde de aslında Meclisin aynı fikirde olmadığını, çok farklı görüşlerin olduğunu ve 1994 yılında bile milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasının Türkiye’deki gelişmelere, siyasi olaylara bu kadar damgasını vurduğunu çok iyi biliyoruz. 1994’te ne oldu? Milletvekilleri cezaevine konuldu. Leyla Zana, Hatip Dicle, Orhan Doğan, Selim Sadak on yıl cezaevinde kaldılar; basit değil, on yıl yani hayatın çok önemli bir bölümü. Sonra, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu kararı bozdu ve adil yargılanmadıklarına hükmetti. Kürt meselesi mi çözüldü? Hayır. Demokratik siyaset güçlendi mi? Hayır. Demokrasi bir adım ileri gitti mi? Hayır. Şiddet bitti mi? Hayır. Kürtler boyun eğdi mi? Hayır. Bu vesileyle, artık Kürtlerin hak ve özgürlükleri talep etmeleri önlenemedi mi? Hayır. Kürt meselesi hâlâ çözüm bekliyor mu? Evet. Peki, 1994’te on yıl

tutuklu kalmaları ve dokunulmazlıklarının kaldırılması hiçbir şeyi çözmemişken aynı yöntemle ve çok daha vahim bir şekilde, sistematik bir hâle getirerek bizim bugün bunu görüşmemiz Türkiye tarihinde bir ileri bir geri gittiğimizin kanıtıdır, ilerleyemiyoruz, geriye doğru gidiyoruz. Demin okuduğum tutanaklar aslında bunu gösteriyor. İşte bu nedenle, 2 Mart 1994 Kürtlerin hafızasına “DEP depremi” olarak, “DEP darbesi” olarak geçti, onlar için 12 Eylül darbesinden, 28 Şubat muhtırasından hiçbir farkı yoktur. İşte bugün, darbe mekaniklerinin ve Kürtlere karşı olan tahammülsüzlük söylemlerinin ayyuka çıktığı dönemlerde de hep bu uygulamalar devam etti, sadece uygulayanlar farklılaştı; o dönem DYP iktidardaydı şimdi AKP iktidarda. Dokunulmazlıkları kaldırılan kim? O dönem DEP milletvekilleri, muhalefet partisinden, onlar Kürt’tü, şimdi HDP bir Türkiye partisi olarak bütün farklılıkları içinde barındırıyor, Kürt, Türk, kimlik, inanç ayrımı yapmıyor ama yine Kürt meselesinin çözümünü önüne koyduğu için, demokratik siyaseti öncelediği için, Kürtlerin eşit ve özgür yurttaşlık taleplerini kendi programına koyduğu için bu saldırılarla karşı karşıyadır. Bunun başka bir izahı zaten olamaz.

Şimdi, 1993’te ne diyorduk? “Çiller-Ağar konsepti var.” diyorduk, kamuoyunda sıkça bilinen bir sözdür bu ve o zamanlar siyasal yaşantıda en fazla çalkantının olduğu yıllardı gerçekten. Hatırlarsak, Turgut Özal’ın ani ölümü sonrasında Başbakan Demirel’in Cumhurbaşkanı olarak Köşk’e çıkması, SHP lideri Erdal İnönü’nün aktif siyasetten çekilmesi bir çatlağa yol açmıştı ve unutmayalım ki o dönemde... Bu arada, Sevgili Mehmet Sincar’ı da saygıyla, rahmetle anmak istiyorum. 4 Eylül 1993’te DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar Batman’da katledildi ve o saldırıdan Nizamettin Toğuş yaralı olarak kurtulmuştu ve maalesef, aynen bu dönem olduğu gibi –sadece bir kıyası hatırlatmak istiyorum- DEP’e yönelik saldırılar da tıpkı, bugün HDP’ye yönelik saldırılarla büyük bir benzerlik gösteriyordu. Şimdi, DEP’ten HADEP’e, DTP’ye, HDP’ye baskıları uygulayanların kimliği, siyasi kimliği değişti ama uygulamalar maalesef değişmedi. Yani hatırlarsak HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak ve partinin genel merkez yöneticileri üç defa tutuklandılar, üç buçuk yıl hapis yattılar, HADEP kapatıldı, sonra DEHAP kuruldu, DTP kuruldu ve o günden bugüne geldik. Sonra, KCK operasyonlarıyla Kürt siyasetçileri yine tasfiye edilmeye çalışıldı. Hatta hatırlarsınız, Sayın Ahmet Türk ve Aysel Tuğluk’un o zaman vekillikleri de düşürülmüştü ve maalesef, Türkiye tarihinde bir ileri bir geri gitmeye devam ediyoruz.

Peki, KCK operasyonları nasıl oldu? Burada çok anlattık, 2009’da başlayan demokratik siyasete yönelik operasyonlar aslında yine bir sistematik dâhilinde devam ettirildi ve o uygulamanın en önemli boyutu şudur ki: KCK operasyonlarında kararı veren hâkim ve savcılar Fetullahçılıktan, terör örgütü üyeliğinden tutuklandılar ama KCK operasyonlarından yargılananlar ceza almaya devam ediyor yani kendilerini yargılayanlar terör örgütü üyeliğinden yargılanıyor ama yargılananlar aklanmıyor, beraat etmiyor. Nasıl bir farkla? Eğer Balyoz davası sanıyorsanız beraat ediyorsunuz ya da Ergenekon davası sanıyorsanız yine beraat ediyorsunuz. Daha doğrusu, özetle, HDP’li değilseniz, Kürt değilseniz Fetullahçı hâkim ve savcıların yaptığı yargılamalardan aklanabilirsiniz ama söz konusu olan HDP’yse, Kürtlerse cemaat ve iktidar uyuma, ittifaka, birlikte yönetmeye ve iktidara devam ediyorlar.

Şimdi, burada baskılar gerçekten HDP’ye kadar aralıksız devam etti. Burada, Kürt meselesinin çözümü konusunda, özellikle şu anda yaşadıklarımızın hepsinin temel dayanağı Kürt meselesinin çözülmemesiyle ilgilidir ve şiddet politikasının bilerek devam ettirilmesiyle ilgilidir. Neden? Çünkü şu anda bu fezlekelerle, bu dokunulmazlıkların kaldırılması talebiyle yapılmak istenen “Demokratik siyaseti bitirelim.” Peki, demokratik siyaset bitince ne olacak? Gerçekten bir an düşünelim, HDP kapatıldı, hepimiz cezaevine girdik, hepimiz ceza aldık, hepimizin milletvekilliği düşürüldü, parti fiilen işlevsiz hâle geldi -bunu başaramayacaklar tabii, o ayrı bir şey- bir an için varsayalım, ne olacak? Türkiye’de demokrasi ya da özgürlükler tahkim mi edilmiş olacak? Huzur mu olacak, ekonomik gelişmeler mi büyüyecek yoksa Türkiye Avrupa Birliği’ne daha koşar adım mı gidecek? Dış politikamız

mı dizelecek? Öyle bir şey yok. Ya, HDP'nin değerini bilmiyorsunuz. Biz burada şiddetsiz bir çözüm için mücadele ediyoruz, hayatımızı ortaya koyan insanlarız: Yeter ki bu ülkede daha fazla ölüm olmasın, Kürt meselesi eşit ve özgür yurttaşlık temelinde çözülsün, Alevi meselesi çözülsün, kadın hakları meselesi çözülsün, çevre meselesi çözülsün, gençliğin temsiliyeti sağlansın, bu ülkede her türlü ayrımcılık son bulsun, Süryanilerin el konulan malları, vakıfların malları iade edilsin. Biz tam demokrasiyi savunuyoruz. Bize yönelik baskı arttıkça şiddet paralel oranda artar; bu, işin doğasında vardır, siyasetin doğasında vardır. Siz halkın bize güvenini yok ederseniz... Şimdi, halka şöyle bir cümle söylediğinizi varsayın: “Yani ne yapalım, biz milletvekili seçtik, çalışmıyor, onu tutukladılar, o zaman ben dağa giderim.” Demiyorlar mı sanıyorsunuz? Diyorlar. Demokratik siyasete baskılar arttıkça başka çareler aranır, bu işin diyalektiğinde vardır. Ve bu nedenle, bu söylediklerimizi lütfen, zaman gecikmeden gerçekten, ciddiyetle düşünelim. Ama ne var ki önümüzdeki tablo çok daha ağır. Mesela, bu HDP'ye yönelik topyekûn saldırılardan bir tanesi de geçenlerde Eş Başkanımız Demirtaş hakkında Erdoğan'ın “terörist” şeklindeki suçlamasıydı. Korkunç bir şey, buradan başka arkadaşlarımız da ifade etti ve bunu niye anlatıyorsunuz? Çünkü bunun peşini bırakamayız, bırakmayız. Biz HDP olarak Eş Başkanımıza “terörist” denmesini, yasa dışı ilan edilmesini kabul etmeyiz, kabul edemeyiz. Biz o Başkanın, o partinin milletvekilleriyiz, eğer o teröristse biz de teröristiz, biz teröristsek bize oy veren seçmenler de terörist. Peki, terörizmin tanımı nedir? Nasıl böyle bir çüret ve hadle bu söyleniyor ve hâlâ bu yalanlanmadı, hâlâ bu cümle geri alınmadı? Bu iftiranın peşini kesinlikle bırakmayacağız.

Şimdi, bu tabii ki Sarıyıldız'la ilgilidir, Tuğba Hezer Öztürk'le ilgilidir, tüm HDP'yle ilgilidir. Çıta gitgide yükseltildi, yükseltildi, yükseltildi, HDP'ye yönelik saldırılar en son terörizme kadar vardırıldı. Ya el insaf! Biz buradayız, elimizde silah mı var? Biz şiddeti mi savunuyoruz? Biz, canhıraş bir şekilde... Bu ülkede demin grubumuzun kaç parçaya bölündüğünü söyledim. Bizim eş başkanlarımız içerideyken, milletvekilllerimiz hapisteyken biz gelip Parlamentoya oturuyorsak bunun değerini bilin, bu çok değerlidir. Biz sineyimillete de dönebilirdik, bütün umudu koparabilirdik çünkü demokratik siyasete ve vekâlete güven kalmamış. Biz, o güveni tekrar tesis etmeye çalışıyoruz, halka bunu anlatıyoruz, “Aman demokratik siyaseti bırakmayalım, aman demokratik siyaseti, özgürlük mücadelesini yürütelim, bunu hak etmiyoruz.” diyoruz. Biz bunu anlattıkça işte bu açıklama gibi açıklamalar oluyor. Biz çağrı yaptık, bir daha yapıyoruz. Varsa Sayın Erdoğan'ın elinde bir delil, savcılara vermesi gerekiyor. Peki, burada, yaptığı açıklamada gerçekten... “Onun nice suçları var.” dedi. Bu nice suçlar... Hani ben dedim ya savcılar ile Erdoğan arasında kırmızı bir hat var, özel bir hat. Çünkü nedense aynı cümleleri aynı dönemde sarf ediyorlar. Ama şimdi açıklamadı, savcılarla arasında bir sorun oluştu demek ki çünkü ortada suç yok. Daha Demirtaş mahkemeye çıkmadı. Çıktığı davaların hepsi tutuksuz olduğu davalar. 4 Kasımdan bu yana mahkemeye çıkmadı. Hakkâri Milletvekili Selma Irmak, bütün ısrarlarına rağmen daha mahkeme önüne çıkamadı. Sebahat Tuncel çıkmak istedi, bir kere Malatya'ya gitti. Kışanak'ı çıkarmadılar. Gülser Yıldırım Mardin'de duruşmaya çıkamıyor. İdris Baluken Diyarbakır'daki duruşmasına ısrarla gitmek istiyor, çıkarılmıyor. Çağlar Demirel Diyarbakır'daki duruşmasına gitmek istiyor, çıkarılmıyor. Bir Abdullah Zeydan getirildi istisna olarak Edirne'den. Diğer milletvekilllerimiz ve eş başkanlarımız “Yargıya gidip savunma yapalım, açıklayalım bunları.” Diyorlar; “Bu konuda kesinlikle SEGBİS dışında beyanda bulunamazsınız.” deniyor. Peki “Bu suçu açıkla.” diyoruz. Ama açıklamazsa, Erdoğan'a şunu söylüyorum bir hukukçu olarak: Şu suçları işliyorsun diyorum. Türk Ceza Kanunu'ndaki üç suçtan yargılanacak. O kendisi itiraf ediyor. Birincisi: Türk Ceza Kanunu 271'deki suç uydurma düzenlemesi, üç yıla kadar hapis cezası var. Suç yoksa, suç uyduruyorsa hapis alması lazım madem öyle. İkincisi: Türk Ceza Kanunu'nun 288'inci maddesinde adil yargılamayı etkileme maddesi var; o da para cezası. Türk Ceza Kanunu'nun 283'üncü maddesi var; TMK yasasına göre suçu ve suçluyu saklamak. Mademki suçu biliyor, suçluları da biliyor, bugüne kadar niye sustu? Gerçekten,

açıklamaya davet ediyoruz ve bunun cezası da on yıla kadar hapis cezası. Şimdi ben, Eş Başkanımızın yaptığı çağırışı grubumuz adına bir kez daha söylüyorum: Gerçekten, ne belge varsa elinizde lütfen, savcılara verin, lütfen. Vermezseniz eğer, bu durumda iftiracı oluyorsunuz, yalan atmış oluyorsunuz. Çünkü belge varsa... Yoksa zaten o bir iftiradır yani bunun bir zemini yoktur.

Şimdi, bununla ilgili bir de şöyle bir şey diyor yani çok dikkat çekici bir mesele, G20’de Sayın Erdoğan yaptığı konuşmada diyor ki... Demirtaş için söylediği hiçbir şey doğru değil zaten, bunu biliyoruz, bunun zemini yok. Sayın Demirtaş’a rakibi olarak, öç alma duygusuyla, rövanşist duygularla yaklaşıyor. Şimdi ben hangisini düzelteyim? Diyor ki Erdoğan: “53 Kürt kardeşim.” diyor. Söylediği hiçbir şey doğru olmadığı gibi, bu da doğru değil. Niye? Eğer kardeşi olarak Kürtleri görseydi müzakere masasını devirmezdi. Eğer Kürtleri kardeşi olarak görseydi “Kobani düştü, düşecek.” demezdi. Eğer Kürtleri kardeşi olarak görseydi, olsaydı Erdoğan, Roboski katliamının sorumluları şu anda cezaevinde olurdu, takipsizlik kararıyla aklanmazlardı. Roboski katliamı, Türk savaş uçaklarının Kürt köylülerini bombalaması sonucu gençlerin ölümüdür. TSK uçaklarında uçağı kullanan tespit edilip sanık yapılmıyorsa nasıl bir Kürt kardeşliği oluyor bu? Anıtına bile tahammül edilemiyor. Şimdi, kayyum Roboski Anıtı’nı yıkmazdı mesela eğer kardeş olsaydı. Kardeşi olsaydı, Cizre’de bodrumda, 1 yaşındaki bebekler, gazeteciler, kadınlar, gençler yakılmazdı.

Sen Kürtlerin kardeşi değilsin Erdoğan. Bunu açıkça söylemek istiyorum. Kürtlerin neyi olduğunu tarih yazacak. Bu konuda hiç endişelenmemesini tavsiye ederim. Ama kardeşi olmadığını biz çok iyi biliyoruz.

Mecliste üçüncü büyük parti grubunun bir milletvekili olarak burada konuşuyorum ve öyle bir milletvekiliyim ki eş genel başkanlarım ve milletvekili arkadaşlarım, MYK üyelerim cezaevinde, rehin durumdalar. “Tutuklu” deyin diyorsunuz ama tutukluluğun Ceza Kanunu’nda bir karşılığı vardır. Suç vasfı, mevcut delil durumu; ne bileyim, katalog suç, işte, anayasal meselesi... Ee, Balbay kararı var; Anayasa’ya aykırı bir şekilde, serbest seçim hakkına aykırı bir şekilde tutuklama olmaz. Bu, siyasi rehin meselesidir.

Şimdi, Demirtaş duruşmaya çıkmak istedi, kelepçe takmak istediniz. Kimse Demirtaş’a kelepçe takamaz, siz de taktıramazsınız. Başka bir milletvekilimize de bundan sonra asla ve kata takamazsınız. Biz bunu, sizi bu konuda her yerde teşhir ederiz. Siz kelepçe takmaya teşebbüs etmekle aslında düzeyinizi ve hıncınızın ne kadar basit koşullarda oluştuğunu göstermiş oluyorsunuz. Demirtaş’ın kelepçe takmaması tavrı bizler için, partimiz için, halklarımız için bir onurdur. Tarih sizin tüm bu hukuksuzluklarınızı, siyaseten yenmeyi başaramadığınız Demirtaş’ı, Yüksekdağ’ı yargı yoluyla alt etmeye çalışmanızı zulüm sayfalarına yazacak hiç merak etmeyin. Demirtaş’ın duruşunu, Yüksekdağ’ın duruşunu da onur sayfasına yazacak, bunu da hiç merak etmeyin.

Evet, şimdi daha, şu anda günü belli olmayan, sadece duruşma günü belli olmayan, en son Ayhan Bilgen’in belli oldu; 8 Ağustos ama Sayın Demirtaş’ın hâlâ duruşma günü belli değil, diğer milletvekillerimizinki belli oldu. Ama şöyle diyorlar... Baştan beri gün verilmiyor, çıkarılmıyor. Nedir peki? “Yargılayacağız, yargılayacağız” diye tutturdunuz. “Hesap vereceksiniz, hesap soracağız.” Tamam. “Yargılayacağız” dediniz, yargılayın; çıkarın mahkemeye. Çıkarması için niye bu kadar uğraşıyorsunuz? Buradan AKP’nin hukuk komisyonlarına da seslenmek istiyorum: Selahattin Demirtaş’ı mahkemeye çıkarın, size hukuk dersi versin gerçekten. Kim yargılanacak o mahkeme salonunda, bütün Türkiye ve dünya kamuoyu görecektir. Sen böyle, oturduğun yerden, G20 Zirvesi’nden, bir lideri terörist ilan edersen ne güvenilirliğin kalır ne inandırıcılığın ne söylediğin sözün bir kıymetiharbiyesi kalır. Hadi yargılayın, bu hukuk dersini de alın. Ha, Demirtaş’tan bu kadar da korkmayın. Korktuğunuzu biliyoruz. Korkuyorsanız da bu kadar belli etmeyin bari. Hani insan bazı şeyleri hisseder ama belli etmez, bu kadar da bizce belli etmeyin.

Buradan Sayın Meclis Başkanına da seslenmek istiyorum, Sayın İsmail Kahraman’a: Sayın Başkanın belki haberi yoktur, dün söyleyecektik fırsat olmadı, Eş Genel Başkanımız Sayın Demirtaş Anayasa Mahkemesine tutukluluğa itiraz için başvurdu. Adalet Bakanlığı da bir görüş yazısı ilettili. Burada Bakanlık özetle şunu söylüyor, diyor ki: “Demirtaş’ın tutuklu olması Meclis faaliyetlerine katılmasına engel değil.” Adalet Bakanlığı bu cevabı vermiş resmi olarak. Milletvekilleri Demirtaş’ı ziyaret edemiyor. Anayasa değişikliği teklifi için defalarca başvuru yaptık, grup başkan vekillerimiz önerge verdi “Gelip oy kullansınlar.” diye; kabul edilmedi. Biz bile avukatlar aracılığıyla haberleşiyoruz. Adalet Bakanlığı böyle bir görüş söylemiş. Bunun üzerine Demirtaş da: “Ben SEGBİS yoluyla Meclis grup toplantımı yapmak istiyorum.” dedi haklı olarak -yani, yasama faaliyetinin bir parçası Mecliste grup toplantısı yapmaktır, yasama organının çalışmalarına katılmaktır- ve Meclis Başkanlığına bir dilekçe yazdı avukatlar vasıtasıyla. Bir hafta geçti, Sayın Meclis Başkanı hâlâ cevap vermedi. Söz konusu kişi bizim Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş’tır.

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Araba almakla meşgul, o yüzden yazamamıştır. Araba alıyor, araba.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Efendim?

BARIŞ YARKADAŞ (İstanbul) – Araba alıyor da o yüzden yazamamıştır. Onlarla meşgul şu an Meclis Başkanı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Öyle mi? Ne arabası alıyor?

BAŞKAN – Biraz öne gelin isterseniz, beraber oturup konuşun Sayın Yarkadaş. Niye müdahale ediyorsunuz?

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Şimdi, Sayın Meclis Başkanı, Demirtaş aynı zamanda TBMM üyesidir, bu Mecliste 3’üncü büyük grubun başkanıdır, onun dilekçesine niye cevap vermiyorsunuz? Eğer gerçekten araba alıyorsanız, ayıptır. Sizin Meclisinizde 12 milletvekili cezaevinde, bugüne kadar milletvekillerinin cezaevinde olmasıyla ilgili tek cümle sarf etmediniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kime diyorsun?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Meclis Başkanına.

Hiçbir şey demediniz. Ben daha önce de söylemiştim basında biraz komik algılandı demiştim ki: “Apartman yöneticisi olsa gider daireye der ki, nedir durumunuz?” Meclis Başkanından söz ediyoruz. İnsan demez mi benim üyem tutuklu ya, niye tutuklu? Bir peşine düşeyim yani, bir hâlini hatırlım sorayım, bunlar benim üyelerim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Meclis Başkanı kıyafet deniyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Evet, evet, evet. Böyle hiçbir açıklama yok ama burada bizim sözlerimizi kaba ve yaralayıcı bulmak konusunda oldukça mahir ama ne söylesek sözlerimiz kaba ve yaralayıcı.

BAŞKAN – Sayın Danış Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Lütfen...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani siz galiba çok yorulunuz, yoksa ben sabaha kadar konuşurum.

BAŞKAN – Hayır, ben yoruldum değil de, her şeyin bir makuliyeti var, siz de çok iyi biliyorsunuz ki...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Allah size de nasip etsin böyle savunma yapmayı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ama bir söylediğimi bir daha tekrar etmedim. Eğer varsa...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bence toparlama.

BAŞKAN – Tutanakları çıkartırız, sonra bakarız, tekrar olup olmadığını tutanaklardan anlarız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Gerçekten mümkün olduğunca farklı konularda...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, savunma yapıyor, savunma.

BAŞKAN – Yani bir savunmadan ziyade artık birçok ithama dönüştü. Lütfen, istirham ediyorum toparlayalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, savunma yapıyor, savunma yapıyor. “Toparlama” demek bile doğru değil.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, sizinle konuşmuyorum, lütfen.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Toparlama.” demek bile doğru değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sizi ilgilendirmez Sayın Tanrıkulu, sizi ilgilendirmez. Ben Sayın Daniş Beştaş’a söyledim.

Buyurun efendim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Beni ilgilendirir, ben bu Parlamentonun üyesiyim, ilgilendirir.

BAŞKAN – Ben sizinle konuşmuyorum, sizi hiç de ilgilendirmez.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İlgilendirir. “Toparlama” diyemezsiniz.

BAŞKAN – Hiç ilgilendirmez sizi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Toparlama” diyemezsiniz.

BAŞKAN – Söz vermeden konuşamazsınız Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Toparlama” diyemezsiniz. Burada savunma yapılıyor.

BAŞKAN – Sizi ilgilendirmez efendim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Burada savunma yapılıyor. Ben avukatım sen de avukatsın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Aydın, avukatlığı 2007’de bırakmış.

BAŞKAN – Sizi ilgilendirmez. Savunma yapıyor, toparlayacak savunmasını.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Burada savunma yapılıyor, “toparlama” diyemezsiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben de dinleniyorum böylece.

BAŞKAN – Sizin ne dediğinize mi bakacağım ben? Kusura bakmayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, bence de gerçekten burada İç Tüzük’te çok açık yazılan maddelerden bir tanesidir. Siz de takdir edersiniz.

BAŞKAN – Bakın, 1994’deki dokunulmazlıklarda savunma için ilgili milletvekiline on dakika süre verilmiş, tutanaklar önümde, aynı görüşme usulüne tabi bu da. Daha öncekinde en fazla bir saat, bir saatten sonra toparlamış, bitirmiş. Bakın, iki saat kırk dört dakika oldu, sabırla dinliyoruz, dinleyeceğiz de.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne kadar tahammüllüsün!

BAŞKAN – Elbette ki savunma yapıyorsunuz ama bakın, İç Tüzük bize her zaman gündeme daveti emreder. Çoğu kere savunmadan sıyrılıp Cumhurbaşkanına, Meclis Başkanına her türlü ithamlara varacak şekilde genel bir çerçeve çiziyorsunuz. Evet, savunma hakkınıza saygı duyuyoruz, mümkün mertebe müdahale etmiyoruz, bir buçuk saate kadar gitti ama zaman zaman “Toparlayın.” dememde de bir sakıncanın olmaması gerekir. Sizin de makul bir şekilde bu savunma hakkınızı kullanmanız gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Başkan, şimdi ben söyleyeyim. İç Tüzük’te açıkça savunma süresinin sınırlanamayacağı ve savunma konusunda bir sınır olmadığı açıklanmıştır, yazılmıştır, dercedilmiştir. Ben de İç Tüzük kuralları çerçevesinde konuşuyorum ve gerçekten söylediğim sözler ve yaptığım konuşmalar tümüyle savunma sistematığının parçalarıdır. Yoksa şu anda Faysal Sarıyıldız kimdir? HDP’nin milletvekilidir. Diğer milletvekilleriyle farklı ithamlara maruz kalıyorlar. Bu bütünlük içinde açıklamak durumundayım.

Ama 1994’te on dakikaysa bugün üç saat olduysa demek ki çok ilerlemişiz yani bu da ayrı bir ironi gerçekten. 1994’ten bugüne eğer bunu aldysak söyleyecek bir söz yok.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Bir tek zamanı almışız ama kafa aynı kafa.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Zaman kazanmışız yani tarihsel olarak savunma hakkı konusunda epey kazanımlarımız olmuş.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen tamamlayalım artık. Süre tahdidi koymadık ama makul bir sürede de tamamlayalım inşallah.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Şimdi, Sayın Meclis Başkanına sözlerimi toparlıyordum, kendisine şu çağırıyor: Daha fazla görmezden gelemezsiniz. Gerçi ne cevap vereceğinizi aslında tahmin ediyorum, biz biliyoruz ama kayıtlara bir girsin, tarihte yer alsın istiyorum. Gerçekten, Adalet Bakanına da diyoruz ki: “SEGBİS’le Demirtaş’ı grup toplantısına bağla çünkü Adalet Bakanı olarak verdiği görüş bunu emrediyor, bunun gereğini yerine getirmeniz gerekiyor.”

Şimdi, değerli milletvekilleri, toparlayacak olursam, ben savunmamda şöyle bir çerçeve çizmeye çalıştım, şu anda devamsızlık sebebiyle önümüze gelen dosyaların arka planında devamsızlık mesnedi yok aslında. Bu, uzun süredir hazırlanan, toparlamak adına söylüyorum, bir siyasal planın bir parçası. Faysal Sarıyıldız’la ilgili gösterdiğim gazete haberleri, bu konuda yapılan konuşmalar, ithamlar, hepsi aslında bunun altyapısını oluşturuyor. Tabii ki bu aynı zamanda Halkların Demokratik Partisine yönelik saldırılardan bağımsız da değil. Türkiye tarihinde hiçbir dönem yoktur ki Meclis bu kadar itibarını kaybetsin. Hiçbir dönemde Meclisin 12 milletvekili cezaevinde değildi. Ve üstüne üstlük, dışarıda olan milletvekilleri de bizler de bu saldırılardan her gün nasibimizi alıyoruz. Mesela, Siirt Milletvekilimiz Besime Konca, hukukçu arkadaşlar lütfen dikkat etsinler, propaganda fiilinden üç defa tutuklandı, aynı dosyadan. Propaganda fiilinin cezası bir yıldır, normalde on ay verilir, erteleme kapsamındadır, paraya çevrilir. Her seferinde tahliye oldu, başsavcı itiraz etti, tekrar tutuklandı, tekrar, üçüncü kere oldu ve yerel mahkeme iki yıl altı ay ceza verdi, Batman. İstinaf mahkemesine gitti, kaç günde onaylandı biliyor musunuz? Üç günde. Üç günde bir milletvekiline verilen ceza tasdik edildi.

SALİH CORA (Trabzon) – İstinaflar hızlı çalışıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Çok hızlı çalışıyor, milletvekili olunca daha da hızlı çalışıyor, HDP milletvekili olunca 1 kat daha hızlı çalışıyor vesaire vesaire, kadın olunca galiba biraz daha hızlı çalışıyor, böyle bir hız şeyi var yani, doğru, bir aritmetik var orada.

Grup Başkan Vekilimiz Ahmet Yıldırım Cumhurbaşkanına hakaretten bir yıl üç ay ceza aldı. Şaka gibi geliyor değil mi? Hakaretten... Ve aynı “Padişah bozuntusu” sanırım kelime, hatırlamıyorum ama bir kavram, ondan bir sürü kişi beraat etmiş, Kılıçdaroğlu, başka milletvekilleri çünkü eleştiri kapsamında, kararlar da var ve 53 uygulanmış. Niye? Milletvekilliğini düşürmek için Urfa Vekilimiz İbrahim Ayhan hakkında attığı “tweet” sebebiyle, bir anma “tweet”i sebebiyle bir yıl üç ay ceza verildi.

MUHARREM ERKEK (Çanakale) – Size pozitif ayrımcılık yapıyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Evet, evet, pozitif yani mahkemeler bize çalışıyor bu ara, hızla mahkûmiyet kararı vermek için büyük bir aceleleri var. Garip bir şekilde öyle bir hâle geldi ki bu yargılamalarda... Mesela, Çağlar Demirel ve Abdullah Zeydan vekillerimiz Diyarbakır’da aynı gün, ara kararlar tekemmül ettirilmeden, hızla biri sekiz yıl bir ay, Çağlar Vekilimizin ceza miktarını bir an unuttum...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Yedi buçuk yıl.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – ...yedi buçuk yıl ceza aldı. Bunu niye söylüyorum? Tutuklu arkadaşlar tutulmaya devam ediyor, dışarıdaki arkadaşlara bu şekilde ceza kararları veriliyor. Biz buradaki hedefi saptayamadık. İktidar, acaba HDP Grubunun tümünü bu şekilde cezalandırarak, milletvekilliğini düşürerek partiyi fiilen kapatmak mı istiyor? Bu soruyu doğrudan savunma adına soruyorum. Bizim hesabını veremeyeceğimiz hiçbir fiil yok. Biz ne rüşvetten ne hırsızlıktan ne başka bir suçtan yargılanıyoruz. Bize yönelik ithamların tümü siyaset yapmakla ilgili, demokratik siyaseti kullanmamızla ilgili. Bizimle ilgili davaların tümü parti faaliyetlerimizdir; “Nevroz” kutlamasıdır, 8 Marttır, parti mitingleridir, yaptığımız basın açıklamalarıdır, düşünce açıklamalarıdır ve yani milletvekilleri ne yaparsa biz de onu yapıyoruz. Emniyet müdürleriyle görüşmemiz bile suç.

Şimdi, böyle bir ortamda, 11 arkadaşımız içerideyken, 3-5 arkadaşımız ceza almışken, diğer yargılamalar devam ederken bir de devamsızlık sebebiyle alenacele önümüze 2 düşürme dosyası geldi. Tabii, bu arada Eş Başkanımız Figen Yüksekdağ ve Diyarbakır Milletvekilimiz Nursel Aydoğan’ın vekilliği de düşürüldü. 2 arkadaşımızın daha vekilliği düşürülürse 4 arkadaşımızın vekilliği düşmüş olacak. Bu öylesine bir mesele değil. Milletvekilliğini sadece halk geri alabilir. Halk yetki vermiş, halk oylarını vermiş, desteğini vermiş. Ne için vermiş? Beni temsil edin demiş. Ama burada iktidar partisinin siyasi emelleri uğruna, siyasi istikbali uğruna bir partiyi yok etme emri aldığı için yargı, bu iş tıkr tıkr yürüyor. Bunu durdurmamız lazım. Parlamentonun itibarına, halkın iradesine sahip çıkılması lazım.

Değerli milletvekilleri, bu sizin elinizde. Gerçekten buna karşı tutum almak bizim elimizde. Her birimiz vekiliz. İktidar partisi vekillerinin burada olmasını çok arzu ederdim gerçekten çünkü vereceğiniz her oy, sizin halk iradesine ve millet iradesine ne kadar önem verdiğinizin, birlikte nasıl kurtulacağımızın yol haritası da olacak. Ama maalesef iktidar partisinden çok çok az sayıda, 10-12 arkadaşımız burada. Oy kullanırken neye göre oy kullanacaklar çok merak ediyorum. Sabah, Akşam, Yeni Şafak, Akit gazetelerinin attığı manşetlere göre karar vereceklerse büyük bir tarihsel yanlışa imza atmış olacaklar. Gerçekten öyle bir imza olacak çünkü onlar yalan manşetler. Bizim elimizde bunun doneleri var, bunun ispatları var.

Bu siyasi saldırı, bu siyasi operasyonlar, yargılamalar tümüyle -demin anlattığım gibi- siyasi saikle yapıldığı için ve bir hedefe yöneldiği için insanlığa karşı suçtur, Türk Ceza Kanunu'nun 77'nci maddesi bunu açıkça düzenlemiştir ve orada, hâkim, savcı olmak gerekmiyor, aynı zamanda bunun talimatını da vermiş olmak yeterlidir diyorum.

Meclis tam boşalmadan bitirmek istiyorum aslında. Yoksa ben daha gayet iyiyim, devam edebildim ama arkadaşların yüzüne bakıyorum, böyle bir uyku hâli var, bitirmemi istiyorlar gibi yüz ifadeleri görüyorum genelde, o nedenle sonlandıracağım ama üç saati doldurayım Başkan. Toparlıyorum gerçekten.

Yani bu kadar mesele anlattım ama neticede geldiğimiz nokta, hepimizin demokrasiye sahip çıkması gerektiği noktasıdır. Kürt meselesini çözemediğimiz için, Kürt meselesini bilindik, aynı yöntemlerle çözmeye çalıştığımız için şu anda yine Türkiye bir çözümsüzlük girdabında kaybolmak üzere ve dış politikada da kesinlikle şu anda bizim uluslararası ilişkilerimizin kötü olmasının, itibarın sarsılmasının, bize yönelik saldırıların, bugün Almanya'yla ilgili konuştuklarımızın, bugün Suriye'yle ilgili konuştuklarımızın, bugün ABD'yle ilgili konuştuklarımızın, Orta Doğu'daki gelişmelerle ilgili bütün değerlendirmelerimizin temelinde Kürtlere yaklaşım var. Bu doğru değil, Kürt halkı Türkiye'nin düşmanı değil, Kürtler Türklerin düşmanı hiç olamaz zaten. Halklar birbirine düşman olmaz; düşmanlığı yaratan, sistemlerdir, devletlerdir ve devletler, maalesef, halkı karşı karşıya getirmeye devam ediyor.

Türkiye'nin tek bir çıkışı var, o da demokrasidir, hukuk kurallarıdır, imzacısı olduğumuz uluslararası evrensel değerlerdir. Bugün, birçok sözleşmenin altında Türkiye'nin imzası var. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nden başlayarak söylemek isterim ki Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, Çocuk Hakları Sözleşmesi, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, Yerel Yönetimler ve Özerklik Şartı sözleşmesi ve daha bir dolu sözleşmedeki imzalarımıza sahip çıkmamız gerekiyor. Onların şöyle bir uygulaması olamaz: "Ben sözleşmeyi imzalarım ama insan hakları savunucularını, siyasetçileri de baskı altına alırım." Böyle bir çifte standart olmaz.

Bizim, Avrupa'ya kafa tutmamızın bir tek yolu var, daha çok demokrat olmak, kendi vatandaşımıza daha çok hak ve özgürlük tanımak. Kendi vatandaşımızı ezdiğimizizi Avrupa bize söylüyorsa bizim diklenmemiz değil düşünmemiz lazım, başımızı önümüze eğmemiz lazım. Kendi vatandaşlarına hukuksuzluk uyguladıklarında biz de burada karşı çıkıyoruz. İsrail'e laf söylüyoruz Filistin'de yaptıkları için. Gerçi İsrail'le anlaşmalarımız, o gizli kapaklı ilişkiler bir yana, şu anda artık ona girmeyeyim, çok uzar o. Fakat uluslararası ilişkilerde dünyada artık sınırlar yoktur aslında, insanlık değerleri vardır ve Avrupa Birliği de böyle bir değerler bütünüdür ve biz bu değerler bütününe eğer kabul ediyorsak burada işkenceye de siyasete baskıya da hak ve özgürlüklere saldırıya da... Basın-yayın özgürlüğüne de saygılı olmamız lazım.

Hâlâ Cumhuriyet gazetesi yazarları üç dört gün herhâlde yargılanacaklar, daha devam ediyor ve büyük bir utanç olarak o da Türkiye'de tarih sayfalarına geçiyor. Şu anda hak savunucuları yine cezaevinde. Akademisyenler... Dün Diyarbakır'da çok iyi tanıdığımız 2 cerrah tutuklandı biliyor musunuz? Biri Selçuk Mızraklı, Tabipler Odası eski Başkanı; diğeri de Şemsettin Koç, o da Diyarbakır'ın Tabipler Odası eski Başkanı. Doktorlara kadar vardı bu av, bu saldırılar. Neden? Neyi amaçlıyoruz? Daha fazla demokrasi değil, burada faşizmin inşasında rol almalıyım. Biz Meclis olarak bu itibar düşürme faaliyetlerine karşı itibarımızı koruyalım çağırısı yapıyorum.

Faysal Sarıyıldız sizler gibi bu Parlamente'ye girmeye hak kazanmış bir milletvekilidir. Buraya sınavla girmemiştir, burada memur değildir, burada işçi değildir, bizler de patron değiliz. Onun vekilliğini düşürme hakkımız aslında yoktur. Milletvekilliği düşürmek bir işçiye işten çıkarmak gibi bir imzayla olacak bir mesele değildir, bir KHK'de binlerce memuru ihraç etmek gibi de değildir. İşte, başta da söylediğim gibi "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözünü kaldırmamızı gerektirir artık. Eğer biz bu Mecliste bunun gereğini yaparsak bu savunmaları gerçekten dikkate almanızı öneririm.

Objektif verilerle anlatmaya çalıştım, dava dosyaları, basın-yayın organlarının görüntülerini vermeye çalıştım. Hepinize sabrınız için, dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Komisyon raporu üzerindeki görüşmeler saat 00:54 itibarıyla tamamlanmıştır. İç Tüzük’ün 138’inci maddesine göre Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın milletvekilliğinin düşürülmesini öngören komisyon raporunun açık oylaması görüşmelerin tamamlanmasından itibaren yirmi dört saat sonra yapılacaktır.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

5.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın’ın, devletin Kürtlerle değil terör ve terör örgütleriyle mücadele ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, bir hususu özellikle ifade etmek istiyorum. Terör ve terör örgütleriyle mücadele ile Kürtlerle mücadeleyi ayırarak konuşmamız gerekiyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Kürtlerle mücadele” ne Sayın Başkan?

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – O, tarihte kaldı.

BAŞKAN - Kürt’e düşmanlık, Kürt’e tahammülsüzlük kesinlikle yoktur. Devlet katliam yapmaz, yapmıyor; insanlık suçu işlemez, işlemiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Savunma sınırlarına karışamazsınız Başkanım.

BAŞKAN - Devlet, Kürtlerle değil, tam tersine, asıl insanlık suçunu işleyen, bölge halkına, Kürt kardeşlerime en büyük zulmü uygulayan ve masum insanları katleden terörle ve terör örgütüyle mücadele ediyor...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, “Kürtlerle mücadele” kelimesi tek başına sorunludur. “Kürtlerle mücadele” ne demek Sayın Başkan?

BAŞKAN - ...ve terör olduğu müddetçe de terörle mücadele de devam edecektir, bunun böyle bilinmesi lazım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – “Son söz savunmanındır.” diye bir şey biliyorsunuz değil mi?

BAŞKAN – Evet, tamam, savunmayı yaptı üç saati aşkın bir şekilde.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Kürtlerle mücadele” ne demek Sayın Başkan?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tamam, o zaman şu anda size söz düşmemesi lazım.

BAŞKAN – Hiç de müdahale etmedim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Etmeyeceksiniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan “Kürtlerle mücadele” ne demek?

BAŞKAN – Ama bitirdikten sonra savunmadan ziyade pek çok ithamların da olduğunu biliyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ne alakası var? Yani bu savunma istediği biçimde yapabileceği bir şeydir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Sayın Başkan “Kürtlerle mücadele” ne demektir?

BAŞKAN – Devlet terörle mücadele ediyor, Kürt kardeşlerimle değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) - Sayın Başkan “Kürtlerle mücadele” ne demek?

BAŞKAN – Tam tersine, Kürtlere baskı uygulayan, zulmeden PKK terör örgütüyle mücadele ediyor diyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Kürtlerle mücadele” ne demek yani?

BAŞKAN – Bundan niye gocunuyorsunuz, bundan niye rahatsız oluyorsunuz?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Çok güzel, gecenin alkışını da aldınız, bu mudur?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan “Kürtlerle mücadele” ne demek?

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Şimdi, şu anda...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Usule bile uymuyorsunuz.

BAŞKAN – Usule uyuyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Uymuyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır, bitirdim, konuyu bitirdim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Bir müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Kürtlerle mücadele” tam bir devlet zihniyeti, tam, tam.

BAŞKAN – Meral Hanım’a söz verdim.

Buyurun Sayın Daniş Beştaş.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

26.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, son sözün savunmanın olduğuna, sonrasında oturumu yöneten Meclis Başkan Vekilinin konuşma yapmasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, burada ben Faysal Sarıyıldız Vekilimiz adına konuştum ve savunma yaptım.

BAŞKAN – Evet.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Savunma hakkı asla müdahale edilemeyecek haklardandır.

BAŞKAN – Kesinlikle.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ve savunmadan sonra hiç kimse ek bir sözle yorumlayamaz.

BAŞKAN – Savunma bitti, hiç müdahale etmedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Hayır, savunmayı karar vericiler dinler...

BAŞKAN – Savunmaya da dönük en ufak bir müdahale olmadı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Sayın Başkan, hayır, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Evet...

MEHMET TÜM (Balıkesir) – Son söz savunmanızdır Başkan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Savunmayı ben kime yaptım? Milletvekillerine yaptım. Herkes oyunu verecek ve karar bildirmiş olacak.

BAŞKAN – Tamam “Oylama yirmi dört saat sonra yapılacaktır.” dedim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ama siz Meclis Başkan Vekili olarak konuşma yapmanız doğrudan usulsüzlüktür, Anayasa'ya aykırıdır.

BAŞKAN – Kesinlikle değildir efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Ve bu kesinlikle mahkeme önünde bir iptal sebebidir.

BAŞKAN – Kesinlikle, kesinlikle değildir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Yani bu kabul edilemez.

BAŞKAN – Savunma bittikten sonra “Yirmi dört saat sonra oylama yapılacaktır.” dedim ve konuştum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Adana) – Son söz savunmanındır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

AYŞE ACAR BAŞARAN (Batman) – Son söz savunmanındır.

BAŞKAN – 3’üncü sıraya alınan 492 sıra sayılı İçtüzük Değişiklik Teklifi ile...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – ...Anayasa Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

X.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 2 Milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 492)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – 4’üncü sıraya alınan...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşayım, siz “Kürtlerle mücadele” diyemezsiniz.

BAŞKAN – ...491 sıra sayılı Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı (1/850) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 491)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu Meclisin Başkan Vekili olarak “Kürtlerle mücadele” lafını kullanamazsınız, sözlerinizi geri almanız lazım.

BAŞKAN – Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Kürtler bu cumhuriyetin vatandaşıdır, “Kürtlerle mücadele” diyemezsiniz.

BAŞKAN – ...kanun tasarısı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 26 Temmuz 2017 Çarşamba günü...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – “Kürtlerle mücadele” diyemezsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – ...saat 14.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.57

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İzmir Milletvekili Selin Sayek Böke'nin, bazı ülkelerin Katar'la diplomatik ilişkilerini kesmesi üzerine doğan krizin Türkiye ekonomisine olası etkilerine ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekçi'nin cevabı (7/14487)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekçi tarafından **yazılı** olarak yanıtlanmasını arz ederim.



Doç. Dr. Selin Sayek Böke

İzmir Milletvekili

Körfez ülkeleri başta olmak üzere, şu ana dek dokuz ülkenin ekonomik ilişkilerini tamamen kestiği Katar'ın, Türkiye ekonomisi üzerinde son yıllarda giderek artan bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Nitekim, Bakanlığınız internet sitesinde, Katar, "2016-2017 yılının öncelikli ülkeleri" listesi içinde yer almış hükümetinizin Bakanları tarafından defalarca Katar'dan Türkiye'ye gelen yatırımların artması beklentisi temel bir ekonomik beklenti olarak ortaya konulmuş, Türkiye Varlık Fonu'nun kaynak sağlaması beklenen ülkelerin başında Katar'ın geldiği yine hükümet yetkililerince birçok defa ifade edilmiştir. Katar'a diğer körfez ülkeleri tarafından ağır ekonomik yaptırımlar uygulanmasıyla başlayan krizde, Türkiye'nin açık biçimde taraf haline getirildiği ve hükümetinizin Katar'dan yana tavır aldığı/alacağı görülmektedir. Dolayısıyla Katar'ı merkezine alan körfez krizinin derinleşme ve uzama ihtimali düşünüldüğünde, krizin Türkiye'ye olası siyasi ve ekonomik etkilerinin bugünden öngörülmesi ve gerekli tedbirlerin alınması büyük önem taşımaktadır. Bu önlemlerin sağlıklı biçimde alınabilmesi ve ülkemiz ekonomisi için ortaya çıkması muhtemel risklerin en aza indirgenebilmesi için bugüne dek boyutları saydam biçimde ortaya konulmamış olan Katar'ın Türkiye ekonomisi üzerindeki etkisinin detaylı biçimde açıklanması ihtiyacı da açıkça ortadadır.

Bu bağlamda;

- 1) Katar krizinin Türkiye ekonomisine olası etkilerinin çok boyutlu olarak değerlendirilmesi ve öngörülebilmesi için Bakanlığınız tarafından bir çalışma başlatılmış mıdır? Başlatılmadıysa başlatılması düşünülmekte midir?
- 2) Katar krizinin Türkiye ekonomisine olası etkilerini en aza indirmek için Bakanlığınız tarafından ne gibi tedbirler alınacaktır?
- 3) Krizin uzaması halinde, Katar yatırımlarını askıya alırsa, bu olası durumun Türkiye Varlık Fonu ve Türkiye ekonomisi için yaratacağı kaybın boyutu ne olacaktır?
- 4) Türkiye Varlık Fonu aracılığıyla şu ana dek Türkiye'ye giren kaynağın/fonun/sermayenin yüzde kaç Katar kaynaklıdır? Bu kaynağın miktarı nedir?
- 5) Son 2 ayda Katar'dan Türkiye'ye, Türkiye Varlık Fonu'nun Çaykur hisselerini güvence göstermesi sonucunda 600 milyon dolarlık bir sermaye girişi gerçekleştiği doğru mudur?
- 6) Bugün itibarıyla Katar firmalarının Türkiye'de üstlendikleri projelerin ve taahhütlerin toplam değeri nedir?
- 7) Katar krizi derinleşirse, Katar firmalarının Türkiye'de üstlendikleri projeler ve taahhütler konusunda ne gibi problemler ortaya çıkacaktır? Bu problemlerin yaratacağı olası olumsuz sonuçların engellenmesi için Bakanlığınızca hangi tedbirler alınmaktadır?
- 8) Katar krizi uzadığı takdirde, ülkemizde en çok hangi sektörlerin etkilenmesi beklenmektedir? Bu sektörlerle dair oluşabilecek risklere karşı ne gibi tedbirler alınması planlanmaktadır?
- 9) Özellikle Katar'da düzenlenmesi kararlaştırılan 2022 Futbol Dünya Kupası hazırlıkları kapsamında, Türk inşaat firmalarının Katar'da ciddi taahhütleri olduğu bilinmektedir. Katar krizinin yurtdışında yatırımları olan Türk firmalarına verebileceği olası zararlar ve bunun Türkiye ekonomisine etkileri konusunda Bakanlığınızca bir risk değerlendirmesi yapılacak mıdır?
- 10) Katar'la görüşmeleri devam eden Serbest Ticaret Anlaşması'na (STA) dair son durum/gelinen aşama nedir? Katar krizi ve Katar'a uygulanan ekonomik yaptırımlar düşünüldüğünde Katar'la bir STA yapılması kararı gözden geçirilecek midir?
- 11) Ödemeler dengesi tablolarında yer alan net hata noksan kaleminin işaret ettiği kaynağı belirlenemeyen döviz girişi 2016 yıl sonu itibarıyla 10,9 milyar dolara ulaşmıştır. Bakanlığınızda bulunan verilerden kaynağı belirsiz para girişlerinin ne kadarının Katar kökenli olduğuna dair bir bilginiz bulunmakta mıdır? Türkiye ekonomisinin kaynağı belirsiz para girişlerine dayanan kırılgan yapısını değiştirmek için ne gibi önlemler üzerinde çalışmaktasınız?

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410 - 610 [17/77] - E.81010
Konu : Soru Önergeleri

25 -07- 2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 28/06/2017 tarihli ve 43452547-120.07-106637 sayılı yazıları.

İlgi’de kayıtlı yazıları ekinde yer alan İzmir Milletvekili Sayın Selin SAYEK BÖKE tarafından verilen 7/14487 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.


Nihat ZEYBEKCI
Bakan

EK:
Cevap yazısı

İzmir Milletvekili Sayın Selin SAYEK BÖKE tarafından verilen 7/14487 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar:

Katar krizinin Türkiye ekonomisine etkileri, ortaya çıktığı günden itibaren Bakanlığım tarafından çok boyutlu olarak değerlendirilmekte ve yakından takip edilmekte olup bu krizin etkileri Körfez Ülkeleriyle ticari ilişkiler ve yatırımlar açısından da değerlendirilmekte ve proaktif politikalar sürdürülmektedir.

Türkiye ve Katar arasındaki ticari ilişkiler özellikle son on yıl içinde önemli bir artış göstermiş, 2005 yılında 133 milyon dolar olan ticaret hacmimiz 2014 yılında 1,3 milyar dolar ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

2002-2017/Mayıs döneminde Katar sermayeli şirketler tarafından ülkemizde gerçekleştirilen uluslararası doğrudan yatırımların (UDY) yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almakta olup geçtiğimiz 10 yılda ülkemizdeki Katar menşeli doğrudan yatırımların artış trendinde olduğu görülmektedir. 2002-2017/Mayıs döneminde Katar kaynaklı doğrudan yatırımlar toplam 2 milyar dolar seviyesinde iken, yatırımcı ülkeler arasında Katar kümülatif bazda 17. sırada yer almaktadır. Katar yatırımları 2017 yılında 541 milyon dolara ulaşmıştır. Katar, bu yatırım rakamıyla 2017 yılında birçok önemli yatırımcı ülkeyi geride bırakarak 3. sırada (ilk iki sırada İspanya ve Hollanda yer almaktadır) yer almıştır. Katar tarafından gerçekleştirilen doğrudan yatırımların toplam doğrudan yatırımlar içindeki payı ise %1,4 seviyesindedir.

Tablo.1 Katar Tarafından Ülkemizde Gerçekleştirilen Doğrudan Yatırımlar (Milyon Dolar)

Ödeme Yılı	Türkiye'deki UDY (milyon \$)
2002	-
2003	-
2004	-
2005	-
2006	-
2007	-
2008	126
2009	-
2010	52
2011	50
2012	46
2013	469
2014	8
2015	350
2016	375
2017/Mayıs	541
Toplam	2.017

Diğer taraftan, Türk müteahhitlerimizin Körfez bölgesinde üstlendiği projelerin %25 oranındaki kısmı Katar'da gerçekleştirilmektedir. Ülkemizin tüm dünyada üstlendiği projeler esas

alınarak proje bedeli sıralaması yapıldığında ise Katar 7. sırada gelmektedir. Katar'da yıllardır faaliyet gösteren Türk müteahhitlik firmaları, 1972 yılından bugüne kadar 128 projede toplam 14,2 milyar dolarlık proje üstlenmişlerdir. Türk firmalar, özellikle 2014 sonrasında katma değeri yüksek projelere imza atarak 2014 yılından bugüne dek 5,4 milyar dolar değerinde toplam 14 proje yürütmüştür. Katar'da gerçekleştirilen bu projelerde karayolu projeleri başı çekmektedir. Karayolu projeleri dışında metro, stat, havalimanı ve liman projelerinde Türk müteahhitlik firmaları yer almaktadır.

Katar'da hâlihazırda yaşanan durumun uzaması ve derinleşmesinin, ülkemiz müteahhitlik firmalarının son dönemde aktif olarak yer aldıkları Körfez ve Ortadoğu coğrafyasında kısa vadede geçici bazı sorunlar yaşamalarına neden olabileceği değerlendirilmekte birlikte, Körfez coğrafyasında yer alan ülkelerin altyapı yatırımlarına duydukları ihtiyaç dikkate alındığında, bu projelerin devamını sağlama konusundaki iradelerini devam ettireceği düşünülmektedir. Bu kapsamda, müteahhitlik sektörümüzün, uzun yıllardır faaliyet gösterdiği ve hemen hemen her alt sektörde proje üstlenip uygun fiyat teklifleri ile proje gerçekleştirdiği geleneksel pazarımız olan Ortadoğu ve Körfez coğrafyasında yaşanan siyasi sorunlara karşın pazardaki payını koruyacağı öngörülmektedir.

2016 yılı sonu itibarıyla Katar'da faaliyet gösteren Türk sermayeli 9 adet firma tespit edilmiş olup söz konusu firmaların sermaye pozisyonu tutarı yaklaşık 9,1 milyon ABD Doları değerindedir. Mezkûr firmalarımızda 784'i Türk, 13.337'si yabancı olmak üzere toplam 14.121 kişi istihdam edilmektedir. Katar'da bulunan yatırımcı firmalarımız ağırlıklı olarak inşaat sektöründe faaliyet göstermektedirler. Son dönemde Katar ile diğer Körfez ülkeleri arasında yaşanan krizden Katar'da bulunan yatırımcı firmalarımızın ekonomik ve ticari açıdan olumsuz etkilenmemesi için, yaşanan süreç Bakanlığımca yakından takip edilmekte ve risk değerlendirmesi yapılmaktadır.

Türkiye ile Katar arasında yürütülmekte olan STA müzakerelerinin temel hedefi iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi olup müzakere teknik çerçevede ilerlemektedir. Serbest ticaret anlaşmaları doğaları gereği ilgili ülkelerin diğer ülkelerle ilişkilerine alternatif üretmeyi değil, iki taraf arasındaki ticari ilişkileri geliştirmeyi hedefler. Bu bakış açısıyla, halen 23 ülke/ülke grubuyla STA akdedilmiş olup çok sayıda ülkeyle aynı saik ile STA müzakeresi yürütülmekte, yine önemli sayıda ülkeyle de STA müzakereleri başlatma yönündeki girişimlere devam edilmektedir. Aynı kapsamda, Körfez İşbirliği Konseyi üyesi bütün ülkelerle ticari ve ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesi hedefiyle, 2009 yılından bu yana teknik nedenlerle askıda bulunan STA müzakerelerinin yeniden canlandırılması yönündeki girişimlere de devam edilmektedir.

Öte yandan, ödemeler dengesi istatistikleri TCMB tarafından derlenmektedir.

2.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanriku'lu'nun, Bakanlığın afet yönetim planına ve İstanbul'da bağlı kurum ve kuruluşlara ait binalarda depreme karşı alınan önlemlere ilişkin sorusu ve Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci'nin cevabı (7/14838)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.


Dr.M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

- 1- Bakanlığın kamu hizmetinin aksatılmaması için, afet karşısında hazır planı bulunmakta mıdır?
- 2- Bakanlığınızın afet yönetim planı varsa, hangi felaket senaryoları karşısında, hangi süreler içerisinde tam faaliyete geçebilir?
- 3- Bakanlığınızın kamu hizmetinin aksamaması için acil tedbir planları nelerdir?
- 4- Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların İstanbul ilinde depreme karşı hassas olduğu tespit edilen ve güçlendirme çalışması yapılan bina sayısı nedir? Bunlardan kaç tane kamu binasıdır?
- 5- İstanbul ilinde Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların binalarının depreme karşı dayanıklılık testi yapılmış mıdır? Dayanıklılık testi yapılan bina sayısı nedir? Kurum ve kuruluşlar ile il merkezi ve ilçelere göre dağılımı nedir?
- 6- İstanbul iline 2016 yılında Bakanlığınız tarafında depreme karşı önlem almak için ayrılan kaynak miktarı nedir? Ne kadarı harcanmıştır? 2017 yılında ne kadar kaynak ayrılmıştır?
- 7- İstanbul ilinde Deprem güçlendirmesi yapılmayan ve bakanlığınıza bağlı olan binalarda meydana gelecek olayların sorumlusu kim olacaktır?
- 8- Bakanlığınıza bağlı kurum ve kuruluşların İstanbul ilinde Sivil savunma konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?

T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI

Sayı : 84832410 - 610 [17/74] - E.80961

25 -07- 2017

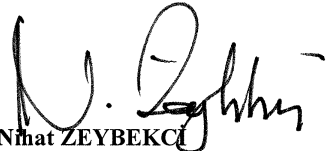
Konu : Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 29/06/2017 tarihli ve 43452547-120.07-106878 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/14838 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.


Nihat ZEYBEKCI
Bakan

EK:

Cevap yazısı

İstanbul Milletvekili Sayın M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/14838 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar:

Bilindiği üzere “Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği”nin “Acil durum planı” başlıklı 10 uncu maddesinde “Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlara ait bina ve tesisler için acil durum planları 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde hazırlanır.” hükmü yer almakta olup söz konusu hüküm uyarınca hazırlanan Bakanlığım Acil Durum Planı kapsamında detaylı çalışmalar yapılmış ve personele gerekli eğitimler verilmiştir.

Bakanlığım Marmara Bölge Müdürlüğü, Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerinin de faaliyetlerini sürdürdüğü Dış Ticaret Kompleksi İstanbul’da bulunmakta olup Bina Yönetimi tarafından acil durum planı uygulanmaktadır.

Ayrıca, İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgesi’nde kamu tarafından yapılan 1 adet binada ve bölge kurucu işleticisi şirket tarafından yapılan 6 adet binada depreme karşı güçlendirme çalışması yapılmıştır.



DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 2

118'İNCİ BİRLEŞİM
25 TEMMUZ 2017 SALI
SAAT: 15.00

DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1.- Genel Kurulun toplantı günlerinden Salı gününün denetim konularına (Anayasanın süreye bağladığı konular hariç), Çarşamba ve Perşembe günlerinin de “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler”in görüşülmesine ayrılması, Salı ve Çarşamba günlerinde birleşimin başında bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesi, “Sunuşlar” ve işaret oyu ile yapılacak seçimlerin her gün yapılması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 15.12.2015 tarihli 14’üncü Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- 492 Sıra Sayılı İktisat Değişikliği Teklifi’nin birinci ve ikinci bölümü üzerindeki konuşmaların Komisyon ve siyasi parti grupları adına 20 dakika, şahıslar adına 10 dakika olması, gruplar adına konuşmaların iki milletvekili tarafından kullanılabilmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 24.07.2017 tarihli 117’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 307 Sıra Sayılı Kanun Teklifi’nin İktisat’ın 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 8’inci maddelerden, ikinci bölümünün Geçici 1’inci madde dâhil olmak üzere 9 ila 17’nci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 25.04.2016 tarihli 80’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun, 26’ncı Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Salı günleri 15.00 – 21.00, Çarşamba ve Perşembe Günleri 14.00 – 21.00 saatleri arasında çalışmalarını sürdürmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 04.10.2016 tarihli 2’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

3.- Genel Kurulun, 2’nci Yasama Yılı sonuna kadarki birleşimlerinde saat 24.00’e kadar çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 22.01.2017 tarihli 65’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

4.- 466 ve 469 Sıra Sayılı Kanun Tasarılarının İktisat’ın 91’inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi,

466 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı’nın birinci bölümünün 1 ila 16’nci maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 27’nci maddelerden (25’inci maddenin birinci fıkrası; ikinci fıkrası; üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkraları; altıncı fıkrası; yedinci fıkrası; Geçici 1’inci madde; Geçici 2’nci madde; Geçici 3’üncü madde; Geçici 4’üncü madde; Geçici 5’inci madde dâhil) oluşması,

469 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı’nın birinci bölümünün 1 ila 25’inci maddelerden, ikinci bölümünün 26 ila 49’uncu maddelerden (Geçici 1’inci madde; Geçici 2’nci madde; Geçici 3’üncü madde dâhil) oluşması,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 14.03.2017 tarihli 81’inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

5.- 26’nci Dönem 2’nci Yasama Yılı sonuna kadar Çarşamba günleri Sözlü Soruların görüşülmemesi, Salı günleri ise bir saat süre ile Sözlü Soruların görüşülmesini müteakip diğer denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 03.05.2017 tarihli 87’nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin İktisat’ın 5’inci maddesine göre 1 Temmuz 2017’de tatile girmeyerek çalışmalarına devam etmesi önerilmiştir.

(Genel Kurulun 17.06.2017 tarihli 109’uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

7.- Genel Kurulun;

25 Temmuz 2017 Salı günkü Birleşiminde Sözlü Soruların görüşülmemesi;

Haftalık çalışma günleri dışında 28, 29, 30 ve 31 Temmuz 2017 Cuma, Cumartesi, Pazar ve

Pazartesi günleri saat 14.00'te toplanması ve bu birleşimlerinde Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında bulunan işlerin görüşülmesi,

25 Temmuz 2017 Salı günü Birleşiminde 371 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

26 Temmuz 2017 Çarşamba günü Birleşiminde 374 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

27 Temmuz 2017 Perşembe günü Birleşiminde 376 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

28 Temmuz 2017 Cuma günü Birleşiminde 382 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

29 Temmuz 2017 Cumartesi günü Birleşiminde 385 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Temmuz 2017 Pazar günü Birleşiminde 459 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

31 Temmuz 2017 Pazartesi günü Birleşiminde 457 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'na kadar olan işlerin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar

Çalışmalarına devam etmesi;

491 Sıra Sayılı Kanun Tasarısı'nın İçtüzüğü'nün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 16'ncı maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 39'uncu maddelerden (Geçici 1'inci madde dâhil) oluşması

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 17.07.2017 tarihli 112'nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

8.- 492 Sıra Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi'nin İçtüzük'ün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 9'uncu maddelerden, ikinci bölümünün 10 ila 18'inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 24.07.2017 tarihli 117'nci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

118'İNCİ BİRLEŞİM

25 TEMMUZ 2017 SALI

SAAT: 15.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

1.-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/275) İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önerge

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER



3 – SEÇİM



4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER



5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI



6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI

YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER



7 – SÖZLÜ SORULAR



1.- **(S. Sayısı: 492)** Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş ve Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay ile 2 Milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde Değişiklik Yapılmasına Dair İçtüzük Teklifi (2/1783) ve Anayasa Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.07.2017) (*) (**)

2.- **(S. Sayısı: 491)** İş Mahkemeleri Kanunu Tasarısı (1/850) ve Adalet Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.07.2017) (**) (X)

3.- **(S. Sayısı: 461)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Arasında Ev Sahibi Ülke Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/787) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) (X)

4.- **(S. Sayısı: 464)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması ile Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/723) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) (X)

5.- **(S. Sayısı: 477)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Deniz Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/729) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) (X)

6.- **(S. Sayısı: 478)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Katar Devleti Hükümeti Arasında Gemiadamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Tutma Standartları Uluslararası Sözleşmesi Uyarınca Belgelerin Karşılıklı Tanınmasına İlişkin Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına İlişkin Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/762) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) (X)

7.- **(S. Sayısı: 362)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Meteoroloji ve Hidroloji Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/696) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

8.- **(S. Sayısı: 365)** Tütün Ürünlerinin Yasadışı Ticaretini Önlemeye Yönelik Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/575) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

9.- **(S. Sayısı: 366)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Su Ürünleri Alanında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/589) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

10.- **(S. Sayısı: 367)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/630) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

11.- **(S. Sayısı: 368)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık ve Su Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/631) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

(*) *Görüşmeleri yarım kalan işleri gösterir.*

(**) *İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.*

(X) *Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.*

12.- (S. Sayısı: 369) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/633) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

13.- (S. Sayısı: 370) Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Tarım Bakanlığı Arasında Orman ve Ormancılık Araştırmaları Alanlarında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/635) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

14.- (S. Sayısı: 371) Çiftçilik Amaçlarıyla Beslenen Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı (1/647) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

15.- (S. Sayısı: 373) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Hükümeti Arasında Ormancılık Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/703) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

16.- (S. Sayısı: 374) Havaaraçlarında İşlenen Suçlar ve Diğer Bazı Eylemlere İlişkin Tokyo Sözleşmesini Tadi Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/469) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

17.- (S. Sayısı: 375) Yasa Dışı, Kayıt Dışı ve Düzenlenmemiş Balıkçılığı Önleme, Caydırma ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Liman Devleti Tedbirlerine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/471) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

18.- (S. Sayısı: 376) 2001, Gemilerdeki Zararlı Organik Tutunma Önleyici Sistemlerin Kontrolüne İlişkin Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/562) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

19.- (S. Sayısı: 379) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Gabon Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İkili Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/685) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

20.- (S. Sayısı: 382) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma ve Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/705) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

21.- (S. Sayısı: 384) Balinacılığın Düzenlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Sözleşmeye Ait Protokole Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/593) ile Çevre Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

22.- (S. Sayısı: 385) Geçici İthalat Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklere İlişkin Belgelerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/712) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) (X)

23.- (S. Sayısı: 389) Yüksek Öğretimde Yeterliklerin Tanınmasına İlişkin Asya-Pasifik Bölgesel Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/399) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2016) (X)

24.- (S. Sayısı: 459) Gözden Geçirilen Uluslararası Taşımacılıkta Hayvanların Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) (X)

25.- **(S. Sayısı: 460)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Afet ve Acil Durum Halinde Yardım Sevkiyatının ve Yardım Personeline Ait Eşyanın İthalat, İhracat ve Transitini Hızlandırmaya Yönelik Önlemlerin Alınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/764) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.02.2017) **(X)**

26.- **(S. Sayısı: 457)** AB-EFTA Ortak Transit Ortak Komitesinin 20 Mayıs 1987 Tarihli Ortak Transit Rejimine İlişkin Sözleşmeyi Değiştiren 28/04/2016 Tarihli ve 1/2016 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/745) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) **(X)**

27.- **(S. Sayısı: 463)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Bilim ve Teknolojide İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/667) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) **(X)**

28.- **(S. Sayısı: 139)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/357) ile Milli Savunma ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

29.- **(S. Sayısı: 140)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cibuti Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/368) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

30.- **(S. Sayısı: 284)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Namibya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/580) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) **(X)**

31.- **(S. Sayısı: 325)** Türkiye Cumhuriyeti ile Nijer Cumhuriyeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/661) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) **(X)**

32.- **(S. Sayısı: 334)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Madagaskar Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/669) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 26.05.2016) **(X)**

33.- **(S. Sayısı: 332)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/664) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**

34.- **(S. Sayısı: 5)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Alanlarda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/308) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

35.- **(S. Sayısı: 10)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/316) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 24.12.2015) **(X)**

36.- **(S. Sayısı: 98)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kapsamlı İşbirliğine Dair Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/395) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

37.- **(S. Sayısı: 100)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İtalya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/436) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

38.- **(S. Sayısı: 101)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fransız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İç Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı (1/437) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

39.- **(S. Sayısı: 102)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına Jandarma Genel Komutanlığı ile Moğolistan Hükümeti Adına Moğolistan İç Kuvvetler Komutanlığı Arasında Eğitim ve Öğretim Alanında İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/438) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

40.- **(S. Sayısı: 103)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/439) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

41.- **(S. Sayısı: 104)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/440) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

42.- **(S. Sayısı: 105)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Polis Eğitimi İşbirliği Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/441) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

43.- **(S. Sayısı: 108)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim İşbirliğine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/445) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.02.2016) **(X)**

44.- **(S. Sayısı: 110)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Maldivler Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/447) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

45.- **(S. Sayısı: 112)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/449) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2016) **(X)**

46.- **(S. Sayısı: 111)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gana Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Başta Terörizm ve Örgütlü Suçlar Olmak Üzere Ağır Suçlarla Mücadelede İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/448) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

47.- **(S. Sayısı: 113)** Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kazakistan Cumhuriyeti Milli Muhafız Birlikleri Genel Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/450) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

48.- **(S. Sayısı: 114)** Türkiye Cumhuriyet Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/451) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

49.- **(S. Sayısı: 115)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/452) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

50.- **(S. Sayısı: 121)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Suçluların İadesi Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/479) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

51.- **(S. Sayısı: 122)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/480) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

52.- **(S. Sayısı: 124)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Arasında Cezai Konularda Karşılıklı Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/483) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

53.- **(S. Sayısı: 125)** Türkiye Cumhuriyeti ile Sri Lanka Demokratik Sosyalist Cumhuriyeti Arasında Suçluların Geri Verilmesi Andlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/484) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

54.- **(S. Sayısı: 143)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Arasında Savunma Sanayi Konusunda Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/511) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

55.- **(S. Sayısı: 147)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Hükümeti Arasında Türkiye-KKTC İkili Sualtı Taarruz (SAT)/Özel Harekât Timleri Müşterek Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/528) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

56.- **(S. Sayısı: 134)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/502) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

57.- **(S. Sayısı: 156)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarım Alanında Bilimsel ve Teknik İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/412) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 11.03.2016) **(X)**

58.- **(S. Sayısı: 144)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askeri Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/513) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

59.- **(S. Sayısı: 150)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Tarımsal İşbirliği Konulu Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/404) ve Tarım, Orman ve Köyşleri Komisyonu ile Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 16.03.2016) **(X)**

60.- **(S. Sayısı: 24)** Türkiye Cumhuriyeti ile Afganistan İslam Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Dostluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/325) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 05.01.2016) **(X)**

61.- **(S. Sayısı: 361)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/691) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

62.- **(S. Sayısı: 142)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Askeri İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/509) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.03.2016) **(X)**

63.- **(S. Sayısı: 50)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Hidrokarbon Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.01.2016) **(X)**

64.- **(S. Sayısı: 167)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/428) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.03.2016) **(X)**

65.- **(S. Sayısı: 363)** Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ile Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Üye Devletleri Arasında Yatırımların Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın 9/7 nci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/706) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2016) **(X)**

66.- **(S. Sayısı: 275)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Avrupa Özel Harekat Komutanlığı Arasında Birleşik Özel Harekat Kuvvetleri Tatbikatlarının İcrasına İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/487) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

67.- **(S. Sayısı: 262)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Şehircilik Alanında Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/413) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.04.2016) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 207)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/367) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.04.2016) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 324)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askeri Eğitim ve Öğretim İş Birliği Anlaşmasına Dair 1 Numaralı Değişiklik Protokolünün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/659) ile Milli Savunma Komisyonu ve Dışişleri Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 27.05.2016) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 466)** Türkiye Uzay Ajansı Kurulması ve Uzaya Yönelik Faaliyetlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (1/823) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 07.03.2017) **(**) (X)**

71.- **(S. Sayısı: 469)** Yüksek Teknolojiler Araştırma Merkezi ve Bilim, Teknoloji ve Sanayi İcra Kurulu Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/827) ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.03.2017) **(**) (X)**

72.- (S. Sayısı: 408) Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/839) ve İçtüzük'ün 37'nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (Dağıtma tarihi: 27.07.2016)

73.- (S. Sayısı: 386) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/724) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 15.06.2016) (X)

74.- (S. Sayısı: 307) Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Sakarya Milletvekili Ayhan Sefer Üstün ile 97 Milletvekilinin Siyasi Etik Kanunu Teklifi (2/1000) ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu ile Anayasa Komisyonu Raporları (Dağıtma tarihi: 23.04.2016) (**)

75.- (S. Sayısı: 465) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Gümrük Konularında Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/763) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 28.02.2017) (X)

76.- (S. Sayısı: 452) 682 Sayılı Genel Kolluk Disiplin Hükümleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/808) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017)

77.- (S. Sayısı: 420) 670 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/755) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 18.10.2016) (X)

78.- (S. Sayısı: 423) 672 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Kamu Personeline İlişkin Alınan Tedbirlere Dair Kanun Hükmünde Kararname (1/758) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

79.- (S. Sayısı: 424) 673 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/759) ve İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.10.2016)

80.- (S. Sayısı: 436) 675 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/782) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016)

81.- (S. Sayısı: 437) 676 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/783) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 24.11.2016) (X)

82.- (S. Sayısı: 444) 677 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/789) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016)

83.- (S. Sayısı: 445) 678 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/790) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 19.12.2016) (X)

84.- **(S. Sayısı: 448)** 679 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/806) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017)

85.- **(S. Sayısı: 449)** 680 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/805) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017) **(X)**

86.- **(S. Sayısı: 450)** 681 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Milli Savunma ile İlgili Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/804) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 06.02.2017) **(X)**

87.- **(S. Sayısı: 453)** 683 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/809) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017)

88.- **(S. Sayısı: 454)** 684 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/810) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017) **(X)**

89.- **(S. Sayısı: 455)** 685 Sayılı Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/811) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 17.02.2017) **(X)**

90.- **(S. Sayısı: 467)** 686 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/813) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.03.2017)

91.- **(S. Sayısı: 468)** 687 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/814) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.03.2017) **(X)**

92.- **(S. Sayısı: 470)** 688 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/830) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 08.05.2017)

93.- **(S. Sayısı: 289 ve 289'a 1'inci Ek)** Kamu Denetçiliği Kurumu 2016, 2015, 2014 ve 2013 Yıllık Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları (5/8, 5/5, 5/4, 5/3) (Dağıtma tarihleri: 24.05.2016 ve 18.05.2017)

94.- **(S. Sayısı: 472)** Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı Adına Türk Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ile İspanya Krallığı Savunma Bakanlığı Adına İspanya Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Arasında Çok Maksatlı Amfibi Hücum Gemisi (LHD) Projesi İşbirliği Faaliyetlerine İlişkin Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/737) ile Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 23.05.2017) **(X)**

95.- **(S. Sayısı: 479)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasında Savunma ile İlgili Gizlilik Dereceli Bilginin Korunması Konusunda Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/735) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

96.- **(S. Sayısı: 480)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/740) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

97.- **(S. Sayısı: 482)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kurulu Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/826) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.05.2017) **(X)**

98.- **(S. Sayısı: 483)** 689 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/835) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 29.05.2017)

99.- **(S. Sayısı: 484)** 690 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (1/836) ile İçtüzük'ün 128'inci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (Dağıtma tarihi: 29.05.2017) **(X)**

100.- **(S. Sayısı: 481)** Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moğolistan Hükümeti Arasında Askeri Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/741) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.05.2017) **(X)**

101.- **(S. Sayısı: 487)** Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı (1/816) ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2017)

102.- **(S. Sayısı: 488)** Yunus Emre Vakfı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/818) ve Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 16.06.2017)

103.- **(S. Sayısı: 489)** Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İçtüzük'ün 138'inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (Dağıtma tarihi: 23.06.2017)



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 489

Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İchtüzük’ün 138’inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 24.05.2017 Tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1022) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi	4
• Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kararı.....	5
• Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı İzin ve Devamsızlık İşlerini Tetkik Heyeti Raporu.....	6
• Muhalefet Şerhleri.....	10
• Hazırlık Komisyonu Raporu.....	13
• Muhalefet Şerhi.....	19
• Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu	23
• Muhalefet Şerhi.....	31



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-180.01-100345

24.05.2017

Konu : Milletvekili Devamsızlığı

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan (toplamda Genel Kurul'un 47 Birleşimi) devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İçtüzüğü'nün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için ekli dosyanın Karma Komisyona gönderilmesi, Başkanlık Divanının 24.05.2017 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Gereğini rica ederim.

İsmail KAHRAMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIK DİVANI KARARI

Karar No: 38

Karar Tarihi: 24 Mayıs 2017

4. 1) Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK hakkında 2’nci Yasama Yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurul’un toplamda 47 Birleşimine katılmadığına dair düzenlenen cetvel ile bu cetvele ilişkin Sayın Milletvekili tarafından yapılan itiraz değerlendirilerek;

Sayın Milletvekilinin, gerek kendisinin ve siyasi partisinin bildirimlerinden gerekse de Adalet Bakanlığının bildiriminden siyasi parti görevi vb. gerekçelerle belirtilen dönemde yurt dışında bulunduğu ve Genel Kurul’un 47 Birleşimine katılmadığının sabit olduğu tespitiyle;

Başkanlığın Sayın Milletvekiline yönelik 24.10.2016 tarihli dikkat çekme yazısı, itiraza konu siyasi parti genel merkezinin yurt dışı görevlendirmelerinin Anayasa ve İçtüzük çerçevesinde devamsızlığa mazeret oluşturan resmî görev sayılmaması, ayrıca yasama görevinin uzun süre yerine getirilmemesinin kamu yararına ters düşmesi dikkate alınarak, Başkanlıkça izin istemlerinin reddi yönünde tesis edilen işlemlerin yerinde olduğuna ve itirazın reddine,

a) Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün Ekim, Kasım ve Aralık aylarında 5’er birleşimi aşan, toplamda Genel Kurul’un 47 Birleşiminde devamsızlığı sebebiyle milletvekilliğinin düşmesi konusuna dair Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzüğün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için dosyanın Karma Komisyona gönderilmesine,

KARAR VERİLDİ.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIK DİVANI
İZİN VE DEVAMSIZLIK İŞLERİNİ TETKİK HEYETİ RAPORU
(İLGİLİ KISIMLAR)

Konu: Devamsızlık ve izin işleri

Tarih: 15.5.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIK DİVANINA

TBMM Başkanlığınca 21.2.2017 tarihli yazısıyla Başkanlık Divanına havale edilen milletvekili devamsızlığı ve izinlerine ilişkin konular Başkanlık Divanının 3.5.2017 tarihli toplantısında ele alınmış; devamsızlığa ilişkin gündem maddelerinin çokluğu ve dosya münderecatının yoğunluğu dikkate alınarak konuyu ayrıntılı olarak tetkik etmek üzere bir heyetin oluşturulması, bu heyetin tüm grupların güçleri oranında temsili gözetilerek 9 kişiden oluşması, Heyet üyeliklerine TBMM Başkanvekili Adıyaman Milletvekili Ahmet AYDIN; Kâtip Üyeler Balıkesir Milletvekili Sema KIRCI, Bolu Milletvekili Fehmi KÜPÇÜ, Ankara Milletvekili Ali Haydar HAKVERDİ, Tekirdağ Milletvekili Emre KÖPRÜLÜ; İdare Amirleri Çorum Milletvekili Salim USLU, Hatay Milletvekili Orhan KARASAYAR, Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER ve Ankara Milletvekili Erkan HABERAL'ın seçilmesi ve Heyetin hazırlayacağı rapor üzerinden müzakerelere devam edilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu karar doğrultusunda Heyetimiz 3.5.2017 tarihinde, en yaşlı üye sıfatıyla İdare Amiri Salim USLU'nun başkanlığında toplanmış ve TBMM Başkanvekili Ahmet AYDIN'ı Heyet Başkanı seçmiştir. Heyet, söz konusu ilk toplantısında milletvekili izin talepleri ile devamsızlık durumlarına ilişkin olarak konunun geneli üzerinde müzakerede bulunmuştur. Heyet toplantı gündemine ilişkin bilgi ve belgelerin üyelerce tetkik edilmesinin ardından gerçekleştirilen 15.5.2017 tarihli ikinci toplantıda, milletvekillerinin izin istemleri ve itirazları tek tek görüşülerek Başkanlık Divanına sunulacak öneriler karara bağlanmıştır.

Müzakerelerde öncelikle İçtüzük hükümleri ve süreç ele alınmıştır.

İçtüzüğün 151'inci maddesine göre TBMM Başkanı yazıyla başvuran bir milletvekiline on gün aşmamak üzere izin verebilmekte; daha uzun süreli izinler için, Başkanlık Divanının sunuşlar arasında yer alacak teklifi üzerine, Genel Kurul, görüşmesiz ve işaretle oylama suretiyle karar vermektedir. İçtüzüğün 152'nci maddesine göre, Başkanlık Divanı milletvekillerinin Genel Kurul veya komisyon çalışmalarına katılmadığı günleri gösterir bir cetvel düzenleyerek bu cetvelin ilgili üyelere ait kısımlarını özel surette kendilerine göndermekte, gönderilen devamsızlık cetvelinin ilgili üyeye ait kısmına milletvekili yedi gün içinde yazı ile itiraz edebilmektedir.

Devamsızlık cetveli ile ilgili TBMM uygulaması devamsızlık cetvelinin düzenlenmesi ve üyelere ait kısımlarının gönderilmesi işlemlerinin Başkanlık Divanı adına ve Divanı temsilen TBMM Başkanınca yerine getirilmesi yönünde gelişmiş; bu yöndeki istikrarlı uygulamalar teamül niteliği kazanmıştır. Devamsızlık cetvelinin Başkanlıkça düzenlenmesi usul ekonomisinin bir gereği olup cetvele ilişkin itirazların yine Başkanlık Divanınca değerlendiriliyor olması gerçeği ışığında, bu usul ile İçtüzük koyucunun iradesi arasında bir çelişkinin bulunmadığı değerlendirilmiştir. Öyle ki, Başkanlık Divanının 13.12.2016 tarihli kararında *“İçtüzüğün 152'nci maddesine göre Başkanlıkça düzenlenen devamsızlık cetvellerine”* ifadesine yer verilmek suretiyle, uygulamanın yerleşmiş olduğu Başkanlık Divanında da teyit edilmektedir.

İzin taleplerinin TBMM Başkanı ve Başkanlık Divanınca değerlendirilmesinde genel eğilim, izin taleplerinin kabulü yönünde olmakla birlikte, izin taleplerinin kabul edilebilmesi için objektif ölçütlerin belirlendiği ve somut durumun özellikleri gözetilerek izin taleplerinin kabul edilmediği örnekler de görülmektedir. Müessesenin salt beyana değil de beyanın kabulüne dayalı “*izin işlemi*” mahiyetiyle birlikte İçtüzüğü’nün 151’inci maddesinde “*Başkan (...) on günü aşmamak üzere izin verebilir. Daha uzun süreli izinler için Başkanlık Divanının sunuşlar kısmında yer alacak teklifi üzerine...*” denilmek suretiyle iznin verilip verilmemesi hususunda Meclis Başkanına ve Başkanlık Divanına takdir yetkisinin tanındığı açıktır.

Başkanlığın ve Divanın genel uygulaması, talebin yerindeliğine ilişkin bir tetkike gitmeden milletvekili beyanı esaslı olmakla birlikte somut olayın özelliği, elde edilen bilgiler ve yapılan bildirimlere istinaden farklı yönde uygulamaya gidilebilmesi de tabiidir.

Nitekim 20.3.1975 tarihli ve 37 sayılı Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kararında “*tevsik edilmeyen itiraz ve mazeretlerin kabul edilmemesine*”, 16.4.1976 tarihli ve 63 sayılı Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kararında “*bir milletvekilinin ifade ettiği hususun mazeret olarak değerlendirilemeyeceğine*,” 19.9.1985 tarihli ve 65 sayılı Başkanlık Divanı Kararında “*rapor dışındaki izin taleplerinde mazeretlerin açık olarak belirtilmesi gerektiğine*,” 13.12.2016 tarihli Başkanlık Divanı Kararında da “*devamsızlık cetvellerine karşı yapılan başvurulardan geçerli bir itiraz beyanı veya mücbir bir mazeret beyanı içermeyenlerin Başkanlık Divanınca kabul edilmemesine*” karar verilmiştir. Yine, 28.3.2003 tarihli ve 11 sayılı kararda, altı milletvekilinin itiraz ve mazeret bildirimlerinin kabul edilmediği (aşağıda belirtilen 16.7.1998 ve 4.11.1993 tarihli iki örneklerle birlikte) görülmektedir. Hiç şüphesiz yetkili makamların izin ve itiraza ilişkin takdir yetkisi, somut olayın özellikleri ve kamu yararı dikkate alınarak şekillenmektedir.

Öte yandan, 26’ncı Yasama Dönemi’nin 2’nci Yasama Yılı itibarıyla TBMM Başkanlığı, yoğun izin talebinde bulunan çok sayıda milletvekiline, izin taleplerinin birleşim öncesinde gerekçe ve mazeret beyan ederek Başkanlığa sunulması gerektiği hususunda yazılı olarak gerekli hatırlatmada bulunmuştur. Hiç şüphesiz zorunluluk halleri hariç yoklama yapılan birleşimleri tespit ederek birleşim sonrası geriye dönük yapılan mazeret bildirimi / izin taleplerinin kabul edilmesi, devamsızlık hükümlerini tamamıyla uygulanamaz kılacaktır.

Milletvekili devamsızlığının yaptırımları, Anayasa ve İçtüzük’te belirlenmiştir. Anayasanın 84’üncü maddesine göre Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, Genel Kurulca karar verilebilir. İçtüzüğü’nün 138’inci maddesine göre ise bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Karma Komisyona gönderilir.

İçtüzüğü’nün 153’üncü maddesine göre, bir yasama yılı içinde izinsiz veya özürsüz olarak toplam kırk beş birleşimden fazla yok sayılan milletvekilinin yolluklarının üç aylığı kesilir.

İçtüzüğü’nün 154’üncü maddesine göre bir yasama yılı içinde aralıksız olarak iki ay veya daha fazla izin almış olan milletvekillerine ödenek ve yolluklarının verilebilmesi, Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulun kararına bağlıdır.

TBMM uygulaması tarihsel olarak ele alındığında, bir ayda beş birleşim devamsızlık nedeniyle Karma Komisyona sevke ilişkin uygulamaların bulunduğu görülmektedir. Örneğin; bir milletvekilinin doktor raporuna dayalı izin talebi; Başkanlık Divanının 16.7.1998 tarihli ve 90 sayılı kararı ile tanı, süre (toplam 40 gün) ve gerçekliği bakımından uygun görülmeyle Genel Kurul'un onayına sunulmuştur. Genel Kurul, izin talebinin uygun görülmediğine ilişkin Başkanlık tezkeresini 21.7.1998 tarihli 125'nci Birleşim'de görüşerek kabul etmiştir. Bunun üzerine, Başkanlık Divanı, 12.10.1998 tarihli ve 94 sayılı kararı ile ilgili milletvekilinin devamsızlık durumunun Başkanlık Divanında incelenip karara bağlanmasına gerek olmadan, doğrudan Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderilmesini kararlaştırmıştır. Yine, Başkanlık Divanının 4.11.1993 tarihli kararıyla, TBMM çalışmalarına bir ay içinde özürsüz olarak altı birleşim günü katılmayan bir milletvekilinin, yapılan tebligata rağmen süresi içinde itirazda bulunmamasına bağlı olarak, faks yoluyla ilettiği doktor raporunun inceleme ve değerlendirmesinin yapılabilmesi için durumunun Karma Komisyona sevkine karar verilmiştir. İtirazda bulunmama durumuna bağlı olarak da, Başkanlık Divanının 7.7.1993 tarihli kararıyla otuz sekiz milletvekilinin ve 28.2.1995 tarihli kararıyla otuz milletvekilinin devamsızlık dosyalarının Karma Komisyona havale edildiği görülmektedir.

Uygulaması yerleşmiş İçtüzüğün 57'nci maddesine göre, tereddüt bulunmadığı durumlarda birleşimin müşahadeyle açılabilmesi, oturumu yöneten Başkanın takdirindedir.

İçtüzüğün 151'inci maddesine göre, Genel Kurulda veya komisyonlarda yapılan yoklama veya açık oylamalarda özürsüz veya izinsiz olarak bulunmayan milletvekili o birleşimde yok sayılmaktadır. Genel Kurulun müşahade ile açıldığı veya yoklama işleminin kesildiği/tamamlanmadığı birleşimlerde (birleşim içinde başka yoklama yapılsa bile) açılışa tespit işlemi yapılmadığından, milletvekillerinin Genel Kurulda olabileceği ihtimali üzerine, lehe yorumla, teamül gereğince milletvekilleri var sayılmaktadırlar.

Nitekim yapılan birinci yoklamada toplantı yeter sayısı yoksa genelde 15 dakika arayla tekrar/ telafi yoklamasının yapılması, elektronik yoklama sonrasında (ikinci bir yoklama yapılınca kadar) pusula göndererek birleşim içinde o yoklamaya katılımın sağlanabilmesi, bu şekilde Genel Kurulda yoklama sırasında bulunmayıp da kulislerden, odalarından veya yakın bir mahalden Genel Kurulu takip edenlerin de katılımlarının sağlanabilmesi, milletvekili lehine esnek bir uygulamanın varlığını göstermektedir.

Bununla birlikte, birleşimin müşahade ile açılması, milletvekilinin devam durumu bakımından mutlak bir karine oluşturmamaktadır. Maddi veya hukuki bir olgu, bu karineyi kaldırabilmektedir. Milletvekilinin birleşime katılmadığına ilişkin başka karinelerin varlığı (görev bildirimi, komisyon toplantısı bildirimi, milletvekilinin yurt dışında bulunması vb. nedenlerle izin istemi, sağlık raporu bildirimi veya alenileşen sair olgular gibi) durumlarında devamsızlığın veya katılmama durumunun tespit edilebileceği açıktır.

26'ncı Dönem 1'inci Yasama Yılında birçok milletvekilin birleşim kapandıktan sonra yoklama yapıp yapılmadığı bilgisini alıp yoklama işlemi yapılmış ise hakkın kötüye kullanımı mahiyetinde geriye dönük izin dilekçesi gönderdiği veya resmi bir görev ifa etmeksizin sürekli yurt dışında bulunup izin talebinde bulunduğu gözlenmiştir. Önceki dönem uygulamalarında geriye dönük izin taleplerinin işleme alınmasının devamsızlık hükümlerini bütünüyle anlamsız ve sonuçsuz bırakmakta olduğu görülmüştür. Bu durumda, yasama faaliyetini önceleyip Genel Kurula devamlı katılan milletvekilinin emeği ve gayreti ayırdedilememekte, ayrıca Genel Kurul çalışmalarına katılımdaki kamu menfaati geri plana itilmektedir.

Anlatılan bu temel yaklaşım, mevzuat hükümleri, somut durumun özellikleri ve geçmiş uygulamalar birlikte değerlendirildiğinde;

1) Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK hakkında 2’nci Yasama Yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurul’un toplamda 47 Birleşimine katılmadığına dair düzenlenen cetvel ile bu cetvele ilişkin Sayın Milletvekili tarafından yapılan itiraz değerlendirilerek;

Sayın Milletvekilinin, gerek kendisinin ve siyasi partisinin bildirimlerinden gerekse de Adalet Bakanlığının bildiriminden siyasi parti görevi vb. gerekçelerle belirtilen dönemde yurt dışında bulunduğu ve Genel Kurul’un 47 Birleşimine katılmadığının sabit olduğu tespitiyle;

Başkanlığın Sayın Milletvekiline yönelik 24.10.2016 tarihli dikkat çekme yazısı, itiraza konu siyasi parti genel merkezinin yurt dışı görevlendirmelerinin Anayasa ve İçtüzük çerçevesinde devamsızlığa mazeret oluşturan resmî görev sayılmaması, ayrıca yasama görevinin uzun süre yerine getirilmemesinin kamu yararına ters düşmesi dikkate alınarak, Başkanlıkça izin istemlerinin reddi yönünde tesis edilen işlemlerin yerinde olduğu ve itirazın reddi hususunun Başkanlık Divanına önerilmesi,

Bu çerçevede,

a) Ekim, Kasım ve Aralık aylarında 5’er birleşimi aşan, toplamda Genel Kurul’un 47 Birleşiminde devamsızlığı sebebiyle milletvekilliğinin düşmesi konusuna dair Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzüğün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için dosyanın Karma Komisyona gönderilmesinin Başkanlık Divanına önerilmesi oyçokluğuyla,

b) Sayın Tuğba HEZER ÖZTÜRK’e ilişkin devamsızlığı tespit edilen birleşimlerin aralıksız iki ayı aşması (aralıksız 3 ay olması) sebebiyle İçtüzüğün 154’üncü maddesi hükmü kapsamında ödenek ve yolluğunun verilmemesinin Genel Kurula teklif edilmesinin Başkanlık Divanına önerilmesi oyçokluğuyla,

c) Yine Sayın Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün Partisinin yurt dışı görevlendirmesi sebebiyle 03.01.2017 tarihi itibarıyla ardışık 13 gün ve 22.02.2017 tarihi itibarıyla ardışık 23 gün süreli izin taleplerinin belirtilen sebeplerle ayrı ayrı reddinin İçtüzüğün 151’inci maddesine göre Genel Kurula teklif edilmesinin Başkanlık Divanına önerilmesi oyçokluğuyla,

Heyetimizce kararlaştırılmıştır.

Rapora ilişkin muhalefet şerhlerinin sunulması için Heyet Raporu’nun izleyen Başkanlık Divanı toplantısına kadar hazır olması gerekliliği gözetilerek süre tanınmıştır.

Raporumuz; Başkanlık Divanının takdirlerine saygıyla arz olunur.

Başkanvekili (Heyet Başkanı)

Ahmet Aydın

Adıyaman

Kâtip Üye

Ali Haydar Hakverdi

Ankara

(Muhalefet şerhim vardır)

İdare Amiri

Orhan Karasayar

Hatay

Kâtip Üye

Fehmi Küpçü

Bolu

Kâtip Üye

Emre Köprülü

Tekirdağ

(Muhalefet şerhim vardır)

İdare Amiri

Sırrı Süreyya Önder

Ankara

(Muhalefet şerhi vardır)

Kâtip Üye

Sema Kırıcı

Balıkesir

İdare Amiri

Salim Uslu

Çorum

İdare Amiri

Erkan Haberal

Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

Bu güne kadar devam zorunluluğunun takip edilmesi ve mazeret/izin taleplerinin değerlendirilmesi konusunda uygulama birliği sağlanmamıştır. Devamsızlık konusunda benzer durumda olan milletvekillerimizin izin ve mazeret taleplerinde birbiri ile çelişen kararlar alınmıştır. Yoklama yapılmadan müşahede ile açılan genel kurul oturumlarında, devamsızlığı olan vekillerin de oturuma katılmış gibi kabul edilerek işlem yapılması ve iç tüzüğün geniş yorumlanması da, uygulamada eşitsiz sonuçları doğurmaktadır.

Devamsızlığın değerlendirilmesi, izin ve mazeretlerin karara bağlanması hususunda, bu güne kadar uygulama birliğinin sağlanmamış olması, değerlendirmelerde önceden belirlenmiş bir şablon olmaması sebebi ile birbiri ile çelişen kararlar verilmiş olması eşitsiz ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğuracaktır.

Yukarıda izah edilen nedenlerle, tetkik heyetimizin kişilere dair rapor hazırlamak yerine, uygulama birliği ve eşitliğin sağlanması açısından TBMM Başkanlık Divanı'na bu yönde tavsiyede bulunması gerektiği ve sonrasında ilgili değerlendirmelerin yapılması kanaati ile, TBMM Başkanlık Divanı İzin ve Devamsızlık İşleri Tetkik Heyetinin 15/05/2017 tarihli kararına muhalefet şerhimizi saygı ile sunarız.

Kâtip Üye
Emre Köprülü
Tekirdağ

Kâtip Üye
Ali Haydar Hakverdi
Ankara

MUHALEFET ŞERHİ

TBMM Başkanlığının 21. 2. 2017 tarihli yazısı ile başlayan "Milletvekili devamsızlıklarına dair alınacak tutum" konusunda, Başkanlık Divanının 3. 5. 2017 tarihli toplantısında almış olduğu kararla vekillerin devamsızlık durumlarını irdelemek üzere 9 Başkanlık Divanı üyesinden ibaret bir heyet oluşturulmuştur. Bu heyetin oy çokluğuyla kabul ettiği öneriler, 24. 5. 2017 tarihli Başkanlık Divanı toplantısında yine oy çokluğuyla karara bağlanmıştır.

Bu kararlar Anayasa ve Genel Hukuk ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi, kendi içinde tutarsızlıklar içermektedir. Durumu aynı olan vekiller bakımından Anayasa ve içtüzükte olmayan subjektif kriterler ihdas edilmiş "aynı" mazeret ve itirazların bir kısmı kabul edilirken diğer kısmı red edilmiştir. Objektiflik kriteri adil olmanın zorunlu bir gereği iken vekiller arasında eşit olmayan bir uygulama pratiği gelişmiştir.

Tetkik Heyetinin raporuna bu durum aynen şöyle yansımıştır:

"... 26'cı Dönem 1'inci Yasama Yılında birçok milletvekilinin yoklama yapıp yapılmadığı bilgisini alıp yoklama işlemi yapılmış ise hakkın kötüye kullanımı mahiyetinde geriye dönük izin dilekçesi gönderdiği veya resmi bir görev ifa etmeksizin sürekli yurt dışında bulunup izin talebinde bulunduğu gözlenmiştir..."

(Not: Yazı imla hataları ve ifade yetersizlikleri dahil aynen Tetkik Heyeti raporundan alınmıştır. Sayfa 4. Son paragraf)

Başkanlık Divanında Karma Komisyona ve Genel Kurula sevk kararı çıkan Sn. Tuğba Hezer Öztürk ve Sn. Faysal Sarıyıldız'ın durumu "sürekli yurt dışında bulunma" kapsamındadır. Bu iki vekil için Karma Komisyon ve Genel Kurula sevk kararı verilirken raporda belirtilen ve hakkı kötüye kullanmakla itham edilen "birçok" vekil hakkında hiç bir tetkik ve işlem yapılamamıştır.

Bunun sebebi bizler tarafından divan toplantılarında ısrarla talep edilen "uygulama birliği" nin sağlanmamış olmasıdır. Talebimiz, tüm oturumların elektronik yoklamayla yapılması, böylece müşahede ile açılan birleşimlerde, o gün orada olmayan vekillerin varmış gibi mütaala edilmesinin önüne geçmek şeklindeydi. Bu yapılmayınca devamsızlık sorunu bulunan birçok vekil devam ediyormuş gibi, yaptırımlardan varestе kalmış oluyordu. Bu durum da uygulama birliği sağlanmamasının adil ve eşit olmayan sonuçlar üretmesine yol açmış oluyordu.

Eşitlik ilkesini zedeleyen diğer bir gerçeklik de şudur:

Çeşitli tarihlerde alınan divan kararları sonucu yoklamalardan muaf sayılan vekillerin sabit oranı % 12.5 tir. (Başkanlık Divanı Üyeleri, Genel Başkanlar, Genel Başkan Yardımcıları, Bakanlar vb.) Dönem içerisinde oluşturulan geçici komisyon üyelerine verilen izinlerle beraber bu oran % 20 ler civarında seyretmektedir. Yani kaba bir hesapla milletvekillerinin beşte biri için devam zorunluluğu bulunmamaktadır.

Sn. Tuğba Hezer Öztürk'ün durumu keyfilik kriterleri sonucu Karma Komisyona sevkle sonuçlanmıştır.

Şöyle ki: Malum yurtdışında yaşayan yurttaşlarımız oy kullanma hakkına sahiptirler. Bu itibarla, her siyasi parti yurtdışında yaşayan seçmenlere dönük özel gündemli çalışmalar yürütmektedir. Bu durum HDP için de geçerlidir. Sn.

Öztürk Partimiz yetkili kurullarınca bu çalışmayla görevlendirilmiş olup, bu durum ilgili kurullarımızın resmi yazısıyla TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Başkanlık bu mazereti geçersiz sayarak red etme yoluna gitmiştir. Bundan daha vahim olan şey, divan görüşmelerinde yasal ve resmi yurtdışı faaliyetlerimiz "kriminal" bir şeymiş gibi ele alınmış ve Sn. Öztürk'ün parti çalışmaları adeta içerik denetimine tabi tutularak takibi yapılmış, yazışmalara konu edilmiş ve raporlanmıştır. Bu açık bir anayasal ihlaldir, temel kişilik haklarının da vahim bir şekilde zedelenmesi sonucunu doğurmuştur. Bir milletvekilinin temel çalışma alanı sadece meclis genel kuruluyla sınırlı olmak durumunda değildir. Buna her parti kendi iç işleyişinde yaptığı görevlendirmelerle karar verir. Anayasal sistemin ve rejimin vazgeçilmez asal unsurlarından olan ve mecliste 3. sırada çoğunluğa sahip bir siyasal parti yetkili kurullarının beyan ettiği görevlendirmeyi yok saymak mümkün değildir. Tetkik Heyeti raporunda "... Kamu yararına ters... (sayfa 5. paragraf 5.)" gibi soyut bir belirleme ve gerekçelendirme yapılmış olup, kamu yararının ne olduğu bahsinde hiç bir kriter ve müstenid belirtme ihtiyacı hissedilmemiştir.

Sn Faysal Sarıyıldız'ın durumu çok yönlü bir hukuk garabeti olarak seyretmiştir. Sağlık sorunu bulunan vekil bu durumunu belgeleyen bir rapor sunmuş, önce bu rapor usuli eksiklikler içerdiği gerekçesiyle red edilmiştir. Vekilin istenen mahiyette raporu yenilemesini takiben uzun süre bu rapor başkanlık kayıtlarına çeşitli engellemelerle girememiştir. (Konsoloslukta bekletme vb.) Nihayet rapor geldiğinde "vekil beyanı esastır" prensibi yok sayılmış ve bu rapor bir hakem hastanede, utanç verici bir şekilde geçersiz sayılmıştır. Hastalığa değil, "hasta"ya odaklanılmış ve onun niyeti sorgulanmıştır. Başkanlığın takdir edeceği bir üniversitenin Tıp Fakültesinden yeni bir rapor istenmesi talebimiz yok sayılmıştır. Bu da bir çok bakımdan kişilik ve yasama haklarının yok sayılması sonucunu doğurmuştur. Açıktır ki bu da ağır zarar görme ile sonuçlanmıştır. Kişi sağlık kurumunu, tedavi şeklini ve hekimini seçmekte hürdür. Bunlara dair diğer detaylar Başkanlık Divanının ilgili tutanağında yeterince görülebilir.

Sonuç: Başkanlık Divanında oy çokluğuyla ve taleplerimiz gözetilmeyerek alınan karar, usul ve anayasal esaslar bakımından sorunlu, eşitlik ve adillik içermeyen siyasi hasmanelik saikiyle belirlenmiştir. Bu itibarla adı geçen karara muhalefet şerhimiz vardır. Saygılarımızla.25.05.2017

İdare Amiri
Sırrı Süreyya Önder
Ankara

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden
Kurulu Karma Komisyon Başkanlığı
I. Hazırlık Komisyonu Raporu

Esas No.: 3/1022

08/06/2017

Karar No.: 2

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı 24/05/2017 tarihli ve 43452547-180.01-100345 sayılı yazısıyla, “Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün Genel Kurul toplantılarına *2016 Yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan özürsüz veya izinsiz devamsızlığı olduğunu*” belirten 3/1022 esas numaralı dosyayı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon (Karma Komisyon) Başkanlığına havale etmiştir.

Karma Komisyon, 25/05/2017 tarihli toplantısında, İçtüzüğü’nün 132’nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle, Adalet ve Kalkınma Partisine mensup; Hatay Milletvekili Adem YEŞİLDAL’ı, İzmir Milletvekili Kerem Ali SÜREKLİ’yi ve Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK’ü, Cumhuriyet Halk Partisine mensup Çanakkale Milletvekili Muharrem ERKEK’i ve Halkların Demokratik Partisine mensup Mardin Milletvekili Mithat SANCAR’ı belirleyerek I. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı 24/05/2017 tarihli ve 38 sayılı kararıyla, Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün devamsızlık durumunu görüşüp karara bağladığını belirtmektedir.

Bu kararda Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün;

♦ 26’ncı Yasama Dönemi, 2’nci Yasama Yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak düzenlenen cetvelde Genel Kurulun toplamda 47 Birleşimine katılmadığı bu cetvele ilişkin yapılan itirazın değerlendirildiği ve reddedildiği,

♦ Gerek kendisinin ve mensubu olduğu siyasi partinin bildirimlerinden gerekse de Adalet Bakanlığının bildiriminden siyasi parti görevi vb. gerekçelerle belirtilen dönemde yurt dışında bulunduğu ve Genel Kurulun 47 Birleşimine katılmadığının sabit olduğu,

♦ Devamsızlığına yönelik olarak, Meclis Başkanlığınca 24/10/2016 tarihinde dikkat çekme yazısı gönderildiği, itiraza konu milletvekilinin mensup olduğu siyasi parti genel merkezinin yurt dışı görevlendirmelerinin Anayasa ve İçtüzük çerçevesinde devamsızlığa mazeret oluşturan resmî görev sayılmaması, ayrıca yasama görevinin uzun süre yerine getirilmemesinin kamu yararına aykırı düşmesi dikkate alınarak, Başkanlıkça izin istemlerinin reddi yönünde tesis edilen işlemlerin yerinde olduğu ve itirazın reddedildiği,

♦ 2016 yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer (5’er) birleşimi aşan, toplamda Genel Kurul’un kırk yedi (47) Birleşiminde devamsızlığı sebebiyle milletvekilliğinin düşmesi konusuna dair Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzüğü’nün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için dosyasının Karma Komisyona gönderileceği,

♦ Devamsızlığına ilişkin tespit edilen birleşimlerin aralıksız iki ayı aşması (aralıksız 3 ay olması) sebebiyle İçtüzüğü’nün 154’üncü maddesi hükmü kapsamında ödenek ve yolluğunun verilmemesi için Genel Kurula teklif edileceği,

♦ Mensup olduğu siyasi partinin yurt dışı görevlendirmesi sebebiyle; 03/01/2017 tarihi itibarıyla ardışık 13 gün, 22/02/2017 tarihi itibarıyla ardışık 23 gün ve 02/05/2017 tarihi itibarıyla ardışık 17 gün süreli izin taleplerinin belirtilen sebeplerle ayrı ayrı reddinin İçtüzüğü'nün 151'inci maddesine göre Genel Kurula teklif edileceği,

belirtilmektedir.

Meclis Başkanlığı 30/05/2017 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanının 24/05/2017 tarihinde aldığı 38 numaralı kararını Genel Kurulun onayına sunmuştur. Genel Kurul 98'inci Birleşimde Başkanlık Divanının yukarıda belirtilen Anayasanın 84'üncü ve İçtüzüğü'nün 138'inci maddesinde belirtilen üyeliğin düşmesi talepli maddesi dışında kalan kararın diğer maddelerini onaylayarak kabul etmiştir.

Hazırlık Komisyonu 30/05/2017 tarihli toplantısında Başkanlık Divanını teşekkül ettirmiş; Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK'ü başkan ve Hatay Milletvekili Adem YEŞİLDAL'ı da kâtip seçerek çalışmalarına başlamıştır. Hazırlık Komisyonu 01/06/2017 tarihli ikinci toplantısında konuyu derinlemesine incelemiş, 07/06/2017 tarihli üçüncü toplantısında da çalışmalarını tamamlamıştır.

I. Hazırlık Komisyonu, Karma Komisyon tarafından Anayasanın 84'üncü ve İçtüzüğü'nün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılabilmesi için kendisine tevdi edilen Başkanlık Divanının 24/05/2017 tarihli ve 38 Numaralı Kararı ile Başkanlık Tezkeresi (3/1022 Esas) dosyasını incelemiş ve karara bağlamıştır.

I. Hazırlık Komisyonu üyeleri, 01/06/2017 tarihli toplantıda konuya ilişkin aşağıda belirtilen görüşleri ifade etmişlerdir.

Hatay Milletvekili Adem YEŞİLDAL, İzmir Milletvekili Kerem Ali SÜREKLİ ve Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK tarafından;

♦ İçtüzüğe göre Meclis çalışmalarına katılımın ve devamlılığın esas olduğu, milletvekillerinin yasama faaliyetlerine katılmaları açısından gerek üyesi bulundukları komisyon gerekse Genel Kurul çalışmalarına iştirak etmelerinin parlamentonun en temel kuralı olduğu, bunun dışında milletvekillerinin iznli sayılacağı hâllerin İçtüzük ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı kararları ile belirlendiği,

♦ Adı geçen milletvekilinin kendi yazılı beyanı ve mensup olduğu siyasi partinin beyanları doğrultusunda, Genel Kurul çalışmalarına katılmadığının açık olduğu,

♦ Dosya içeriğine bakıldığında, milletvekilinin beyanı ve mensup olduğu siyasi partinin görevlendirme yazısı ile pasaport kayıtlarının incelenmesi neticesinde söz konusu milletvekilinin bahsedilen dönemde Genel Kurul çalışmalarına katılmadığı hatta Türkiye'de dahi bulunmadığının kesin olduğu,

♦ Söz konusu dosya incelendiğinde, Meclis Başkanlık Divanının usulü dairesinde ilgili milletvekilinin Genel Kurul birleşimlerine ve üyesi bulunduğu ihtisas komisyonu toplantılarına devam etmediğinin tespit edildiği anlaşılmakta, bunun da Hazırlık Komisyonu için yeterli olduğu, ayrı bir incelemeye gerek olmadığı, zira Hazırlık Komisyonunun res'en inceleme ve dolayısıyla milletvekillerinin devamsızlığını tespit etme yetkisinin bulunmadığı,

♦ Hazırlık Komisyonunun benzer nitelikteki milletvekillerinin durumunu inceleme yetkisinin de bulunmadığı, ancak kendisine havale edilen dosya ile ilgili inceleme yapabileceği,

♦ Genel Kurulun müşahade ile açıldığı günlerde karine olarak her milletvekilinin Genel Kurulda hazır olduğunun kabul edildiği, ancak bu karinenin aksinin ispat edildiği anda karinenin sona erdiği ve ilgili milletvekilinin yok yazıldığı, teamüllerin de bu minvalde olduğu,

♦ Adı geçen milletvekilinin Genel Kurulun müşahede ile açıldığı birleşim devam cetveline ilişkin herhangi bir itirazda bulunmadığı, bunun da dolaylı olarak milletvekilinin Genel Kurul’da bulunmadığını kabul ettiği anlamına geldiği,

♦ İddia edildiği gibi Genel Kurulun müşahede ile açılmış olması halinde bile bu hususun neticeye etki etmeyeceği, bu ilkenin seçim hukuku açısından değerlendirilen olaylarda da sonucu etkilememesi halinde talebin reddi şeklinde uygulanan kuralın burada da uygulanacağı ve milletvekilliğinin düşmesine yol açacağı,

♦ Anayasa’nın 84’üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki “*Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi*” hususundaki “devamsızlık” ibaresinden ne anlaşılması gerektiğinin tespit edilmesi gerektiği,

♦ Herhangi bir milletvekilinin Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmadığının tespit edilmesi ve usulü dairesinde gerekli incelemeler yapıldıktan sonra Genel Kurul kararıyla milletvekilliğinin düşürülebileceği, adı geçen milletvekilinin beyanı esas alındığında, belirtilen dönem aralığında yurt dışında olduğu ve bu durumu kimsenin de inkâr etmediği,

♦ Meclis Başkanı tarafından adı geçen milletvekilinin devamsızlığına ilişkin özellikle geçmiş yasama dönemine ilişkin istatistikler de verilerek zincirleme ve devamlılık arz edecek şekilde pek çok birleşim için izin talebinde bulunduğu ve devam konusunda dikkat çekme yazısı yazıldığı ve milletvekilinin bazı konularda açıklama istemesi üzerine bir kez daha yazı yazıldığı ve istenen konuya ilişkin bilgi verildiği,

♦ İçtüzüğün 151’inci maddesine göre milletvekillerinin katılamayacakları Genel Kurul ve komisyon birleşimlerinde izinli sayılmak için yapacakları yazılı başvuru üzerine on güne kadar Meclis Başkanının izin verebileceği, on günün üzerindeki izin taleplerine ise Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulun izin vermeye yetkili olduğunun belirtildiği, bu kapsamda yapılacak izin taleplerinin, katılamayacak birleşim öncesinde gerekçe veya mazeret beyan edilerek Başkanlığa sunulması gerektiği, geçmişe yönelik izin taleplerinin kabul edilmediği,

♦ İzin taleplerinin gerekçe veya mazeretle birlikte, izin istenen birleşim açılmadan önce ilgili birime ulaştırılması ve süreklilik arz edecek şekilde izin taleplerinin Başkanlık Divanına sunulmak üzere Meclis Başkanlığına verilmesi gerektiği,

♦ Adı geçen milletvekilinin istemesi halinde kendisini Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda savunabileceği veya bir başka üyeye bu hususta yetki verebileceği, ayrıca yazılı savunma yapmak istemesi halinde de bunun mümkün olduğu,

ifade edilmiştir.

Çanakkale Milletvekili Muharrem ERKEK tarafından;

♦ Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ve Genel Kurul gerekli tespiti yapmış ve kararını almışsa, Karma Komisyon ve Hazırlık Komisyonunun neyi görüşeceği ve neye karar vereceğinin netleştirilmesi gerektiği,

♦ Genel Kurulun hangi birleşimlerinin müşahedeyle hangi birleşimlerinin de yoklama ile açıldığının tespit edilmeden sağlıklı bir sonuca varılamayacağı, öncelikle bu hususun çözüme kavuşturulması ve ondan sonra karar verilmesi gerektiği,

♦ Bugüne kadar devam zorunluluğunun takip edilmesi ve mazeret/izin taleplerinin değerlendirilmesi konusunda uygulama birliğinin sağlanamadığı, devamsızlık konusunda benzer durumda olan milletvekillerinin izin ve mazeret taleplerinin birbirleriyle çelişen kararlara konu edildiği, bazılarının kabul ve bazılarının da reddedildiği,

♦ Yoklama yapılmadan müşahade ile açılan Genel Kurul birleşimlerinde, devamsızlığı olan vekillerin de birleşime katılmış gibi kabul edilerek işlem yapılması ve İçtüzüğü'nün geniş yorumlanmasının eşitsiz sonuçlar doğurduğu, milletvekilleri arasında eşitsizliklerin oluşmaması için standart uygulamanın zorunluluk arz ettiği,

♦ Devamsızlığın değerlendirilmesi, izin ve mazeretlerin karara bağlanması hususunda, uygulama birliğinin sağlanmamış olması, değerlendirmenin objektif standart ilkeler bazında yapılmamış olması, birbiri ile çelişen kararların alınmasına neden olduğu bu durumun da eşitsiz ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğu,

♦ Meclis Başkanlık Divanının her milletvekili için ayrı ayrı karar alması yerine uygulama birliği, eşitlik ve hakkaniyetin sağlanması açısından ortak standart sağlamaya yönelik ilkeler belirlemesi gerektiği, maddi gerçekler ile objektif kriterlerin hakkaniyete uygun olması gerektiği aksi takdirde keyfiliğe neden olunacak uygulamaların ortaya çıkacağı, dönemden döneme ve kişiden kişiye değişiklik arz edeceği,

ifade edilmiştir.

Mardin Milletvekili Mithat SANCAR tarafından ise;

♦ Hazırlık Komisyonunun normal bir alt komisyon gibi değerlendirilmemesi gerektiği, çünkü alt komisyonlar uygulamayla ortaya çıkan kolaylaştırıcı mekanizmaların, Hazırlık Komisyonunun İçtüzük gereği zorunlu olarak kurulduğu ve üye sayısının sınırlı tutulduğu, öngörülen beş kişinin Anayasa ve Adalet Komisyonu üyeleri arasından ad çekme suretiyle kurayla belirlendiği ve Karma Komisyonun küçük bir versiyonu teşkil ettiği ve içinden çıktığı Komisyonun bütün yetkilerine haiz olduğu,

♦ İhtisas komisyonlarının yetkilerinin sınırlı olmadığı, Genel Kurul adına niyabeten iş gördükleri ve Genel Kurulun sahip olduğu bütün yetkilere haiz bulundukları, Genel Kurulda yetkilerin, çalışma zamanı, konuşma süreleri, önerge verme sayılarının sınırlı tutulduğu, ancak ihtisas komisyonlarında bu tür sınırlamaların bulunmadığı ve ilgili konunun olabildiğince tartışıldığı ve olgunlaştırıldığı, parlamento uygulamalarının da bu yönde olduğu,

♦ Komisyonların, İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi uyarınca, Meclis Başkanlığınca kendilerine havale edilen kanun tasarısı ve teklifleri ile diğer bütün işleri öncelikle Anayasaya aykırılık açısından ön incelemeye tabi tutmaları gerektiği,

♦ Mevzuata göre milletvekilliğinin anayasal güvenceye sahip olduğu ve milletvekilliğini olumsuz etkileyen her aşamanın sıkı kurallara tabi tutulduğu, milletvekilliğinin sona ermesi halinde de bunun Anayasa Mahkemesi denetimine tabi olduğu, dolayısıyla, bir kişinin milletvekilliği düşürülecekse siyasi saiklerle hareket edilmemesi, eşitlik ve standart uygulamalar çerçevesinde durumunun incelenip karara bağlanması gerektiği, aksi durumda hem eşitliğe hem de hukukun genel ilkelerine ve Anayasaya aykırı işlem yapılmış olunacağı,

♦ Milletvekilliğinin devamsızlığı ile ilgili bir teamül hukukunun oluştuğu, dolayısıyla bir kişinin devamsızlığı nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmemesi gerektiği, milletvekilliği düşürülecekse de benzer durumda olan herkese bu kuralın uygulanması gerektiği, hangi uygulamanın anayasaya aykırı olduğunun belli olduğu ve Anayasa Mahkemesi içtihatlarıyla ortaya konulduğu,

♦ Devamsızlığın sadece kendi partilerinin sorunu olmadığı, parlamentoda en büyük devamsızlık oranının doğal olarak en büyük siyasi parti grubuna ait olduğu, siyasi parti grubunun milletvekili sayısı düştükçe devamsızlığın da o oranda düştüğü,

♦ Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’e ilişkin alınan kararın Anayasa ve genel hukuk ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi kendi içinde tutarsızlıklar içerdiği, durumu aynı olan vekiller bakımından Anayasa ve İçtüzükte olmayan sübjektif kriterler ihdas edilmiş olduğu, aynı mahiyette mazeret ve itirazların bir kısmı kabul edilirken diğer bir kısmının reddedildiğinin görüldüğü, objektiflik kriterinin adil olmanın zorunlu bir gereği iken milletvekilleri arasında eşit olmayan bir uygulama pratiği geliştiği,

♦ Meclis Başkanlık Divanında, Karma Komisyona ve Genel Kurula sevk kararı verilen adı geçen milletvekilinin durumunun, *sürekli yurt dışında bulunma* kapsamında değerlendirilmiş iken benzer nitelikte olan ve Başkanlık Divanında hakkı kötüye kullanmakla itham edilen birçok milletvekili hakkında hiçbir işlem yapılmadığı,

♦ Meclis Başkanlık Divanının esas itibarıyla idari nitelikte olduğu, bazı işlemlerinin Genel Kurula dahi gelmeden kesinleştiği ve yürürlüğe konulduğu ve bu kararların idari dava konusu dahi edilemediği, kamu yararı gibi soyut kavramlara dayanılarak milletvekillerinin suçlanamayacağı ve yaptırımlara tabi tutulamayacağı,

♦ Anayasaya uygunluğun sağlanması açısından örnekleme yoluyla benzer nitelikteki milletvekillerine ilişkin Meclis Başkanlığından bilgi talep edilebileceği, kurulan Hazırlık Komisyonunun da tam olarak görevinin bu olduğu,

♦ Parlamentonun yerleşmiş ve istikrar kazanmış teamülüne göre Genel Kurulun müşahade ile açıldığı günlerde istisnasız bütün milletvekillerinin orada bulunduğunun kabul edildiği, aksinin adli bir vakıya veya kesin nitelikte idari bir işlemle ortaya çıkarılmadığı sürece bazı milletvekillerinin ayrı bir kategoriye konularak değerlendirmenin eşitliğe, adalete ve Anayasaya açıkça aykırı olduğu,

♦ Genel Kurulun müşahade ile açıldığı birleşimler tespit edilmedikçe izinsiz ve özürsüz birleşimlerin ortaya çıkarılamayacağı ve ilgili milletvekilinin herhangi bir hukuki yaptırıma tabi tutulamayacağı,

♦ Milletvekillerinin devamsızlıklarının geriye dönük olarak çıkarılması ve milletvekilliğinin düşmesine konu edilmesi halinde, gelecekte dönemin çoğunluğu siyasi partisi tarafından kötüye kullanılabileceği ve bir başka çoğunluk da geldiğinde onun tarafından intikam/öç alma ve kötüye kullanmaya zemin hazırlayacağı,

♦ Milletvekilli devamsızlığının tespit edilmesinin her aşamasında çok titiz bir çalışma yapılması gerektiği, Genel Kurul’un müşahade ile açıldığı günlerin özürsüz veya izinsiz devamsızlığı kestiği ve süreyi her seferinde yeniden başlattığı,

♦ Dosya incelemesinden de anlaşıldığı üzere milletvekilleri için uygulama birliği sağlanmadığı, bunu aşmak için tüm birleşimlerin elektronik yoklamayla açılması gerektiği, böylece müşahade ile açılan birleşimlerde, o gün orada olmayan milletvekillerinin varmış gibi mütalaa edilmesinin önüne geçilebileceği, bu yapılmadıkça devamsızlık sorunu bulunan birçok milletvekilinin sanki birleşimlere devam ediyormuş gibi yaptırımlardan kurtulduğu, devam eden milletvekillerine haksızlık yapıldığı,

♦ Müşahade ile açılan Genel Kurul birleşimlerinde bütün milletvekillerinin var kabul edildiği, ancak izin talebinde bulunan milletvekillerinin ana ilkedен ayrı tutularak yok sayılmasının uygulama birliğine uymadığı, adil ve eşit olmayan sonuçlara yol açacağı ve ilerde çoğunluk partisi tarafından geçmişe yürütülerek kötüye kullanılabileceği,

♦ Adı geçen milletvekilinin yurt dışı parti çalışmalarının içerik denetimine tabi tutulduğu, çeşitli yollarla takibi yapıldığı, yazışmalara konu edildiği ve raporlandığı, bu uygulamanın açık bir anayasal ihlal olduğu, temel kişilik haklarının da vahim bir şekilde zedelenmesi sonucunu doğurduğu,

♦ Bir milletvekilinin temel çalışma alanı sadece Meclis Genel Kurulu ve komisyon çalışmalarıyla sınırlı olmadığı, her siyasi partinin kendi iç işleyişinde yaptığı görevlendirmelerle milletvekillerine farklı görevler verdikleri, seçim bölgelerine gönderdikleri,

♦ Meclis Başkanlık Divanında tüm üyelerin aynı görüşte olmadıkları, alınan kararın da oy çokluğuyla alındığı, bu kararın usul ve anayasal esaslar bakımından sorunlu olduğu, eşitlik ve hakkaniyet içermeyen siyasi saik içerdiği,

ifade edilmiştir.

Mardin Milletvekili Mithat SANCAR'ın; Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle milletvekilliğinin düşürülmesi için yasal sürecin başlatıldığı, konuya ilişkin gerekli incelemelerin yapılabilmesi için kurulan Hazırlık Komisyonu'na raporlar ve mazeret dilekçeleriyle beraber “*Milletvekili Devamsızlık Cetvelinin*” de sunulduğu, bu cetvelde, 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki bütün birleşimlerin listesinin verildiği, bu birleşimlerden hangilerinin müşahadeyle açıldığına, hangilerinin de yoklamayla açıldığına dair bir ibarenin bulunmadığı, bu noktanın netleştirilmesi için Hazırlık Komisyonu tarafından Kanunlar ve Kararlar Başkanlığına yazı yazılması ve alınacak cevaba göre işlem yapılmasına ilişkin bilgi talepli önergesi, müzakere edildikten sonra oya sunulmuş ve oy çokluğuyla reddedilmiştir.

Hazırlık Komisyonunun 07/06/2017 tarihli toplantısında;

♦ Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün milletvekilliğinin Anayasanın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul toplantılarına katılmadığının; bu durumu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin bulunmadığının Başkanlık Divanınca tespit edildiği, bu tespitin Hazırlık Komisyonu için de yeterli ve yerinde olduğuna,

♦ Anayasanın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince; Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, nihai olarak Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebileceğine,

♦ İhtüzüğün milletvekillerinin devamsızlığını düzenleyen 138'inci maddesi uyarınca; yapılan genel atfı nedeniyle yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre Hazırlık Komisyonu kurulduğu, özel hüküm nedeniyle Hazırlık Komisyonunun görev alanının dosya incelemesiyle sınırlı olduğuna,

♦ İhtüzüğün 138'inci maddesinde “*üyeliğinin düşmesi istenen milletvekili isterse Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur.*” hükmünü de göz önünde bulundurarak, böyle bir durumda yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere yapılan atfın usulleri kapsamadığına, dolayısıyla Hazırlık Komisyonunun bir karar vermesine gerek olmadığına, konunun doğrudan Karma Komisyonda ele alınmasının Anayasa ve İhtüzük hükümleri karşısında uygun olacağına,

Oy çokluğuyla karar verilmiştir.

Raporumuz, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden Kurulu Karma Komisyona arz edilmek üzere Başkanlığınıza saygı ile sunulur.

Başkan
Murat Göktürk
Nevşehir

Kâtip
Adem Yeşildal
Hatay

Üye
Kerem Ali Süreklî
İzmir

Üye
Muharrem Erkek
Çanakkale

Üye
Mithat Sancar
Mardin

(Muhalefet şerhim vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Van milletvekili Tuğba Hezer Öztürk'ün 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı bulunduğu iddiasıyla milletvekilliğinin düşürülmesi için TBMM içinde süreç başlamıştır. TBMM Başkanlık Divanı'nın 24 Mayıs 2017 günlü 38 numaralı kararıyla Tuğba Hezer Öztürk'ün devamsızlık cetveline itirazları reddedilmiş ve dosyası Anayasa'nın 84., İçtüzük'ün 138. maddeleri uyarınca Karma Komisyon'a gönderilmiştir. Karma Komisyon kura yöntemiyle Hazırlık Komisyonu oluşturmuş, bu Komisyon da dosya üzerinde incelemeler gerçekleştirmiştir. Hazırlık Komisyonu'nun toplantılarında ileri sürdüğümüz iki temel talebin kabul edilmemesi üzerine, Komisyon raporuna bu muhalefet şerhini yazmamız gerekmiştir.

ANAYASAYA AYKIRILIK İDDİALARINA İLİŞKİN:

Siyasi saiklerle hareket etme:

İster dokunulmazlığın kaldırılması olsun, ister milletvekilliğinin devamsızlık nedeniyle düşürülmesi, İçtüzük uyarınca kurulan komisyonlar, talebin siyasi maksatlara dayanıp dayanmadığını tetkik etmekle yükümlüdür.

Bilindiği üzere HDP'nin büyük bir başarıyla çıktığı 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra, HDP'nin seçmenine ve vekillerine yönelik sert bir süreç başlamıştır. Halk üzerinde sokağa çıkma yasaklarıyla görünür olan bu süreçte Cumhurbaşkanı'nın dokunulmazlıkların kaldırılmasına ilişkin sabırsızlığıyla gündeme oturan anayasa değişikliği de HDP'li vekillere karşı ayrımcı ve hukuk dışı yönelimin en önemli göstergesi olmuştur. 20 Mayıs 2016 günü TBMM'de kabul edilerek yürürlüğe giren Anayasa'nın geçici maddesi, dokunulmazlıkların bir defaya mahsus kaldırılmasını öngörmektedir. Muhalefetin tüm ısrarlarına rağmen, ilkesel ve kalıcı bir düzenleme reddedilmiş ve işlem Anayasa'ya eklenen geçici maddeyle yapılmıştır.

Dokunulmazlıkların kaldırılmasından sonra HDP'nin eş genel başkanları ve grup başkan vekilleri tutuklanmıştır. Eş zamanlı olarak HDP'ye yönelik yapılan operasyonlarla çok sayıda parti yöneticisi, il ve ilçe eş başkanı, belediye başkanının tutuklanmasıyla fiili bir parti kapatma süreci başlamıştır.

Böylece Türkiye'nin uluslararası itibarını zedeleyen zincire bir siyasi parti kapatma davası daha eklemek yerine, HDP'nin yöneticileri, milletvekilleri, üye ve sempatanlarını hapsederek, sindirmeye çalışarak partinin fiilen zayıflaması ve işlevsiz hale getirilmesi hedeflenmektedir. Bu amaç uğrunda kullanılan yöntemlerden biri de, maalesef devamsızlık nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmesi olmuştur. Siyasi hedeflerin gerçekleşmesi için hukukun eğilip bükülerek kullanılmasının neticeleri hep çok ağır olmuştur. Hukuk devletini zedeleyen ve hatta ortadan kaldıran bu yaklaşım, güçlünün iktidarını uygulamasını sağlamaktadır. Bununla birlikte bugünün muktediri için güvenceleri de ortadan kaldırdığından, yarın başka kaosları tetikleme ihtimali yüksektir.

Hukukun özellikle muhalefet milletvekillerinin bertaraf edilmesi için araçsallaştırılması, hem Anayasa Mahkemesi kararlarında hem de AİHM kararlarında tartışılmıştır. Hatta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18. maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin kamu gücü kötüye kullanılarak sınırlandırılmasının engellenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Sözleşme'de yer alan sınırlamaların hedefledikleri amaç haricinde bir başka amaca yönelik olamayacağına ilişkin yasak, açıkça hukukun siyasi saiklerle kullanımının önüne geçmeye yöneliktir.

HDP milletvekillerinin TBMM'den tasfiyesine yönelik olan bu hamle, Anayasa'ya ve AİHS'e aykırıdır.

Eşitlik ilkesi ve keyfilik:

Ayrımcılığın en basit tanımı, eşitler arasında ayrı muamelenin yasaklanmasıdır. TBMM bazen yoklamayla bazen de müşahedeyle açılmakta, her zaman tam olarak hangi vekillerin oturumda bulunduğu tespit edilmemektedir. Bu nedenle devamsızlık yapan bazı milletvekilleri vekilliklerinin düşürülmesi için Komisyon'a sevk edilirken, diğerleri hakkında hiçbir işlem yapılmaması eşitlik prensibine aykırıdır. Aşağıda daha detaylı tartışılacak olmakla birlikte Tuğba Hezer Öztürk, müşahedeyle açılan oturumlarda dahi yok sayıldığı için milletvekilliği düşme noktasına gelmiştir. Tüm milletvekilleri hakkında aynı şekilde uygulanmayan kuralların, bir muhalefet partisine mensup milletvekilleri hakkında keyfi ve siyasi amaca yönelik uygulanmaya çalışılması eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Teamül hukukunun çiğnenmesi:

Milletvekilliğinin düşürülmesi, seçmen iradesinin temsiline sağlıklı bir biçimde sağlanabilmesi için çok istisnai hallerde gündeme getirilmiştir. TBMM tarihinde devamsızlık nedeniyle milletvekilliği düşürülen vekil sayısı 2'dir. Aynı şekilde bir suçtan dolayı hüküm giydiği için milletvekilliği düşürülen vekil sayısı ise 1'dir. Sebahat Tuncel ile Kemal Aktaş'ın vekillikleri, aldıkları cezalar onanmasına rağmen tezkereleri Genel Kurul'da okutulmadığından düşürülmemiştir. Milletvekilliğinin düşürülmesinin, antidemokratik niteliğinden dolayı çok istisnai bir yöntem olarak kalması gerekirken 26. yasama yılında aynı siyasi partiye yönelik olarak iki kez uygulanması, Tuğba Hezer Öztürk'ün ve Faysal Sarıyıldız'ın dosyalarında karşımıza çıkması ve HDP'nin neredeyse tüm vekilleri için kesinleşen cezalarla vekillğin düşürülmesi ihtimalinin hatta tehdidinin canlı tutulması hukuk devletiyle de demokratik devlet anlayışıyla da bağdaşmaz. Kaldı ki, istisnai olma özelliği dikkate alınarak, uygulanmasından imtina etmek bir TBMM teamülü haline gelmişken, bu teamülün tam aksi yönde hareket etmek de yapılan işlemi sakatlayacaktır.

ESASA İLİŞKİN:

Müşahedeyle açılan oturumlara ilişkin tartışma:

Bilindiği üzere Genel Kurul toplantıları, toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkan vekilinin takdirine göre, müşahedeyle veya yoklamayla açılmaktadır. Müşahedeyle açılan toplantılarda tüm milletvekilleri mevcut kabul edilmektedir. Tuğba Hezer Öztürk hakkında hazırlanan evrakta mazeret dilekçesi verdiği günlerin yer aldığı cetvel bulunmaktadır. Aynı şekilde 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki bütün oturumların listesi verilmişse de bu oturumların hangilerinin müşahedeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Komisyonunda yürütülen tartışmada, müşahedeyle açılan oturumların hangileri olduğu talep edilmiş, ancak oturumun müşahedeyle açıldığı günlere ilişkin mazeret dilekçesi sunulmuş olmasının müşahade ile var sayılma karinesini çürüttüğünden bahisle bu önerge reddedilmiştir.

Müşahedeyle açılan oturumlarda da Tuğba Hezer Öztürk'ün vermiş olduğu mazeret dilekçelerine dayanarak yok sayılması, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla açıklanmaktadır. Eğer kurulan komisyonların amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaksa, müşahade ile açılan oturumlarda tüm milletvekillerinin çeşitli yollarla (katıldıkları TV

programları, sosyal medyadaki açıklamaları vs.) Genel Kurul'da bulunup bulunmadıklarının tespiti gerekirdi. Bu da oturumun müşahede ile açılmasına bağlanan sonuçları ortadan kaldıracaktır. Mazeret bildirmeyip orada bulunan milletvekilleri var sayılırken, mazeret bildirdiği için bir milletvekilinin yok sayılıp buna dayanarak milletvekilliğinin düşürülmesi hukuka uygun değildir.

Dosyaya eklenen cetvelde, 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki bütün oturumların listesi verilmişse de bu oturumlardan hangilerinin müşahedeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Yukarıda sayılan nedenlerle Hazırlık Komisyonu'nun raporuna katılmam mümkün değildir.

8.6.2017

Mithat Sancar
Mardin

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Anayasa ve Adalet Komisyonları
Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

22/06/2017

Esas No: 3/1022

Karar No: 9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığınca 24/05/2017 tarihli ve 43452547-180.01-100345 sayılı yazıyla, Anayasanın 84'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli işlemin yapılabilmesi için “Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK”ün Genel Kurul toplantılarına 2016 Yılı, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan özürsüz veya izinsiz devamsızlığı olduğunu” belirten 3/1022 esas numaralı dosya Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon (Karma Komisyon) Başkanlığına havale edilmiştir.

Karma Komisyon 25/05/2017 tarihli toplantısında, 3/1022 esas numaralı dosyayı görüşmeye başlamıştır. Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, yasama faaliyeti açısından milletvekillerinin gerek komisyon gerekse Genel Kurul çalışmalarına iştirak etmelerinin parlamentonun en temel kuralı olduğunu, bu durum dışında, milletvekillerinin izinli sayılacağı hâllerin de İçtüzük ve TBMM Başkanlık Divanı kararlarıyla belirtildiğini, olayda uygulanacak mevzuatın belli olduğunu, geçmişte de benzer bir hadisenin bulunduğunu, devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin düşürülmesinin parlamento tarihimizde sık rastlanan bir durum olmamakla beraber hukuki düzenlemelerin sarahat taşıdığını belirtmiştir.

Karma Komisyon, 25/05/2017 tarihli toplantısında usule ilişkin yapılan görüşmelerin ardından İçtüzüğü'nün 132'nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup Hatay Milletvekili Adem YEŞİLDAL, İzmir Milletvekili Kerem Ali SÜREKLİ ve Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna mensup Çanakkale Milletvekili Muharrem ERKEK ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna mensup Mardin Milletvekili Mithat SANCAR'dan oluşan I. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur.

Hazırlık Komisyonu 30/05/2017 tarihli toplantısında Başkanlık Divanını teşekkül ettirmiş, Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK'ü başkan ve Hatay Milletvekili Adem YEŞİLDAL'ı da kâtip üye seçerek çalışmalarına başlamıştır. Hazırlık Komisyonu 01/06/2017 tarihli ikinci toplantısında konuyu derinlemesine tartışmış, 07/06/2017 tarihli üçüncü toplantısında da çalışmalarını tamamlamış ve raporunu 08/06/2017 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur.

Hazırlık Komisyonu raporunda,

♦ Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün milletvekilliğinin Anayasanın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul birleşimlerine katılmadığının ve bu durumu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin de bulunmadığının TBMM Başkanlık Divanınca tespit edildiğine işaretle, bu tespitin yeterli ve yerinde olduğuna,

♦ Anayasanın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince, Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun TBMM Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, nihai olarak Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebileceğine,

♦ İttüzüğün milletvekillerinin devamsızlığını düzenleyen 138’inci maddesi uyarınca, yapılan genel atf sebebiyle yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre kurulan Hazırlık Komisyonunun, özel hüküm dolayısıyla görev alanının dosya incelemesiyle sınırlı olduğuna ve yeni bir tespit yapılmasına gerek bulunmadığına,

♦ İttüzüğün 138’inci maddesinde yer alan “üyeliğinin düşmesi istenen milletvekili isterse Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur.” şeklindeki hükmü de göz önünde bulundurarak yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere yapılan atfın usulleri kapsamadığına, dolayısıyla Hazırlık Komisyonunun bir karar vermesine gerek olmadığına, konunun doğrudan Karma Komisyonunda ele alınmasının Anayasa ve İttüzük hükümlerine göre daha uygun olacağına,

oy çokluğuyla karar verildiğini belirtmiştir. Hazırlık Komisyonu raporunda değerlendirilen hususlar tekrar teşkil etmemesi açısından bu rapora alınmamıştır.

Karma Komisyonun 13/06/2017 tarihli toplantısında, Hazırlık Komisyonu raporu ve 3/1022 esas numaralı dosya görüşülmüştür. Toplantıda söz alan Komisyon üyesi milletvekilleri lehte ve aleyhte görüşler ifade etmişlerdir.

Hazırlık Komisyonu Başkanı Nevşehir Milletvekili Murat GÖKTÜRK, Komisyonunun raporunu açıklamak sadedinde;

- Karma Komisyon tarafından kendilerine tevdi edilen Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün devamsızlık dosyasının detaylı bir şekilde incelendiği, milletvekilinin komisyonlara ve Genel Kurula devamının temel ilke olduğu ve bütün milletvekillerinin bu hususta titiz davranmaları gerektiği hususunda bir kanaatin ortaya çıktığını,

- Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün belirtilen tarihler arasında yurt dışında olduğuna dair bizzat kendi beyanlarının ve mensup olduğu siyasi parti Genel Merkezinin TBMM Başkanlık Divanına göndermiş olduğu yazıların bulunduğunu,

- Müşahede suretiyle açılan Genel Kurul toplantılarında bütün milletvekillerinin Genel Kurulda olduğunun kabulü yönündeki karinenin aksini ortaya koyan ve kendi beyanlarıyla da teyit edilen bir durumun söz konusu olduğunu,

- Usulî gerçeklikle maddi gerçeklik noktasında bir durumla karşı karşıya kalındığı, bir insanın aynı anda iki yerde olamayacağı ve milletvekilinin Genel Kurulda bulunmadığının kendi beyanları başta olmak üzere başkaca delillerle sabit olması sebebiyle ayrıca bir araştırma yapmaya gerek görülmediğini,

- Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün Anayasa’nın 84’üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul birleşimlerine katılmadığının ve bu durumunu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin bulunmadığının TBMM Başkanlık Divanınca tespit edildiğini, bu tespitin Hazırlık Komisyonu bakımından da yeterli ve yerinde olduğuna karar verildiğini,

- Bunun dışında usulî olarak, Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’ün Hazırlık Komisyonunda savunma talebinde bulunmadığı, Hazırlık Komisyonu olarak da bu hususta herhangi bir karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğini, İttüzüğün 138’inci maddesindeki düzenlemenin bu konuda yeterince açık olduğunu, adı geçen milletvekilinin istemesi halinde Karma Komisyonunda ya da Genel Kurulda kendini savunabileceği ya da yetki vereceği bir milletvekiline savundurabileceğini,

ifade etmiştir.

Mardin Milletvekili Mithat SANCAR;

- Hazırlık Komisyonu kararına üç ana noktada itiraz ettiklerini, ilk olarak milletvekilliğinin düşmesi konusunda standart bir uygulamanın bulunmaması sebebiyle keyfi uygulamalar olabileceğini; ikinci olarak Hazırlık Komisyonu raporu doğrultusunda alınacak kararın parlamento teamüllerinden bir sapma oluşturacağını; üçüncü olarak ise milletvekilliğinin düşürülmesi konusunda kuralların uygulanmasında objektifliğin ve eşitliğin gözetilmemiş olacağını,

- Anayasa Mahkemesinin 1971 yılında verdiği bir kararda, siyasi saiklere dayalı olarak dokunulmazlığın kaldırılması kararlarının Anayasa'ya aykırı olduğunun belirtildiğini,

- Siyasi saikler devreye girdiğinde parlamenter demokrasi işleyişinin tehlikeye gireceğini, milletvekilliğini düşürme konusunda yaratılan parlamenter güvencelerin temelinde muhalefeti parlamentodaki çoğunluğun keyfi tutumuna karşı korumak olduğunu,

- Genel Kurul birleşimlerinin yoklamayla ya da müşahadeyle olmak üzere iki farklı şekilde açıldığını, müşahadeyle açıldığı zaman bütün milletvekillerinin orada hazır bulunulduğunun kabul edildiği ve bunun milletvekilleri için devamsız sayılmama hakkını doğurduğunu,

- Genel Kurulun müşahade ile açılma hususunun bir karine olarak kabul edilmesinin milletvekilleri için farklı uygulamalara gidilmesine yol açacağı, müşahadeyle açılan birleşimlerde yer almadığı iddia edilen kişilerle ilgili bulunmadıklarını kanıtlama yoluna gidilebileceğini,

- Müşahadeyle açılan birleşimlerde milletvekillerine esasen devamsız sayılmama hakkı verildiğini, aksi kanıtlandığında bile bu kişinin yok sayılamayacağını, kişinin başka bir yerde olduğu kanıtlandığında bu hakkın düşmeyeceğini,

- Belirtilen tarihler arasında hangi birleşimlerin müşahadeyle açıldığı tespit edilmeden devamsızlığın olup olmadığına karar vermenin hukuka aykırı olduğunu,

- Komisyonun İçtüzüğü'nün 38'inci maddesini öncelikle tartışması, daha doğrusu başka bir tartışmaya girmeden İçtüzüğü'nün 38'inci maddesini esas alarak milletvekilliğinin düşürülmesi talebinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle reddedilmesi gerektiğini,

- 1990'lı yıllarda yaşanan dokunulmazlıkların kaldırılması ve Merve KAVAKÇI olayı gibi uygulamaların benzerleri ile karşı karşıya kalılabileceğini,

- Yapılması gerekenin devam ve devamsızlık meselesinde objektif kriterlerin siyasi iklim değişmesinden etkilenmeyecek bir hale getirilmesi olduğunu,

ifade etmiştir.

Çanakkale Milletvekili Muharrem ERKEK ise,

- Cumhuriyet Halk Partisi olarak bir milletvekilinin parlamento çalışmalarına düzenli katılmasının esas olduğunu kabul ettiklerini, milletvekillerinin temel görevinin komisyon ve Genel Kurulun çalışmalarına katılmak olduğunu,

- Objektif kriterler belirlenmeden uygulama birliği sağlanmadan herhangi bir milletvekilinin devamsızlık gerekçesiyle milletvekilliğinin düşürülmesinin hakkaniyete uygun olmadığını,

- Müşahadeyle açılan birleşimlerde 550 milletvekili de var kabul ediliyorsa ve bu, parlamento hukukunun yerleşmiş bir teamülü ise, o zaman Hazırlık Komisyonunun bu 47 birleşimden kaç tanesinin müşahadeyle açıldığını, kaç tanesinin yoklamayla açıldığını tespitini yapması gerekirken bunun yapılmadığını,

- Her partiden milletvekillerinin Genel Kurulun birleşimlerine uzun süredir katılmadığının bilindiğini, herkese aynı uygulamanın yapılması gerektiğini, ifade etmiştir.

Ankara Milletvekili Ahmet İYİMAYA,

- Mukayeseli hukuk bakımından Genel Kurula devam konusunda iki eğilimin bulunduğunu, ilkinin İngiltere’de olduğu gibi devam zorunluluğu aramayan eğilim, ikincisinin ise devam zorunluluğu arayan eğilim olduğunu, ülkemizin de bu ikinci sisteme dâhil olduğunu, anayasal tasarımda 1876’dan bu yana yani Heyet-i Mebusan Nizamname-i Dahilisi’nin 27’nci ve 28’inci maddelerindeki düzenlemeden günümüze kadar devam zorunluluğunun esas alındığını ve devamsızlığın milletvekilliği düşürülme nedeni olarak kabul edildiğini,

- Gelişen modern eğilimin, parlamentoda devamsızlığı serbest bıraktığını ve rekabetçi karar nisabını benimsendiğini, iktidarın bu nedenle birleşimlere, oturumlara katılmak zorunda olduğunu, aksi takdirde muhalefetin çoğunluğu sağlayarak iktidarın politikalarını akamete uğratabildiğini, sıfır nisabın parlamentoda devamı sağlamaya yönelik bir teşvik olarak işlev gördüğünü, çünkü daha fazla katılım sağladığını,

- Hukukumuz bakımından milletvekilliğinin düşürülmesi konusunda bir standardizasyonun olamayacağını, zira Anayasanın lafzına bakıldığında “karar verilebilir” ibaresinin kullanıldığını,

- Karma Komisyonun ve Genel Kurulun önüne gelen somut olayı değerlendireceğini, yarı yargısal yetki bakımından bir sorun yoksa siyasi takdirde bulunacağını, olayın somut niteliğine göre milletvekilliği düşürülmesi veya düşürülmemesi kararı verilebileceğini ve onun için tekdüze veya yeknesak uygulama tezine kesinlikle katılmadığını,

ifade etmiştir.

Aydın Milletvekili Bülent TEZCAN da,

Karma Komisyonun görevinin keyfiliği ortadan kaldırarak, objektif ölçütleri belirlemek olduğunu, parti olarak da bu düşüncede olduklarını, aksi halde parlamento hukukunda keyfi alanların açılması riskiyle karşı karşıya kalınacağını, özellikle bu konuda bir kriter konamaz düşüncesini yanlış bulduklarını,

ifade etmiştir.

Komisyonumuzca, Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK’e 29/05/2017 tarihinde yazılan yazıda hakkında düzenlenen devamsızlık dosyası ile ilgili gerekli değerlendirme sürecinin başladığını, savunma yapmak istemesi halinde gerekli hazırlıkları yapabileceği ve toplantılara katılabileceği yazılı olarak bildirilmiştir. Hazırlık Komisyonu raporu geldikten sonra ise 08/06/2017 tarihinde de savunma yapmak üzere davet yazısı yazılmıştır. Bu yazıda, İçtüzüğü’nün 138’inci maddesi uyarınca kendisine tanınan imkândan yararlanmak istemesi halinde, Karma Komisyon toplantısına katılarak bizzat savunma yapması veya bir milletvekiline bu hususta yetki vererek savunmasının yapılmasını sağlaması, yazılı savunma yapmak istemesi halinde ise savunmasını Komisyonumuza göndermesi gerektiği belirtilmiştir.

Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK 12/06/2017 tarihinde Komisyonumuza gönderdiği yazıyla, kendi adına Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER’i savunma yapması için yetkilendirdiğini belirtmiştir.

Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER de 13/06/2017 tarihinde Komisyonumuza verdiği dilekçede, savunma yapmak için hazır olmadığını gerekli hazırlıkları yapabilmek amacıyla kendisine

makul bir sürenin verilmesini talep etmiştir. Bu yazılı talep üzerine hazırlanabilmesi için kendisine bir günlük süre verilmiş ve kararlaştırılan tarihte toplanmak üzere toplantı ertelenmiştir.

Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün adına savunma yapmak için yetkilendirdiği Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER Karma Komisyonun 14/06/2017 tarihli toplantısında;

- Bahse konu milletvekilliğinin düşürülmesi meselesinin parlamento tarihinde sık rastlanan, sıklıkla uygulanan bir olgu olmadığını, dolayısıyla burada siyasi saikle hareket edildiğine dair güçlü emarelerin bulunduğunu, onun için bütün bu olagelen uygulamaların bir siyasi aç alma ya da siyaseten imha etme amacıyla yapıldığını düşündüklerini,

- İdare Amirliği ve Meclis Başkanlık Divanı üyeliği sırasında tanık olduğu geçmiş iki yasama dönemi boyunca milletvekillerinin devamsızlıklarla ilgili mazeret ve izin dilekçelerinin üzerinde herhangi bir görüşme gerçekleştirmeden topluca kabul edildiğini,

- Partilerine mensup iki milletvekili hakkında, yurt dışında oldukları bilgisi ve haklarında yakalama müzakeresi olduğunun tespit edilmesiyle bunların devamsızlık yoluyla parlamentodan tasfiye edilmesi için siyasi bir kararın alındığını,

- Konu Meclis Başkanlık Divanında tartışıldığında, milletvekilleri arasında eşitliği gözetmek bakımından ve uygulama birliğini sağlamak için tüm birleşimlerin elektronik yoklamayla açılmasını talep ettiklerini,

- Başkanlık Divanında, devamsızlık meselesinde çok daha titiz, denetleyici ve içtüzüğün lafzına uygun bir kararın alınmasını talep ettiklerini,

- Başkanlık Divanındaki HDP'li ve CHP'li üyelerin karara muhalefet şerhi koyduklarını, kendi şerhlerinin özünün, devamlılık, devamsızlık meselesinin kendisine değil bu şekilde adalet, hakkaniyet ve eşitlik kriterleriyle uygulanabilir ve denetlenebilir olmasını temine yönelik olduğunu,

- Müşahede yoluyla birleşim açılmışsa bütün milletvekillerinin var sayılması gerektiği halde, milletvekillerinin o anda nerede olduklarına dair bir dedektiflik gayretkeşliği içerisine girildiğini ve milletvekilleri arasında ayırım yapıldığını,

- Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün partilerinin genel başkan yardımcısı, idare amiri ya da kâtip üyesi olmuş olması halinde, bu gibi kişiler devamdan vareste tutuldukları için, bugün bu toplantının yapılmıyor olacağını, onun için hakkaniyet bahsinde, baştan itibaren böylesine defolara sahip bir olguyla karşı karşıya olunduğunu,

- Devlet personel rejimi perspektifiyle olaya yaklaşıldığını ancak, Meclisin bir ilkokul, ortaokul ve lise olmadığını, milletvekillerinin de öğrenci ya da kamu dairelerinde çalışan kamu görevlisi olmadıklarını, bir milletvekilinin ilgi alanına ve partisinin kendisine tevdi ettiği sorumluluklara binaen, hayatın herhangi bir alanında çalışabileceğini, yoğunluğunu Genel Kurul çalışmaları yerine ilgi alanına kaydırabileceğini, milletvekillerinin devamsızlığı istismar etmesi halinde bile en fazla kınanabileceklerini ya da eleştirilebileceklerini, halkın kendisini temsil yetkisiyle ruhsatlandırdığını, temsil yetkisini düşürebilecek her şeyin milletvekili üzerinde idari bir tasarrufta bulunmak gibi bir garabete kapı açacağını,

- Yurt dışında yaşayan yurttaşlarımıza oy kullanma hakkı verilmesinden sonra yurt dışı seçim çevresinin partilerin doğal çalışma alanları halini aldığını, parti genel merkezlerinin Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün de içinde olduğu birçok milletvekilini yurt dışında değişik yerlerde ve farklı mecralarda siyasal çalışma yapmakla görevlendirdiğini, bu konuda Meclis Başkanlığının bilgilendirildiğini,

- Başkanlık Divanının milletvekilinin beyanını esas almak yerine, garip bir şekilde, dedektiflik yaparak özel inceleme ve araştırmalar yapmaya çalıştığını, hâlbuki Sosyal Güvenlik Kanunu başta olmak üzere bazı kanunlarda milletvekilinin beyanının esas alınacağına dair düzenlemeler bulunduğunu, buna rağmen Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın sağlık raporunun gerçekliğinin araştırılması için bir başka kuruma inceletildiğini, görüşülmekte olan Tuğba HEZER ÖZTÜRK için de Avrupa'da nerelerde, ne tür faaliyetler yürüttüğünün sosyal medya hesapları takip edilerek etkinliklerinin derlendiğini ve durumlarının özel bir çaba ile tespite çalışıldığını,

- İşte bütün bu göstergelerin, bu işlemin siyasi bir saikle yürütülmekte olduğuna işaret ettiğini, bunun parlamentoda siyasal iktidarın ya da sayısal çoğunluğun sahibi olanın bütün milletvekilleri üzerinde siyasi saiklerle kullanabileceğini,

- Partilerinin seçilmiş siyasi temsilcilerine dokunulmazlığın kaldırılması arifesinde itham edilen suçlamaların hiçbirinin gerçek olmadığının iddianamelerle ortaya çıktığını, kendilerine yöneltelen suçlamanın propaganda mahiyetinde olduğunu,

- Görüşülen ve oylanacak olan şeyin basit bir devam, devamsızlık meselesi olmadığını, bütün siyasal parti temsilcilerinden ve tüm milletvekillерinden parlamentonun, halk iradesi meselesinin idari tasarruflarla sağa sola çekilmemesi ve hırpalanmaması konusunda öz saygılarını düşünüp tercihlerini buna göre yapmalarını istediklerini,

ifade etmiştir.

Yukarıda özetlenen*, Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK'ün Anayasa'nın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul birleşimlerine katılmadığının gerek kendisi tarafından TBMM Başkanlığına verilmiş olan dilekçeler ve gerekse mensubu bulunduğu siyasi parti tarafından ibraz edilen yurt dışı görev yazıları ile sabit olması, bu durumunu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin de bulunmaması sebebiyle, Karma Komisyon, Van Milletvekili Tuğba HEZER ÖZTÜRK hakkında Anayasanın 84'üncü, İçtüzüğü'nün 138'inci maddesi doğrultusunda işlem yapılması ve milletvekilliğinin düşmesi görüşüyle dosyanın Genel Kurula sunulmasına oy çokluğu ile karar vermiştir.

İşbu Karma Komisyon Raporu, Genel Kurula arz edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mustafa Şentop</i>	<i>Reşat Petek</i>	<i>Abdurrahman Öz</i>
İstanbul	Burdur	Aydın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Muhammet Emin Akbaşoğlu</i>	<i>İbrahim Halil Fırat</i>	<i>Mustafa Köse</i>
Çankırı	Adıyaman	Antalya

* Komisyonun 25/05/2017, 13/06/2017 ve 14/06/2017 tarihli görüşmelerinde tam tutanak tutulmuştur.

Bu tutanaklara Türkiye Büyük Millet Meclisi resmî internet sayfasından ulaşılabilir.

Üye	Üye	Üye
<i>Cengiz Aydoğdu</i>	<i>Murat Alparslan</i>	<i>Zekeriya Birkan</i>
Aksaray	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Aydın</i>	<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Haydar Ali Yıldız</i>
Bursa	Hatay	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Markar Eseyan</i>	<i>Kemalettin Yılmaztekin</i>	<i>Yusuf Başer</i>
İstanbul	Şanlıurfa	Yozgat
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Emir</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>	<i>Bülent Tezcan</i>
Ankara	Artvin	Aydın
(Oylamada bulunamadı)	(Oylamada bulunamadı)	(Son toplantıya katılmadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Nurhayat Altaca Kayışoğlu</i>	<i>Muharrem Erkek</i>	<i>Akın Üstündağ</i>
Bursa	Çanakkale	Muğla
(Oylamada bulunamadı)	(Son toplantıya katılmadı)	(Oylamada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Meral Danış Beştaş</i>	<i>Erol Dora</i>	<i>Mithat Sancar</i>
Adana	Mardin	Mardin
(Son toplantıya katılmadı, muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Parsak</i>	<i>Oktay Öztürk</i>	<i>Ahmet İyimaya</i>
Afyonkarahisar	Mersin	Ankara
Üye	Üye	Üye
<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>	<i>Adnan Boynukara</i>
Kastamonu	Bartın	Adıyaman
(Son toplantıya katılmadı)		
Üye	Üye	Üye
<i>Ali Özkaya</i>	<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Mahmut Poyrazlı</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Balıkesir
Üye	Üye	Üye
<i>Cahit Özkan</i>	<i>Sabri Öztürk</i>	<i>Serap Yaşar</i>
Denizli	Giresun	İstanbul

Üye <i>Kerem Ali Sürekli</i> İzmir	Üye <i>Mahmut Atilla Kaya</i> İzmir (Oylamada bulunamadı)	Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir
Üye <i>Hilmi Bilgin</i> Sivas	Üye <i>İbrahim Halil Yıldız</i> Şanlıurfa	Üye <i>Necati Yılmaz</i> Ankara
Üye <i>Namık Havutça</i> Balıkesir (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Cemal Okan Yüksel</i> Eskişehir (Oylamada bulunamadı)	Üye <i>Mehmet Gökdağ</i> Gaziantep (Son toplantıya katılmadı)
Üye <i>Zeynel Emre</i> İstanbul (Son toplantıya katılmadı)	Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla (Oylamada bulunamadı)	Üye <i>Mizgin Irgat</i> Bitlis (Son toplantıya katılmadı, muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Mehmet Emin Adıyaman</i> İğdır (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Aycan İrmez</i> Şırnak (Son toplantıya katılmadı, muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>İsmail Faruk Aksu</i> İstanbul
	Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul	

MUHALEFET ŞERHİ

HDP, çok sayıda siyasi parti, grup, inisiyatif ve bireyin bir araya gelmesiyle oluşan, ekolojik, cinsiyet eşitlikçi, insancıl ve onurlu yaşamı savunan bir siyasi partidir. Daha önce Kürt sorununa siyasi çözümü, kalıcı ve onurlu bir barışı önüne hedef olarak koyan siyasi parti geleneğinin (kendini fesheden ÖZDEP, DEHAP, BDP ile tamamı kapatılan ve AİHM kararlarına konu olan HEP, DEP, ÖZDEP, HADEP, DTP) devamı olan DBP, HDP'nin en önemli bileşenlerindendir. HDP, "*Emek, eşitlik, özgürlük, barış ve adalet için*" diye başlayan parti programında, insanlık tarihinin mücadeleler tarihi olduğunu tespit ederek, savaşa, ırkçılığa, milliyetçiliğe, militarizme, cinsiyetçiliğe, emek sömürüsüne ve her türlü ayrımcılığa karşı mücadeleleri desteklediğini beyan etmiştir. "*Etnik kimliği, kültürü, dili ve diniyle tek tip Türk milleti*" dayatmalarına karşı çoğul, farklılıkların eşit ve gönüllü beraberliğine dayalı bir toplumsal yaşamı, özgürlükçü ve demokratik bir Türkiye hedefini savunan HDP, erkeklerin egemen olduğu siyasi alana kadınların dahil olması için eşit temsil ve eş başkanlık sistemiyle yönetimin her kademesinde kadın temsiliyi hedeflemiş, çoğulcu ve katılımcı demokrasiyi benimsemiş, çok dilli ve kültürlü yapıyı sahiplenmiştir.

HDP, Türkiye'nin kangrene dönüşmüş meselelerinden olan Kürt sorununu öncelikli bir mesele olarak ele almaktadır. Bu sorunun kökleri Osmanlı İmparatorluğu'nun çözülmesi ve ulus devlet inşası sürecine dayanmaktadır. Türk, Müslüman ve erkek kimlikler etrafında şekillenen vatandaşlık tanımı, İmparatorluk mirası olan çok kültürlü, çok dilli ve çok dinli bu topraklarda kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde birçok halkın dışlanmasına neden olmuştur. 1915'te başlayan bu dışlama siyaseti, yüz yıl sonra başka yöntemlerle hala caridir. Kürt sorununun çözümü için de devletin izlediği politika, çeşitli iniş çıkışlar olmakla beraber, askeri yöntemlerden öteye gitmemiştir. Bu noktada Kürt sorununun barışçıl çözümü, hem

Türkiye'nin geçmişiyle hesaplaşması için bir fırsattır, hem de eşitlikçi bir yurttaşlık tanımı ile birlikte, barış içinde yaşamanın da anahtarıdır. Bu fikirleri kurucu metinlerinde benimseyen HDP de kurulduğu günden bu yana, Kürt sorununun barışçıl çözümü için çaba göstermektedir.

HDP, çözüm sürecinde aktif rol alarak barış müzakerelerine katılmıştır. Bu müzakerelerin önemli bir dönüm noktası 28 Şubat 2015 günü, kalıcı toplumsal barış için anayasal ve idari düzenlemelerin yapılacağına, buna paralel olarak PKK'nın Türkiye'ye karşı silahsızlanma için Kongre'sini toplayarak silahlı mücadeleye son vereceğinin açıklandığı Dolmabahçe Mutabakatı'nın kamuoyuyla paylaşılmasıdır. Türkiye toplumunu yakından etkileyen çatışmalı sürecin sona erme ihtimali ve kalıcı barış imkanının somutlaşması, iktidardaki AKP'yi değil, HDP'yi güçlendirmiştir. Özellikle çatışmalardan doğrudan etkilenen Kürtlerin yoğun olarak yaşadıkları illerde, HDP'ye desteğin arttığı anketlere yansımıştır.

Bu olumlu adımın ardından Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 15 Mart günü katıldığı ve fiilen seçim mitingine dönüşen Ekonomi Ödülleri Töreni'nde *"Kürt sorunu yoktur"*¹ diyerek inkarcı söyleme dönüşün sinyallerini vermiş, 7 gün sonra, Newroz kutlamalarının hemen akabinde Dolmabahçe Mutabakatı'nı doğru bulmadığını söylemiş², 24 Nisan tarihinde de *"Ne Dolmabahçe mutabakatı? Nereden çıkmış böyle bir şey? Böyle bir mutabakat falan söz konusu değil. Bu iktidarın terör örgütüyle bir mutabakatı söz konusu değildir, olmamıştır"*³ ifadelerini kullanmıştır. Çözüm süreci bu sözlerden sonra rafa kaldırılmıştır.

Bu esnada HDP 7 Haziran 2015 seçimlerine %10'luk seçim barajını aşabileceği düşüncesiyle parti olarak girmeye karar vermiştir. Tüm engellemelere, güçlülere ve eşitsizliğe rağmen HDP, %13 oy alarak 80 milletvekiliyle TBMM'de temsil imkanı sağlamıştır. Bunun üzerine AKP ve Cumhurbaşkanı, arzuladıkları anayasa değişikliği için yeterli çoğunluğu yakalayamadıkları gibi, AKP tek başına hükümet olacağı milletvekili sayısını yitirmiştir. Korku ve şiddet politikası da, AKP'nin koalisyon hükümeti kurmak istemeyerek Türkiye'yi zorunlu seçime sürüklemesiyle yoğunlaşmıştır. 7 Haziran ve 1 Kasım arasındaki dönemde hukuki mesnetten yoksun sokağa çıkma yasaklarının ilanıla siviller şiddet ortamına maruz kalmışlardır. Büyük çoğunluğu HDP'nin seçmeni olan⁴ bu bölgelerde uygulanan şiddet, çok

¹ <http://www.hurriyet.com.tr/cumhurbaskani-erdogan-artik-kurt-sorunu-yok-28461106>

² <http://www.gazetevatan.com/erdogan-dolmabahce-ye-de-sert-cikti--752383-gundem/>

³ <http://www.sabah.com.tr/gundem/2016/04/24/cumhurbaskani-erdogan-ne-dolmabahce-mutabakatı#>

⁴ HDP, Nusaybin'de %89.4, Dargeçit'te %77.7, Cizre'de %93.2, Silopi'de %88.5, Yüksekova'da %93.7, Silvan'da %87.9, Sur'da %75.5, Lice'de %95.8, Derik'te %86.3, Varto'da %91 oy almıştır. Şu anda yasaklar sonucunda tamamen yerle bir olmuş tek şehir olan Şırnak'ta ise bu oran %85.5'tir.

sayıda sivilin yaşamını yitirmesine, yaralanmalarına, zorla yerlerinden edilmesine neden olmuştur. Bu şiddet çok kısa sürede HDP'ye yönelik bir fiili parti kapatma sürecine dönüşmüştür. MYK ve PM üyelerine, il ve ilçe yöneticilerine yönelik operasyonlar hız kazanmış, çok sayıda partili tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. Bu süreçte, yasama dokunulmazlıkların kaldırılması da gündeme getirilmiştir. Muhalefet partilerinin kalıcı bir düzenlemeyle dokunulmazlıkları tamamen kaldırma tekliflerine rağmen AKP, geçici bir anayasa değişikliğiyle sadece bir defaya mahsus dokunulmazlıkları kaldırmayı tercih etmiştir. Bunun tüm muhalefeti sindirmek için yapılan ama özellikle HDP'yi hedef alan bir operasyon olduğu vurgulanmıştır. Teklif TBMM'den HDP hariç tüm siyasi partilerin mutabakatıyla geçmiş, referanduma gitmeden anayasa değişikliği gerçekleşmiştir. Dokunulmazlıkların kaldırılmasından 5 ay sonra, HDP'nin eş genel başkanlarının da aralarında olduğu 15 milletvekiline yönelik operasyon yapılmış, 10 milletvekili tutuklanmıştır. HDP'nin sert bir biçimde muhalefet ettiği başkanlık sistemi, operasyondan sonra TBMM Başkanlığı'na sunulmuş ve devam eden operasyonların gölgesinde, tutuklu milletvekillerinin katılma talepleri ısrarla reddedilerek Genel Kurul'dan geçirilmiştir. Referandum süreci yine HDP'li milletvekilleri cezaevindeyken işlemiştir. Ancak dokunulmazlıkların kaldırılması ve tutuklamalarla yetinmeyen iktidar, TBMM tarihinde eşi görülmemiş bir biçimde devamsızlıkları gündeme getirmiş, hatta seçilmiş milletvekilleri hakkında vatandaşlıktan çıkarma sürecini başlatmıştır.

HDP'li iki milletvekili hakkında Anayasa'nın 84/4 hükmü uyarınca milletvekilliğinin düşmesi işlemlerinin başlatılması bu siyasi gelişmelerin doğrudan sonucudur. Milletvekilliklerinin devamsızlık nedeniyle düşürülmesi TBMM tarihinde yalnızca iki defa gerçekleşmiştir. İlki 13.6.1941 tarihindeki 64. birleşimde, Komisyon süreci işletilmeden devamsızlığın okutulmasıyla milletvekilliği düşürülen Muhittin Birgen, ikincisi de 22.7.1967 tarihinde, 93. birleşimde aynı şekilde milletvekilliği düşürülen Bitlis Milletvekili Senatör Ziya Nami Şerefhanoglu'dur. 1982 anayasası döneminde 1998 yılında Kubilay Uygun hakkında bu süreç başlatılmış ve Karma Komisyon aleyhinde rapor tanzim etmişse de, bu rapor Genel Kurul'da okutulmadığından Uygun'un milletvekilliği düşürülmemiştir.

1. ANAYASAYA AYKIRILIK İDDİALARINA İLİŞKİN:

1.1. Siyasi saiklerle hareket edilmiştir

Yukarıda açıklanan siyasi gelişmelerin sonucunda, HDP'ye yönelik işletilen fiili parti kapatma sürecinin bir parçası olarak milletvekillerinin devamsızlık nedeniyle vekillik sıfatlarının sona ermesi hatta vatandaşlıktan çıkarılmaları gündeme gelmiştir. Bu yalnızca bir siyasi partinin zayıflaması ve işlevsiz hale getirilmesi hedefine değil, aynı zamanda HDP'de siyaset yaptıkları için insanların cezalandırılması hedefine de yöneliktir. Hukuki olmaktan çok uzak soruşturma ve yargılama süreçleriyle tasfiye edilmeye çalışılan HDP'ye karşı parlamento tarihinde bulunmayan usuller de uygulanmaktadır.

Siyasi hedeflerin gerçekleşmesi için hukukun eğilip bükülerek kullanılmasının neticeleri hep çok ağır olmuştur. Hukuk devletini zedeleyen ve hatta ortadan kaldıran bu yaklaşım, güçlünün iktidarını uygulamasını sağlamaktadır. Bununla birlikte hukuk düzeninin aşınması, bugünün muktediri için güvenceleri de ortadan kaldırdığından, yarın başka kaosları tetikleme ihtimalini barındırır.

Hukukun özellikle muhalefet milletvekillerinin bertaraf edilmesi için araçsallaştırılması, hem Anayasa Mahkemesi kararlarında hem de AİHM kararlarında mahkum edilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin dokunulmazlıkların kaldırılması kararını incelediği dosyalarda, siyasi saik üzerinde özellikle durulmuştur. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18. maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin kamu gücü kötüye kullanılarak sınırlandırılmasının engellenmesi sağlanmaya çalışılmış, böylece siyasi saikle gerçekleştirilen hak kısıtlamaları mahkum edilmiştir. Sözleşme'de yer alan sınırlamaların hedefledikleri amaç haricinde bir başka amaca yönelik olamayacağına ilişkin yasak, açıkça hukukun siyasi saiklerle kullanımının önüne geçmeye yöneliktir.

Anayasa Mahkemesi, milletvekili dokunulmazlığı kaldırılmasıyla ilgili değerlendirmeyi yaparken, Komisyon çalışmalarına atıfla 4 kriter ortaya koymuştur⁵: 1. İsnadın ciddiliği, 2. Talebin siyasi maksada dayanıp dayanmadığı, 3. Soruşturma konusu fiilin kamuoyundaki etkisi, 4. Üyenin şeref ve haysiyetinin korunması. Her ne kadar yasama dokunulmazlığı ve milletvekilliğinin devamsızlık nedeniyle düşmesi farklı prosedürlerse de, İçtüzük'ün 138. maddesi uyarınca milletvekilliğinin devamsızlığının incelenmesi için kurulan Karma Komisyon, dokunulmazlığın kaldırılmasındaki hükümlere göre durumu inceler ve raporunu

⁵ E. 1971/41, K. 1971/67, 17.8.1971 ve 19.8.1971, RG. 14073, 15.1.1972.

hazırlar. Bu nedenle devamsızlık nedeniyle yapılan incelemede niteliği itibarıyla uygun düşen kriterler uygulanmalıdır. Bunlar da siyasi saik güdülmesi ve üyenin şeref ve haysiyetinin korunmasıdır.

AIHM uygulamasında da adeta dönüm noktası teşkil eden *Gusinskiy* Rusya'ya karşı kararında mahkeme, bir dosyaya ilişkin gözaltındaki başvurucuya, hisselerini devletin sahibi olduğu Gazprom'a, devletin belirlediği fiyat üzerinden devretmesinin teklif edilmesi ve başvurucunun teklifi kabul etmesiyle serbest bırakılmasını 5. madde ile güvence altına alınan güvenlik hakkının 18. madde ile birlikte ihlali olarak yorumlamıştır. Mahkemenin açıkça ceza yargılamaları ve gözaltı gibi kamu hukuku araçlarının ticari bir pazarlık stratejisi olarak kullanılmasını eleştirdiği kararı bir köşe taşıdır. Mahkeme benzeri bir muhakemeyi, başka kritik davalarda da gerçekleştirmiş ve 18. maddenin uygulanmasıyla ilgili bazı ilkeleri netleştirmiştir. Herhangi bir temel insan hakkını ihlal eden bir kamu politikası veya bireysel önlemin altında arkasında "gizli bir ajandanın" varlığı ve yetkinin kötüye kullanılması o tasarrufu hukuka aykırı kılar.

Siyasi iktidarın değişmesinin ardından, önceki liderlerin cezai soruşturmalarla karşı karşıya kaldığı Lutsenko ve Tymoshenko kararlarında da mahkeme benzer bir sonuca varmıştır. *Lutsenko* davasında başvurucunun tutuklanması basına vermiş olduğu bir demecin hemen ardından gerçekleşmiştir. *Tymoshenko* davası bu başvuru bakımından da ilginçtir, zira bir suç işlediği yönünde makul şüphe olduğu için değil, mahkemeye karşı tavırlarının cezalandırılması için özgürlüğün kısıtlandığı kanısına varılmıştır. Bu durum hatırlara, HDP'liler tutuklandıktan sonra hükümet yetkililerinin kamuoyuna açıklamaları getirmektedir. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, özgürlüğün kısıtlanmasının gerekçesi olarak, HDP'li milletvekillerinin ifade vermemesini göstermiştir. Oysa iç hukukta ifade vermeye gitmemenin yaptırımı asla tutuklama olamaz. Bozdağ, "*Eşitlikten neden rahatsız oluyorsun? (...) Dokunulmazlığı kalkan partilerin genel başkanları ve milletvekilleri gidip ifadelerini veriyorlar mı? Veriyorlar. Bu nedir hukuk devletine saygıdır. HDP'nin eş genel başkanları dahil milletvekilleri gönderilen davetiyelere icabet etmediler. 'Biz gitmeyeceğiz, ifade vermeyeceğiz' diye açıklama yaptılar. Yargı görevi yapan bir savcının veya mahkemenin bunların zorla getirilmesini emreden yasa hükümlerine uymaktan başka çıkar yolu var mı ?*

Alınan gözaltı kararlarının tamamı yasanın amir hükmüne uyma zorunluluğunun doğal bir sonucudur. Yasa uygulanıyor”⁶ açıklamasını yapmıştır.

1.2. Eşitlik ilkesine aykırıdır

Ayrımcılığın en basit tanımı, eşitler arasında ayrı muamelenin yasaklanmasıdır. TBMM’de bulunmayan tüm vekiller için aynı prosedür işletilmemektedir. TBMM bazen yoklamayla bazen de müşahadeyle açılmakta, her zaman tam olarak hangi vekillerin oturumda bulunduğu tespit edilmemektedir. Bu nedenle devamsızlık yapan bazı milletvekilleri vekilliklerinin düşürülmesi için Komisyon’a sevk edilirken, diğerleri hakkında hiçbir işlem yapılmaması eşitlik prensibine aykırıdır. Aynı şekilde, mazeretlerin kabulü için de bir kriter öngörülmemektedir. İktidar milletvekillerinin mazeretleri kabul görürken, Meclis Başkanlığı’nın muhalefetin dilekçelerinin gerekçesini sorması ve buna göre ret yoluna gitmesi eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz.

Aşağıda daha detaylı tartışılacak olmakla birlikte Tuğba Hezer Öztürk, müşahadeyle açılan oturumlarda dahi yok sayıldığı için milletvekilliği düşme noktasına gelmiştir. Tüm milletvekilleri hakkında aynı şekilde uygulanmayan kuralların, bir muhalefet partisine mensup milletvekilleri hakkında keyfi ve siyasi amaca yönelik uygulanmaya çalışılması eşitlik ilkesini zedelemektedir.

Milletvekilinin Genel Kurul’da bulunmadığı, Meclis dışındaki bir faaliyetinden anlaşıyorsa, bu durum yine müşahadeyle açılan oturumlara etki etmemektedir. Tuğba Hezer Öztürk’ün bu şekilde takip edilmesi eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz.

1.3. Teamül hukuku çiğnenmiştir

Milletvekilliğinin düşürülmesi, seçmen iradesinin temsilinin sağlıklı bir biçimde sağlanabilmesi için çok istisnai hallerde ve özellikle dokunulmazlık bahsinde siyasi saiklerle gündeme getirilmiştir. Siyasi bir husumet bulunsan bile, milletvekilliğinin düşürülmesi nadiren uygulanmıştır. Örneğin dönemin BDP vekilleri Sebahat Tuncel ile Kemal Aktaş’ın vekillikleri, aldıkları cezalar onanmasına rağmen tezkereleri Genel Kurul’da okutulmadığından düşürülmemiştir. Bunun sebebi bir siyasi etğin ve parlamento teamülünün gözetilmesidir.

⁶ <http://www.milliyet.com.tr/adalet-bakani-bekir-bozdag-dan-flas-siyaset-2339222/>

Milletvekilliğinin düşürülmesinin, antidemokratik niteliğinden dolayı çok istisnai bir yöntem olarak kalması gerekirken 26. yasama yılında aynı siyasi partiye yönelik olarak iki kez uygulanması, Tuğba Hezer Öztürk'ün ve Faysal Sarıyıldız'ın dosyalarında karşımıza çıkması ve HDP'nin neredeyse tüm vekilleri için kesinleşen cezalarla vekilliğin düşürülmesi ihtimalinin hatta tehdidinin canlı tutulması hukuk devletiyle de demokratik devlet anlayışıyla da bağdaşmaz. Kaldı ki, istisnai olma özelliği dikkate alınarak, uygulanmasından imtina etmek bir TBMM teamülü haline gelmişken, bu teamülün tam aksi yönde hareket etmek de yapılan işlemi sakatlayacaktır.

2. ESASA İLİŞKİN:

Müşahedeyle açılan oturumlar değerlendirilmemiştir

Bilindiği üzere Genel Kurul toplantıları, toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkan vekilinin takdirine göre, müşahedeyle veya yoklamayla açılmaktadır. Müşahedeyle açılan toplantılarda tüm milletvekilleri mevcut kabul edilmektedir. Tuğba Hezer Öztürk hakkında hazırlanan evrakta mazeret dilekçesi verdiği günlerin yer aldığı cetvel bulunmaktadır. Aynı şekilde 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki bütün oturumların listesi verilmişse de bu oturumların hangilerinin müşahedeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Komisyonunda yürütülen tartışmada, müşahedeyle açılan oturumların hangileri olduğu talep edilmiş, ancak oturumun müşahedeyle açıldığı günlere ilişkin mazeret dilekçesi sunulmuş olmasının müşahade ile var sayılma karinesini çürüttüğünden bahisle bu önerge reddedilmiştir.

Oysa müşahedeyle açılan oturumlar milletvekilinin varlığına dair çürütülebilir bir karine sunmaz, milletvekillerine yok sayılmama hakkı tanır. Bu haktan feragatin de vekilin kendi eliyle verdiği bir mazeret dilekçesiyle gerçekleştiğinin kabulü mümkün olmadığı gibi adil de değildir.

Müşahedeyle açılan oturumlarda da Tuğba Hezer Öztürk'ün vermiş olduğu mazeret dilekçelerine dayanarak yok sayılması, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla açıklanmaktadır. Eğer kurulan komisyonların amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaksa, müşahade ile açılan oturumlarda tüm milletvekillerinin çeşitli yollarla (katıldıkları TV

programları, sosyal medyadaki açıklamaları vs.) Genel Kurul'da bulunup bulunmadıklarının tespiti gerekirdi. Bu da oturumun müşahede ile açılmasına bağlanan sonuçları ortadan kaldıracaktır. Mazeret bildirmeyip orada bulunan milletvekilleri var sayılırken, mazeret bildirdiği için bir milletvekilinin yok sayılıp buna dayanarak milletvekilliğinin düşürülmesi hukuka uygun değildir.

Dosyaya eklenen cetvelde, 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki bütün oturumların listesi verilmişse de bu oturumlardan hangilerinin müşahadeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Yukarıda sayılan nedenlerle Karma Komisyon'un raporuna katılmamız mümkün değildir.

18.06.2017

Aycan İrmez
Şırnak

Mehmet Emin Adıyaman
İğdır

Mizgin Irgat
Bitlis

Meral Danış Beştaş
Adana

Erol Dora
Mardin

Mithat Sancar
Mardin



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

26

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 493

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ’ın 2016 Yılı Ekim, Kasım ve Aralık Aylarında Beşer Birleşimi Aşan (Toplamda Genel Kurulun 47 Birleşimi) Devamsızlığı Sebebiyle Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzük’ün 138’inci Maddeleri Uyarınca Gerekli Değerlendirmenin Yapılması İçin Başkanlık Divanının 31.05.2017 Tarihli ve 39 Numaralı Kararı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi (3/1072) ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Tezkeresi3
- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı Kararı.....4
- Hazırlık Komisyonu Raporu.....5
- Muhalefet Şerhi.....13
- Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu19
- Muhalefet Şerhi.....24



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : 43452547-180.99-101932

02.06.2017

Konu : Milletvekili Devamsızlığı

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN KURULU
KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın 2016 yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan (toplamda Genel Kurul'un 47 Birleşim) devamsızlığı sebebiyle Anayasa'nın 84'üncü ve İçtüzüğü'nün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için ekli dosyanın Karma Komisyona gönderilmesi, Başkanlık Divanının 31.05.2017 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Gereğini rica ederim.

İsmail KAHRAMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIK DİVANI KARARI

Karar No: 39

Karar Tarihi: 31 Mayıs 2017

1) Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın, sağlık raporu ve parti görevlendirmesi gerekçelerine dayandığı izin istemleri ve itirazı, Başkanlık Divanının 24.05.2017 tarihli ve 38 sayılı Kararı ile reddedilmiştir. Akabinde 38 Sayılı Karara konu olan 21.11.2016 tarihli 3 ay süreli “seyahat edemez” doktor raporuna dayalı izin isteminin reddi Genel Kurulun 30.05.2017 tarihli 98 inci birleşiminde kabul edilmiştir. Bu kararlar çerçevesinde Sayın Milletvekili hakkında 2 nci Yasama Yılı Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurul'un 47 Birleşimine katılmadığına dair düzenlenen devamsızlık cetvelinin kesinleşmesi sebebiyle, ilgili Milletvekilinin devamsızlık durumunun Başkanlık Divanınca yeniden incelenip yeni bir karara bağlanmasına mahal bulunmadığına,

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın devamsızlığına ilişkin dosyanın, Anayasa'nın 84 üncü ve İçtüzüğü'nün 138 inci maddeleri uyarınca değerlendirilmek üzere Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderilmesine,

KARAR VERİLDİ.

**Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden
Kurulu Karma Komisyon Başkanlığı
II. Hazırlık Komisyonu Raporu**

Esas No.: 3/1072

23/06/2017

Karar No.: 2

**ANAYASA VE ADALET KOMİSYONLARI ÜYELERİNDEN
KURULU KARMA KOMİSYON BAŞKANLIĞINA**

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı 02/06/2017 tarihli ve 43452547-180.99-101932 sayılı yazısıyla, “Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ’ın Genel Kurul toplantılarına “2016 Yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan özürsüz veya izinsiz devamsızlığı olduğunu” belirten 3/1072 esas numaralı dosyayı Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon (Karma Komisyon) Başkanlığına havale etmiştir.

Karma Komisyon, 15/06/2017 tarihli toplantısında, İçtüzüğü’nün 132’nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup; Bursa Milletvekili İsmail AYDIN, Giresun Milletvekili Sabri ÖZTÜRK ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil YILDIZ, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna mensup Eskişehir Milletvekili Cemal Okan YÜKSEL ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna mensup Şırnak Milletvekili Aycan İRMEZ’i belirleyerek 2. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı ise, 31/05/2017 tarihli ve 39 sayılı kararıyla, Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ’ın devamsızlık durumunu görüşüp karara bağladığını belirtmektedir.

Bu kararda Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ’ın;

- ♦ Sağlık raporu ve parti görevlendirmesi gerekçelerine dayandığı izin istemi ve itirazın Başkanlık Divanının 24/05/2017 tarihli ve 38 sayılı kararı ile reddedildiği,

- ♦ Başkanlık Divanının 38 sayılı kararına konu olan 21/11/2016 tarihli 3 ay süreli “seyahat edemez” doktor raporuna dayalı izin isteminin reddinin Genel Kurulun 30/05/2017 tarihli 98’inci birleşiminde kabul edildiği,

- ♦ 26’ncı Yasama Dönemi, 2’nci Yasama Yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurulun 47 Birleşimine katılmadığına dair düzenlenen devamsızlık cetvelinin kesinleşmesi sebebiyle, devamsızlık durumunun Başkanlık Divanınca tekrar incelenip yeni bir karara bağlanmasına mahal bulunmadığı,

- ♦ Devamsızlığına ilişkin dosyasının Anayasa’nın 84’üncü ve İçtüzüğü’nün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılması için Karma Komisyona gönderileceği, belirtilmektedir.

Meclis Başkanlığı, Meclis Başkanlık Divanının 24/05/2017 tarihinde aldığı 38 numaralı kararını 30/05/2017 tarihinde Genel Kurulun onayına sunmuştur. Genel Kurulun 98’inci Birleşiminde Başkanlık Divanının 38 numaralı kararına konu;

- ♦ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ hakkında 2’nci Yasama Yılı; Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak Genel Kurulun toplam 47 Birleşimine katılmadığına dair düzenlenen cetvel ile bu cetvele ilişkin olarak yapılan itiraz değerlendirildiğinde; milletvekilinin gerek kendisinin ve

siyasi partisinin bildirimlerinden, gerekse de Adalet Bakanlığının bildiriminden siyasi parti görevi vb. gerekçelerle belirtilen dönemde yurt dışında bulunduğunun ve Genel Kurul çalışmalarına katılmadığının sabit olduğunun tespit edildiğini; milletvekilinin Meclis Başkanlığına sunduğu 21/11/2016 tarihli üç ay süreli “seyahat edemez” doktor raporunun, milletvekilinin aynı dönemde kamuoyuna yansıyan birçok siyasi faaliyete katılımının bulunması, rapor süresiyle çakışan ve daha sonra verilen HDP Genel Merkezinin geriye dönük görevlendirmesiyle çelişen bir nitelik arz etmesi ve Sağlık Bakanlığı aracılığıyla hakem hastanenin “seyahat edemez” raporunun fenne uygun olmadığına ilişkin bildirimi ile yasama görevinin uzun süre yerine getirilmemesinin kamu yararına ters düşmesi dikkate alındığında, sağlık durumu ve parti görevlendirmesi gerekçelerine dayandırılan izin isteminin reddinin İçtüzüğü’nün 151’inci maddesine göre Genel Kurulun onayına sunulmasına,

♦ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ hakkında devamsızlığa ve reddedilen izin istemlerine konu birleşimlere ilişkin sürenin aralıksız iki ay aşması (aralıksız dört ay yirmi bir gün olması) sebebiyle İçtüzüğü’nün 154’üncü maddesi gereğince Milletvekilinin ödenek ve yolluğunun verilmemesinin Genel Kurula teklif edilmesine,

ilişkin karar maddeleri ayrı ayrı oylanarak kabul etmiştir.

2. Hazırlık Komisyonu 15/06/2017 tarihli toplantısında Başkanlık Divanını teşekkül ettirmiş; Bursa Milletvekili İsmail AYDIN’ı başkan ve Giresun Milletvekili Sabri ÖZTÜRK’ü de kâtip üye seçerek çalışmalarına başlamıştır. Hazırlık Komisyonu aynı gün ikinci toplantısında konuyu incelemiş ve 17/06/2017 tarihli üçüncü toplantısıyla çalışmalarını tamamlamıştır.

2. Hazırlık Komisyonu, Karma Komisyon tarafından Anayasanın 84’üncü ve İçtüzüğü’nün 138’inci maddeleri uyarınca gerekli değerlendirmenin yapılabilmesi için kendisine tevdi edilen Başkanlık Divanının 31/05/2017 tarihli ve 39 Numaralı Kararı ile Başkanlık Tezkeresi (3/1022 Esas) dosyasını incelemiş ve karara bağlamıştır. Komisyon üyeleri, 15/06/2017 ve 17/06/2017 tarihli toplantılarda konuya ilişkin aşağıda belirtilen görüşleri ifade etmişlerdir.

Bursa Milletvekili İsmail AYDIN, Giresun Milletvekili Sabri ÖZTÜRK ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil YILDIZ tarafından;

♦ İçtüzüğe göre Meclis çalışmalarına katılımın ve devamlılığın esas olduğu, milletvekillerinin yasama faaliyetlerine katılmaları açısından gerek üyesi bulundukları komisyon gerekse Genel Kurul çalışmalarına iştirak etmelerinin parlamentonun en temel kuralı olduğu, bunun dışında milletvekillerinin izinli sayılacağı hâllerin İçtüzük ve Başkanlık Divanı kararları ile belirlendiği,

♦ Adı geçen milletvekilinin kendi yazılı beyanı, sağlık raporu ve mensup olduğu siyasi partinin beyanları doğrultusunda, Genel Kurul çalışmalarına katılmadığının açık olduğu,

♦ Dosya içeriğine bakıldığında, milletvekilinin beyanı ve mensup olduğu siyasi partinin görevlendirme yazısı ile pasaport kayıtlarının incelenmesi neticesinde söz konusu milletvekilinin bahsedilen dönemde Genel Kurul çalışmalarına katılmadığı hatta Türkiye’de dahi bulunmadığının kesin olduğu,

♦ Söz konusu dosya incelendiğinde, Meclis Başkanlık Divanının usulü dairesinde ilgili milletvekilinin Genel Kurul birleşimlerine ve üyesi bulunduğu ihtisas komisyonu toplantılarına devam etmediğinin tespit edildiği, sunulan tek hekim imzalı sağlık raporunun hakem hastane aracılığıyla geniş bir heyet marifetiyle incelettiği ve raporun fenne uygun olmadığı belirtildiği, bunun da Hazırlık Komisyonu için yeterli ve mevzuata uygun olduğu, ayrı bir inceleme yapmaya gerek olmadığı, zira Hazırlık Komisyonunun res’en inceleme ve dolayısıyla milletvekillerinin devamsızlığını tespit etme yetkisinin bulunmadığı, kaldı ki Almanya ülkesinden alınan tek hekimli raporda “seyahat edemez” denmesine rağmen ilgili milletvekilinin başka ülkelere seyahat ettiği, dolayısıyla alınan rapora itibar edilemeyeceği,

♦ Hazırlık Komisyonunun benzer nitelikteki milletvekillerinin durumunu inceleme yetkisinin de bulunmadığı, ancak kendisine havale edilen dosya ile ilgili inceleme yapabileceği,

♦ Genel Kurulun müşahade ile açıldığı günlerde karine olarak her milletvekilinin Genel Kurulda hazır olduğunun kabul edildiği, ancak bu karinenin aksinin ispat edildiği anda sona erdiği ve ilgili milletvekilinin yok yazıldığı, teamüllerin de bu minvalde olduğu,

♦ Adı geçen milletvekilinin Genel Kurulun müşahade ile açıldığı birleşim devam cetveline ilişkin herhangi bir itirazda bulunmadığı, bunun da dolaylı olarak milletvekilinin Genel Kurulda bulunmadığını kabul ettiği anlamına geldiği,

♦ Adı geçen milletvekilinin bir hakkı kötüye kullandığı ve son on aydır Genel Kurul çalışmalarına hiç katılmadığı ve bunun da 26'ncı Yasama Döneminin dörtte bir süresine denk geldiği, hatta ülkeye dahi dönmediği ancak basına yansıdığı kadarıyla birçok ülkede faaliyette bulunduğunun anlaşıldığı,

♦ Anayasa'nın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrasındaki *“Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesi”* hususundaki *“devamsızlık”* ibaresinden ne anlaşılması gerektiğinin tespit edilmesi gerektiği,

♦ Herhangi bir milletvekilinin Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmadığının tespit edilmesi üzerine, usulü dairesinde gerekli incelemeler yapıldıktan sonra Genel Kurul kararıyla milletvekilliğinin düşürülebileceği, adı geçen milletvekilinin beyanı esas alındığında, belirtilen dönem aralığında yurt dışında olduğu ve bu durumu kimsenin inkâr etmediği,

♦ Meclis Başkanı tarafından adı geçen milletvekilinin devamsızlığına ilişkin uyarıldığı, özellikle geçmiş yasama dönemine ilişkin istatistikler de verilerek zincirleme ve devamlılık arz edecek şekilde pek çok birleşim için izin talebinde bulunduğu ve devam konusunda dikkat çekme yazısı yazıldığı ve milletvekilinin bazı konularda açıklama istemesi üzerine bir kez daha yazı yazıldığı ve istenen konuya ilişkin bilgi verildiği,

♦ İhtüzüğün 151'inci maddesine göre milletvekillerinin katılamayacakları Genel Kurul ve komisyon birleşimlerinde izinli sayılmak için yapacakları yazılı başvuru üzerine on güne kadar Meclis Başkanının izin verebileceği, on günün üzerindeki izin taleplerine ise Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulun izin vermeye yetkili olduğunun belirtildiği, bu kapsamda yapılacak izin taleplerinin, ilgili birleşim öncesinde gerekçe veya mazeret beyan edilerek Başkanlığa sunulması gerektiği, geçmişe yönelik izin taleplerinin kabul edilmediği,

♦ İzin taleplerinin gerekçe veya mazeretle birlikte, izin istenen birleşim açılmadan önce ilgili birime ulaştırılması ve süreklilik arz edecek şekilde izin taleplerinin Başkanlık Divanına sunulmak üzere Meclis Başkanlığına verilmesi gerektiği,

♦ Adı geçen milletvekilinin istemesi halinde kendisini Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda savunabileceği veya bir başka üyeye bu hususta yetki verebileceği, ayrıca yazılı savunma yapabileceği,

♦ Anayasa uyarınca milletvekillerinin esas görevinin yasama ve denetim faaliyetlerinde bulunmak; kanun koymak, değiştirmek, kaldırmak ve hükümeti denetlemek olduğu, adı geçen milletvekilinin bahse konu zaman aralığında kendi parlamentosuna hiç uğramadığı, ancak Avrupa'nın birçok parlamentosunda çeşitli faaliyetlerde bulunduğu,

ifade edilmiştir.

Eskişehir Milletvekili Cemal Okan YÜKSEL tarafından;

♦ Kendisinin ve mensubu olduğu siyasi partinin herhangi bir partiye ve kişiye özel bir yakınlığı ya da uzaklığı bulunmadığı ve konuya objektif yaklaştığı,

♦ Hazırlanacak raporun siyasi saiklerden ve kısa vadeli parti çıkarından uzak tutulması gerektiği, zira Komisyon raporunun içtihat yaratma niteliği taşıdığı ve bundan sonraki benzer olaylar için emsal olacağı, esas olan milletin oylarıyla seçilen milletvekillinin Genel Kurul çalışmalarına devam etmesi olduğu,

♦ Genel Kurulun bahse konu birleşimlerin açılma şekline ilişkin Meclis Başkanlık Divanının herhangi bir tespitinin bulunmadığı, müşahede ile açılan birleşimlerde bütün milletvekillerin var kabul edildiği ve bunun Parlamentonun istikrar kazanmış teamülü olduğu,

♦ Genel Kurulun hangi birleşimlerinin müşahedeyle hangi birleşimlerinin de yoklama ile açıldığının tespit edilmeden sağlıklı bir sonuca varılamayacağı, öncelikle bu hususun çözüme kavuşturulması ve ondan sonra karar verilmesi gerektiği,

♦ Devamsızlığın değerlendirilmesi, izin ve mazeretlerin karara bağlanması hususunda, uygulama birliğinin sağlanmamış olması, değerlendirmenin objektif standart ilkeler bazında yapılmamış olması, birbiri ile çelişen kararların alınmasına neden olduğu bu durumun da eşitsiz ve hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurduğu,

♦ Milletvekilleri arasında farklı uygulamaların olmaması için adalet ve kurallar bütününe herkese eşit uygulanması gerektiği, Karma Komisyonunda gündeme gelen eski Başbakanın Anayasa ve İçtüzük gereğince bulunması zorunlu olan oylamalar dışında Genel Kurul çalışmalarına katıldığını görmediği,

♦ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın müşahade ile açılan birleşimlerde yok sayılmasının parlamento teamüllerine aykırı olduğu, ancak sağlık raporu olmasına rağmen dikkat çeken bir hususun da milletvekillinin yoklama ile açılan birleşimler için mazeret dilekçesi verdiği ve bu mazeretin reddedildiği,

♦ Almanya sağlık sistemi ile Türkiye sağlık sisteminin benzer özellikler taşıdığı, Almanya'da ülkemizdeki aile hekimliği benzeri olan ev doktorluğu müessesesinin olduğu, adı geçen milletvekilinin böyle bir doktordan üç ay süreli “seyahat edemez” raporu aldığı ve raporun Türkiye Stuttgart Başkonsolosluğunda onaylattığı ve bir ayı aşkın sürede postada bekletildiği, devamsızlık konusu gündeme gelince itiraz mahiyetinde Meclis Başkanlığına sunulduğu,

♦ Milletvekilinin beyanı esas alınmayarak raporunun incelemeye tabi tutulduğu, böylece de sağlık raporlarının geçmişe yönelik olarak inceleme konusu yapılma yolunun açıldığı, bunun da herkes için ve özellikle muhalif milletvekilleri açısından risk taşıdığı, iktidarın sağlık raporlarının “fenne uygun” olmadığını sağlayabileceği ve milletvekilliğin düşürülmesine konu edilebileceği, geçmişte bir kez denenmiş ancak sonuçlanmayan bu yolun yeniden açılmaması gerektiği, bu hususun parlamenter çalışmaya, milletvekilliği güvencesi ve milletvekillerin anayasal görevlerine aykırı olduğu,

♦ Hakem hastanesi olarak belirlenen Ankara Numune Hastanesinin heyet raporunu incelediğini ve her iki heyet raporu maddelerinin birbirini tekrar ettiği ve gerçeği yansıtmayabileceği, sağlığı kuşku doğuran bu kurul raporu üzerine eksik inceleme konusunda yeni bir inceleme yapılması ve tercihen bir üniversite hastanesinde incelenmesi gerektiği,

♦ Her iki sağlık raporunun; Almanya'dan ve Ankara Numune Hastanesinden alınan raporların birlikte incelemeye tabi tutulması gerektiği,

ifade edilmiştir.

Şırnak Milletvekili Aycan İRMEZ tarafından ise;

♦ 7 Haziran 2015 ve 1 Kasım 2015 milletvekili genel seçimlerinde yüzde %10'luk seçim barajının geçilmesi neticesinde elde ettikleri başarı nedeniyle siyasi parti fikriyatlarının tasfiye edilmek istendiği,

♦ Türkiye'nin üçüncü partisi olarak Parlamentoda bulundukları, partileri içinde; din, dil, kültür ve inanç farklılıkları taşıyan milletvekillerinin bulunduğu, bunu da güzellik olarak kabul ettikleri ve kendi parti pratiklerinin bütün farklılıkların bir arada yaşayabileceğini gösterdiği,

♦ Türkiye'de muhalefet üzerindeki baskının ciddi bir şekilde arttığı kendi partilerinin önemli bir bileşeni olan bir siyasi partiye ait bütün belediyelere kayyum atandığı, belediye başkanlarının, parti yöneticilerinin, il ve ilçe başkanlarının tutuklandığı, üzerlerindeki baskıların her geçen gün artarak devam ettiği,

♦ Türkiye genelinde yasal olarak bir partinin artık kapatılmadığı ancak yasal olmayan yol ve yöntemlerle partilerin tasfiye edilmeye çalışıldığı, parti kapatma sürecine dönmüş siyasi operasyonlara maruz kaldıkları,

♦ Milletvekillerinin Meclisten atılmasıyla hiçbir sorunun çözilemeyeceği, milletvekillerine ait dokunulmazlık dosyalarının Anayasa Mahkemesinde aylarca bekletildiği ve gündeme dahi alınmadığı, geçen yasama döneminde benzer nitelikteki dosyaların kısa bir süre içerisinde gündeme alınıp görüldüğü ve ilgili milletvekillerinin tutuksuz yargılandığı,

♦ Milletvekilliği dokunulmazlığının siyasi saikle kaldırıldığı aradan geçen zaman zarfında sonuçlarından da anlaşılabacağı üzere sadece muhalefet milletvekillerine karşı işletildiği; Eş Genel Başkanları, grup başkanvekilleri ve parti sözcüleri dâhil olmak üzere on bir milletvekilinin ve ana muhalefet partisinden de bir milletvekilinin tutuklandığı,

♦ Hazırlık Komisyonunun, İçtüzük gereği zorunlu olarak kurulduğu ve Karma Komisyonun tüm yetkilerine sahip olduğu, kendisine tevdi edilen söz konusu dosyayı İçtüzüğün 38'inci maddesi gereğince öncelikle görüşüp Anayasa'ya aykırılık nedeniyle reddetmesi gerektiği,

♦ Dosya incelemesinden anlaşıldığı kadarıyla Meclis Başkanlık Divanının konuyu titizlikle incelemeyi, bu eksikliğin Hazırlık Komisyonu ya da Karma Komisyon tarafından giderilmesi gerektiği,

♦ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın üç dönemdir milletvekili olduğu geçmiş yasama dönemlerinde de Ankara Güven Hastanesinden benzer nitelikte sağlık raporları aldığı ve bu raporların herhangi bir sorguya ve yeni bir incelemeye tabi tutulmaksızın kabul edildiği, sağlık raporunun bu dönemde niçin kabul edilmediğinin gerekçesiyle birlikte açıklanması gerektiği, geçmiş dönemde alınan ve Meclis arşivinde bulunan bu raporların incelenmesinde milletvekiline "Hepatit B" hastalığı teşhisi konulduğu ve bu dönem mazeretini sağlık raporuyla bildirmesine rağmen mazeretinin kabul edilmemesinin İçtüzüğe ve teamüllere aykırı olduğu,

♦ Anayasa uyarınca herkesin kendi hekimini seçme ve sağlık-hizmetlerinden yararlanma hakkına sahip olduğu, Meclis Başkanlığına sunulan sağlık raporunun kabul edilmemesinin bir çelişki oluşturduğu, bunun da milletvekilinin siyasi faaliyetlerinin hedef alındığını gösterdiği zira yürüttüğü faaliyetler nedeniyle iktidar ve bir kısım medya tarafından sıklıkla hedef gösterildiği, ancak kendisine yönelik suçlamalardan bir sonuç çıkmadığı,

♦ Milletvekilinin beyanı ve alınan sağlık raporu esas alınmadan bir başka kuruma inceletme yolu açılması halinde tüm milletvekillerinin sağlık raporlarının gözden geçirilmesinin gerekebileceği ve bunun özellikle muhalefet milletvekilleri için gelecekte önemli sonuçlar doğuracağı,

♦ Önce milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırıldığı şimdi de devamsızlık gerekçesi üzerinden milletvekilliğinin düşürülme sürecinin başlatıldığı, Parlamento teamül hukukunun çiğnendiği ve eşit bir uygulamanın söz konusu olmadığı, hukukun siyasi bir amaca hizmet etmek için kullanıldığı, bunun da adalet duygusuna zarar verdiği ve toplumda adaletin gücüne olan inancı zayıflattığı, milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasında olduğu gibi açık bir şekilde ayrımcı bir uygulamaya hizmet ettiği,

♦ Yapılmak istenen şeyin, hukuk hiçe sayılarak bir milletvekilinin temsil görevinin sona erdirmekten ibaret olduğu, sunulan sağlık raporuna rağmen adı geçen milletvekilinin Genel Kurul birleşimlerinde yok sayılmasının, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması gerekçesiyle açıklanamayacağı,

♦ Söz konusu devamsızlık dosyasında sağlık raporu ve mazeret dilekçeleri yanında “Milletvekili Devamsızlık Cetveli” listesinin de yer aldığı, bu cetvelde 1/10/2016 ve 31/12/2016 tarihleri arasındaki tüm birleşimlere yer verildiği, ancak bu kırk yedi birleşimin hangisinin müşahadeyle hangisinin de yoklamayla açıldığına dair bir ibarenin bulunmadığı, öncelikle bu sorunun çözülmesi gerektiği,

♦ Genel Kurulun müşahadeyle açıldığı birleşimler tespit edilmedikçe izinsiz ve özürsüz birleşimlerin ortaya çıkarılamayacağı ve ilgili milletvekilinin herhangi bir hukuki yaptırıma tabi tutulamayacağı,

♦ Hazırlık Komisyonunun amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaksa, müşahade ile açılan birleşimlerde tüm milletvekillerinin Genel Kurulda bulunup bulunmadıklarının tespitinin gerektireceği, bunun da birleşimlerin müşahade ile açılmasına bağlanan devamsız sayılmama hakkını ortadan kaldıracığı,

♦ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18’inci maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin, kamu gücü kötüye kullanılmak suretiyle sınırlandırılmayacağı ve hukukun siyasi amaçların parçası haline getirilemeyeceğini belirttiği, dolayısıyla gerçekliği kuşkulu sağlık kurulu heyeti raporuna dayandırılarak milletvekilliğinin düşürülmesinin Anayasa’ya ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı olacağı,

♦ Bahse konu sağlık raporunun geçersiz sayılmasının eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağına aykırı olduğu, eşitlik ve ayrımcılık tanımının dikkate alınmadığı, bu uygulama ile diğer milletvekilleri ile benzer davranışları sergilemesine rağmen bir milletvekilinin sırf mensup olduğu siyasi parti ve yürüttüğü siyasi faaliyetler nedeniyle farklı bir muameleye tabi tutularak cezalandırıldığı,

♦ Alınan sağlık raporunun kabul edilmeyerek tartışmaya açık hale getirilmesinin çok yönlü ve ayrımcılığa dayalı bir hukuk garabetini ortaya çıkardığı, önce ilgili sağlık raporunun usulden kaynaklı eksiklikler içerdiği gerekçesiyle reddedildiği, istenen eksiklerin tamamlanmasının ardından raporun bürokratik bir takım engellemeler yüzünden Başkanlık kayıtlarına geç girdiği, daha sonra bu raporun bir başka hakem hastane marifetiyle incelendiği,

♦ Halkın oyuyla seçilmiş bir milletvekilinin sağlık raporunun ötesinde beyanının dahi dikkate alınması yeterliyken bu prensibin işletilmemesi ve konu Başkanlık Divanında iken Meclis Başkanının takdir edeceği bir üniversitenin tıp fakültesinden bir rapor istenmesi talebinin de kabul görmemesinin siyasi bir hedef olduğu şüphesini kuvvetli hale getirdiği,

♦ Bu yasama döneminde iki milletvekilinin devamsızlık dosyalarının gündeme alınması uygulanan ayrımcı siyaseti gözler önüne serdiği, istisnai durumların işleme alınmaması gerekirken hızlıca gündeme alınması, muhalefet partilerinden tutuklu bulunan milletvekillerinin kesinleşen cezaları dikkate alındığında bu işin siyasi amaçlar doğrultusunda yürütüldüğünü açıkça ortaya koyduğu,

♦ Hazırlık Komisyonunda ve akabinde Karma Komisyonda alınacak kararın milletvekillerinin aldığı sağlık raporlarının başka bir hastane tarafından incelenmesi yolunu açacağı, emsal olma niteliği taşıyacağı, gelecek dönemlerde kötüye kullanılabileceği ve ayrıca bu hususun da gözden kaçırılmaması gerektiği,

♦ Bir milletvekilinin görevinin sadece parlamento çalışmalarına katılmakla sınırlı olmadığı, ilgi alanına ve partisinin vereceği görevlendirmeye göre yurt içinde ve yurt dışında birçok faaliyet yürütebileceği, seçmenlerin taleplerinin de bu vesileyle parlamentoya taşındığı, yurt dışında en fazla oy alan ikinci parti oldukları,

♦ Milletvekilli devamsızlığının tespit edilmesinin her aşamasında çok titiz bir çalışma yapılması gerektiği, adı geçen milletvekili hakkında hazırlanan dosyada iki temel sorunun bulunduğu bu sorunlar çözülmeden sağlıklı bir karar alınamayacağı, birincisinin Genel Kurul birleşimlerinin açılma (müşahade-yoklama) şeklinin tespiti, ikincisinin ise, milletvekilinin beyanı ve aldığı sağlık raporunun kabul edilmeyerek evrensel tıp kurallarının hiçe sayılarak Almanya'dan ev doktorundan usulü dairesinde alınan sağlık raporunun sıhhatinin incelemeye tabi tutulması olduğu,

♦ Mevzuata göre milletvekilliğinin anayasal güvenceyi haiz olduğu ve milletvekilliğini olumsuz etkileyen her aşamanın sıkı kurallara tabi tutulduğu, milletvekilliğinin sona erdirilmesi halinde de bunun Anayasa Mahkemesi denetimine tabi olduğu, dolayısıyla, bir kişinin milletvekilliği düşürülecekse siyasi saiklerle hareket edilmemesi, eşitlik ve standart uygulamalar çerçevesinde durumunun incelenip karara bağlanması gerektiği, aksi durumda hem eşitliğe hem de hukukun genel ilkelerine ve Anayasa'ya aykırı işlem yapılmış olunacağı,

♦ Milletvekilliğinin devamsızlığı ile ilgili bir teamül hukukunun oluştuğu, dolayısıyla bir kişinin devamsızlığı nedeniyle milletvekilliğinin düşürülmemesi gerektiği, milletvekilliği düşürülecekse de benzer durumda olanlara bu kuralın uygulanması gerektiği,

♦ Adı geçen milletvekiline ilişkin alınan kararın Anayasa ve genel hukuk ilkeleriyle bağdaşmadığı gibi kendi içinde tutarsızlıklar içerdiği, durumu aynı olanlar bakımından Anayasa ve İçtüzükte olmayan sübjektif kriterler ihdas edilmiş olduğu, aynı mahiyette sağlık raporları, mazeret ve itirazların bir kısmı kabul edilirken bir kısmının da reddedildiği, objektiflik kriterinin adil olmanın zorunlu bir gereği iken milletvekilleri arasında eşit olmayan bir uygulama pratiği geliştiği, soyut kavramlara dayanılarak milletvekillerinin suçlanamayacağı ve yaptırımlara tabi tutulamayacağı,

♦ Meclis Başkanlık Divanında, Karma Komisyona ve Genel Kurula sevk kararı verilen adı geçen milletvekilinin durumunun, “sağlık raporunun gerçeği yansıtmadığı ve sürekli yurt dışında bulunma” kapsamında değerlendirilmiş iken benzer nitelikte olan ve hakkı kötüye kullanmakla itham edilen birçok milletvekili hakkında hiçbir işlem yapılmadığı,

♦ Parlamentonun yerleşmiş ve istikrar kazanmış teamülüne göre Genel Kurulun müşahade ile açıldığı günlerde istisnasız bütün milletvekillerinin orada bulunduğu kabul edildiği, aksinin adli bir vakıya veya kesin nitelikte idari bir işlemle ortaya çıkarılmadığı sürece bazı milletvekillerinin ayrı bir kategoriye konularak değerlendirilmelerinin eşitliğe, adalete, İçtüzüğe ve Anayasa'ya açıkça aykırı olduğu,

♦ Milletvekillerinin devamsızlıklarının geriye dönük olarak çıkarılması ve milletvekilliğinin düşmesine konu edilmesi halinde, gelecekte; dönemin çoğunluğunu oluşturan siyasi parti tarafından kötüye kullanılabileceği ve bir başka çoğunluk geldiğinde ise bunun intikam alma ve kötüye kullanmaya zemin hazırlayacağı,

♦ Dosya incelemesinden de anlaşıldığı üzere milletvekilleri için uygulama birliği sağlanmadığı, bunu aşmak için tüm birleşimlerin elektronik yoklamayla açılması gerektiği, böylece müşahede ile açılan birleşimlerde, o gün orada olmayan milletvekillerinin varmış gibi mütalaa edilmesinin önüne geçilebileceği, bu yapılmadıkça devamsızlık sorunu bulunan birçok milletvekilinin sanki birleşimlere devam ediyormuş gibi yaptırımlardan kurtulduğu, devam eden milletvekillerine haksızlık yapıldığı,

♦ Müşahede ile açılan Genel Kurul birleşimlerinde bütün milletvekillerinin var kabul edildiği, ancak izin talebinde bulunan milletvekillerinin ana ilkeden ayrı tutularak yok sayılmasının uygulama birliğine uymadığı, adil ve eşit olmayan sonuçlara yol açacağı ve ileride çoğunluk partisi tarafından geçmişe yürütülerek kötüye kullanılabileceği,

♦ Adı geçen milletvekilinin aldığı sağlık raporu ve yurt dışı siyasi parti çalışmalarının içerik denetimine tabi tutulduğu, çeşitli yollarla takibi yapıldığı, yazışmalara konu edildiği ve raporlandığı, bu uygulamanın açık bir anayasal ihlal olduğu, temel kişilik haklarının da vahim bir şekilde zedelenmesi sonucunu doğurduğu,

ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen ve özetlenen müzakereler sonucunda Hazırlık Komisyonu;

♦ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın milletvekilliğinin Anayasanın 84'üncü maddesi uyarınca üyeliğinin düşmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul toplantılarına katılmadığının ve bu durumu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin bulunmadığının Başkanlık Divanınca tespit edildiğini, bu tespitin mevzuata uygun, yeterli ve yerinde olduğunu,

♦ Anayasanın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince; Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, nihai olarak Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebileceğini,

♦ İçtüzüğün milletvekillerinin devamsızlığını düzenleyen 138'inci maddesi uyarınca; yapılan genel atıf nedeniyle yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre Hazırlık Komisyonu kurulduğunu, özel hüküm nedeniyle Hazırlık Komisyonunun görev alanının kendisine tevdi edilen dosya incelemesiyle sınırlı olduğunu,

♦ İçtüzüğün 138'inci maddesinde yer alan “*üyeliğinin düşmesi istenen milletvekili isterse Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur*” şeklindeki hüküm uyarınca adı geçen milletvekilinin herhangi bir talebinin bulunmaması sebebiyle yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere yapılan atfın usulleri kapsamadığını, dolayısıyla Hazırlık Komisyonunun bir karar vermesine gerek olmadığını, konunun doğrudan Karma Komisyonunda ele alınmasının Anayasa ve İçtüzük hükümlerine uygun olacağını,

oy çokluğuyla karara bağlamıştır.

Raporumuz, Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden Kurulu Karma Komisyona sunulmak üzere Başkanlığınıza arz olunur.

Başkan
İsmail Aydın
Bursa

Kâtip
Sabri Öztürk
Giresun

Üye
İbrahim Halil Yıldız
Şanlıurfa

Üye
Cemal Okan Yüksel
Eskişehir

Üye
Aycan İrmiz
Şırnak

(Son toplantıya katılamadı)

(Muhalefet şerhimiz vardır)

MUHALEFET ŞERHİ

Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın 2016 yılı Ekim, Kasım, Aralık aylarında beşer birleşimi aşan devamsızlığı sebebiyle tüm itirazlarımıza rağmen çoğunluğun muhalefet üzerinde baskı kurmayı amaçladığı bir süreç TBMM çatısı altında başlatılmıştır. TBMM Başkanlık Divanı'nın 31 Mayıs 2017 tarihli 39 numaralı kararıyla Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın sağlık raporunu ibraz ederek devamsızlık cetveline yönelik yaptığı itirazları reddedilmiş ve dosyası Anayasa'nın 84. İçtüzüğü'nün 138. maddeleri uyarınca Karma Komisyon'a gönderilmiştir.

Karma Komisyon kura yöntemiyle Hazırlık Komisyonu oluşturmuş, bu Komisyon da dosya üzerinde incelemeler gerçekleştirmiştir. Hazırlık Komisyonu'nun toplantılarında ileri sürdüğümüz taleplerin kabul edilmemesi üzerine Komisyon raporuna bu muhalefet şerhini yazmamız elzem hale gelmiştir.

ANAYASAYA AYKIRILIK

1. Siyasi hedefler söz konusudur

Parlamento çatısı altında kurulan komisyonlar yürütme gücünü elinde tutan Hükümet'in veya parlamentoda çoğunluk olan partinin siyasi çıkarlarına göre değil aksine toplum yararı ilkesine göre kurulmalı ve bu amaca hizmet etmelidir. Milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılması için kurulan komisyondan sonra milletvekilinin devamsızlığı nedeniyle düşürülmesi için kurulan bu alt komisyonun; mevcut AKP Hükümeti tarafından 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra Halkların Demokratik Partisi (HDP) milletvekillerine yönelik olarak başlatılan siyasi operasyonların devamı olduğuna dair haklı ve ciddi endişeler söz konusudur. Aşağıda ayrıntılı olarak anlatılacağı üzere bu endişe ve kaygılar hukukun her gün yeniden ayaklar altına alındığı bir ülkede kamu vicdanını yaralayan ve demokrasiye olan inancı zedeleyen bir yere doğru evrilmektedir. Dolayısıyla bu alt komisyon öncelikli olarak; uzun zamandır elinde bulundurduğu sayısal çoğunluğu olması gereken çoğulcu demokrasi anlayışının tersine çoğunluğun hegemonyasına dönüştüren bu iktidarın uygulamalarını sorgulamakla yükümlüdür.

HDP Türkiye demokrasi tarihine yeni bir soluk getiren anlayışıyla 7 Haziran 2015 seçimlerinde büyük bir başarı elde etmiştir. 7 Haziran'dan iki gün önce Diyarbakır mitinginde

patlatılan bomba dâhil olmak üzere 200’ün üzerinde saldırının hedefi olan HDP’nin seçim çalışması yürüten binlerce çalışanı gözaltı ve tutuklamalarla karşı karşıya kalmıştır. Tüm baskılara rağmen; siyasi partilere genellikle seçim çalışmaları için ayrılan bütçeden hiçbir pay almadan, Türkiye halklarının yokluklar içinde kendi kısıtlı imkanlarıyla yaptıkları seçim çalışması sonucunda alınan %13.1 oy oranı ile temsili demokrasinin önündeki en büyük engel olan %10’luk barajı yıkmış ve her kesimden insan böylelikle TBMM’de temsil edilme fırsatı yakalamıştır. O güne kadar gerçek anlamda temsil imkânı bulamadıkları için mevcut partiler arasında tercih yapmak zorunda kalan Türkiye halkları, tarihte ilk defa “Üçüncü bir yol mümkün” diyerek Türkiye siyasetindeki kısır döngüye son vermişlerdir. Bu durum tabiri caizse dönemin AKP Hükümeti’nin ve Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kâbusu olmuş ve HDP’yi yok etme arzusu baş göstermiştir. Türkiye halklarının 7 Haziran gecesi “Başta Kürt meselesi olmak üzere siyasi kangren haline gelmiş memleket meselelerini artık çözün” diye okunabilecek güçlü mesajı, Cumhurbaşkanı ve AKP’nin sandık sonuçlarını yok sayan anti-demokratik uygulamaları neticesinde karşılığını bulamamıştır. HDP’ye ve HDP’li milletvekillerine yönelik karalama kampanyası ile başlayan süreç, Türkiye genelinde yasal olarak bir partinin kapatılmadığı ama yasal olmayan yol ve yöntemlerle partililerin tasfiye edilmeye çalışıldığı, fiilen parti kapatma sürecine dönüşen siyasi operasyonlarla devam etmektedir. Şırnak kent merkezi de dâhil olmak üzere çeşitli sürelerde, il, ilçe merkezlerinde ve bazı köylerde aylarca süren sokağa çıkma yasakları boyunca başta yaşam hakkı ihlali olmak üzere sayısız hak ihlali yaşanmıştır.

Şırnak Milletvekili olan Sarıyıldız, Cizre’de 14 Aralık 2015’te ilan edilen ve 79 gün boyunca aralıksız devam eden sokağa çıkma yasakları boyunca Cizre’de bulunmuştur. Bu süre zarfında Cizre’de olan biteni kamuoyuna anlatmak gibi bir faaliyet içinde olmuştur.

20 Mayıs 2016’da Anayasa’ya aykırılığı ana muhalefet partisi tarafından da açıkça ortaya konan bir yöntemle milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılmıştır. 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra adım adım her açıklamada hedef gösterilen HDP milletvekillerinden 10’u dokunulmazlıkların kaldırılmasından sonra 4 Kasım 2016’da eş zamanlı başlatılan siyasi bir operasyonla tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Mevcut iktidar, en başından itibaren kürsü dokunulmazlığı dışında milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılmasını ilkesel olarak savunan HDP’yi ve muhalefeti dinlemeyerek kalıcı bir düzenleme yerine Anayasa’ya eklenen geçici madde ile dokunulmazlıkların kaldırılmasını uygun görmüştür. Bir defaya mahsus ve siyasi saiklerle kaldırılan milletvekili dokunulmazlıkları aradan geçen zaman zarfında sonuçlarından da anlaşılabileceği üzere sadece muhalefet milletvekillerine karşı işlemektedir. Bugün itibarıyla eş genel başkanları, grup başkanvekilleri ve parti sözcüsü dâhil olmak üzere HDP’den 11, CHP’den ise bir milletvekili tutukludur. Tüm tutuklulukların zeminini, iktidarı rahatsız eden, özellikle insan hakları ihlallerine dönük açıklamalar başta olmak üzere HDP’li vekillerin siyasi faaliyetleri teşkil etmektedir. Bu durum ana muhalefet partisi için de geçerlidir. Gazetecilik mesleğinden gelen Berberoğlu, Türkiye’yi uluslararası bir krizin eşiğine getiren MİT TIR’ları dosyasıyla ilgili haberi basın mensuplarına ilettiği için casuslukla yargılanmaktadır.

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişimi demokratikleşmeye fırsat aralayabilecekken ilki 20 Temmuz’da ilan edilen OHAL peş peşe uzatılarak bütün bir ülke

OHAL rejimiyle yönetilmeye başlanmış ve bu şekilde anti-demokratik uygulamaların öñü tamamen açılmıştır. Türkiye’de muhalefet üzerindeki baskı ciddi bir şekilde artmıştır. HDP’nin en önemli bileşeni olan DBP’li belediyelerin nerdeyse tamamına kayyum atanmış, belediye eş başkanları, parti yöneticileri, il ve ilçe eş başkanları tutuklanmıştır. Muhalefetin üzerindeki ağır baskılar her geçen gün artarak devam etmektedir.

Tüm bu ağır baskılar ve saldırılar sonucunda HDP direnmeye ve muhalefet görevini sürdürmeye devam etmiştir. Mevcut AKP Hükümeti’nin hukuksuzluklarını ve hatalarını teşhir etmeye devam ettiği için de iktidar bundan rahatsız olmaktadır. Dokunulmazlığı kaldırılan vekillerimizin karşısına şimdi de devamsızlık üzerinden vekilliğin düşürülmesi süreci getirilmiştir. Siyasi Saiklerle kaldırılan milletvekilleri dokunulmazlıkları nasıl ki açık ve net bir şekilde ayrımcı bir uygulamaya hizmet ettiyse, devamsızlıklar nedeniyle vekilliğin düşürülmeye çalışılması da siyasi Saiklerle yürütölmektedir. Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ten sonra Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın bu komisyonun gündeminde olmasının başka bir açıklamasının olmadığını düşünöyoruz. Bu ayrımcı pratiklerle zarar gören, zedelenen ve onulmaz yaralara yol açan tek şey esasen hukuk olmaktadır ve hukukun bu denli siyasi amaca hizmet için kullanılmaya başlanması adalet duygusuna ağır zararlar vermektedir. Toplumda adaletin gücüne olan inancın oldukça zayıf olması siyasi hedefler uğruna hukukun kullanılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Adaletin herkes için gerekli olduğunun aslında mevcut Hükümet tarafından iyi bilinmesi gerekir. Hukukun ayaklar altına alınması sonucu her geçen gün daha da derinleşen kaotik durum, iktidarın yönetememe krizini derinleştirmektedir. Hukukun araçsallaştırılması ve muhalefet üzerinde Demokles’in kılıcına dönüştürölmesi hem öлке içinde hem öлке dışında ağır eleştirilere neden olmaktadır. Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarında bu durum açıkça tartışmaya açılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18. maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin, kamu gücü kötüye kullanılarak sınırlandırılmasının engellenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu madde ile hukukun siyasi amaçların aracı hale getirilmesinin önü kapatılmak istenmektedir. Dolayısıyla vekilliklerin devamsızlık nedeniyle düşürölmesi hem Anayasa’ya hem de AİHS’e açıkça aykırıdır.

2. Eşit bir uygulama söz konusu değildir

İç tüzüğün 138. maddesi milletvekillerinin devamsızlık konusunu düzenlemektedir. Bu madde uyarınca, “*Bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir.*” Bu madde devamsızlık yapan tüm vekiller için geçerlidir ve tüm vekillere eşit uygulanır. Ancak şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, devamsızlık üzerinden vekilliğin düşürölmesinde açık bir ayrımcılık söz konusudur. Ayrımcılık bir kişinin cinsiyeti, ırkı, ten rengi, dini ya da inancı, siyasi görüşü, cinsel yönelimi, yaşı, engelli olması ya da milli, sosyal ya da etnik kökenin sebebiyle ile başkalarından daha kötü muamele görmesini beraberinde getiren haksız bir farklı bir muamele olarak tanımlanabilir. Buradaki uygulama ile bir milletvekili diğer milletvekilleri ile benzer davranışları sergilemesine rağmen sırf HDP milletvekili olması hasebiyle farklı bir

muameleye tabi tutulmaktadır. Devamsızlık konusunda bazı milletvekillerinin komisyona gönderilmesi, bazılarının bundan muaf tutulması Anayasanın eşitlik prensibine de aykırı bir durum teşkil etmektedir. Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın sağlık raporunun geçersiz sayılarak vekilliğinin düşürülmeye çalışılması eşitlik ilkesinin ayaklar altına alındığını göstermektedir.

3. Teamül hukuku çiğnenmektedir

Seçimler sonucunda seçmen iradesinin meşru temsiline sahip olan bir milletvekilinin temsil gücünü özgürce ifa edebilmesi için vekilliğinin düşürülmesi konusu, parlamento tarihinde istisnai durumlar dışında gündeme gelmemiştir. TBMM tarihinde devamsızlık nedeniyle milletvekilliği düşürülen vekil sayısı 2'dir. Aynı şekilde bir suçtan dolayı hüküm giydiği için milletvekilliği düşürülen vekil sayısı ise 1'dir. 24. Dönemde milletvekilliği yapmış olan Sebahat Tuncel, Kemal Aktaş ve Engin Alan'ın vekillikleri Yargıtay tarafından onanmasına rağmen tezkereleri dönemin Meclis Başkanı Cemil Çiçek tarafından Genel Kurul'da okutulmadığı için düşürülmemiştir. 94 yıllık parlamento tarihinde böylesine istisnai bir durumun, 26. Dönemde Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer Öztürk için gündeme alınması iktidar partisi tarafından uygulanan ayrımcı siyaseti gözler önüne sermektedir. Böylesine istisnai durumların işleme alınmaması gerekirken hızlıca gündeme alınması; muhalefet partilerinden tutuklu bulunan milletvekillerinin kesinleşen cezaları dikkate alındığında bu işin mevcut siyasi iktidarın amaçları doğrultusunda yürütüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır

ESASA İLİŞKİN:

1. Sunulan sağlık raporların kabul edilmesi gerekmektedir

Faysal Sarıyıldız'ın sağlık durumunu belgeleyen sağlık raporunun komisyon tarafından tartışmaya açık hale getirilmesi çok yönlü ve ayrımcılığa dayalı bir hukuk garabetini ortaya çıkarmakla beraber siyasi iktidarın aslında neyi hedeflediğini bir kere daha göstermektedir. Önce ilgili sağlık raporu usulden kaynaklı eksiklikler içerdiği gerekçesiyle reddedilmiş, Faysal Sarıyıldız'ın istenen mahiyette olacak şekilde raporu yenilemesinin ardından, bu sefer de ilgili rapor günlerce bürokratik bir takım engellemeler yüzünden Başkanlık kayıtlarına girememiştir. Rapor başkanlık kayıtlarına ulaştığında ise bir hastane tarafından utanç verici bir şekilde geçersiz sayılmıştır. Binlerce seçmenin oyuyla seçilmiş bir milletvekilinin sağlık raporunun ötesinde sadece kişisel beyanının dahi dikkate alınması gerekirken bu prensibin işletilmemesi ve konu başkanlık divanında iken Başkanlığın takdir edeceği bir üniversitenin tıp fakültesinden bir rapor istenmesi talebinin de kabul görmemesi Faysal Sarıyıldız'ın siyasi bir hedef olduğu şüphesini kuvvetli hale getirmektedir. Faysal Sarıyıldız tedavi sürecinin devam ettiğini ifade etmekte, bunu da sağlık raporuyla belgelemektedir. Buna rağmen Faysal Sarıyıldız'ın sözü edilen tarih aralığında Genel Kurul'a mazeretsiz olarak katılmadığı yönündeki karar, komisyonun meşruiyetini gölgelemektedir. Şu durumda görüldüğü üzere gerek kişilik gerekse de yasama hakkı açıkça yok sayılmaktadır. Hem usul hem de Anayasal

esaslar bakımından oldukça sorunlu, eşitlik ve adillik içermeyen bu karar sonucunda Faysal Sarıyıldız'ın vekilliği düşürülmek istenmektedir. Siyasi Saikler uğruna, bu parlamentoyu hafiyelik kurumuna dönüştürmekten çekinmeyen bir anlayış ile karşı karşıya olduğumuzu ifade etmek gerekiyor. Demokratik siyaset çerçevesinde bu ülkenin huzuru ve refahı için yoğun mesai harcaması gereken parlamento, zehir hafife rolüne soyunmuş, gün be gün Faysal Sarıyıldız'ın nerede ne yaptığının peşine düşmüştür.

2. Vekillik faaliyetleri hedef olmuştur

Faysal Sarıyıldız için harcanan bu mesainin ardında, kendisine duyulan kin ve nefretin olduğunu kamuoyu yakından bilmektedir. HDP'li milletvekillerinin 'örgüte yardım yaftasıyla suçlanmaya başlandığı ilk zamanlarda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Faysal Sarıyıldız hakkında "arabasında silah taşıdı" suçlaması akıllara kazınmıştır. Savcılığın bizzat hazırladığı iddianamede böyle bir suçlamaya yer verilmediği, araçta yapılan aramada hiçbir silahın bulunmadığı açıkça yazılmış olmasına karşın Erdoğan bu isnada devam etmiş ve HDP'li milletvekillerinin dokunulmazlıklarını sürekli gündeme getirmiştir.

Faysal Sarıyıldız aynı zamanda yürüttüğü vekillik faaliyetlerinden dolayı Hükümet ve Hükümet'e yakın medya kuruluşları tarafından sıklıkla hedef gösterilmiştir. Kendisine yönelik suçlamalardan hiç bir şey çıkmamıştır. Mazeretini sağlık raporuyla bildirmesine rağmen mazeretin kabul edilmemesi ne iç tüzüğe ne de teamüllere uygundur. Yaşanan şey, bir milletvekilinin hukukun ayaklar altına alınarak vekilliğinin düşürülmesinden ibarettir.

3. Müşahedeyle açılan oturumlara ilişkin tartışma

Bilindiği üzere Genel Kurul toplantıları, toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkan vekilinin takdirine göre, müşahedeyle veya yoklamayla açılmaktadır. Müşahedeyle açılan toplantılarda tüm milletvekilleri mevcut kabul edilmektedir. Faysal Sarıyıldız hakkında hazırlanan evrakta geçersiz sayılan doktor raporları ve bulunmadığı oturumların yer aldığı cetvel bulunmaktadır. Listede verilen oturumların hangilerinin müşahedeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Komisyonunda yürütülen tartışmada, müşahedeyle açılan oturumların hangileri olduğu talep edilmiş, ancak oturumun müşahedeyle açıldığı günlere ilişkin mazeret dilekçesi sunulmuş olmasının müşahade ile var sayılma karinesini çürüttüğünden bahisle bu önerge reddedilmiştir.

Müşahedeyle açılan oturumlarda da Faysal Sarıyıldız'ın vermiş olduğu doktor raporlarına dayanarak yok sayılması, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla açıklanmaktadır. Eğer kurulan komisyonların amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaksa, müşahade ile açılan oturumlarda tüm milletvekillerinin çeşitli yollarla (katıldıkları TV programları, sosyal medyadaki açıklamaları vs.) Genel Kurul'da bulunup bulunmadıklarının tespiti gerekirdi. Bu da oturumun müşahade ile açılmasına bağlanan sonuçları ortadan kaldıracaktır. Mazeret

bildirmeyip orada bulunan milletvekilleri var sayılırken, mazeret bildirdiği için bir milletvekilinin yok sayılıp buna dayanarak milletvekilliğinin düşürülmesi hukuka uygun değildir.

Sayılan bu nedenlerden dolayı Hazırlık Komisyonu'nun raporuna katılmamız mümkün değildir.

19.06.2017 Saat 14.20

Aycañ İrmez
Şırnak

Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Anayasa ve Adalet Komisyonları

23/07/2017

Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon

Esas No: 3/1072

Karar No: 10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığınca 02/06/2017 tarihli ve 43452547-180.99-101932 sayılı yazıyla, Anayasanın 84'üncü ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 138'inci maddeleri uyarınca gerekli işlemin yapılabilmesi için “Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın Genel Kurul toplantılarına 2016 Yılı, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında beşer birleşimi aşan özürsüz veya izinsiz devamsızlığı olduğunu” belirten 3/1072 esas numaralı dosya Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon (Karma Komisyon) Başkanlığına havale edilmiştir.

Karma Komisyon 14/06/2017 tarihli toplantısında, 3/1072 esas numaralı dosyayı görüşmeye başlamıştır. Karma Komisyon Başkanı İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Mustafa ŞENTOP, yasama faaliyeti açısından milletvekillerinin gerek komisyon gerekse Genel Kurul çalışmalarına iştirak etmelerinin parlamentonun en temel kuralı olduğunu, bu durum dışında, milletvekillerinin izinli sayılacağı hâllerin de İçtüzük ve TBMM Başkanlık Divanı kararlarıyla belirtildiğini, olayda uygulanacak mevzuatın belli olduğunu, geçmişte de benzer hadisenin bulunduğunu, devamsızlık sebebiyle milletvekilliğinin düşürülmesinin parlamento tarihimizde sık rastlanan bir durum olmamakla beraber hukuki düzenlemelerin sarahat taşıdığını belirtmiştir.

Karma Komisyon, 14/06/2017 tarihli toplantısında usule ilişkin yapılan görüşmelerin ardından İçtüzük'ün 132'nci maddesi uyarınca ad çekmek suretiyle, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna mensup; Bursa Milletvekili İsmail AYDIN, Giresun Milletvekili Sabri ÖZTÜRK ve Şanlıurfa Milletvekili İbrahim Halil YILDIZ, Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna mensup Eskişehir Milletvekili Cemal Okan YÜKSEL ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna mensup Şırnak Milletvekili Aycan İRMEZ'den oluşan 2. Hazırlık Komisyonunu kurmuştur.

Hazırlık Komisyonu 15/06/2017 tarihli toplantısında Başkanlık Divanını teşekkül ettirmiş, Bursa Milletvekili İsmail AYDIN'ı başkan ve Giresun Milletvekili Sabri ÖZTÜRK'ü de kâtip üye seçerek çalışmalarına başlamıştır. Hazırlık Komisyonu aynı gün ikinci toplantısında konuyu incelemiş ve 17/06/2017 tarihli üçüncü toplantısıyla çalışmalarını tamamlamış ve raporunu da 23/06/2017 tarihinde Karma Komisyon Başkanlığına sunmuştur.

Hazırlık Komisyonu raporunda;

◆ Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın milletvekilliğinin Anayasanın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul birleşimlerine katılmadığının ve bu durumu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin de bulunmadığının Başkanlık Divanınca tespit edildiğini, bu tespitin mevzuata uygun, yeterli ve yerinde olduğunu,

◆ Anayasanın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası gereğince; Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içerisinde toplam beş birleşim günü katılmayan milletvekilinin milletvekilliğinin düşmesine, durumun Meclis Başkanlık Divanınca tespit edilmesi üzerine, nihai olarak Genel Kurulun üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyuyla karar verilebileceğini,

◆ İÇTÜZÜĞÜN milletvekillerinin devamsızlığını düzenleyen 138’inci maddesi uyarınca; yapılan genel atf sebebiyle yasama dokunulmazlığının kaldırılmasındaki hükümlere göre Hazırlık Komisyonu kurulduğunu, özel hüküm dolayısıyla Hazırlık Komisyonunun görev alanının kendisine tevdi edilen dosya incelemesiyle sınırlı olduğunu, bu nedenle yeni bir tespit yapılmasına gerek bulunmadığını,

◆ İÇTÜZÜĞÜN 138’inci maddesinde yer alan “*üyeliğinin düşmesi istenen milletvekili isterse Karma Komisyonunda ve Genel Kurulda kendisini savunur veya bir üyeye savundurur.*” şeklindeki hüküm uyarınca ve adı geçen milletvekilinin herhangi bir talebinin de bulunmaması sebebiyle savunma ile alakalı olarak Hazırlık Komisyonunun bir karar vermesine gerek olmadığını, konunun doğrudan Karma Komisyonunda ele alınmasının Anayasa ve İÇTÜZÜK hükümlerine uygun olacağını,

oy çokluğuyla karara bağlamıştır. Hazırlık Komisyonu raporunda değerlendirilen diğer hususlar tekrar teşkil etmemesi açısından bu rapora alınmamıştır; ayrıntılar tutanaklarda mevcuttur.

Karma Komisyonun 21/07/2017 tarihli toplantısında, Hazırlık Komisyonu raporu ve 3/1072 esas numaralı dosya görüşülmüştür. Hazırlık Komisyonu raporu toplantı çağrısı ile birlikte Komisyon üyelerine dağıtılmış olduğu için okumaya gerek görülmemiştir.

Komisyonumuzca, Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ’a 08/06/2017 tarihinde yazılan yazıda, hakkında düzenlenen devamsızlık dosyası ile ilgili gerekli değerlendirme sürecinin başladığını, savunma yapmak istemesi halinde gerekli hazırlıkları yapabileceği ve toplantılara katılabileceği bildirilmiştir. Başkanlığımız, Hazırlık Komisyonu raporunu Komisyonumuza sunduktan sonra 19/07/2017 tarihinde de savunma yapmak üzere adı geçen milletvekiline davet yazısı yazmıştır. Bu yazıda, İÇTÜZÜĞÜN 138’inci maddesi uyarınca kendisine tanınan imkândan yararlanmak istemesi halinde, Karma Komisyon toplantısına katılarak bizzat savunma yapması veya bir milletvekiline bu hususta yetki vererek savunmasının yapılmasını sağlaması, yazılı savunma yapmak istemesi halinde ise yazılı savunmasını Komisyonumuza göndermesi gerektiği belirtilmiştir.

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ 20/07/2017 tarihinde Komisyonumuza gönderdiği yazılarda, kendi adına savunma yapması için; Karma Komisyonunda Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER’i ve Genel Kurulda da Adana Milletvekili Meral DANIŞ BEŞTAŞ’ı yetkilendirdiğini belirtmiştir.

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ tarafından gönderilen ve kayıtlarımıza 20/07/2017 tarihinde giren yazının ekinde yazılı savunma da gönderilmiştir. Bu yazılı savunma, Karma Komisyonun 21/07/2017 tarihli toplantısında okunmuştur.

Faysal SARIYILDIZ yazılı savunmasında;

- Devamsızlık cetveline itiraz ettiğini ve ilgili tarihleri kapsayan sağlık raporu ibraz etmesine rağmen Başkanlık Divanının 31 Mayıs 2017 tarihli 39 numaralı kararıyla itirazının reddedildiğini,

- 94 yıllık parlamento tarihinde ilk defa milletvekillerinin devamsızlığına ilişkin bir komisyonun kurulduğunu, ancak devamsızlıkla ilgili yüzlerce milletvekili sorun yaşadığı halde sadece şahsı ve Van Milletvekili Tuğba Hezer ÖZTÜRK’ün milletvekilliğinin düşürülmesinin gündeme alındığını, mensup olduğu siyasi partiden dolayı farklı bir muameleye tabi tutulduğunu ve bunun Anayasanın eşitlik prensibine de aykırı bir durum teşkil ettiğini,

- 20 Mayıs 2016’da milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasından sonra şahsının ve partili milletvekili arkadaşlarıyla ilgili yüzlerce fezlekenin Meclis Başkanlığınca işleme konulduğunu ve tüm bu sürecin 7 Haziran 2015 seçimlerinde partisinin aldığı % 13.1’lik oy oranıyla doğrudan ilişkili olduğunu,

- Genel Kurul toplantılarının, toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkanvekilinin takdirine göre, müşahedeyle veya yoklamayla açıldığını, müşahedeyle açılan toplantılarda tüm milletvekillerinin mevcut kabul edildiğini, şahsıyla ilgili hazırlanan devamsızlık cetveli listesinde verilen birleşimlerin hangilerinin müşahedeyle açıldığı ve hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmadığını,

- Bir milletvekilinin beyanının yeterli olması gerektiğini, beyanı dikkate almayan, milletvekiline saygı duymayan bir iktidar anlayışının ileride en çok mevcut iktidar milletvekillerinin başını ağrıatacağını, adaletin herkese lazım olduğunu bir zamanlar mazlum olan iktidar partisi milletvekillerinin iyi bilmesi gerektiğini,

ifade etmiştir.

Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın adına sözlü savunma yapmak için yetkilendirdiği Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya ÖNDER Karma Komisyonun 21/07/2017 tarihli toplantısında;

- Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın milletvekilliğinin düşürülmesi meselesinin parlamento tarihinde sık rastlanan, sıklıkla uygulanan bir olgu olmadığını, burada siyasi saikle hareket edildiğine dair güçlü emarelerin bulunduğunu, bütün bu olagelen uygulamaların bir siyasi ölçme ya da siyaseten saf dışı etme amacıyla yapıldığını,

- Başkanlık Divanının milletvekilinin beyanını esas almak yerine, garip bir şekilde, dedektiflik yaparak özel inceleme ve araştırmalar yapmaya çalıştığını, buna rağmen Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın sağlık raporunun kabul edilmediği ve gerçekliğinin araştırılması için bir başka kuruma inceletildiğini, yurt dışında nelerde, ne tür faaliyetler yürüttüğünün sosyal medya hesapları takip edilerek etkinliklerinin derlendiğini ve durumlarının özel bir çaba ile tespiti çalışıldığını,

- Partilerine mensup iki milletvekili hakkında, yurt dışında oldukları bilgisi ve haklarında yakalama müzekkeresi olduğunun tespit edilmesiyle bunların devamsızlık yoluyla parlamentodan tasfiye edilmesi için siyasi bir kararın alındığını,

- Görüşülen ve oylanacak olan şeyin basit bir devam, devamsızlık meselesi olmadığını, bütün siyasal parti temsilcilerinden ve tüm milletvekillerinden parlamentonun, halk iradesi meselesinin idari tasarruflarla hırpalanmaması konusunda düşünüp tercihlerini yapmalarını istediklerini,

- Yapılmak istenen şeyin Anayasa, İçtüzük ve evrensel hukuk gibi kriterlerle ilgili olmadığını başından beri söylediklerini ve adil olmanın şartının objektif olmak olduğunu,

- Eş Genel Başkanları Selahattin DEMİRTAŞ, Grup Başkanvekilleri İdris BALUKEN ve birçok milletvekillerinin tutuklanmasının birçok klişe gerekçeyle yapıldığını, bir yıldır iddianamelerin düzenlenmediğini ve duruşma için on ay sonrasına gün verildiğini,

- Komisyondan hiçbir hukuki-demokratik beklentileri olmadığını, maksatlarının tarihe şerh düşmek olduğunu, zaman içinde Komisyon üyelerinden bir araştırma, bir hukuk arayışı içinde olmadıklarını, bunun için esas savunmayı Genel Kurula bırakacağını,

- Halk tarafından seçilen ve kendilerini temsil etmesi için parlamentoya gönderilen bir milletvekilinin temsil yetkisinin sona erdirilmek istendiğini, bunun da milli iradeyi akamete uğratacağını,

- İçtüzükte siyasi partiler ile Meclis arasında bir muhataplığının olmadığını, ancak alınan kararlarda gerekçe olarak parti genel merkezinin görevlendirme yazılarının gösterildiğini bunun da bir çelişki oluşturduğunu, bu duruma itiraz ettiklerini,

- Usulüne uygun alınan sağlık raporunun kabul edilmemesi ve milletvekilliğinin düşürülmesinin hukuken doğru olmadığını, ahlaken ayıp ve dinen günah bir iş yapıldığını,

- Milletvekillerinin devamsızlığı istismar etmesi halinde bile en fazla kınanabileceklerini ya da eleştirilebileceklerini, halkın kendisini temsil yetkisiyle ruhsatlandırdığını, temsil yetkisini düşürebilecek her şeyin milletvekili üzerinde idari bir tasarrufta bulunmak gibi bir garabete kapı açacağını,

ifade etmiştir.

Yukarıda özetlenen¹ , Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ'ın Anayasa'nın 84'üncü maddesi çerçevesinde üyeliğinin düşürülmesini gerektirecek sayıda Genel Kurul birleşimlerine katılmadığının gerek kendisi tarafından TBMM Başkanlığına verilmiş olan dilekçeler ve gerekse mensubu bulunduğu siyasi parti tarafından ibraz edilen yurt dışı görev yazıları ile sabit olması, bu durumunu makul gösterecek geçerli bir mazeretinin de bulunmaması sebebiyle, Karma Komisyon, Şırnak Milletvekili Faysal SARIYILDIZ hakkında Anayasanın 84'üncü, İçtüzüğü'nün 138'inci maddesi doğrultusunda işlem yapılması ve milletvekilliğinin düşmesi görüşüyle dosyanın Genel Kurula sunulmasına oy çokluğuyla karar vermiştir.

İşbu Karma Komisyon Raporu, Genel Kurula arz edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygı ile sunulur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Mustafa Şentop</i>	<i>Reşat Petek</i>	<i>Abdurrahman Öz</i>
İstanbul	Burdur	Aydın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Muhammet Emin Akbaşoğlu</i>	<i>Mustafa Köse</i>	<i>İbrahim Halil Fırat</i>
Çankırı	Antalya	Adıyaman
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Alparslan</i>	<i>Cengiz Aydoğdu</i>	<i>Zekeriya Birkan</i>
Ankara	Aksaray	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Aydın</i>	<i>Adem Yeşildal</i>	<i>Haydar Ali Yıldız</i>
Bursa	Hatay	İstanbul
(Son toplantıya katılamadı)	(Son toplantıya katılamadı)	
Üye	Üye	Üye
<i>Markar Eseyan</i>	<i>Kemalettin Yılmaztekin</i>	<i>Yusuf Başer</i>
İstanbul	Şanlıurfa	Yozgat
Üye	Üye	Üye
<i>Murat Emir</i>	<i>Bülent Tezcan</i>	<i>Nurhayat Altaca Kayışoğlu</i>
Ankara	Aydın	Bursa
	(Son toplantıya katılamadı)	(Son toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Muharrem Erkek</i>	<i>Akın Üstündağ</i>	<i>Uğur Bayraktutan</i>
Çanakkale	Muğla	Artvin
(Son toplantıya katılamadı)		(Son toplantıya katılamadı)

¹ Komisyonun 14/06/2017 ve 21/07/2017 tarihli görüşmelerinde tam tutanak tutulmuştur. Bu tutanaklara Türkiye Büyük Millet Meclisi resmi internet sayfasından ulaşılabilir.

Üye <i>Meral Daniş Beştaş</i> Adana (Son toplantıya katılamadı, muhafelet şerhi ektedir)	Üye <i>Erol Dora</i> Mardin (Şerhim var)	Üye <i>Mithat Sancar</i> Mardin (Muhalefet şerhim var)
Üye <i>Mehmet Parsak</i> Afyonkarahisar	Üye <i>Oktay Öztürk</i> Mersin	Üye <i>Ahmet İyimaya</i> Ankara Adalet Komisyonu Başkanı
Üye <i>Hakkı Köylü</i> Kastamonu	Üye <i>Yılmaz Tunç</i> Bartın	Üye <i>Adnan Boynukara</i> Adıyaman
Üye <i>Ali Özkaya</i> Afyonkarahisar (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Mahmut Poyrazlı</i> Balıkesir	Üye <i>Cahit Özkan</i> Denizli
Üye <i>Sabri Öztürk</i> Giresun (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Serap Yaşar</i> İstanbul	Üye <i>Kerem Ali Sürekli</i> İzmir
Üye <i>Mahmut Atilla Kaya</i> İzmir	Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir	Üye <i>Hilmi Bilgin</i> Sivas (Son toplantıya katılamadı)
Üye <i>İbrahim Halil Yıldız</i> Şanlıurfa (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Necati Yılmaz</i> Ankara (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Namık Havutça</i> Balıkesir (Son toplantıya katılamadı)
Üye <i>Cemal Okan Yüksel</i> Eskişehir (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Mehmet Gökdağ</i> Gaziantep	Üye <i>Zeynel Emre</i> İstanbul (Son toplantıya katılamadı)
Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla	Üye <i>Mizgin Irgat</i> Bitlis (Son toplantıya katılamadı)	Üye <i>Mehmet Emin Adıyaman</i> İğdır (Son toplantıya katılamadı, muhafelet şerhi ektedir)
Üye <i>Aycan İrmez</i> Şırnak (Son toplantıya katılamadı, muhafelet şerhi ektedir)	Üye <i>İsmail Faruk Aksu</i> İstanbul	Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

ANAYASAYA AYKIRILIK

1. Siyasi hedefler söz konusu olmuştur

Parlamento çatısı altında kurulan komisyonlar yürütme gücünü elinde tutan Hükümet'in veya parlamentoda çoğunluk olan partinin siyasi çıkarlarına göre değil aksine toplum yararı ilkesine göre kurulmalı ve bu amaca hizmet etmelidir. Milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılması için kurulan komisyondan sonra milletvekilinin devamsızlığı nedeniyle düşürülmesi için kurulan bu komisyon; mevcut AKP Hükümeti tarafından 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra Halkların Demokratik Partisi (HDP) milletvekillerine yönelik olarak başlatılan siyasi operasyonların devamı olduğuna dair haklı ve ciddi endişeler söz konusudur. Aşağıda ayrıntılı olarak anlatılacağı üzere bu endişe ve kaygılar hukukun her gün yeniden ayaklar altına alındığı bir ülkede kamu vicdanını yaralayan ve demokrasiye olan inancı zedeleyen bir yere doğru evrilmektedir. Dolayısıyla bu komisyon öncelikli olarak; uzun zamandır elinde bulundurduğu sayısal çoğunluğu olması gereken çoğulcu demokrasi anlayışının tersine çoğunluğun hegemonyasına dönüştüren bu iktidarın uygulamalarını sorgulamakla yükümlüdür.

HDP Türkiye demokrasi tarihine yeni bir soluk getiren anlayışıyla 7 Haziran 2015 seçimlerinde büyük bir başarı elde etmiştir. 7 Haziran'dan iki gün önce Diyarbakır mitinginde patlatılan bomba dahil olmak üzere 200'ün üzerinde saldırının hedefi olan HDP'nin seçim çalışması yürüten binlerce çalışanı gözaltı ve tutuklamalarla karşı karşıya kalmıştır. Tüm baskılara rağmen; siyasi partilere genellikle seçim çalışmaları için ayrılan bütçeden hiçbir pay almadan, Türkiye halklarının yokluklar içinde kendi kısıtlı imkanlarıyla yaptıkları seçim çalışması sonucunda alınan %13.1 oy oranı ile, temsili demokrasinin önündeki en büyük

engel olan %10'luk barajı yıkmış ve her kesimden insan böylelikle TBMM'de temsil edilme fırsatı yakalamıştır. O güne kadar gerçek anlamda temsil imkanı bulamadıkları için mevcut partiler arasında tercih yapmak zorunda kalan Türkiye halkları, tarihte ilk defa “Üçüncü bir yol mümkün” diyerek Türkiye siyasetindeki kısır döngüye son vermişlerdir. Bu durum tabiri caizse dönemin AKP Hükümeti'nin ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kabusu olmuş ve HDP'yi yok etme arzusu baş göstermiştir. Türkiye halklarının 7 Haziran gecesi “Başta Kürt meselesi olmak üzere siyasi kangren haline gelmiş memleket meselelerini artık çözün” diye okunabilecek güçlü mesajı, Cumhurbaşkanı ve AKP'nin sandık sonuçlarını yok sayan anti-demokratik uygulamaları neticesinde karşılığını bulamamıştır. HDP'ye ve HDP'li milletvekillerine yönelik karalama kampanyası ile başlayan süreç, Türkiye genelinde yasal olarak bir partinin kapatılmadığı ama yasal olmayan yol ve yöntemlerle partililerin tasfiye edilmeye çalışıldığı, fiilen parti kapatma sürecine dönüşen siyasi operasyonlarla devam etmektedir. Şırnak kent merkezi de dahil olmak üzere çeşitli sürelerde, il, ilçe merkezlerinde ve bazı köylerde aylarca süren sokağa çıkma yasakları boyunca başta yaşam hakkı ihlali olmak üzere sayısız hak ihlali yaşanmıştır.

Şırnak Milletvekili olan Sarıyıldız, 14 Aralık 2015'te ilan edilen ve 79 gün boyunca aralıksız devam eden sokağa çıkma yasakları boyunca Cizre'de bulunmuştur. Bu süre zarfında Cizre'de olan biteni kamuoyuna anlatmak gibi bir faaliyet içinde olmuştur. Cizre, sokağa çıkma yasakları boyunca ağır insan hakkı ihlallerine sahne olmuştur.

Şimdiye kadar Cizre, Silopi, İdil, Şırnak, Yüksekova, Nusaybin ve Sur'da yasaklar başladıktan sonraki bir yıl içinde (16 Ağustos 2015'ten beri) 863 kişi hayatını kaybetmiş, en az 1 milyon 671 bin kişinin yaşam ve sağlığa erişim hakkı olumsuz etkilenmiştir¹. Aralık ayında ilan edilen sokağa çıkma yasaklarında ise başta kitlesel ölümler ve göçe zorlama olmak üzere çok sayıda faili meçhul suç işlenmiştir ve tam zamanlı yasaklar aylar sürmeye başlamıştır. Bu süreçte çatışmalı ortamlardan sivillerin tahliyesi için hiçbir önlem alınmadığı gibi, ellerinde beyaz bayraklarla şehirden çıkmak isteyen insan gruplarına ateş açılmıştır. Sokağa çıkma yasaklarının hem nicelik hem de nitelik olarak ağırlaştığı bu süreçte Cizre bir

¹ TİHV Dokümantasyon Merkezi tarafından verilen kısmi bilgiye göre en az 321 16 Ağustos 2015 ile 16 Ağustos 2016 tarihleri arasında sadece resmi sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş zaman dilimleri içerisinde, bu kapsamdaki bölgelerde yaşamlarını yitirdikleri tespit edilebilmiştir. Bu kişilerden; 79'u çocuk, 71'i kadın ve 30'u 60 yaşın üzerindedir. Yine bu kişilerden en az 73'ünün sağlığa erişim hakkından yoksun bırakılmaları sonucu yaşamlarını yitirdikleri iddia edilmektedir. En az 202 sivilin ise ev sınırları/kapalı alanlar içerisinde yaşamlarını yitirdikleri belirtilmektedir. <http://tihv.org.tr/16-agustos-2015-16-agustos-2016-tarihleri-arasında-sokaga-cikma-yasaklari-ve-yasamini-yitiren-siviller-bilgi-notu/>

köşe taşı olmuştur. Cizre’de 14 Aralık günü ilan edilen ve 79 gün süren sokağa çıkma yasağında en az 177’si sığındıkları bodrum katlarında olmak üzere 1’i bebek, 41’i çocuk çok sayıda kişi hayatını kaybetmiştir. Cenazelerin teslim edilmemesi, cenazelerin uğradıkları tahribat ve etkili ve şeffaf soruşturma yürütülmemesinden dolayı teşhisinin mümkün olmaması gibi nedenlerle hayatını kaybeden kişi sayısı net olmamakla birlikte, 259 olduğu düşünülmektedir. Bunlardan yalnızca 249’unun kimliği tespit edilebilmiş, 55 kişi ise kimsesizler mezarlığına defnedilmiştir. Bu kimsesizler mezarlığında hala kimliği tespit edilemeyen 33 kişi bulunmaktadır. Yaşananların kamuoyuyla paylaşılması ve Meclis gündemine taşınmasında özel bir yeri olan Faysal Sarıyıldız, çeşitli vesilelerle çok defalar hedef gösterilmiştir. Özellikle hakkında tanzim edilen fezlekeler iktidara yakın basın organları tarafından çarpıtılmış, iddianamede hiçbir yeri olmamasına rağmen silah taşıdığı yönünde itham ve iftiralara maruz kalmıştır.

Yasağın devam ettiği Cizre’de Mehmet Kaplan’ın mahsur kalan cenazesini almak için HDP Şırnak milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın çeşitli girişimleri olmuştur, bu girişimlerin sonuçsuz kalması ve AİHM’in yaşam hakkının korunmasına ilişkin tedbir kararlarının uygulanmaması üzerine Sarıyıldız, halkla beraber cenazeleri ve yaralıları almak için mahalleye doğru yola çıkmıştır. Bu esnada üzerlerine zırhlı araçtan açılan ateş ile video’da da görüldüğü şekilde taranmış², yanında bulunan İMC TV muhabiri Refik Tekin ile birlikte 9 kişi yaralanmış, 2 kişi de (Hamit Poçal, Selman Erdoğan) hayatını kaybetmiştir. Bu olay sadece siyaseten değil fiziken de hedef haline geldiğini göstermektedir.

20 Mayıs 2016’da Anayasa’ya aykırılığı ana muhalefet partisi tarafından da açıkça ortaya konan bir yöntemle milletvekillerinin dokunulmazlıkları kaldırılmıştır. 7 Haziran 2015 seçimlerinden sonra adım adım her açıklamada hedef gösterilen HDP milletvekillerinden 10’u dokunulmazlıkların kaldırılmasından sonra 4 Kasım 2016’da eş zamanlı başlatılan siyasi bir operasyonla tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Mevcut iktidar, en başından itibaren kürsü dokunulmazlığı dışında milletvekili dokunulmazlıklarının kaldırılmasını ilkesel olarak savunan HDP’yi ve muhalefeti dinlemeyerek kalıcı bir düzenleme yerine Anayasa’ya eklenen geçici madde ile dokunulmazlıkların kaldırılmasını uygun görmüştür. Bir defaya mahsus ve siyasi saiklerle kaldırılan milletvekili dokunulmazlıkları aradan geçen zaman zarfında sonuçlarından da anlaşılacağı üzere sadece muhalefet milletvekillerine karşı işlemektedir. Bugün itibariyle eş genel başkanları, grup başkanvekilleri ve parti sözcüsü dahil olmak üzere

² <https://www.youtube.com/watch?v=-6bKXZ5E0II>

HDP’den 11, CHP’den ise bir milletvekili tutukludur. Tüm tutuklulukların zeminini, iktidarı rahatsız eden, özellikle insan hakları ihlallerine dönük açıklamalar başta olmak üzere HDP’li vekillerin siyasi faaliyetleri teşkil etmektedir. Bu durum ana muhalefet partisi için de geçerlidir. Gazetecilik mesleğinden gelen Berberoğlu, Türkiye’yi uluslararası bir krizin eşiğine getiren MİT TIR’ları dosyasıyla ilgili haberi basın mensuplarına ilettiği için casuslukla yargılanmaktadır.

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişimi, demokratikleşmeye fırsat aralayabilecekken ilki 20 Temmuz’da ilan edilen OHAL peş peşe uzatılarak bütün bir ülke OHAL rejimiyle yönetilmeye başlanmış ve bu şekilde anti-demokratik uygulamaların önü tamamen açılmıştır. Yargı denetiminden azade, yürütmenin hukukun tamamen dışında tasarruflarla ülkeyi yönettiği bu süreçte, Türkiye’de muhalefet üzerindeki baskı ciddi bir şekilde artmıştır. HDP’nin en önemli bileşeni olan DBP’li belediyelerin neredeyse tamamına kayyum atanmış, belediye eş başkanları, parti yöneticileri, il ve ilçe eş başkanları tutuklanmıştır. Muhalefetin üzerindeki ağır baskılar her geçen gün artarak devam etmektedir.

Tüm bu ağır baskılar ve saldırılar sonucunda HDP direnmeye ve muhalefet görevini sürdürmeye devam etmiştir. Mevcut AKP Hükümeti’nin hukuksuzluklarını ve hatalarını teşhir etmeye devam ettiği için de iktidar bundan rahatsız olmaktadır. Dokunulmazlığı kaldırılan vekillerimizin karşısına şimdi de devamsızlık üzerinden vekilliğin düşürülmesi süreci getirilmiştir. Siyasi saiklerle kaldırılan milletvekilleri dokunulmazlıkları nasıl ki açık ve net bir şekilde ayrımcı bir uygulamaya hizmet ettiyse, devamsızlıklar nedeniyle vekilliğin düşürülmeye çalışılması da siyasi saiklerle yürütülmektedir. Van Milletvekili Tuğba Hezer Öztürk’ten sonra Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız’ın bu komisyonun gündeminde olmasının başka bir açıklamasının olmadığını düşünüyoruz.

Bu ayrımcı pratiklerle zarar gören, zedelenen ve onulmaz yaralara yol açan tek şey esasen hukuk olmaktadır ve hukukun bu denli siyasi amaca hizmet için kullanılmaya başlanması adalet duygusuna ağır zarar vermektedir. Toplumda adaletin gücüne olan inancın oldukça zayıf olması siyasi hedefler uğruna hukukun kullanılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Adaletin herkes için gerekli olduğunun aslında mevcut Hükümet tarafından iyi bilinmesi gerekir. Hukukun ayaklar altına alınması sonucu her geçen gün daha da derinleşen kaotik durum, iktidarın yönetememe krizini derinleştirmektedir. Hukukun araçsallaştırılması ve muhalefet üzerinde Demokles’in kılıcına dönüştürülmesi hem ülke içinde hem ülke dışında ağır eleştirilere neden olmaktadır. Anayasa Mahkemesi ve AİHM kararlarında bu durum açıkça

tartışmaya açılmıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 18. maddesiyle temel hak ve özgürlüklerin, kamu gücü kötüye kullanılarak sınırlandırılmasının engellenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu madde ile hukukun siyasi amaçların aracı hale getirilmesinin önü kapatılmak istenmektedir. Dolayısıyla vekilliklerin devamsızlık nedeniyle düşürülmesi hem Anayasa'ya hem de AIHS'e açıkça aykırıdır.

2. Eşit bir uygulama söz konusu olmamıştır

İç tüzüğün 138. maddesi milletvekillerinin devamsızlık konusunu düzenlemektedir. Bu madde uyarınca, *“Bir milletvekili Meclis çalışmalarına özürsüz veya izinsiz olarak bir ay içinde toplam beş birleşim günü katılmazsa devamsızlığı Başkanlık Divanınca tespit edilir ve Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyona gönderilir.”* Bu madde devamsızlık yapan tüm vekiller için geçerlidir ve tüm vekillere eşit uygulanır. Ancak şunu açıkça ifade etmek gerekir ki, devamsızlık üzerinden vekilliğin düşürülmesinde açık bir ayrımcılık söz konusudur. Ayrımcılık bir kişinin cinsiyeti, ırkı, ten rengi, dini ya da inancı, siyasi görüşü, cinsel yönelimi, yaşı, engelli olması ya da milli, sosyal ya da etnik kökenin sebebiyle ile başkalarından daha kötü muamele görmesini beraberinde getiren haksız bir farklı bir muamele olarak tanımlanabilir. Buradaki uygulama ile bir milletvekili diğer milletvekilleri ile benzer davranışları sergilemesine rağmen sırf HDP milletvekili olması hasebiyle farklı bir muameleye tabi tutulmaktadır. Devamsızlık konusunda bazı milletvekillerinin komisyona gönderilmesi, bazılarının bundan muaf tutulması Anayasanın eşitlik prensibine de aykırı bir durum teşkil etmektedir. Şırnak Milletvekili Faysal Sarıyıldız'ın sağlık raporunun geçersiz sayılarak vekilliğinin düşürülmeye çalışılması eşitlik ilkesinin ayaklar altına alındığını göstermektedir.

Devamsızlık görüşmeleri esnasında AKP Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya, eşit uygulamanın mümkün olmadığına ve bu konuda bir standart belirlemenin imkansızlığına vurgu yaparak şöyle demiştir: *"Somut olay çok iyi değerlendirilecek; yarı yargısal yetki bakımından bir sorun yoksa siyasi takdirde bulunacak, bu da somutun niteliğine göre. Öyle hâl vardır ki düşmesin, öyle hâl vardır ki düşsün."* Ahmet İyimaya hangi hallerde vekilliğin düşürülüp hangi hallerde düşürülmeyeceğine ilişkin bir ayırım ortaya koymuştur: *"Bir, natürel devamsızlık; iki, antisistem devamsızlığı. Denizli'de oturuyor, İstanbul'da oturuyor, sistemle bir sorunu yok, Anayasa'mızın 3'üncü maddesindeki temel değerleriyle bir sorunu yok, o sistem devamsızlığıdır ve sistem devamsızlığında parlamenter hoşgörü takdirle karşılanır, gerçekten, istisna hâlde düşürülmesi gerekiyorsa düşürülür ama antisistem devamsızlığı,*

devamsızlıktan çok bence vatandaşlık hukukuyla ilgilidir. Eğer siz devamsızlığı kurulu düzenin temel paradigmalarını, demokratik düzenin değişikliği yöntemleri dışında tasvip edilmeyen araçlara başvuruyor, o nedenle devam edemiyorsanız o antisistem devamsızlığıdır. Aslında bu bir anayasal sorundur ve bu, milletvekilliğinin düşmesi değil vatandaşlığın düşmesiyle ilgilidir". Bu görüş her ne kadar yazılı bir zemine dayanmıyorsa da uygulamanın temelinde yer aldığı görülmektedir. Nitekim devamsızlıkla ilgili haklarında milletvekilliğinin düşürülmesi süreci başlatılan iki milletvekili Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer Öztürk'ün vatandaşlıktan çıkarılma süreçleri de başlatılmıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın haklarında soruşturma açılmasının ardından ülke dışında bulunanlar için yaptığı "Vatandaşlıktan çıkarılacaklar" uyarısının ardından 6 Ocak 2017 Cuma günü 29940 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 680 sayılı OHAL KHK'si, haklarında yürütülen soruşturma uyarınca Mahkeme tarafından davet edilmelerine rağmen Türkiye'ye gelmedikleri gerekçesiyle vatandaşlıktan çıkarma hükmü getirmekteydi. Bu hüküm uyarınca 5 Haziran 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 130 kişilik listeyle, Türkiye'ye gelmeyenlerin vatandaşlıktan çıkarılacağı ilan edilmiştir. Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer Öztürk'ün de isminin bulunduğu bu liste, tam da İyimaya'nın işaret ettiği belirli bir kesimin sistem dışı tanımlanarak adeta 'silinmesi' amacına işaret etmektedir. Bu çerçevede Parlamento'da eşit bir uygulamanın bulunması söz konusu değildir.

3. Teamül hukuku çiğnenmiştir

Seçimler sonucunda seçmen iradesinin meşru temsiline sahip olan bir milletvekilinin temsil gücünü özgürce ifa edebilmesi için vekilliğinin düşürülmesi konusu, parlamento tarihinde istisnai durumlar dışında gündeme gelmemiştir. TBMM tarihinde devamsızlık nedeniyle milletvekilliği düşürülen vekil sayısı 2'dir. Aynı şekilde bir suçtan dolayı hüküm giydiği için milletvekilliği düşürülen vekil sayısı ise 1'dir. 24. Dönemde milletvekilliği yapmış olan Sebahat Tuncel, Kemal Aktaş ve Engin Alan'ın vekillikleri Yargıtay tarafından onanmasına rağmen tezkereleri dönemin Meclis Başkanı Cemil Çiçek tarafından Genel Kurul'da okutulmadığı için düşürülmemiştir. 94 yıllık parlamento tarihinde böylesine istisnai bir durumun, 26. Dönemde Faysal Sarıyıldız ve Tuğba Hezer Öztürk için gündeme alınması iktidar partisi tarafından uygulanan ayrımcı siyaseti gözler önüne sermektedir. Böylesine istisnai durumların işleme alınmaması gerekirken hızlıca gündeme alınması; muhalefet partilerinden tutuklu bulunan milletvekillerinin kesinleşen cezaları dikkate alındığında bu işin mevcut siyasi iktidarın amaçları doğrultusunda yürütüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

ESASA İLİŞKİN:

1. Sunulan sağlık raporları kabul edilmemiştir

Faysal Sarıyıldız'ın sağlık durumunu belgeleyen sağlık raporunun komisyon tarafından tartışmaya açık hale getirilmesi çok yönlü ve ayrımcılığa dayalı bir hukuk garabetini ortaya çıkarmakla beraber siyasi iktidarın aslında neyi hedeflediğini bir kere daha göstermektedir. Önce ilgili sağlık raporu usulden kaynaklı eksiklikler içerdiği gerekçesiyle reddedilmiş, Faysal Sarıyıldız'ın istenen mahiyette olacak şekilde raporu yenilemesinin ardından, bu sefer de ilgili rapor günlerce bürokratik bir takım engellemeler yüzünden Başkanlık kayıtlarına girmemiştir. Rapor başkanlık kayıtlarına ulaştığında ise bir hastane tarafından utanç verici bir şekilde geçersiz sayılmıştır. Binlerce seçmenin oyuyla seçilmiş bir milletvekilinin sağlık raporunun ötesinde sadece kişisel beyanının dahi dikkate alınması gerekirken bu prensibin işletilmemesi ve konu başkanlık divanında iken Başkanlığın takdir edeceği bir üniversitenin tıp fakültesinden bir rapor istenmesi talebinin de kabul görmemesi Faysal Sarıyıldız'ın siyasi bir hedef olduğu şüphesini kuvvetli hale getirmektedir. Faysal Sarıyıldız tedavi sürecinin devam ettiğini ifade etmekte, bunu da sağlık raporuyla belgelemektedir. Buna rağmen Faysal Sarıyıldız'ın sözü edilen tarih aralığında Genel Kurul'a mazeretsiz olarak katılmadığı yönündeki karar, komisyonun meşruiyetini gölgelemektedir. Şu durumda görüldüğü üzere gerek kişilik gerekse de yasama hakkı açıkça yok sayılmaktadır. Hem usul hem de Anayasal esaslar bakımından oldukça sorunlu, eşitlik ve adillik içermeyen bu karar sonucunda Faysal Sarıyıldız'ın vekilliği düşürülmek istenmektedir. Siyasi saikler uğruna, bu parlamentoyu hafiyelik kurumuna dönüştürmekten çekinmeyen bir anlayış ile karşı karşıya olduğumuzu ifade etmek gerekiyor. Demokratik siyaset çerçevesinde bu ülkenin huzuru ve refahı için yoğun mesai harcaması gereken parlamento, zehir hafiye rolüne soyunmuş, gün be gün Faysal Sarıyıldız'ın nerede ne yaptığının peşine düşmüştür.

2. Vekillik faaliyetleri hedef olmuştur

Faysal Sarıyıldız için harcanan bu mesainin ardında, kendisine duyulan kin ve nefretin olduğunu kamuoyu yakından bilmektedir. HDP'li milletvekillerinin 'örgüte yardım yaftasıyla suçlanmaya başlandığı ilk zamanlarda Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Faysal Sarıyıldız

hakkında “arabasında silah taşıdı” suçlaması akıllara kazınmıştır. Savcılığın bizzat hazırladığı iddianamede böyle bir suçlamaya yer verilmediği, araçta yapılan aramada hiçbir silahın bulunmadığı açıkça yazılmış olmasına karşın Erdoğan bu isnada devam etmiş ve HDP’li milletvekillerinin dokunulmazlıklarını sürekli gündeme getirmiştir.

Faysal Sarıyıldız’ın siyasi hedef haline getirilmesinin bir nedeni de yurtdışında bulunmaya başlamasından önce Cizre’de yürüttüğü vekillik faaliyetleridir. Yukarıda açıklandığı gibi Şırnak Milletvekili olan Sarıyıldız, Cizre’de 14 Aralık 2015’te ilan edilen ve 79 gün boyunca aralıksız devam eden sokağa çıkma yasakları boyunca Cizre’de bulunmuştur. Bu süre zarfında Cizre’de olan biteni hem kamuoyuna anlatmak hem de Meclis gündeminde tartışmaya açmak yönünde çalışmalarda bulunmuştur. Bu süreçte, yaşanan hak ihlallerini teşhir etmekle birlikte kendisine oy veren seçmenin yanında durarak yaşanan mağduriyetleri kısmen de olsa gidermek gibi bir görevi kendisine ilke edinmiştir. Yukarıda da işaret edildiği gibi, bu çalışmalar esnasında, sivil halkın güvenlik güçlerince tarandığı bir olayda ölüm tehlikesi atlatmıştır. Yurtdışına çıktıktan sonra da yaşadığı sağlık sorunlarına rağmen bodrumlarda yakılan insanlar başta olmak üzere yasak boyunca Cizre’de yaşanan vahşeti elinden geldiğince tüm dünyaya duyurmanın gayreti içine girmiştir. Bu çalışmalar, yaşanan acılardan doğal olarak birinci dereceden sorumluluk sahibi olan AKP Hükümeti tarafından rahatsızlık kaynağı olmuştur. AKP’nin Cizre’de yaşananlara ilişkin gerek siyasi, gerekse cezai sorumluluğunu üzerinden atma saikiyle hareket ederek Faysal Sarıyıldız’ın vekilliğinin düşürülmesini ve hatta vatandaşlıktan çıkarılmasını bir can simidi olarak görmüştür.

Faysal Sarıyıldız aynı zamanda yürüttüğü vekillik faaliyetlerinden dolayı Hükümet ve Hükümet’e yakın medya kuruluşları tarafından sıklıkla hedef gösterilmiştir. Mazeretini sağlık raporuyla bildirmesine rağmen mazeretin kabul edilmemesi ne iç tüzüğe ne de teamüllere uygundur. Yaşanan şey, bir milletvekilinin hukukun ayaklar altına alınarak vekilliğinin düşürülmesinden ibarettir.

3. Müşahedeyle açılan oturumlar değerlendirilmemiştir

Bilindiği üzere Genel Kurul toplantıları, toplantıyı yöneten Meclis Başkanı veya Başkan vekilinin takdirine göre, müşahedeyle veya yoklamayla açılmaktadır. Müşahedeyle açılan toplantılarda tüm milletvekilleri mevcut kabul edilmektedir. Faysal Sarıyıldız hakkında hazırlanan evrakta geçersiz sayılan doktor raporları ve bulunmadığı oturumların yer aldığı

cetvel bulunmaktadır. Listede verilen oturumların hangilerinin müşahedeyle açıldığı, hangilerinin yoklamayla açıldığına dair bir ibare bulunmamaktadır.

Komisyonunda yürütülen tartışmada, müşahedeyle açılan oturumların hangileri olduğu talep edilmiş, ancak oturumun müşahedeyle açıldığı günlere ilişkin mazeret dilekçesi sunulmuş olmasının müşahade ile var sayılma karinesini çürüttüğünden bahisle bu önerge reddedilmiştir.

Müşahedeyle açılan oturumlarda da Faysal Sarıyıldız'ın vermiş olduğu doktor raporlarına dayanarak yok sayılması, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla açıklanmaktadır. Eğer kurulan komisyonların amacı maddi gerçeği ortaya çıkarmaksa, müşahade ile açılan oturumlarda tüm milletvekillerinin çeşitli yollarla (katıldıkları TV programları, sosyal medyadaki açıklamaları vs.) Genel Kurul'da bulunup bulunmadıklarının tespiti gerekirdi. Bu da oturumun müşahade ile açılmasına bağlanan sonuçları ortadan kaldıracaktır. Mazeret bildirmeyip orada bulunan milletvekilleri var sayılırken, mazeret bildirdiği için bir milletvekilinin yok sayılıp buna dayanarak milletvekilliğinin düşürülmesi hukuka uygun değildir.

Sayılan bu nedenlerden dolayı Karma Komisyon'un raporuna katılmamız mümkün değildir.

(22 Temmuz 2017 Saat 14.45)

Aycan İrmez
Şırnak

Mehmet Emin Adıyaman
İğdır

Meral Daniş Beştaş
Adana

Erol Dora
Mardin

Mithat Sancar
Mardin

